Čj. 1093/2013/2. ZŠ

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

2. ZÁKLADNÍ ŠKOLY J. A. KOMENSKÉHO MILEVSKO

ZPRACOVANÝ PODLE RVP ZV

OBSAH

OBSAH 2
1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE 4
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY 5
3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU 9
4 UČEBNÍ PLÁNY 20
5 UČEBNÍ OSNOVY 26
5.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE 26
5.1.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 26
5.1.2 ANGLICKÝ JAZYK 52
5.1.3 NĚMECKÝ JAZYK 63
5.1.4 RUSKÝ JAZYK 69
5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE 75
5.2.1 MATEMATIKA 75
5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE 97
5.3.1 INFORMATIKA 97
5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT 106
5.4.1 ČLOVĚK A JEHO SVĚT 106
5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST 122
5.5.1 DĚJEPIS 122
5.5.2 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ 132
5.6 ČLOVĚK A PŘÍRODA 139
5.6.1 FYZIKA 138
5.6.2 CHEMIE 147
5.6.3 PŘÍRODOPIS 155
5.6.4 ZEMĚPIS 164
5.7 UMĚNÍ A KULTURA 173
5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA 173
5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA 186
5.8 ČLOVĚK A ZDRAVÍ 200
5.8.1 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ 200
5.8.2 TĚLESNÁ VÝCHOVA 209
5.9 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 237
5.9.1 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 237
5.10 DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBORY 249
5.10.1 ARTEFILETIKA 249
5.10.2 CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA 252
5.10.3 DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE 256

5.10.4 DOMÁCNOST 261
5.10.5 CHEMICKÝ SEMINÁŘ 264
5.10.6 KOMUNUKACE V ČESKÉM JAZYCE 267
5.10.7 KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE 271
5.10.8 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA 273
5.10.9 PŘÍPRAVA POKRMŮ 275
5.10.10 SEMINÁŘ ZE SPOLEČENSKOVĚDNÍCH PŘEDMĚTŮ 278
5.10.11 SPORTOVNÍ HRY 280
6 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ 282
7 PŘÍLOHY ŠVP 289

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP:	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Název školy:	2. základní škola J. A. Komenského Milevsko, J. A. Komenského 1023, okres Písek
Adresa školy:	2. základní škola J. A. Komenského, J. A. Komenského 1023, 399 01 Milevsko
IČO:	710 00 364
IZO:	108 053 792
RED – IZO:	650 038 410
Ředitel:	Mgr. Michal Divíšek
Zástupce ředitele:	Mgr. Dana Kotrbová
Koordinátor ŠVP:	Mgr. Hana Hynoušová
Kontakty:	Telefon: 382 521 488, 382 521 375
	Fax: 382 521 488
	E-mail: 2.zsmilevsko@jakmilevsko.cz
	Web: www.2zsmilevsko.cz
Zřizovatel:	Město Milevsko, nám. E. Beneše 420, 399 16 Milevsko
	Telefon: 382 504 111
Verze ŠVP:	číslo 3
Platnost dokumentu:	od 1. 9. 2013

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Úplnost a velikost školy

Jsme úplnou základní školou s 1. - 9. postupným ročníkem. Naše škola se nachází na sídlišti v malém městě, odkud pochází většina našich žáků. Ostatní žáci dojíždí z okolních vesnic. V blízkosti školy je autobusová zastávka a vlakové nádraží.

Škola má kapacitu 700 žáků.

2.2 Podmínky školy

Naše škola je rozlehlý panelový komplex 5 budov. V pavilonech 01 a 02 se nacházejí kmenové učebny 1. – 5. ročníku. Jedna učebna je určena pro odpočinkové aktivity žáků. Je vybavena rehabilitačním bazénem s míčky, počítačem a audiovizuální technikou. Zde mohou děti pod dozorem vyučujících trávit čas mezi vyučováním. Třídy jsou prostorné, vzdušné a světlé, vybavené novým nábytkem, počítači a audiovizuální technikou. Postupně jsou vybavovány moderními interaktivními tabulemi. Na výzdobě tříd se podílejí kromě vyučujících i děti.

V pavilonu 03 se nacházejí kmenové učebny pro třídy 2. stupně a odborné pracovny - školní kuchyňka, učebna přírodopisu, chemie, fyziky, výtvarné výchovy, jazyková učebna a učebna hudební výchovy. Třídy jsou vybaveny novým školním nábytkem a PC technikou, s přístupem na internet. Odborné učebny využívají moderní výukovou techniku. Všechny pracovny jsou světlé a prostorné, osvětlení odpovídá hygienickým normám. V pavilonu 03 v přízemí je umístěna ředitelna, kancelář zástupce ředitele, kancelář hospodářky školy a velká sborovna.

V pavilonu 04 se v přízemí nachází školní kuchyně se dvěma jídelnami, v 1. patře je počítačová učebna s 30 PC stanicemi a dílny se speciálními pracovními stoly pro práci s kovem i dřevem, učitelská knihovna, pracovna výchovného poradce a školní psycholožky. Ve 2. patře je umístěna druhá počítačová učebna s 12 PC stanicemi, žákovská knihovna, třídy a šatna školní družiny a klubu. Obě počítačové učebny mají přístup na internet a po dohodě s vyučujícími informatiky je mohou žáci využívat i mimo běžnou výuku a v době polední přestávky. Žákovská knihovna je otevřena dvakrát týdně o polední přestávce a je pravidelně doplňována knižními novinkami. Škola zprostředkovává žákům nabídky dvou knižních nakladatelství.

V pavilonu 05 jsou dětem k dispozici dvě moderní tělocvičny, šatny pro TV a sprchy. Za pavilonem 05 se nachází školní hřiště s venkovním stolem na stolní tenis, malou tartanovou běžeckou dráhou, doskočištěm, venkovními koši na košíkovou a velkým travnatým hřištěm doplněným herními a cvičebními prvky.

V době volna a o přestávkách mohou žáci využívat prostory školy a v případě příznivého počasí i venkovní přestávkové plochy, vždy však pod dozorem učitele. V aulách mezi pavilony 03 a 04 mohou děti během přestávek využívat stoly na stolní tenis a stolní fotbal.

Škola má kvalitní hygienické zařízení. Toalety jsou zcela zrekonstruované, aby vyhovovaly posledním hygienickým normám. Dívky na 2. stupni mají k dispozici bidety. Šatny pro 1. stupeň jsou společné, pro 2. stupeň jsou vybaveny samostatnými šatními skříňkami. Šatny mají oddělené vchody. Škola je bezbariérová. Pro méně pohyblivé osoby je k dispozici výtah a bezbariérové sociální zařízení.

Vyučující mají k dispozici několik kabinetů. Všichni vyučující mají volný přístup na internet, využívají také kopírky a tiskárny. K výuce slouží i nová venkovní ekologická učebna, školní zahrada s políčky a skleníkem. Zde žáci mohou již získané teoretické znalosti ověřovat v praxi.

Ošetření případných zranění zajišťuje hospodářka školy v kanceláři školy. Tato místnost slouží také ke krátkodobému pobytu zraněného před jeho předáním rodičům, popřípadě k dalšímu lékařskému ošetření. Hospodářka školy a další čtyři pracovníci školy mají kurz zdravotníka, všichni pracovníci školy prošli základním kurzem první pomoci.

Na chodbách školy jsou umístěny speciální kontejnery na tříděný odpad a sběr baterií.

V areálu školy se nachází také budova základní umělecké školy, jejíž širokou nabídku volnočasových aktivit žáci naší školy bohatě využívají. Sportovní areál města s lehkoatletickým stadionem, fotbalovým hřištěm a zimním stadionem je vzdálen jen několik metrů. Svou polohou škola umožňuje bezproblémovou zájmovou činnost žáků.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor školy tvoří odpovídající počet pedagogických pracovníků. Všichni jsou plně kvalifikovaní, vyučující se nadále systematicky vzdělávají. Všichni prošli počítačovými kurzy různé úrovně a 2/3 učitelů ovládá cizí jazyk alespoň na základní úrovni. Ve škole pracuje výchovný poradce a poradce pro volbu povolání, dva specialisté na environmentální výchovu, metodik prevence sociálně patologických jevů a školní psycholog. V případě potřeby je sbor doplněn i o pedagogického nebo osobního asistenta. Všichni učitelé jsou proškoleni v problematice ochrany člověka za mimořádných událostí.

2.4 Charakteristika žáků

Většina žáků naší školy je z okolního sídliště a městské zástavby. Menší část dojíždí z blízkých vesnic. Vzděláváme též žáky cizích státních příslušníků. Máme velmi dobré zkušenosti se vzděláváním žáků nadaných i žáků se specifickými poruchami učení a chování, též dětí s tělesným postižením.

2.5 Dlouhodobé projekty

Škola uskutečňuje krátkodobé i dlouhodobé projekty. V rámci jednotlivých tříd, předmětů, ročníků, respektive v rámci 1. stupně uskutečňujeme krátkodobé projekty zaměřené tematicky podle záměru vyučujících. Tento způsob výuky vede ke zkvalitňování vzdělávání, zlepšování prostředí školy i vztahů mezi žáky. Třídy vyjíždějí na kulturně, historicky a přírodovědně zaměřené exkurze. Pro žáky 5. a 7. ročníků pořádáme lyžařský kurz, pro žáky 4. tříd výcvik na dopravním hřišti, pro žáky 1., 2. a 3. ročníků plavecký výcvik. Každoročně pořádáme celoškolní projekty: Evropský den jazyků, Den Země a Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a pravidelně nacvičujeme evakuaci školy.

Vyučující angličtiny každý druhý rok vyjíždějí se svými žáky do Anglie. Celý týden děti poznávají život v anglické rodině, zdokonalují se v jazyce a poznávají kulturu a historii cizí země.

Některé dlouhodobé projekty se staly již tradicí. V rámci environmentální výchovy vedeme naše žáky k důslednému třídění odpadu.

Žáci 1. stupně se zapojují do projektů vyhlašovaných některými ministerstvy (např. Zdravé zuby, Ovoce do škol, Školní mléko). Žáci 2. stupně v rámci výchovy k občanství se vzdělávají podle kanadského výukového programu Junior Achievement Abeceda podnikání.

2.6 Spolupráce s rodiči, zákonnými zástupci žáků a dalšími sociálními partnery

Rada školy byla zřízena 1. 1. 2006. Schází se pravidelně dvakrát ročně. Vyjadřuje se k náplni školního vzdělávacího programu, schvaluje výroční zprávu o činnosti školy, školní řád, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, projednává inspekční zprávy České školní inspekce, podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy, podává návrh na odvolání ředitele a návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

Při škole velmi aktivně pracuje Sdružení rodičů a přátel školy, které vychází vstříc potřebám dětí a pomáhá zlepšovat materiální vybavení školy. Pro vedení školy je zdrojem různých námětů a nápadů, jak dále zkvalitňovat nejen prostředí školy, ale i práci s dětmi.

Rodiče a zákonní zástupci žáků mohou školu navštěvovat v době předem ohlášených třídních schůzek, při pravidelně pořádaných Dnech otevřených dveří nebo kdykoliv po vzájemné dohodě s příslušným vyučujícím. S výchovným poradcem mohou jednat v konzultačních hodinách, v případě předchozí dohody pak kdykoli.

Školní psycholog je k dispozici žákům v době vyučování, rodičům a zákonným zástupcům po domluvě v případě potřeby. Pořádá tematicky zaměřené kurzy pro žáky v rámci preventivních programů a testování třídních kolektivů, nabízí i kurzy pro předškoláky usnadňující přechod z mateřské do základní školy. Pro žáky jsou také připraveny aktivity v rámci podpůrně aktivačních skupin.

Rodiče a zákonní zástupci jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím žákovských knížek a webových stránek školy. Postupně rozšiřujeme předávání informací a vzájemných kontaktů po internetu.

Škola spolupracuje s Městským úřadem, Městským muzeem (návštěvy výstav, besed, přednášek), okolními mateřskými školami (vzájemné návštěvy a příprava programu pro předškoláky), ostatními školami (exkurze, besedy, dny otevřených dveří, projektové dny, sdílení dílen), Policií ČR, městskou policií, s hasiči profesionálními i dobrovolnými (besedy, soutěže a vzájemné návštěvy). Pěvecký sbor školy a dramatický kroužek se podílí na přípravě vystoupení pro děti, rodiče i ostatní veřejnost. Velmi dobrá je spolupráce s Městskou knihovnou, kde se děti zúčastňují různých tematických pořadů, sledují, co je nového ve světě knih a seznamují se s knihovnickou informatikou. Škola spolupracuje také s Domem dětí a mládeže, s Galerií M, Domem kultury a místním kinem (návštěvy výstav a kulturních pořadů).

V roce 2010 u příležitosti 40. výročí položení základního kamene školy jsme zahájili tradici Školní akademie, která se od té doby pořádá pravidelně po dvou letech. Na přípravě programu se pod vedením zkušených pedagogů podílejí někteří rodiče a značná část žáků, ale jen ti nejlepší pak mohou předvést svoji kreativitu, nápady, herecké scénky, taneční, pěvecká či sportovní vystoupení na jevišti v Domě kultury v Milevsku před širokou veřejností.

Začátkem adventu otevíráme prostory školy pro veřejnost. Pořádáme Den otevřených dveří spojený s akcí „Pošli přání Ježíškovi“. Děti i dospělí z celého okolí mají možnost navštívit školu a zapojit se do činností v našich vánočních dílnách. Ve školním roce 2013/2014 jsme obnovili spolupráci s hokejovým klubem HC 2010 Milevsko a navázali na tradici sportovních tříd.

Stále vyhledáváme a využíváme nové příležitosti, které považujeme za přínosné pro rozvoj žáků a celé školy. Jsme připraveni přijmout další vhodné kontakty a náměty.

2.7 Vlastní hodnocení školy

Vlastní hodnocení školy je východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy. Autoevaluaci chápeme jako neustále se vyvíjející proces sestávající z řady fází, které je nutno koordinovat, jako proces, který podporuje dialog o kvalitě práce naší školy ve škole i mimo ni. Autoevaluace musí být procesem společným, transparentním, konstruktivním, citlivým a etickým, jehož cílem je zkvalitňování vzdělávací a výchovné činnosti školy.

2.7.1 Oblasti autoevaluace

- podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- podpora a spolupráce
- výsledky vzdělávání
- řízení školy, personalistika, DVPP
- úroveň výsledků práce školy

2.7.2 Cíle sledování

- vybavenost školy
- dodržování rozvrhu
- metody výuky

- projekty
- ekonomická podpora
- spolupráce s rodiči
- reprezentační a mimoškolní aktivity
- spolupráce s odbornými pracovišti
- průměrný prospěch žáka
- průměrný prospěch třídy
- přijímací zkoušky
- stabilita pedagogického sboru
- kvalifikace a odborná způsobilost
- četnost, kvalita, účelovost DVPP
- dodržování stanoveného plánu práce
- dodržování rozpočtu

3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Motto: „Místo nevím, používám zatím nevím.“ (Bill Gates)

3.1 Zaměření školy

Naše základní škola se nachází na malém městě, proto ji koncipujeme jako školu bez speciálního zaměření, avšak jako moderní vzdělávací instituci,

- **jako školu s možností výuky alternativního písma Comenia Script,**
- **jako školu s výukou anglického jazyka od 1. ročníku,**
- **jako školu s rozšířenou tělesnou výchovou, pro potřebné se zdravotní tělesnou výchovou,**
- **jako školu, která se plně zaměřuje na kvalitní naplňování cílů základního vzdělávání,**
- **jako školu otevřenou novým poznatkům a směrům vývoje společnosti,**
- **jako školu pestrou a tvořivou, která bude přínosem pro každého našeho žáka,**
- **jako školu vstřícnou všem dětem, jejich rodičům a veřejnosti.**

Při tvorbě a uplatňování našeho ŠVP důsledně vycházíme z cílů základního vzdělávání RVP a výstupů jednotlivých vzdělávacích oblastí. Naším cílem je děti **vybavit** souhrnem vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot tj. kompetencemi, které jsou důležité pro rozvoj každého jedince i pro celou naši společnost.

Tento proces chápeme jako otevřený, nekonečný, proto děti vedeme k pochopení nutnosti vzdělávat se. Motivujeme je k **celoživotnímu vzdělávání**.

Do výuky průběžně zavádíme moderní, efektivní metody výuky, např. kooperativní učení, problémové vyučování, týmovou spolupráci, projektovou výuku atd. Nezavrhujeme však ani osvědčené formy a metody práce, pokud jsou přínosem pro děti. Důraz klademe na **tvůrčí práci** žáků. Využíváme a žákům předkládáme takové úkoly, které je podněcují k vyhledávání, zpracovávání, vyhodnocování a používání informací. Vedeme je k rozpoznávání a **řešení problémů různými cestami**. Ve výuce v co největší míře navazujeme na situace z běžného života dětí.

Chceme žáky vybavit dovedností vyjadřovat svoje myšlenky a názory věcně, stručně, jasně, otevřeně a slušnou formou. Uvědomujeme si nutnost **kvalitní komunikace** nejen v mateřském jazyku, ale i v jazycích cizích. Při výuce jazyků využíváme jazykovou učebnu, ale i výjezdy žáků do Anglie. Podporujeme děti v korespondenci s vrstevníky z jiných států.

Jsme si vědomi toho, že současný svět je zahlcen informacemi z mnoha zdrojů informační a komunikační techniky. Proto dětem umožňujeme, aby se v rámci možností školy s touto technikou seznamovaly, pracovaly s ní a využívaly ji i ve výuce. Snažíme se rozvíjet schopnost dětí orientovat se v přemíře informací, tyto informace adekvátním způsobem zpracovat a využívat ve prospěch svůj, skupiny a později i celé společnosti.

S tím také souvisí naše snaha naučit děti navzájem **spolupracovat**, naslouchat si, **tolerovat** se a **vážit si práce a úspěchů** svých i ostatních lidí. Chceme vychovat demokratického člověka, který **zná a využívá svoje práva**, ale také zná a **plní svoje povinnosti**, **dodržuje pravidla chování** daná nejen školním řádem, ale i pravidla dobrého spolužití mezi lidmi i mimo školu.

Uvědomujeme si nutnost budovat u dětí přiměřené **sebevědomí**, schopnost poznat a rozvíjet jejich vlastní možnosti, znalosti, dovednosti a zájmy tak, aby byly připravené prosadit se ve svém budoucím životě. K poznání možností a zájmů dětí využíváme, exkurze, modelové situace ve výuce, besedy k volbě povolání atd., ale i zájmové útvary ve škole, ve školní družině nebo ve školním klubu.

Nezapomínáme ani na děti, které vyžadují zvláštní péči. Jedná se o děti zvlášť nadané (děti postupující ve výuce rychlejším tempem než jejich vrstevníci) a děti nějakým způsobem handicapované (např. s fyzickým handicapem, méně psychicky vyzrálé, děti s poruchou učení, děti přicházející z jiného kulturního

prostředí atd.). Tyto děti se do školních aktivit zapojují podle svých možností na základě individuálně vypracovaných plánů. Naši učitelé jsou na práci s těmito dětmi připraveni a průběžně si doplňují znalosti a informace v různých vzdělávacích akcích. Zapojování takto znevýhodněných dětí do běžného školního prostředí obohacuje všechny zúčastněné děti o jiný pohled na svět, podněcuje je **k ohleduplnosti a toleranci ostatních a k nezištné pomoci potřebným**. Všechny děti vedeme **k pozitivnímu prožívání** situací, k **rozvíjení citlivosti** k ostatním lidem.

Průběžně vedeme děti **ke zdravému životnímu stylu** a k tomu, aby si uvědomovaly důležitost zdraví. Učíme je být zodpovědnými za své fyzické a psychické zdraví, ale i za zdraví ostatních. Učíme je aktivně svoje zdraví rozvíjet, ale také chránit a dodržovat zásady bezpečnosti. Umožňujeme dětem navštěvovat tělovýchovné aktivity organizované školou i mimo ni. Podporujeme účast dětí na různých sportovních soutěžích, kde naši žáci často dosahují významných úspěchů. Prostor věnujeme i aktivnímu odpočinku dětí na školním hřišti nebo na školní zahradě o přestávkách nebo při pobytu ve školní družině.

Zapojujeme naše žáky do různých akcí, které se týkají **ochrany životního prostředí**. Učíme děti úctě k vytvořeným **historickým a kulturním hodnotám a tradicím našeho národa**, ale i úctě a toleranci k tradicím **a hodnotám ostatních národů a jiných společenských skupin.**

Ve své práci chceme navázat na dobrou tradici naší školy. Jsme školou vstřícnou všem, kteří se chtějí k naší práci připojit. Chceme být školou otevřenou všem změnám, které přináší současný životní styl. Chceme na tyto změny reagovat - rozvíjet všechny klady, které doba přináší a v maximální možné míře eliminovat negativní vlivy, které jsou s tímto vývojem společnosti spojené. Chceme, aby naše práce přinášela radost a užitek všem, ale především našim dětem.

3.2 Profil absolventa

Naše škola vzdělává a vychovává svoje žáky tak, aby její absolventi byli přiměřeně sebevědomí, gramotní mladí lidé, schopní orientovat se v běžném životě a schopní postupně se do něj aktivně zapojovat. Aby si byli vědomi svých práv a povinností a jednali podle toho, aby ctili demokratické principy fungování společnosti.

Absolvent naší školy by měl být schopen samostatně řešit úkoly a situace odpovídající jeho věku. Měl by umět vyhledávat potřebné informace v různých zdrojích a dále s nimi pracovat. Měl by znát úroveň svých vědomostí, dovedností a schopností a dále je rozvíjet. Měl by chápat nutnost dalšího vzdělávání.

Měl by umět pracovat v týmu, vhodnou formou vyjádřit a obhajovat svůj názor, dát prostor i ostatním zúčastněným, pomáhat potřebným, slušně se chovat a uvědomovat si odpovědnost za svoje chování i činy.

Měl by být schopen chránit a nadále rozvíjet své fyzické, psychické i sociální zdraví. Měl by v rámci svých možností dbát na ochranu životního prostředí, výsledků lidské práce a kulturního a historického bohatství lidské společnosti. Měl by umět aktivně odpočívat a efektivně využívat svůj volný čas.

Absolvent naší školy by měl umět komunikovat ústně, písemně i pomocí ICT v mateřském jazyce. V základní formě by měl umět komunikovat i v jazyce anglickém, měl by mít základy dalšího cizího jazyka.

Měl by získat takové znalosti z vyučovaných všeobecně vzdělávacích předmětů, aby je byl schopen dále rozvíjet na zvolené střední škole.

3.3 Výchovné a vzdělávací strategie školy

Výchovné a vzdělávací strategie chápeme jako postupy, metody a formy práce, které v naší škole uplatňujeme v procesu učení a výchovy a které jsou zaměřeny na vytváření základních klíčových kompetencí žáků. Jsme si vědomi toho, že úroveň klíčových kompetencí můžeme též rozvíjet formou zájmových útvarů, proto žákům nabízíme sportovní, šachový, dramatický kroužek a kroužek vaření.

Klíčové kompetence představují soubor znalostí, dovedností a postojů, které žákovi pomáhají stát se plnohodnotným členem společnosti. Chceme, aby žáci naší školy byli se svým životem spokojeni, dokázali se ve společnosti prosadit, dobře uplatnit a aby byli připraveni na další etapy celoživotního vzdělávání.

Úroveň klíčových kompetencí dosažených na naší škole nepovažujeme za konečnou, ale pouze za základ, který každý žák bude ještě rozvíjet v další etapě svého života.

3.3.1 Kompetence k učení – chceme umožnit žákům efektivní, aktivní učení a motivovat je k celoživotnímu vzdělávání

- dbáme na to, aby žáci vždy znali smysl, účel a význam učeného (co a proč se učí)
- seznamujeme žáky s nejrůznějšími informačními zdroji a se způsoby jejich využívání
- umožňujeme žákům informace třídit, systematizovat, porovnávat a využívat v tvůrčích činnostech
- vedeme žáky k postupnému organizování a plánování jejich vlastní činnosti
- umožňujeme žákům volit si postupy a způsoby jejich práce
- podporujeme samostatnost, zodpovědnost, iniciativu a tvořivost žáků
- dbáme na užívání správné terminologie a symboliky
- vedeme žáky k sebehodnocení a posouzení vlastního pokroku
- na základě individuálního přístupu ke každému dítěti umožňujeme všem dětem prožít úspěch, motivujeme je k dalšímu vzdělávání

3.3.2 Kompetence k řešení problémů – podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování, k hledání různých cest řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém a pojmenovat ho
- vedeme žáky k vyhledávání informací k danému tématu ve všech dostupných zdrojích
- učíme je informace třídit, analyzovat, vytvářet soubory, vyhodnocovat, ověřovat a využívat v praxi (nepředkládáme pouze fakta)
- učíme žáky pracovat s chybou, hledat a zkoušet různé cesty a varianty řešení problému a volit nejvhodnější způsob řešení
- umožňujeme žákům o problému navzájem diskutovat, obhajovat svůj postup nebo závěr a konstruktivně řešit případný nesoulad
- učíme žáky vyvozovat závěry také na základě pozorování, experimentování, zkušeností jiných a jejich vzájemného porovnávání a uvádění do souvislostí s již nabytými znalostmi
- dbáme na to, aby se žáci nenechali odradit případným neúspěchem, motivujeme je k další práci zadáváním diferencovaných úkolů podle individuálních možností a schopností jednotlivce

3.3.3 Kompetence komunikativní – vedeme žáky k všestranné, aktivní a kultivované komunikaci

- usilujeme o rozvoj žákovy slovní zásoby
- učíme žáky formulovat a vyjadřovat svoje myšlenky přiměřeně svému věku ústní i písemnou formou
- dbáme na dodržování zásad účinné komunikace – výstižnost, souvislost, logický sled, vhodnost a slušnost vyjádření
- klademe důraz na naslouchání druhým a na respektování odlišného názoru
- vedeme žáky k zapojování se do diskuse a k tomu, aby se nebáli vyjádřit svoji myšlenku nebo názor
- učíme žáky jednoznačně a zřetelně formulovat odmítnutí toho, co sami považují za nesprávné nebo co se jim nelíbí
- podporujeme žáky ve využívání všech dostupných informačních prostředků a technologií ke komunikaci nejen se spolužáky, ale i při navazování nových kontaktů s okolním světem
- dbáme na používání vhodných komunikačních způsobů žáků mezi sebou navzájem, ale i žáků s dospělými osobami

3.3.4 Kompetence sociální a personální – rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat, vážit si sebe a respektovat druhé

- učíme žáky spolupracovat ve skupinách a zaujímat různé role v pracovních nebo sportovních týmech
- podporujeme žáky, aby svým zájmem a vhodnými způsoby chování a jednání přispívali k vytváření příjemného, tvůrčího a kooperativního prostředí
- vedeme žáky ke spoluodpovědnosti za výsledky své skupiny
- rozvíjíme schopnost žáků vzájemně si pomáhat, ale v případě potřeby i požádat o pomoc ostatní
- pozitivní motivací a vhodně volenými úkoly posilujeme sebedůvěru a samostatnost žáka
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všem jevům, které narušují dobré mezilidské vztahy
- podporujeme všechny projevy kamarádství, spolupráce a pomoci mezi spolužáky nejen stejně starými, ale i mezi žáky různých ročníků navzájem, včetně společných akcí s dětmi z mateřských škol i se středoškoláky

3.3.5 Kompetence občanské – chceme formovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, znalé svých práv a dbalé svých povinností

- vedeme žáky k respektování předem daných i dodatečně dohodnutých pravidel chování a jednání
- pomáháme žákům orientovat se v projevech svobody, demokracie a anarchie (rozhodovat o svých postojích, chránit svá práva atd.)
- vytváříme u žáků pozitivní představu o sobě samém, dbáme na budování přiměřeného sebevědomí každého žáka
- učíme žáky uplatňovat svá práva, v případě potřeby je důsledně a slušnou formou vymáhat
- učíme žáky toleranci a respektování individuálních rozdílů mezi lidmi (rozdíly etnické, národnostní, kulturní, zájmové, fyzické, mentální atd.)
- budujeme úctu k národnímu kulturnímu a historickému dědictví, taktéž k vytvořeným hodnotám a tradicím jiných národů
- zdůrazňujeme potřebu pozitivního myšlení a cítění u každého žáka a podporujeme pozitivní projevy vyjadřované druhým
- umožňujeme a podporujeme zapojování žáků do ekologických, kulturních a sportovních aktivit ve škole i mimo ni
- učíme žáky ochraně člověka v různých mimořádných situacích
- vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu

3.3.6 Kompetence pracovní – pomáháme dětem aktivně se zapojovat do světa práce, rozvíjet své schopnosti a možnosti

- seznamujeme žáky s různými druhy práce, umožňujeme jim pracovat s některými nástroji, pomůckami a materiály (ve třídách, v odborných učebnách, ve školních dílnách, na školní zahradě, případně ve cvičné kuchyni podle charakteru vyučovacího předmětu)
- učíme žáky nést za svoji práci osobní zodpovědnost
- vedeme je k přiměřenému a vyváženému hodnocení vlastní práce
- vedeme žáky k úctě k práci a ochraně jejích výsledků
- utváříme u žáků pozitivní pracovní návyky (systematičnost, trpělivost, pečlivost, spolehlivost, atd.)
- vedeme žáky k zodpovědnosti za svoje fyzické i psychické zdraví při práci
- učíme žáky dodržovat zásady bezpečnosti práce – zodpovědnosti za sebe i ostatní ve skupině
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí a k hospodárnosti při práci
- seznamujeme žáky se současným trhem práce a pomáháme jim s orientací na něm

3.4 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Jedná se o žáky se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáky se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a žáky se sociálním znevýhodněním (z nepodnětného rodinného prostředí, z cizojazyčně mluvící rodiny, ohrožené sociálně patologickými jevy atd.).

Děti, u kterých se objeví některý z výše uvedených problémů, nejprve projdou odborným vyšetřením v příslušném školním poradenském centru. O vyšetření dítěte žádají odborné pracoviště zákonní zástupci dítěte a vyjadřují s ním souhlas. Na základě těchto vyšetření a následném doporučení odborného pracoviště tyto děti integrujeme do běžných tříd, kde jsou vzdělávány ve věkově odpovídajícím třídním kolektivu.

Pro každého žáka s vážnými problémy je vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze školního vzdělávacího programu, závěrů speciálního pedagogického vyšetření, případně psychologického vyšetření školským poradenským zařízením. S tímto plánem je seznámen také zákonný zástupce žáka a má právo se k němu vyjádřit. Poté je plán přiložen k pedagogické dokumentaci žáka.

Individuální vzdělávací plán vypracovává na 1. stupni ZŠ třídní učitel ve spolupráci s ostatními učiteli, kteří se žákem pracují. Na 2. stupni ZŠ jej zpracovávají učitelé těch předmětů, které školní poradenské středisko doporučilo ke speciální práci. Plán se vypracovává na každý nový školní rok před nástupem žáka, nejpozději do 30. září daného školního roku. Rámcová struktura plánu je dána platnou směrnicí MŠMT (č.j. 13710/2001). Jsou to např. údaje o obsahu, průběhu a způsobu poskytované péče, časové a obsahové rozvržení učiva, pedagogické postupy, zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, učební a kompenzační pomůcky, jméno odpovědného pracovníka školského poradenského zařízení atd., ale také práce v rodině a odpovědnost žáka. Při zpracovávání individuálního plánu škola spolupracuje s pracovníky poradenského zařízení.

Žáci s méně závažnými problémy nebo s problémy menšího rozsahu, které poradenské centrum nedoporučí zařadit mezi tzv. integrované žáky, jsou taktéž vzděláváni v běžném třídním kolektivu. Pro tyto žáky není zpracováván individuální plán jejich vzdělávání, ale je jim věnována zvýšená individuální péče během vyučování i při další školní práci a aktivitách.

O zařazení dítěte mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou informováni všichni učitelé a k jako takovému k němu přistupují. Naši učitelé se průběžně vzdělávají, jak s těmito dětmi pracovat. Především však dbáme na to, aby školní prostředí a školní práce dítě nestresovala a byla co nejvíce přínosná pro jeho další život. To znamená, že dítě nepřetěžujeme ani neomezujeme v přirozeném vývoji a vzdělávání. Zařazujeme hodiny speciální pedagogické péče na vhodný den a přijatelnou denní dobu. Pokud je to nutné a organizačně možné, členíme individuální hodiny na kratší časové celky. Pokud to situace dítěte vyžaduje, upravujeme vzdělávací obsah daného předmětu tak, aby odpovídal schopnostem a možnostem žáka. Zohledňujeme druh a stupeň postižení při klasifikaci a hodnocení výsledků vzdělávání. Respektujeme individuální možnosti a potřeby žáka v současné době i s ohledem na jeho budoucí vývoj. Potřebným dětem umožňujeme pracovat ve škole s asistentem pedagoga a školním psychologem.

3.5 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Jako žáci mimořádně nadaní jsou děti zařazovány do vzdělávání na základě vyšetření v příslušném školním poradenském centru. Navštěvují svoji kmenovou třídu, pracují však podle vlastního individuálního plánu vzdělávání. Pokud je to vhodné z hlediska vývoje žáka a umožňují-li to organizační možnosti školy, může nadaný žák docházet na některé hodiny příslušného předmětu do vyššího ročníku. Upravujeme vzdělávací obsah daného předmětu tak, aby odpovídal schopnostem a možnostem nadaného žáka. Na prvním stupni ZŠ vypracovává individuální plán třídní učitel ve spolupráci s příslušnými učiteli vyšších ročníků, specialistou z poradenského centra a ve spolupráci s rodiči. Na 2. stupni ZŠ plán zpracovávají učitelé těch předmětů, které doporučilo poradenské centrum, k plánu se mohou vyjádřit i rodiče nadaného žáka. Plán je upravován podle potřeb a vývoje žáka, nejméně však 1krát ročně, nejpozději do 30. září daného školního roku.

Vzdělávání žáků nadaných vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování. Je nutné výrazněji děti motivovat a vést je k rozšiřování základního učiva více do hloubky, umožňovat jim ve větší míře pracovat samostatně s naučnou literaturou a řešit náročnější problémové úkoly. Pokud je to organizačně možné, mohou děti využívat ve výuce počítač. Učitelé těmto žákům dávají častěji možnost vést pracovní skupinu spolužáků. Vytvářejí jim prostor v hodinách, kde mohou prezentovat své znalosti před spolužáky. Ve vyšších ročnících tyto děti mohou reprezentovat školu v různých vědomostních nebo sportovních soutěžích a olympiádách. Snahou učitelů je mimo jiné také vést tyto děti k adekvátní sebereflexi, k rozvíjení schopnosti a ochotě pomáhat méně nadaným dětem a k toleranci omezení nebo nedostatků druhých. O zařazení mimořádně nadaného žáka mezi běžnou populaci dětí jsou informováni všichni učitelé a k jako takovému k němu přistupují. Naši učitelé se průběžně vzdělávají, jak s takovými dětmi pracovat. Především však dbáme na to, aby školní prostředí a školní práce dítě bavila, neomezovala ho ve vývoji a byla co nejvíce přínosná pro jeho další život.

3.6 Začlenění průřezových témat - přehled

Průřezová témata reprezentují v našem školním vzdělávacím programu aktuální témata současného světa a tvoří nedílnou a nepominutelnou součást základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat prolínají do všech vzdělávacích oblastí a oborů, umožňují jejich smysluplné propojení a vytvářejí dobré výchozí podmínky pro vytváření komplexního pohledu na svět.

Abychom tuto možnost co nejlépe využili, zvolili jsme tyto základní cesty:

- integraci tematických okruhů průřezových témat do jednotlivých vzdělávacích oborů
- realizaci obsahu tematických okruhů průřezových témat formou projektů, kde žáci musí používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů
- využití náhodně vznikajících situací ve výuce i mimo ni, v nichž lze nalézat tematické okruhy průřezových témat a volbu takových metod, které v co nejvyšší míře vedou k naplnění obsahu tematického okruhu průřezového tématu
- působení osobnosti učitele, který představuje pro žáky trvale přítomný model „člověka“, jeho chování, jednání, přehled a orientaci v různých oborech - „Verba movent, exepla trahunt.“(„Slova hýbou, příklady táhnou.“).

Zařazení průřezových témat je vždy součástí charakteristiky jednotlivých vzdělávacích oborů. Pro lepší orientaci uvádíme ještě souhrnný tabulkový přehled začlenění průřezových témat. V tabulce jsou však uvedena pouze ta průřezová témata, která v daném předmětu vyžadují větší časový prostor. Předměty, kterých se náměty průřezových témat dotýkají opakovaně, avšak s menší časovou náročností, nebo se předmětu průřezové téma dotýká pouze okrajově, do tabulky neuvádíme.

Průřezové téma se realizuje podle záměru vyučujícího, vždy s důrazem na činnostní charakter výuky.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj									
Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Rozvoj schopností poznání	ČJ	M				VV	M	M	
Sebepoznání a sebepojetí					ČJS	VZ	NJ, RJ	M	
Seberegulace a sebeorganizace						VZ	TV		

Psychohygiena						VZ			
Kreativita				VV	HV	VV	VV	VV	VV

Sociální rozvoj									
Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Poznávání lidí	ČJS					VO		VZ	
Mezilidské vztahy			ČJS		TV	VZ, NJ, RJ			
Komunikace			ČJS			AJ		ČJ, VO	NJ, RJ
Kooperace a kompetice					TV	VZ			TV

Morální rozvoj									
Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti				M		VZ		M	M
Hodnoty, postoje, praktická etika		ČJ				VZ			

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Občanská společnost a škola				ČJS		VO		VZ	
Občan, občanská společnost a stát				ČJS				VO	
Formy participace občanů na politickém životě				ČJS					VO
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování						D			D

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Kritické čtení a vnímání autora mediálních sdělení					ČJ		ČJ		
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality									ČJ
Stavba mediálních sdělení						ČJ			
Vnímání autora mediálních sdělení								ČJ	
Fungování a vliv médií ve společnosti							VO, VZ		
Tvorba mediálních sdělení					ČJ			AJ	
Práce v realizačním týmu	Práce na různých školních projektech								

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Evropa a svět nás zajímají	Celoškolní projektová výuka k Evropskému dni jazyků (26. 9.)								
Objevujeme Evropu a svět									
Jsme Evropané									

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Ekosystémy				ČJS		Z	PŘ, Z		
Základní podmínky života		ČJS				ČSP (PP)		CH	PŘ
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				ČJS			ČSP (PTM)		PŘ
Vztah člověka k prostředí	Projektová výuka ke Dni Země								
							VV		Z

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Kulturní diference					ČJ		VV		Z
Lidské vztahy	AJ							VZ	
Etnický původ							Z	D	
Multikulturalita								NJ, RJ	AJ
Princip sociálního smíru a solidarity								D	

DALŠÍ VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ TÉMATA

Ročník	*1.*	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
Finanční gramotnost				ČJS, M	ČJS		VO		
Dopravní výchova	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	VZ	F, VO,VZ	VZ	
	Výcvik na dopravním hřišti (TV)								
Obrana vlasti						VO			VO
Etická výchova	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	VZ	VZ	VZ	
Sexuální a rodinná výchova, výchova ke zdraví	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	VO	VO,VZ	PŘ, VZ	
Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí	Projektová výuka								
	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS	ČJS		VZ		PŘ

Použité zkratky:

ČJ	Český jazyk	VV	Výtvarná výchova
AJ	Anglický jazyk	HV	Hudební výchova
NJ	Německý jazyk	TV	Tělesná výchova
RJ	Ruský jazyk	VZ	Výchova ke zdraví
M	Matematika	PP	Pěstitelské práce
F	Fyzika	PTM	Práce s technickými materiály
CH	Chemie	SP	Svět práce
PŘ	Přírodopis	ČSP	Člověk a svět práce
Z	Zeměpis	ČJS	Člověk a jeho svět
D	Dějepis	IKT	Informační a komunikační technologie
VO	Výchova k občanství		

DALŠÍ PROJEKTY, INTEGROVANÉ TEMATICKÉ VYUČOVÁNÍ A AKCE ŠKOLY VYŽADUJÍCÍ ZMĚNU ORGANIZACE VÝUKY A KROMĚ JINÉHO TAKÉ UMOŽŇUJÍCÍ REALIZACI PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

(pravidelně se opakující v určitém časovém úseku, aktualizované podle možností školy a záměru pedagogů)

Den otevřených dveří

Zdravé zuby

Aktivity zaměřené na zdravý životní styl

Akce pro mateřské školy

Vánoční aktivity

Velikonoční aktivity

Škola naruby

Svět po roce 1945 - aktuální výročí v daném školním roce

Další různě obsáhlé projekty tříd nebo ročníků - podle domluvy pedagogických pracovníků

Terénní geografická výuka a aplikace v praxi

Návštěvy divadelních představení

Návštěvy kina - filmová představení pro děti a mládež podle aktuální potřeby školy a nabídky místního kina

Spolupráce tříd s městkou knihovnou - knihovnická informatika

Sportovní soutěže jednotlivců a týmů školy

Akce ke Dni dětí

Školní pouť

Školní výlety a exkurze

Týden v anglické rodině

Plavecký výcvik

Lyžařský výcvik

Akce zaměřené na výběr budoucího povolání

4 UČEBNÍ PLÁNY

Učební plán 1. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1. stupeň										Celkem hodin		Disp. hodiny	
		1. roč.		2. roč.		3. roč.		4. roč.		5. roč.					
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8	7	9		9	8	8		7		41	39	6	4
	Anglický jazyk	1		1		3		3		3		11		2	
Matematika a její aplikace	Matematika	4		5	4	5		5		5		24	23	4	3
Informační a komunikační technologie	Informatika	0		0		0		0		1		1		0	
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	2		2		2		4	3	4	3	14	12	2	0
Umění a kultura	Hudební výchova	1		1		1		1		1		5		0	
	Výtvarná výchova	1		1		1		2		2		7		0	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	10	15	0	5
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	1		1		1		1		1		5		0	
Celková povinná časová dotace v ročníku		**20**		**22**		**24**		**26**		**26**		**118**			
Celková povinná časová dotace za 1. stupeň												**118**			
Disponibilní hodiny														**14**	**14**

Poznámky k učebnímu plánu:

Varianta A

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková výchova se realizuje formou dvou vyučovacích předmětů: *český jazyk* a *anglický jazyk*.

Vyučovací předmět *český jazyk* má komplexní charakter. Obsahuje tyto části - komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Minimální časovou dotaci jsme posílili o 6 hodin. Na 1. stupni vyučujeme 41 hodin. V 1. ročníku není předmět striktně dělen na jeho tři části, vyučuje se komplexně. Psaní je součástí výuky, vyučuje se v kratších celcích než jedna vyučovací hodina. O časové dotaci na jednotlivé části předmětu rozhoduje vyučující.

Vyučovací předmět *anglický jazyk* je tvořen částmi - řečové dovednosti, mluvení, čtení, psaní, poslech s porozuměním. Pro přehlednost jsou v učebních osnovách uvedeny jednotlivé části zvlášť, vyučují se však komplexně - nelze je od sebe navzájem oddělovat. Předmět se vyučuje 1. a 2. ročníku po 1 hodině týdně, ve 3., 4. a 5. ročníku po 3 hodinách týdně. Minimální časová dotace 9 hodin byla posílena o 2 hodiny, na 1. stupni vyučujeme celkem 11 hodin.

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je tvořena jedním vyučovacím předmětem *matematika*. Vyučovací předmět se skládá ze čtyř částí - číslo a proměnná, závislosti, vztahy a práce s daty, geometrie v rovině a prostoru a nestandardní aplikační úlohy. Minimální časová dotace byla posílena o 1 hodinu ve

2. až 5. ročníku, na 1. stupni vyučujeme celkem 24 hodin. Potřebnou časovou dotaci na jednotlivé části předmětu určuje vyučující.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie vyučujeme pod názvem *informatika* v 5. ročníku.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je realizován ve stejnojmenném předmětu pouze na 1. stupni. Jednotlivé části předmětu (místo, kde žijeme, lidé kolem nás, lidé a čas, rozmanitost přírody, člověk a jeho zdraví) jsou vyučovány v blocích v každém ročníku. Témata jsou postupně doplňována a rozšiřována. Předmět se na 1. stupni vyučuje v 1. -3. ročníku po 2 hodinách týdně, ve 4. a 5. ročníku po 4 hodinách týdně. Na prvním stupni vyučujeme celkem 14 hodin.

Vzdělávací oblast Umění a kultura vyučujeme v předmětech *hudební výchova* a *výtvarná výchova*. Hudební výchova je vyučována ve všech ročnících 1. stupně po 1 hodině týdně. Výtvarná výchova je vyučována v 1., 2. a 3. ročníku po 1 hodině týdně, ve 4. a 5. ročníku po 2 hodinách týdně ve dvojhodinovém bloku.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je na 1. stupni realizována v předmětu *tělesná výchova,* po 2hodinách týdně. Minimální časová dotace 10 hodin byla o 2 hodiny posílena, na 1. stupni vyučujeme celkem 12 hodin. Hodiny jsou oddělené a rovnoměrně rozvrženy do týdenního rozvrhu. Součástí vyučování jsou prvky zdravotní tělesné výchovy. Hodiny jsou společné pro chlapce i dívky.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je realizována ve stejnojmenném vyučovacím předmětu. Na 1. stupni vyučujeme tematické okruhy práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, přípravu pokrmů (základní informace o stravě, potravinách a kuchyňském vybavení) a pěstitelské práce. Předmět vyučujeme po 1 hodině týdně v 1. až 5. ročníku, chlapce a dívky společně.

Varianta B- třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková výchova se realizuje formou dvou vyučovacích předmětů: *český jazyk a anglický jazyk*

Vyučovací předmět *český jazyk* má komplexní charakter. Obsahuje tyto části - komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Minimální časovou dotaci jsme posílili o 4 hodiny. Na 1. stupni vyučujeme 39 hodin. V 1. ročníku není předmět striktně dělen na jeho tři části, vyučuje se komplexně. Psaní je součástí výuky, vyučuje se v kratších celcích než jedna vyučovací hodina. O časové dotaci na jednotlivé části předmětu rozhoduje vyučující.

Vyučovací předmět *anglický jazyk* je tvořen částmi - řečové dovednosti, mluvení, psaní, čtení, poslech s porozuměním. Pro přehlednost jsou v učebních osnovách uvedeny jednotlivé části zvlášť, vyučují se však komplexně - nelze je od sebe navzájem oddělovat. Předmět se vyučuje v 1. a 2. ročníku po 1 hodině týdně, ve 3., 4. a 5. ročníku po 3 hodinách týdně. Minimální časová dotace 9 hodin byla posílena o 2 hodiny, na 1. stupni vyučujeme celkem 11 hodin.

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je tvořena jedním vyučovacím předmětem *matematika*. Vyučovací předmět se skládá ze čtyř částí - číslo a proměnná, závislosti, vztahy a práce s daty, geometrie v rovině a prostoru a nestandardní aplikační úlohy. Minimální časová dotace byla posílena o 1 hodinu ve 3. až 5. ročníku, na 1. stupni vyučujeme celkem 23 hodin. Potřebnou časovou dotaci na jednotlivé části předmětu určuje vyučující.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie vyučujeme pod názvem *informatika* v 5. ročníku.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je realizován ve stejnojmenném předmětu pouze na 1. stupni. Jednotlivé části předmětu (místo, kde žijeme, lidé kolem nás, lidé a čas, rozmanitost přírody, člověk a jeho zdraví)jsou vyučovány v blocích v každém ročníku. Témata jsou postupně doplňována a rozšiřována. Předmět se na 1. stupni vyučuje v 1. -3. ročníku po 2 hodinách týdně, ve 4. a 5. ročníku po 3 hodinách týdně. Na prvním stupni vyučujeme celkem 12 hodin.

Vzdělávací oblast Umění a kultura vyučujeme v předmětech *hudební výchova* a *výtvarná výchova*. Hudební výchova je vyučována ve všech ročnících 1. stupně po 1 hodině týdně. Výtvarná výchova je vyučována v 1., 2. a 3. ročníku po 1 hodině týdně, ve 4. a 5. ročníku po 2 hodinách týdně ve dvojhodinovém bloku.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je na 1. stupni realizována v předmětu *tělesná výchova,* po 3 hodinách týdně. Minimální časová dotace 10 hodin byla posílena o 5 hodin, na 1. stupni vyučujeme celkem 15 hodin. Hodiny jsou oddělené a rovnoměrně rozvrženy do týdenního rozvrhu. Součástí vyučování jsou prvky zdravotní tělesné výchovy. Hodiny jsou společné pro chlapce i dívky. V rámci vzdělávací oblasti vyučuje také předmět Zdravotní tělesná výchova v 1. - 5. r. s časovou dotací 1 hodina týdně.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je realizována ve stejnojmenném vyučovacím předmětu. Na 1. stupni vyučujeme tematické okruhy práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, příprava pokrmů (základní informace o stravě, potravinách a kuchyňském vybavení) a pěstitelské práce. Předmět vyučujeme po 1 hodině týdně v 1. až 5. ročníku pro chlapce a dívky společně.

Učební plán 2. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	2. stupeň				Celkem hodin	Disp. hodiny
		6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	5	5	5	5	20	5
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	0
	Další jazyk	1	1	2	2	6	6
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	19	4
Informační a komunikační technologie	Informatika	1	1	1	0	3	2
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2	8	1
	Výchova k občanství	1	1	1	1	4	
Člověk a příroda	Fyzika	1	2	2	2	7	2
	Chemie	0	0	2	2	4	
	Přírodopis	2	2	1	1	6	
	Zeměpis	1	1	2	2	6	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	0	3	0
	Výtvarná výchova	2	2	1	2	7	
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	1	1	1	0	3	1
	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	1	1	1	1	4	1
Volitelné předměty	Volitelné předměty	0	0	0	2	2	2
Celková povinná časová dotace v ročníku		28	30	32	32		
Celková povinná časová dotace za 2. stupeň						122	
Využití disponibilních hodin v ročníku						24	

Poznámky k učebnímu plánu:

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace se realizuje formou tří vyučovacích předmětů - *český jazyk, anglický jazyk* a *další jazyk*. Vyučovací předmět *český jazyk* má komplexní charakter. Obsahuje tyto části - komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Minimální časovou dotaci 15 hodin jsme posílili o5 hodin -po jedné v 6., 7., 8. a v 9. ročníku 2 hodiny, na 2. stupni vyučujeme celkem 20 hodin.

Vyučovací předmět *anglický jazyk* je tvořen těmito částmi - řečové dovednosti, poslech s porozuměním, mluvení, čtení s porozuměním a psaní. Časová dotace na 2. stupni je 12 hodin, tj. po 3 hodinách v každém ročníku.

Vyučovací předmět *další jazyk* má tyto části poslech s porozuměním, mluvení, čtení s porozuměním a psaní. Na 2. stupni vyučujeme celkem 6 hodin - po 1 hodině v 6. a 7. ročníku, po 2 hodinách v 8. a 9. ročníku.

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je tvořena jedním vyučovacím předmětem *matematika*. Vyučovací předmět matematika se skládá ze čtyř částí: číslo a proměnná, závislosti, vztahy a práce s daty,

geometrie v rovině a prostoru a nestandardní aplikační úlohy. Minimální časová dotace 15 hodin byla posílena o 1 hodinu v 7. - 8. ročníku, v 9. ročníku o 2 hodiny týdně. Celou oblast na 2. stupni vyučujeme celkem 19 hodin.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie tvoří jeden vyučovací předmět *informatika*. Vyučovací předmět informatika vyučujeme v 6. - 8. ročníku po 1 hodině týdně, minimální časová dotace 1 hodina byla posílena v 6. a v 7. ročníku o 1 hodinu, na 2. stupni vyučujeme 3 hodiny.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je realizována ve dvou předmětech *dějepis* a *výchova k občanství*. Vyučovací předmět *dějepis* v sobě zahrnuje čtyři etapy lidských dějin: pravěk, starověk, středověk a předmět novověk. Vyučujeme od 6. do 9. ročníku po 2 hodinách týdně, na 2. stupni celkem 8 hodin.

Vyučovací předmět *výchova k občanství* se od 6. do 9. ročníku vyučuje po 1 hodině týdně, tzn. celkem 4 hodiny na 2. stupni. Minimální časová dotace celé oblasti je 11 hodin a byla posílena o 1 hodinu dějepisu v 6. ročníku. Celou oblast vyučujeme 12 hodin.

Vyučovací oblast Člověk a příroda realizujeme formou čtyř vyučovacích předmětů - *fyzika, chemie, přírodopis* a *zeměpis*. Vyučovací předmět *fyzika* vyučujeme v 6. ročníku 1hodinu týdně a od 7. do 9. ročníku po 2 hodinách týdně. Vyučovací předmět *chemie* vyučujeme v 8. a 9. ročníku po 2 hodinách týdně. Vyučovací předmět *přírodopis* vyučujeme v 6. a 7. ročníku po 2 hodinách týdně, v 8. a 9. ročníku po jedné hodině. Vyučovací předmět *zeměpis* vyučuje v 6. a 7. ročníku po 1 hodině týdně, v 8. a 9. ročníku po 2 hodinách. Minimální časová dotace celé oblasti 21 hodin byla posílena o 2 hodiny zeměpisu v 8. a 9. ročníku, na 2. stupni vyučujeme celkem 23 hodin.

Vzdělávací oblast Umění a kultura se skládá ze dvou vyučovacích předmětů - *hudební výchova* a *výtvarná výchova*. Vyučovací předmět *hudební výchova* vyučujeme po 1 hodině od 6. do 8. ročníku. Vyučovací předmět *výtvarná výchova* vyučujeme v 6., 7. a 9. ročníku po 2 hodinách týdně a v 8. ročníku 1 hodinu týdně. Oblast je na 2. stupni vyučována celkem 10 hodin.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví se vyučuje ve dvou předmětech *výchova ke zdraví* a *tělesná výchova*. Vyučovací předmět *výchova ke zdraví* se vyučuje v 6., 7. a 8. ročníku po 1 hodině týdně. Vyučovací předmět *tělesná výchova* se na 2. stupni vyučuje po 2 hodinách týdně odděleně pro chlapce a dívky.

V rámci vzdělávací oblasti vyučujeme také předmět *zdravotní tělesná výchova* v 6. - 9. r. s časovou dotací 1 hodina týdně.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je tvořena vyučovacími předměty *práce s technickými materiály, pěstitelské práce* a *svět práce*. Vyučovací předměty buď *pěstitelské práce,* nebo *práce s technickými materiály* se vyučují v 6. a 7. ročníku po 1 hodině týdně, předmět *svět práce* zaměřený na volbu povolání se vyučuje v 8. a 9. ročníku po 1 hodině týdně. Minimální časová dotace oblasti 3 hodiny byla posílena o 1 hodinu týdně v 9. ročníku u předmětu svět práce. Celou oblast vyučujeme na 2. stupni 4 hodiny týdně.

Volitelné předměty - Nabízíme žákům 9. ročníku 2 hodiny týdně z disponibilní časové dotace.

Volitelné předměty	**Ročník**	**Časová dotace (týdně)**
Artefiletika	9.	2 hod
Cvičení z českého jazyka	9.	2 hod
Digitální technologie	9.	2 hod
Domácnost	9.	2 hod
Chemický seminář	9.	2 hod
Komunikace v českém jazyce	9.	2 hod
Komunikace v anglickém jazyce	9.	2 hod
Mediální výchova	9.	2 hod
Příprava pokrmů	9.	2 hod
Společenskovědní seminář	9.	2 hod
Sportovní hry	9.	2 hod

Nepovinné předměty

Nepovinný předmět	**Ročník**	**Časová dotace (týdně)**
Ruský jazyk	6. - 9.	2 hod
Německý jazyk	6. - 9.	2 hod
Sborový zpěv	1. - 5.	2 hod

5 UČEBNÍ OSNOVY

5.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení v našem výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykovou výukou, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavujeme žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat svoje myšlenky a výsledky své práce a svého poznávání.

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace v naší škole vyučujeme v povinných předmětech český jazyk a literatura, anglický jazyk a další cizí jazyk tj. německý nebo ruský jazyk, které vedou ke kultivaci jazykových dovedností a jejich využívání v praxi.

5.1.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura má velmi důležité místo ve výchovně vzdělávacím procesu, protože dovednosti a znalosti získané v tomto předmětu jsou potřebné pro úspěšné osvojování poznatků, pro kvalitní jazykové vzdělávání i v dalších oblastech vzdělávání. Užívání českého jazyka v mluvené i písemné podobě tak umožňuje poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Žáci se učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Právě zde se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci.

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *český jazyk a literatura* se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících základní školy v časové dotaci určené učebním plánem. Má komplexní charakter. Jeho vzdělávací obsah tvoří tři části:

- komunikační a slohová výchova
- jazyková výchova
- literární výchova

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek navzájem prolíná. Do ročníkových výstupů a učiva jsou začleněny očekávané výstupy ze Standardů českého jazyka a literatury.

Komunikační a slohová výchova učí žáky vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně se vyjadřovat ústní i písemnou formou. Součástí tohoto celku je psaní, které se realizuje v menších časových celcích, než je vyučovací hodina. V 1. ročníku mají žáci možnost volby psát kličkovým nebo alternativním písmem Comenia Script. Ve vyšších ročnících se žáci učí posuzovat i formální stránku textu a jeho výstavbu.

Jazyková výchova je zaměřena na získání takových dovedností a vědomostí, které jsou nezbytné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného a srozumitelného vyjadřování. Český jazyk se od počátku školního vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci nadále rozvíjejí své čtenářské návyky, poznávají základní literární druhy, učí se postihovat umělecké záměry autora, rozlišovat fikci od skutečnosti a formulovat vlastní názory. Poznatky a prožitky získané v literární výchově mohou pozitivně ovlivnit jejich životní postoje a obohatit jejich duchovní život.

Vzdělávání v předmětu *český jazyk a literatura* směřuje k:

- vnímání jazyka jako součásti národního kulturního bohatství, nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání a úspěšného sebeuplatnění ve společnosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, vyjádření názoru, potřeb a prožitků
- osvojení kultivovaného mluveného projevu a rozvíjení slovní zásoby jako prostředku k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti nebo prezentaci a obhajobě svých myšlenek
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace
- samostatnému získávání informací z nejrůznějších zdrojů (slovníků, encyklopedií, populárně-naučné literatury pro děti, sdělovacích prostředků, internetu atd.), jejich zpracovávání a využívání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a literatuře jako součásti osobního kulturního bohatství
- humanizaci žákovy osobnosti (rozvíjení jeho citů, chápání mezilidských vztahů rozpoznávání dobra a zla, rozvoji estetického cítění atd.)

Do vyučovacího předmětu *český jazyk a literatura* jsou začleněna tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, mediální výchova a multikulturní výchova. Jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu jednotlivých ročníků.

Výuka předmětu probíhá převážně v kmenových třídách. Základní formou výuky je vyučovací hodina. Učivo je probíráno v logické posloupnosti od jednoduššího k obtížnějšímu. Je vyučováno cyklicky, tzn. v konkrétním ročníku je průběžně opakován daný okruh učiva ročníku předchozího a na něj navazuje učivo nové, prohlubující. Osvojované poznatky jsou uváděny do vzájemných souvislostí. Důraz je kladen na využití učiva v běžném životě žáků.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke stálému zdokonalování čtenářských a jazykových dovedností, ke zdokonalování písemného projevu, k pochopení učiva českého jazyka a literatury, jeho účelu a smyslu pro další život žáka
- motivujeme žáky k aktivnímu zapojování se do vyučování
- vytváříme podmínky k samostatnému získávání informací ze slovníků, encyklopedií, populárně naučných textů, literatury pro děti a mládež atd. a práci s nimi
- stanovujeme dílčí cíle ve výuce, úroveň jejich dosažení hodnotíme tak, aby žák mohl vnímat svůj pokrok

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky problém výstižně pojmenovat, motivujeme žáky k nalezení východiska problému
- vedeme žáky ke správnému pořadí slov a vět při formulaci problému a při vyvozování závěrů ústní i písemnou formou
- dbáme na uvádění získaných jazykových a literárních poznatků do souvislostí
- podporujeme účast žáků v nejrůznějších soutěžích v českém jazyce

Kompetence komunikativní

- usilujeme o stálé rozvíjení žákovy slovní zásoby
- dbáme na správnou formulaci myšlenek a srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou
- vedeme žáky k účasti v diskusi, ke schopnosti vyjádřit a prosazovat svůj názor, vyslechnout a respektovat názor odlišný, přiměřeně reagovat

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat na mluvnickém, literárním, slohovém nebo dramatickém úkolu ve skupinách, vzájemně si pomáhat

- učíme žáky respektovat vyjadřovací schopnosti, znalosti a dovednosti spolužáků tak, aby každý mohl přispět ke splnění úkolu podle svých možností
- usilujeme o vytvoření příjemné tvůrčí atmosféry ve vyučování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k úctě k českému jazyku a literárnímu bohatství českého národa, k orientaci v současném kulturním dění a k ochraně kulturního dědictví
- posilujeme sebedůvěru žáků individuálním přístupem a zadáváním diferencovaných úkolů
- vedeme žáky k uvědomělému respektování pokynů a daných pravidel během výuky českého jazyka

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali nutnost svého pracovního úsilí v českém jazyce - prostředku pro jejich další všestranný rozvoj
- seznamujeme žáky s různými obory lidské činnosti, dbáme na to, aby si vážili práce všech lidí pracujících s jazykem
- učíme žáky odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě, také svoji práci kontrolovat a hodnotit
- vedeme žáky k utváření zdravých pracovních návyků při duševní práci

Při práci uplatňujeme diferencovaný přístup k dětem se specifickými výukovými potřebami. U dětí se specifickými poruchami učení upřednostňujeme tu část jejich projevu, která nejeví známky zdravotního oslabení. V mluveném i psaném projevu zohledňujeme specifické chyby vyplývající z žákova zdravotního omezení. Nadaným žákům zadáváme úkoly složitějšího charakteru a úkoly z nadstavbového učiva. Součástí výuky českého jazyka a literatury jsou více či méně rozsáhlé projekty, jejichž obsah vyplývá z výukového tématu, a prvky dramatické výchovy.

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ, SLOHOVÁ A JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
dbá na správnou výslovnost hlásek a slov	pečlivá výslovnost, říkanky k písmenkům	
správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	rozpočitadla, rytmus, slovní přízvuk	
dodržuje zásady dobré mezilidské komunikace pozdraví, osloví, zeptá se, vyřídí vzkaz, požádá, poděkuje, omluví se; vhodně gestikuluje,	vlastní projev a naslouchání druhým reálné a modelové situace	
čte obrázky, pracuje s nimi, tvoří věty, používá správnou intonaci, naslouchá čtenému textu a vypráví podle obrázkové osnovy	rozvoj zrakového a sluchového vnímání vyprávění osobních prožitků krátké pohádky a příběhy	
soustředí se na poslech, hru, úkol, zapamatuje si pravidla práce nebo hry		OSV
sluchově rozlišuje hlásky, jejich znění a délku, dělí slova na slabiky	analyticko-syntetické činnosti, hlásky ve slově, počet slabik	
rozlišuje a čte písmena tiskací a psací, malá a velká	čtení prvních písmen a slabik	
skládá a čte slabiky	slabiky otevřené, zavřené, se dvěma souhláskami, slabikotvorné r, l	
čte a skládá slova, rozumí jejich významu	slova jednoslabičná, dvojslabičná, víceslabičná, slova se shluky souhlásek,	
čte jednoduché věty se správnou intonací	první jednoduché věty	
čte nahlas jednoduché, krátké texty, rozumí jim	čtení vázané, plynulé, s porozuměním	
správně sedí při psaní, má uvolněnou ruku	psaní - sezení, držení psacích potřeb	
píše malá a velká psací písmena abecedy, váže je do slabik	malá a velká písmena abecedy, slabiky s nimi	
správně píše číslice a čísla	psaní číslic a čísel	MA
píše jednoduchá slova a věty	slova a jednoduché věty	
opisuje předložený text	opis	
přepisuje jednoduchý text do psací podoby	přepis	
píše podle diktátu jednoduchá slova a věty	diktát	
píše slova a věty podle vlastního zadání	autodiktát	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
naslouchá čtenému textu, jednoduše vyjádří svůj pocit z díla	zážitkové čtení a naslouchání	VV
reprodukuje jednoduchý text	volná reprodukce krátké pohádky příběhu o dětech nebo zvířátkách	
recituje básničku přiměřenou věku	přednes dětské básně, veršované pohádky nebo její části	
používá základní literární pojmy	spisovatel, básník, ilustrace, kniha, čtenář, knihovny atd.	
dramatizuje pohádku nebo příběh	divadlo, herec, mim, role, jeviště atd.	

Poznámky:

OSV	Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznání - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování
MA	Matematika - psaní a čtení číslic a čísel do 20
VV	Výtvarná výchova - kreslení a malování obrázků k poslouchaným a čteným textům

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
zřetelně artikuluje, vypráví krátký příběh na základě svých zážitků, volí vhodné tempo řeči, přiměřeně gestikuluje	mluvený projev v konkrétních situacích	
dbá na zásady účinné komunikace	cvičení naslouchání a adekvátní reakce na slyšené; zahájení dialogu, střídání rolí mluvčího a naslouchajícího, ukončení dialogu	
rozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti		
pozorně naslouchá čtenému textu	zážitkové čtení a naslouchání	
zvládá techniku čtení a zdokonaluje ji	čtení plynulé, pozorné, s porozuměním	
čte věty a souvislé texty podle svých věkových a individuálních možností	dětské literární texty - próza a poezie, dětské literární texty - próza a poezie, přiměřená populárně-naučná literatura	
vyhledává informace v různých textech vhodných pro daný věk a možnosti jednotlivce	čtení jako zdroj informací, vyhledávací čtení, orientace v textu	
pracuje podle jednoduchých písemných pokynů	nenáročné samostatné úkoly	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	obrázková osnova	
píše úhledně, čitelně,formálně správně písmena slabiky a slova s nimi	zdokonalování psaní písmen, slabik a slov s nimi	
píše úhledně, čitelně, formálně správně jednoduché věty	automatizace psaní	
dodržuje zdravé hygienické návyky při psaní	opis, přepis, autodiktát, diktát	
zvládá základy písemné komunikace s blízkými osobami	znalost a psaní adresy, psaní vzkazu, přání, krátkého dopisu a pozdravu z prázdnin	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
vnímá jazyk jako základní dorozumívací prostředek v mluvené i psané podobě	věta - jednotka jazykového projevu, pořádek vět, spojování a oddělování vět	
rozeznává druhy vět, používá správnou intonaci, píše velké písmeno na začátku věty a správnou interpunkci na konci věty	druhy vět podle postoje mluvčího, psaní vět, interpunkce na konci věty	
porovnává významy slov	slovo jako pojem, význam slov, slova stejného, podobného a opačného významu, slova nadřazená, podřazená a souřadná	
tvoří věty ze slov, používá správné pořadí slov i vět	pořádek slov ve větě, pořádek vět	
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova podle potřeby dělí slova na konci řádku	slovo, slabika, hláska a písmeno dělení slov na slabiky, slabikotvorné r, l	

ovládá pořadí písmen v abecedě, řazení slov	abeceda, abecední řazení slov	
správně vyslovuje, rozpozná a píše krátké a dlouhé samohlásky, dvojhlásky, souhlásky	hlásky - samohlásky, souhlásky, dvojhlásky; samohlásky krátké a dlouhé, pravopis ú/ů,	
odůvodňuje a správně píše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách	souhlásky tvrdé a měkké	
správně vyslovuje, odůvodňuje a píše souhlásky na konci a uprostřed slov	souhlásky znělé a neznělé, jejich pravopis	
správně čte a píše slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě mimo morfologický šev	písmeno ě	
seznámí se s druhy slov	slovní druhy	
rozlišuje podstatná jména a slovesa	podstatná jména, slovesa	
rozlišuje vlastní jméno od obecného podstatného jména	vlastní jména osob, jejich pravopis	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
čte přiměřené texty, dbá na frázování a přirozenou intonaci	literární texty s dětskou tematikou	
orientuje se ve čteném textu, rozlišuje pohádkové prostředí a postavy od skutečnosti	hledá hlavní postavy, charakterizuje vlastnosti, prostředí atd.	OSV
rozlišuje prózu a poezii	vlastní čtení, poslech ukázek, základní pojmy (pohádka, příběh, báseň, sloka, verš, rým, přirovnání)	
tvoří vlastní rýmy, krátké příběhy, domýšlí konec příběhu	vlastní tvůrčí činnost	
převypráví pohádku, příběh podle svých dispozic	reprodukce	
vyjádří svůj postoj k přečtenému textu	vyjádření vlastního názoru na text	
přednáší krátké básničky, říkadla, rozpočítává	reprodukce básně, říkadla, rozpočitadla	
rozlišuje divadlo a film, dramatizuje jednoduchou pohádku nebo příběh	divadelní představení, film, role, herec	

Poznámky:

OSV Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika – chování a vlastnosti literárních postav v porovnání s vlastními i cizími postoji a hodnotami

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
čte plynule texty přiměřené náročnosti a rozsahu podle svých dispozic, nahlas i potichu, rozumí textu	praktické čtení - pozorné, plynulé s porozuměním textu	
respektuje základní komunikační pravidla	podání a vyžádání informace, telefonování	
vyjadřuje se pečlivě, souvisle, věcně správně, opravuje chybnou nebo nedbalou výslovnost, volí vhodné tempo řeči, gesta a mimiku, správně dýchá	vypravování na základě vlastního prožitku, běžná komunikace	
tvoří vlastní jazykový projev, volí vhodná slova, nahrazuje opakující se výrazy, dlouhá souvětí nahrazuje kratšími větnými celky	popis předmětu, zvířete, osoby	
člení jazykový projev na části, tvoří nadpis	části příběhu, nadpis	
pracuje samostatně podle pokynů učitele, rozumí písemným pokynům	samostatná práce s textem přiměřené náročnosti	
píše formálně i věcně správně jednoduchá sdělení	vzkaz, dopis blízké osobě, blahopřání	
píše správné tvary písmen, správně je spojuje, píše hbitě, přiměřeně věku, kontroluje svoji práci,	opis, přepis, diktát, písemný popis a vyprávění přiměřené náročnosti a délky	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
rozlišuje grafickou a zvukovou podobu slova, dělí slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	hlásky a písmena, slabiky, slova	
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená, podřazená	význam slov	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost)		
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	slovní druhy	
odůvodňuje a píše správně i/y ve vyjmenovaných slovech základních řad, vyhledá příbuzná slova v textu	vyjmenovaná slova a některá slova příbuzná	
v mluveném projevu užívá správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	podstatná jména - skloňování, číslo, rod, slovesa - osoba, číslo	
seznámí se s větou jednoduchou a souvětím, určuje počet vět v souvětí, spojuje věty do jednoduchých souvětí vhodnými spojovacími výrazy, volí vhodné jazykové prostředky	věta jednoduchá a souvětí, běžné spojky a spojovací výrazy v souvětí	
doplňuje a píše velká písmena ve vlastních jménech osob, zvířat a místních v pojmenováních	pravopis vlastních jmen osob, zvířat a místních zeměpisných názvů	
LITERÁRNÍ VYCHOVA		
čte ve vhodném frázování a tempu přiměřené texty přednáší zpaměti vybrané básně, dbá na výraz	příběhy, pohádky, bajky dětská poezie	
odliší prózu od poezie, pohádku od ostatních literárních útvarů, uměleckou literaturu od naučné	rozdíly v jednotlivých literárních dílech v tvorbě pro děti	

chápe četbu jako zdroj informací	encyklopedie, rejstříky v učebnicích, obsah knih, časopisy pro děti, populárně - naučná literatura	
vyjádří svůj pocit z přečteného nebo slyšeného textu	zážitkové čtení a naslouchání, dobrodružná literatura, příběhy o dětech atd.	
tvořivě pracuje s textem podle pokynů učitele a podle svých individuálních schopností	dramatizace, obměna konce nebo nadpisu, ilustrace k textu	VV

Poznámky:

VV Výtvarná výchova – ilustrace k přečtenému textu

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA čte s porozuměním, nahlas i potichu, přiměřeně rychle texty odpovídající věku vyhledá hlavní myšlenku v textu vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku rozeznává důležité informace od okrajových	čtení v denní praxi - pozorné, plynulé, vyhledávací, jako zdroj informací	
reprodukuje obsah předloženého textu, zapamatuje si důležité údaje	prostá reprodukce	
vypráví přiměřený text, používá správné tvary slov, plnovýznamová slovesa, vhodná souvětí	vypravování	
vytvoří nadpis, sestavuje jednoduchou osnovu, člení text na odstavce podle individuálních dispozic	nadpis, osnova, odstavce	
hledá výstižná slova, nevhodné výrazy v textu nahrazuje vhodnějšími	popis rostlin, zvířat, věcí, pracovního postupu	
v mluveném projevu volí odpovídající slova, intonaci, tempo řeči, mimiku, gesta	účelné telefonování, dialog nad obrazovým materiálem	
napíše dopis se všemi jeho částmi, blahopřání	dopis a jeho náležitosti, blahopřání	
vyplní jednoduchý dotazník	dotazník	
sestaví jednoduchý slohový útvar	adresa, zpráva, vzkaz, pozvánka	
posuzuje úplnost, či neúplnost jednoduchého sdělení		
JAZYKOVÁ VÝCHOVA porovnává významy slov, všímá si spisovné podoby slova a porovnává ji s užívanými nespisovnými výrazy	význam slov, slova stejného a podobného významu, slova citově zabarvená, slova spisovná a nespisovná	
orientuje se ve stavbě slova	stavba slova - kořen, předponová a příponová část, koncovka	
uvědoměle používá i/y po obojetných souhláskách	vyjmenovaná slova, jejich jiný tvar a slova s nimi příbuzná	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov, užívá je v gramaticky správných tvarech v mluveném projevu	slovní druhy	
určí základní mluvnické kategorie u podstatných jmen používá správné tvary v mluveném projevu	podstatná jména - pád, číslo, rod, vzor; koncovky podstatných jmen	
určí základní mluvnické kategorie u sloves, používá správné tvary v mluveném projevu	slovesa - infinitiv, osoba, číslo, čas	
rozlišuje větu jednoduchou a souvětí	věta jednoduchá a souvětí	
spojuje věty do souvětí vhodnými spojovacími výrazy, obměňuje spojovací výrazy podle potřeby	spojování vět do souvětí spojovacími výrazy, jejich obměna	
určuje základní skladební dvojici ve větě jednoduché	podmět a přísudek	
píše správně obvyklé zeměpisné názvy přiměřené věku	psaní vlastních jmen v některých zeměpisných názvech	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA čte plynule, uvědoměle, přiměřeně rychle, přirozeně frázuje, čte nahlas i potichu	zdokonalování čtení	
vyjadřuje svoje dojmy z četby nebo poslechu, zaznamenává je		
vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích atd., prokáže, že textu rozumí, využije poznatky v další činnosti	práce s naučným a populárně-naučným textem	
rozlišuje umělecký a neumělecký text	různé druhy textů	
všímá si rozdílů ve zpracování textu	pověst, povídka, bajka, pohádka	
vyhledává hlavní a vedlejší postavy, motivy jejich jednání a vzájemný vztah	postavy literárního díla	
pracuje s lyrickými i epickými verši	poezie - základní pojmy	
rozlišuje dramatickou, filmovou a televizní tvorbu	divadlo, film, televizní tvorba pro děti	

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
čte nahlas i potichu přiměřeně náročné texty, rozumí jim, pracuje s učebnicemi, slovníkem a Pravidly českého pravopisu	čtení s porozuměním, plynulé, pozorné, přiměřeně rychlé; čtení praktické, vyhledávací, jako zdroj informací	
provádí jednoduchý rozbor literárních textů, rozliší podstatné informace od méně důležitých, podstatné informace zaznamená	jednoduchý rozbor textu, výběr informací	
posoudí úplnost či neúplnost sdělení		
vytvoří stručný zápis z učebního textu, chápe účel zaznamenaného textu	stručný zápis poznámek	
reprodukuje přiměřeně náročný text, důležité informace si zapamatuje	reprodukce textu	
vyjadřuje se kultivovaně, výstižně, používá vhodnou intonaci, přízvuk, tempo, pauzy, mimiku a gesta, spisovné a nespisovné výrazy podle svého komunikačního záměru	samostatný mluvní projev, rozhovory	
účelně vede dialog, telefonuje, zanechá vzkaz na záznamníku	telefonická komunikace	
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	vzkaz, oznámení, zpráva, dopis, inzerát	
vyplní jednoduché tiskopisy	dotazník, přihláška, podací lístek atd.	
popíše předmět, děj, pracovní postup	popis předmětu, děje, pracovního postupu popis obrázkového návodu	
sestaví jednoduchou osnovu, člení popis na odstavce	jednoduchá osnova, význam značek a symbolů	
dodržuje pravidla při vyprávění, sestaví osnovu, na jejímž základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev, dodržuje posloupnost děje	vypravování, odstavce, osnova	
při psaní dodržuje základní hygienické návyky, píše čitelně, úhledně, přehledně, dodržuje předepsanou úpravu, kontroluje svůj písemný projev		
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	reklama - význam a účel	MV
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
porovnává význam slov	slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma	
slova spisovná a nespisovná, posuzuje	slova spisovná a nespisovná	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	nespisovné tvary podstatných jmen,	
vhodnost jejich používání	přídavných jmen a sloves	

rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku, tyto znalosti využívá v písemném projevu	kořen, část předponová, příponová, koncovka; slova příbuzná, jiný tvar téhož slova	
	souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene slova (od-, nad-, pod-, před-, bez-roz-, ob-, v-; bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně; -ný, -ní)	
rozlišuje předpony a předložky	předpony, předložky s, z	
správně píše i/y po obojetných souhláskách	vyjmenovaná a příbuzná slova	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech v mluveném projevu	slovní druhy	
v mluveném projevu používá správné tvary podstatných jmen, píše správné tvary podstatných jmen, určuje mluvnické kategorie	podstatná jména - pád, číslo, rod, vzor (upevnění učiva)	
v mluveném i písemném projevu používá správné tvary přídavných jmen tvrdých a měkkých	přídavná jména - druhy; přídavná jména tvrdá a měkká - vzory, pravopis	
rozlišuje druhy zájmen	zájmena - druhy	
seznámí se s podmiňovacím způsobem sloves	prvotní seznámení a procvičování správných tvarů podmiňovacího způsobu	
používá správné tvary sloves, určuje mluvnické kategorie - osoba, číslo, způsob, čas	slovesa - osoba, číslo, způsob, čas	
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje věty v souvětí pomocí vhodných spojovacích výrazů, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí, spojovací výrazy vhodně obměňuje	věta jednoduchá a souvětí, větný vzorec	
vyhledává základní skladební dvojici, v neúplné skladební dvojici označuje základ věty	podmět a přísudek, podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný přísudek slovesný	
zvládá základy syntaktického pravopisu	shoda přísudku s holým podmětem	
doplní správně čárky do zadaného textu	oslovení, několikanásobný větný člen	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
čtením a pozorným naslouchánímtextu obohacuje svoji slovní zásobu	poslech literárních ukázek, zážitkové čtení	
poznává literaturu ostatních národů a etnik	literatura jiných národů a etnik	MkV
volně reprodukuje text přiměřený věku	volná reprodukce	
podle svých schopností tvoří vlastní literární text na určené téma	tvůrčí literární činnost - pohádka, bajka	
recituje vybranou báseň nebo její část	přednes, lidová slovesnost v poezii	
rozlišuje texty umělecké a neumělecké, pracuje se slovníky, encyklopediemi atd.	práce s textem, kritické čtení	
používá základní literární pojmy	próza x poezie; pohádka, pověst, bajka; verš, rým, přirovnání; knihovnická informatika	

vyjádří svůj dojem z literárního díla, zaznamená jej dramatizuje pohádku nebo příběh podle svých individuálních schopností a možností	divadelní představení, herec, režisér, role atd.	

Poznámky:

MV Mediální výchova

- kritické čtení a vnímání autora mediálních sdělení
- tvorba mediálních sdělení

MkV Multikulturní výchova - kulturní diference - individuální zvláštnosti člověka a etnika, respektování kulturních hodnot různých etnik

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý text sestaví osnovu (heslovitě, pomocí vět) v projevu dodržuje časovou posloupnost oživí vypravování přímou řečí, užitím dějových sloves a přítomným časem souvisle zformuluje vlastní zážitky písemnou práci člení do odstavců	vypravování	
rozlišuje podstatné a nepodstatné vlastnosti předmětu, osoby, děje popisuje podle zvoleného postupu se snahou o přehlednost a srozumitelnost volí výstižná pojmenování užívá vhodných přirovnání	popis	
vysvětlí rozdíl mezi zprávou a oznámením zhotoví zprávu doplněnou o hodnocení a oznámení spojené s výzvou	zpráva a oznámení	MV
využívá základy studijního čtení vyhledává klíčová slova v odborném textu a zaznamenává je formou hesel vypisuje hlavní myšlenky textu ve větách respektuje stavbu textu	výpisky, výtah	
zformuluje osobní dopis s uvedením všech náležitostí zformuluje krátkou zprávu SMS	osobní dopis	
vyplní objednávku, přihlášku, žádost	vyplňování tiskopisů	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
rozliší spisovný jazyk od obecné češtiny	jazyk a jeho útvary	
vysvětlí pojem nářečí, zdůvodní jeho užití		
seznámí se se složkami jazykovědy	jazykověda a její složky	
orientuje se v Pravidlech českého pravopisu - vyhledá příslušné pravopisné pravidlo, ověří pravopis daného slova i jeho výslovnost příslušné pravopisné pravidlo, ověří pravopis daného slova i jeho výslovnost zjistí ve Slovníku spisovné češtiny význam slova	jazykové příručky	
vyslovuje a píše správně slova a souhláskové skupiny se zřetelem ke spodobě znělosti při čtení užívá pauzy, důraz, přízvuk, dodržuje tempo dodržuje správnou větnou melodii rozliší v intonaci otázku zjišťovací a doplňovací	zvuková stránka jazyka	

čte a píše správně souhláskové skupiny	procvičování a upevnění pravopisu souvisejícího se stavbou slova	
odliší předložku od předpony	předložky s, se, z, ze; předpony s-/se-,z-/ze-, vz/vze	
určí podstatná jména konkrétní, abstraktní	podstatná jména	
pozná a vysvětlí význam - podstatné jméno pomnožné, hromadné, látkové		
odliší v pravopisu podstatné jméno vlastní a obecné	podst. jména obecná a vlastní	
rozliší ve tvarech podstatných jmen kmen a koncovku	procvičování tvarů podst. jmen podle vzorů	
vyskloňuje správně jména typu Stýblo, Purkyně, Kníže a porovná se vzorem	skloňování vlast. jmen osobních, místních	
užije ve správném tvaru pomnožná jména místní		
rozezná přídavné jméno tvrdé, měkké a přivlastňovací	přídavná jména	
užije ve správném tvaru jmenný tvar přídavného jména		
utvoří přídavné jméno od podstatného jména vlastního a správně napíše (Smetanova hudba, moravské město)		
skloňuje správně přídavná jména tvrdá a měkká	skloňování přídavných jmen	
užívá tvary přídavných jmen přivlastňovacích		
užívá správné tvary 2. a 3. stupně a respektuje změnu kmenové souhlásky	stupňování přídavných jmen	
vyjmenuje a rozezná druhy zájmen	zájmena	
užije ve správném tvaru zájmena já, ty, náš, váš		
vyskloňuje a užije ve větě zájmena on, ona, ono	tvary zájmen	
vyskloňuje a užije zájmena můj, tvůj, svůj, její		
rozezná druhy číslovek	číslovky	
píše v textu správně číslovku řadovou		
čte správně letopočty, skloňuje číslovky	užívání číslovek, skloňování	
přečte správně tvar číslovky s počítaným předmětem		
rozlišuje slovesný způsob oznamovací, rozkazovací a podmiňovací a tvoří příslušné tvary	slovesa	
určí ve větě základní větné členy	základní větné členy	
rozezná přísudek slovesný a jmenný, určí sponové sloveso	přísudek jmenný a slovesný	
napíše správně podmět několikanásobný (čárka)	shoda přísudku s několikanásobným podmětem	
užije správné koncovky v příčestí minulém		
rozliší větu jednoduchou a souvětí	věta jednoduchá a souvětí	
určí počet vět v souvětí, vyhledá spojovací výraz, napíše čárku		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
čte plynně a s porozuměním reprodukuje přečtený text	mýty, báje, pohádky, pověsti	D

uvede základní znaky mýtu, báje, pověsti, pohádky a jména autorů rozliší pohádku klasickou, lidovou, moderní rozpozná zákl. lit. druhy – próza, poezie zformuluje hl. myšlenku přečteného textu definuje pojem balada naučí se zpaměti jedné básni vysvětlí pojem zvukomalba doloží v textu porovná umělecký záměr autora se skutečností objasní pojem cestopisná literatura vysvětlí, co je verš, sloka, rým přečte výrazně báseň vysvětlí pojem vědecko-fantastická literatura, porovná se skutečností seznámí formou referátu ostatní žáky s přečtenou knihou, uvede hlavní a vedlejší postavy, nastíní stručně děj, přečte ukázku zaujme stanovisko k přečtené ukázce, diskutuje o problému, uvede další příklady čte text s prvky nářečí vystihne vztah autora k popisované skutečnosti, doloží na příkladech seznámí se s zfilmovanou nebo jinak upravenou podobou lit. díla vyhledá humorné prvky, rozliší jazykový a situační humor orientuje se v knihovně, v různých typech katalogů chápe smysl kulturních akcí	Česká literatura 19. stol. B. Němcová, K. J. Erben A. Jirásek, J. Neruda balada zvukomalba Tematické okruhy: Na cestě ukázky z díla J. Augusty, W.Meincka, H. Beecher-Stoweové F. L. Čelakovský, Z. Svěrák, J. Brukner Příběhy odvahy a dobrodružství J. Verne další vhodné ukázky k tématu z české i světové literatury J. Foglar Svět lidí a svět zvířat R. Těsnohlídek, Liška Bystrouška E. Knight, J. Steinbeck F. Nepil Úsměvy a šibalství nonsensová poezie E. Frynta hrdinové lidových vyprávění (Paleček, Nasreddin, Enšpígl, baron Prášil apod.) návštěva městské knihovny návštěva divadelního představení	

Poznámky:

MV Mediální výchova - stavba mediálních sdělení
D Příběhy dávné minulosti

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
sestaví osnovu, ve stati rozliší zápletku, vyvrcholení a rozuzlení děje	vypravování	
k vyjádření napětí užívá vhodných jazykových prostředků		
vypravuje podle zadané osnovy		
postihne celek a jednotlivé složky předmětu	popis uměleckých děl	
popíše umělecký předmět ze svého okolí		
seznámí se s kulturními památkami města, některé popíše		
užívá odborné názvy		
vyjádří časové vztahy užitím časových příslovcí, předložkových vazeb a vhodných spojek	popis pracovního postupu	
rozliší charakteristiku vnější a vnitřní,		
užívá vhodná přirovnání	charakteristika	
vysvětlí smysl běžných přísloví a pořekadel		
sestaví vlastní životopis - strukturovaný		
napíše životopis některého rodinného příslušníka	životopis	
zformuluje výstižnou žádost		
sestaví pozvánku	žádost	
dodržuje pravidla společenského písemného styku	pozvánka	
zaujme stanovisko k obsahu a formě reklamy	reklama	MV
formuluje hlavní myšlenky textu		
a sestaví je do souvislého textu	výtah	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
seznámí se s některými odchylkami ve skloňování podstatných jmen	podstatná jména	
	podstatná jména označující části těla	
užívá Pravidel českého pravopisu	procvičení a upevnění tvarů jmen, zájmen a číslovek	
užije správný tvar vztažných zájmen a použije jich při vytváření souvětí	zájmena	
seznámí se s obtížnějšími tvary sloves v přítomném čase, rozkazovacím způsobu a příčestí minulém	slovesa	
vytvoří správný tvar infinitivu, slovesný rod	infinitiv, slovesný rod	
rozliší rod činný a trpný		
užije v textu vhodný tvar trpného rodu		
rozlišuje druhy příslovcí, odliší příslovečnou spřežku	příslovce	
utvoří 2. a 3. stupeň příslovcí		
určí předložkový pád	předložky	
čte a píše správně neslabičné předložky		

užívá synonymní předložky		
použije významově správnou spojku v souvětí	spojky	
tvoří druhy vět podle postoje mluvčího	částice	
vyjádří náladu, pocit, vůli apod. pomocí citoslovce	citoslovce	
píše správně několikaslovné vlastní názvy	pravopis - psaní velkých písmen	
rozlišuje významový rozdíl podle způsobu psaní (Země - země apod.)	ve vlastních jménech	
uvede u slova jeho význam věcný a mluvnický	význam slov	
vysvětlí pojem sousloví, uvede příklad		OD
rozliší slova jednoznačná a mnohoznačná		
rozpozná přenesený význam slova - metaforu, metonymii		
vysvětlí význam některých běžně užívaných homonym		
pracuje se Slovníkem spisovné češtiny		
rozlišuje různé způsoby obohacování slovní zásoby	slovní zásoba a tvoření slov	
utvoří slovo odvozené, složené, zkratkové, zkratku		
vyhledá v textu slovo přejaté z jiného jazyka, slovo zastaralé, odborné názvy, slova citovka barvená		CJ
rozliší větu jednočlennou a dvojčlennou	věta jednočlenná a dvojčlenná	
vyhledá a utvoří větu s přísudkem slovesným, jmenným a citoslovečným, s podmětem všeobecným	základní větné členy	
vyhledá a určí ve větě předmět, příslovečné určení	rozvíjející větné členy	
rozezná přívlastek (shodný - neshodný, post. rozvíjející, několikanásobný, volný, těsný), přístavek nahradí větný člen větou vedlejší a naopak		
znázorní graficky stavbu věty jednoduché		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA	tematické okruhy:	
	V krajině fantazie	
porovnává jednání a charakter literárních postav	O. Wilde, A. S. Puškin,	
vyhledá v textu obrazná pojmenování	A. de Saint - Exupéry, J. Prévert, E. Lear	
vysvětlí užití přeneseného významu slova	I. Vyskočil, E. Frynta	
najde přirovnání		
vyjádří hl. myšlenku vlastními slovy, citátem z textu		
vyjmenuje znaky bajky, vyhledá je v textu		
odliší autorovu fantazii od skutečnosti		
	O přátelství a lásce	
popíše náladu, ladění literárního díla	ukázky básnických, prozaických a dramatických děl české i světové literatury	
vysvětlí pojem lyrika, vyhledá lyrické prvky v textu	básně, lidové písně, balady	HV
rozliší lyrické a epické dílo	lyrická próza	
	ukázky z díla J. Nerudy, J. Seiferta	
vysvětlí, co je to balada, uvede příklady	B. Hrabala	
naučí se jedné (libovolné) básni zpaměti	W. Shakespeara, E. Rostanda, J.Jesenina	
označí v textu monolog, dialog	drama	
uvede další znaky dramatu (jednání, výstup)		
	Staré příběhy	
reprodukuje přečtený text	eposy, světové pohádky, pověsti	
zařadí literární text k příslušnému žánru	ukázky z díla E. Petišky, V. Zamarovského	

uvede příklad spisovatelů jednotlivých žánrů uvědomuje si význam literatury (pohádek a pověstí)pro život člověka i společnosti interpretuje ukázku z knihy vyjádří svůj dojem z četby porovnává různé zpracování téhož tématu v literárním, dramatickém nebo filmovém provedení vysvětlí pojem memoárová literatura, literatura faktu uvědomí si zábavnou funkci literatury připraví ústní referát o přečtené knize navštíví divadelní nebo jiné kulturní představení vyhledává kulturní aktuality ve svém okolí	A. Jiráska Nikdy se nevzdávej, souboje, prohry, vítězství ukázky z díla J. Londona, A. Marshalla ukázky z tvorby divadla Semafor Jak jsem potkal lidi románová, vzpomínková próza ukázky z díla J. Welzla, E. Basse, O.Pavla S úsměvem jde všechno líp ukázky ze starší i současné české i světové humoristické literatury praktické užívání a prožívání nabytých znalostí a dovedností	

Poznámky:

MV	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání autora mediálních sdělení
OP	Odborné předměty, názvosloví
CJ	Cizí jazyky - slovní zásoba
HV	Hudební výchova - lidové písně

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
vyhledá v textu vnější vlastnosti postavy zamýšlí se nad chováním postavy a vyvozuje její vnitřní charakterové vlastnosti používá vhodné jazykové prostředky k vyjádření charakteristiky dodržuje kompozici, pracuje podle osnovy	charakteristika literárních postav	
rozliší subjektivní a objektivní pohled ve sdělení užívá citově zabarvená slova najde v textu personifikaci, apostrofu, kontrast, básnický přívlastek (epiteton)	subjektivně zabarvený popis - líčení	
orientuje se v odborném textu přiměřeném jeho věku ověřuje fakta pomocí otázek porovnává získané informace pracuje se Slovníkem cizích slov odstraní nedostatky v nevhodně vyjádřených větách sestaví krátký výklad - přednese referát	výklad	
využívá základy studijního čtení vypíše důležitá fakta formuluje hlavní myšlenky textu uspořádá informace získané v textu a dodržuje pravidla mezivětného navazování zaznamená citáty a zamýšlí se nad nimi	výtah	
vyjádří svůj názor, argumentuje všímá si problémů ve svém okolí a hodnotí je	úvaha	OSV
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
vysvětlí pojem národní a mateřský jazyk, převede text z nespisovné podoby do spisovné seznámí se s nejrozšířenějšími nářečími převede nářeční text do spisovné češtiny uvědomí si důležitost kultivovaného vyjadřování snaží se o osobní jazykovou kulturu	obecné výklady o českém jazyce útvary českého jazyka jazyková kultura	
seznámí se s ukázkami slovanských jazyků vyhledává slova cizího původu nahrazuje slova přejatá domácími slovy pracuje se Slovníkem spisovné češtiny a Slovníkem cizích slov	čeština jako slovanský jazyk slovní zásoba, tvoření slov	MV
píše, vyslovuje a užívá frekventovaná obecná a vlastní cizí jména	slova přejatá	
třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich užívá v komunikaci	slovní druhy	

samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu	některé nepravidelnosti ve skloňování	
tvoří správné tvary obecných jmen přejatých	skloňování obecných a vlastních jmen cizích	
užívá vlastní jména cizí ve správném tvaru	skloňování zájmen	
užívá správných tvarů zájmena týž, tentýž	slovesný vid	
rozliší sloveso dokonavé a nedokonavé		
vysvětlí rozdíl v jejich užití, utvoří vidovou dvojici		
seznámí se s tříděním sloves		
využívá různých slovesných tvarů a všímá si jejich zvláštností s ohledem na různé		
jazykové situace		
užívá ve správných tvarech slovesa nepravidelná		
dbá na jednoznačnost vyjadřování	zápor	
vyhledá, určí v textu základní a rozvíjející větné členy	základní a rozvíjející větné členy, doplněk	
rozliší větný člen holý, rozvitý, několikanásobný	větný člen holý, rozvitý, několikanásobný	
dodržuje pravopis ve shodě přísudku s podmětem		
určí významový poměr v několikanásobném větném členu	poměr mezi členy několikanásobnými	
určí v souvětí větu hlavní a vedlejší, řídící a závislou	souvětí podřadné, druhy vedlejších vět	
rozezná druhy vedlejších vět		
určí význ. poměr v souřadně spojených v. v.		
určí významový poměr mezi větami hlavními	souvětí souřadné	
doplní správně čárky v souvětí		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
uvědomuje si funkci literatury v životě člověka	Úvod do literatury:	
rozliší jednotlivé druhy	odborná, náboženská, umělecká literatura	
	hlavní vývojová období národní a světové literatury:	
	nejstarší období - Bible, biblicképříběhy	
uvádí příklady slovních spojení, která se dostala do současného jazyka	v různých zpracováních (I. Olbracht, E. Petiška)	
rozliší druhy dramatu - komedie, tragédie	antická literatura, drama	
vysvětlí, co je prolog, epilog	Homér, Odyssea, Illias	
vysvětlí, co je epos	východní literatura: Zpěvy staré Číny	
popíše, co je grafická podoba básně		D
uvádí znaky nejstarších písemných památek - podoba, jazyk, autorství	nejstarší české literární památky:	
vysvětlí, co je kronika, odliší obě díla	Kosmova a Dalimilova kronika	
	starší česká lyrika	
	středověká literatura	
uvede příklad zjednodušení českého pravopisu	M. J. Hus	
vyjmenuje charakteristické znaky obou směrů, uvede typické představitele a jejich díla	humanismus a renesance ve světové literatuře: ukázky z děl G. Boccaccia,	

	W. Shakespeara, M. de Cervantese, Moliéra	
seznámí se se základními myšlenkami díla J. A. Komenského jako učitele národů	J. A. Komenský	
vysvětlí význam ústní lidové slovesnosti v době pobělohorské	ústní lidová slovesnost, lidová píseň	HV
uvede typické znaky romantismu, přiřadí názvy děl ke jménům autorů	romantismus ve svět. literatuře	
	ukázky z děl A. S. Puškina, A.Dumase,	
seznámí se s filmovým nebo dramatickým zpracováním některých literárních děl	V. Huga	
vyjmenuje hlavní představitele národního obrození	národní obrození, obrozenecká literatura	
	F. L. Čelakovský, K. J. Erben	
naučí se zpaměti některé básni	K. H. Mácha	
najde v textu personifikaci a jiná básnická pojmenování	J. K. Tyl, B. Němcová	
vysvětlí pojem satira, ironie, epigram	K. H. Borovský	
určuje druh rýmu a rytmu	J. Neruda, S. Čech, J. V. Sládek, J. Vrchlický	
	realismus v literatuře ukázky z díla Ch. Dickense, A. P. Čechova	
zpracuje a přednese referát o přečtené knize		
sleduje kulturní dění		
navštíví divadelní představení	praktické užívání a prožívání učiva	

Poznámky:

OSV	Sociální rozvoj - komunikace
MV	Vnímání autora mediálních sdělení
HV	Hudební výchova - lidová píseň
D	Dějepis - dějepisné učivo příslušné doby

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA vyjadřuje se výstižně, jasně, kultivovaně vyjadřuje se přiměřeně dané situaci vybere a uplatní vhodný slohový postup eventuálně jejich vhodnou kombinaci používá vhodnou slovní zásobu, dokládá způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov rozpozná přenesená pojmenování	slohové postupy a útvary užívané v různých komunikačních oblastech a situacích	
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému i ústnímu projevu i k tvořivé práci s textem	tvořivé psaní	
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	logika a smysl textu	
odstraní slohové nedostatky v textu vyhledá v literárním textu různé umělecké postupy	vypravování v běžné situaci ve stylu prostě sdělovacím	
vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, připraví a přednese referát	referát	
vypravování - s rámcem, retrospektivní, paralelní, doprovodné a vedlejší dějové linie	vypravování v umělecké oblasti	
odliší popis prostý, odborný, subjektivně zabarvený vytvoří odborný popis s pomocí prospektů, návodů, odborných příruček	popis	OP
vystihuje události a jejich složky v časových vztazích, vybírá vhodná časová příslovce a spojky napíše popis pracovního postupu jako návod k použití pracuje s odbornými názvy odlišuje popis děje od vypravování	popis děje (prac. postupu)	
vyplní správně poštovní tiskopisy	tiskopisy	
rozlišuje osobní, úřední, elektronickou formu dopisu	dopis	
vyplní formulář profesního životopisu	životopis	
vyhledá v odborném textu výkladové postupy s uvedením příčinných vztahů připraví písemný výtah z textu	výklad, výtah	
uplatní své názory a zkušenosti v jednoduché úvaze připraví a přednese mluvený projev, užije vhodných verbálních i neverbálních prostředků řeči	úvaha proslov	
vyjádří názor, sdělí a obhájí své stanovisko vyslechne a hodnotí jiná řešení řídí diskusi zúčastní se diskuse, improvizuje dodržuje pravidla společenského vystupování	diskuse	
najde v tisku publicistické útvary- zprávu, úvodník, komentář, reportáž, fejeton	publicistické útvary	MV

rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích, zaujímá k ní kritický postoj odlišuje fakta od názorů a hodnocení ve čteném nebo slyšeném textu ověřuje, porovnává fakta z různých informačních zdrojů vyhledává funkční styly (hovorový, odborný, umělecký, administrativní, řečnický) v tisku posuzuje objektivitu sdělení		
JAZYKOVÁ VÝCHOVA přečte ukázky z nejstarších českých liter. památek Dalimil, M. Jan Hus, Václav Hájek z Libočan, J. A. Komenský, J. Jungmann) porovnává rozdíly ve slovní zásobě vyhledává hláskoslovné a tvaroslovné rozdíly sleduje rozdíly ve stavbě vět, rozlišuje spisovný jazyk, obecnou češtinu, nářečí, vhodně je užívá dbá na správnou výslovnost s ohledem na délku samohlásek, spodobu znělosti přečte výrazně text s dodržením tempa, přízvuku, pauz i větné melodie užívá Slovník cizích slov, spisovně vyslovuje česká i běžně užívaná cizí slova čte správně běžné zkratky (názvy států, polit. stran) čte a píše správně zkratky vědeckých titulů, vysvětlí jejich význam v koncovce v obtížnějších slovech v pís. projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický a syntaktický pracuje s jazykovými příručkami vytváří synonymní sousloví k cizím slovům pracuje se slovníky (encykl., etymologický) skloňuje obecná jména přejatá a cizí jména vlastní určuje mluv. významy u jmen pomn., hromad. a látk. třídí slovesa a zařazujeje ke vzoru, užívá správně trpný rod využívá znalostí slovesného vidu k vyjádření ohraničení děje v přítomnosti, minulosti i budoucnosti orientuje se v několikaslovných názvech (v oblasti zeměpisné i všeobecné společenské) a uplatňuje zde pravidla o psaní velkých písmen, píše správně předložková spojení v názvech ulic ve jménech budov, restaurací, hotelů apod. pracuje s Pravidly čes. pravopisu, včetně Dodatků uvádí příklady shody, řízenosti, přimykání vytváří přístavkové konstrukce užívá samostatný a osamostatněný větný člen, vsuvku rozlišuje souvětí souřadné a podřadné orientuje se ve složitém souvětí, znázorní a graficky rozlišuje spojovací výrazy (spojky, vztažná zájmena, příslovce) s ohledem	vývoj českého jazyka od nejstarších dob po současnost zvuková stránka jazyka spisovná výslovnost tvoření slov pravopis související se stavbou slova význam slova podstatná jména slovesa a jejich tvary psaní velkých písmen větné členy zákl.a rozvíjející stavba větná samostatný a osamostatněný větný člen vsuvka spojovací výrazy	

na jejich funkci v souvětí rozlišuje významové a formální vztahy gramatických jednotek pro vyjádření různých funkcí výpovědi dodržuje zásady českého slovosledu se zřetelem na činitel významový, mluvnický a zvukový LITERÁRNÍ VÝCHOVA rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede výrazné představitele uvede základní literární směry vysvětlí pojem sociální balada vlastními slovy interpretuje smysl díla uceleně reprodukuje přečtený text rozpoznává základní rysy výrazného indiv. stylu autora jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla porovná různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, doloží příklady tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	shoda přísudku s několikanásobným podmětem funkce vět a větných ekvivalentů tvoření vět literatura přelomu století: avantgardy, V. Nezval, J. Seifert, J. Wolker dadaismus, poetismus, surrealismus P. Bezruč literatura a 1. světová válka: ukázky z děl J. Haška, F. Šrámka legionářská literatura E. M. Remarque, E. Hemingway meziválečná literatura: Osvobozené divadlo, J. Werich, J. Voskovec K. Čapek, V. Vančura F. Hrubín literatura a 2. světová válka: J. Drda, J. Ptáčník, J. Otčenášek, L. Aškenazy J. Clavell literatura po 2. sv. v. po současnost: O. Pavel, F. Nepil, M. Viewegh, J. Žáček divadlo Semafor a současná divadelní scéna samizdatová literatura, J. Škvorecký K. Kryl současná literatura, oddechová literatura písňové texty	D

Poznámky:

MV	Mediální výchova - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
D	Dějepis - 1. světová válka, 2. světová válka
OD	Odborné předměty – prospekty, návody k použití, odborné popisy

5.1.2 ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Anglický jazyk je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. V současném integrujícím se světě patří k nejdůležitějším dorozumívacím jazykům ve světě, proto je mu věnována náležitá pozornost. Vzdělávání v anglickém jazyce předpokládá dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jako samostatný předmět se vyučuje od 1. do 9. ročníku takto:

- 1. ročník – 1 hodina
- 2. ročník – 1 hodina

Dále po 3 hodinách týdně v každém ročníku. Jeho vzdělávací obsah tvoří navzájem úzce provázané čtyři části:

- poslech s porozuměním - žák naslouchá a porozumí obsahu jednoduché promluvy a konverzace
- mluvení - mluví o osvojovaných tématech
- čtení s porozuměním - vyhledá v textu požadované informace
- psaní - napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých částí navzájem prolíná. Do ročníkových výstupů a učiva jsou začleněny očekávané výstupy ze Standardů anglického jazyka.

Vzdělávání v předmětu *anglický jazyk* směřuje k:

- rozvíjení komunikativních schopností žáků
- snižování jazykové bariéry
- schopnosti dorozumět se s cizincem
- získávání schopnosti číst s porozuměním texty v daném jazyce
- seznámení se s reáliemi anglicky mluvících zemí
- chápání a toleranci cizojazyčné kultury
- pochopení významu znalosti anglického jazyka

Do vyučovacího předmětu *anglický jazyk* jsou začleněna tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova, mediální výchova a multikulturní výchova. Jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu jednotlivých ročníků.

Výuka předmětu probíhá ve třídách. Žáci jsou děleni do výukových skupin. Výuka se opírá především o interaktivní hry, písničky, říkanky, poslech, konverzaci, dramatizaci, práci ve dvojicích i ve skupinách. Při vyučování je využívána audiovizuální technika a podle vyspělosti žáků také autentické texty. Ve výuce je kladen důraz na praktické využití anglického jazyka, na odbourávání ostychu při jeho praktickém využití. Angličtinu starší žáci používají také při práci s internetem.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke stálému zdokonalování jazyka, k pochopení jeho účelu a smyslu pro další osobní a profesní život
- podporujeme samostatnost a tvořivost žáků využíváním vhodných námětů, učebnic, zvukových nahrávek a dalších materiálů

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k další práci zadáváním úkolů podle jejich individuálních možností (překlady textů z časopisů, práce se slovníkem, příprava na soutěže)
- předkládáme žákům práci na projektech - umožňujeme jim vyhledávat, posuzovat, třídit, vyhodnocovat a používat informace

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vyjadřovat se ústní i písemnou formou a porozumět jednoduchému sdělení v anglickém jazyce
- dbáme na správnou výslovnost, intonaci a tempo v řečovém projevu žáků
- vedeme žáky k tvorbě dialogů a diskuse
- rozvíjíme schopnost žáků hovořit na dané téma obohacováním slovní zásoby

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke vzájemné spolupráci při práci na projektech (skupinové projekty)
- učíme je vyžádat si nebo poskytnout radu a pomoc v jednoduchých situacích slušnou formou

Kompetence občanské

- vedeme žáky k orientaci ve zvyklostech a životě lidí v anglicky mluvících zemích
- učíme žáky toleranci a respektování rozdílů mezi lidmi (etnické, kulturní a národnostní rozdíly v anglicky mluvících zemích)
- budujeme u žáků pocit sebejistoty a přiměřené sebedůvěry při používání angličtiny

Kompetence pracovní

- učíme žáky samostatně pracovat se slovníky
- vedeme žáky k zodpovědnosti, systematičnosti a vytrvalosti při osvojování jazyka
- ve starším školním věku žáky podporujeme ve využívání angličtiny při získávání informací z různých oblastí lidské činnosti

Při práci uplatňujeme diferencovaný přístup k dětem se specifickými výukovými potřebami. U dětí se specifickými poruchami učení klademe důraz na tu část žákova projevu, která není poruchou oslabena. V části učení, která je oslabena poruchou, zohledňujeme specifické chyby vyplývající z žákova zdravotního omezení. Nadaným žákům zadáváme úkoly složitějšího charakteru a úkoly z nadstavbového učiva. Těmto žákům umožňujeme také účast na konverzačních soutěžích a soutěžích korespondenčních.

ANGLICKÝ JAZYK **1. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
sleduje jednoduché příběhy a porozumí jim, vnímá zvukové odlišnosti jazyka, rozumí jednoduchým pokynům učitele a reaguje na ně	základní pravidla výslovnosti	
používá osvojenou slovní zásobu jednotlivých témat	stručně pozdraví a jednoduchým způsobem se představí, zeptá se na jméno, pojmenuje běžné předměty ve třídě a doma, zeptá se na ně, zeptá se na počet do 10 a na stejnou otázku odpoví, pojmenuje členy rodiny, rozliší základní barvy, zeptá se na věk a sdělí, kolik je mu let, pojmenuje běžná zvířata	
MLUVENÍ		
zapojí se do her a činností, představí se, zeptá se na jména	představování, pozdravy, pokyny	MkV
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální podporu	poslechne příběh, písničku	

Poznámky:

MkV Multikulturní výchova - lidské vztahy - principy slušného chování - multikulturalita - význam cizího jazyka

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
rozpozná osvojenou slovní zásobu, rozumí jednoduchým pokynům a otázkám běžným při výuce, vnímá zvukové odlišnosti jazyka a hláskuje krátká slova, rozumí přivlastňovacím zájmenům	abeceda, přivlastňovací zájmena my, your	
MLUVENÍ		
pohovoří o schopnostech, používá přídavná jména	sloveso can, základní slovní zásoba na témata zvířata v zoo, školní pomůcky a činnosti, barvy, jídlo, obličej, místnosti v domě, oblečení, dětské sportovní činnosti, přídavná jména	
připojí se k písničce, říkance, použije základní jednoduché fráze	vazba I like/ I don´t like/ Do you like/ I´ve got/ I´m wearing/ Are you wearing?	
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	jednoduché příběhy, písničky, rozhovory	

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI rozumí jednoduché konverzaci osob vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	jednoduché dialogy	
píše jednoduchá slova a krátké věty čte jednoduché obrazové materiály, pracuje s nimi poslouchá a čte jednoduché texty	písemná podoba nových slov	
MLUVENÍ, PSANÍ, ČTENÍ sestaví gramaticky správně ústně i písemně větu kladnou i zápornou	sloveso to be, to have (otázka a zápor, odpovědi)	
používá čísla podle situace v běžné komunikaci	čísla 10-20	
orientuje se v používání zájmen	zájmena osobní a přivlastňovací	
používá čas prostý u osvojených sloves v rozhovorech, tvoří jednoduché sdělení	přítomný čas prostý u základních sloves	
obměňuje krátké texty zapojí se do jednoduchého dialogu na dané téma	popis těla, oblečení základní slovní zásoba tematických okruhů	
vyhledává v textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku	oblékání, kalendář (dny v týdnu, měsíce, roční období), zelenina, ovoce, nákupy, tělo, svátky (Vánoce, Velikonoce)	
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele	písničky, příběhy	

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI pochopí obsah a smysl jednoduché konverzace s malým počtem neznámých výrazů čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty používá dvojjazyčný slovník rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů a využívá je vyhledá v textu potřebnou informaci MLUVENÍ, PSANÍ, ČTENÍ reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a projevu, vyplní základní údaje o sobě do formulářů správně používá gramatické struktury v ústním i písemném sdělení rozšiřuje si okruh použití sloves v přítomném čase prostém vede jednoduchý dialog v rámci vymezených tematických okruhů rozšiřuje si slovní zásobu o přídavná jména a předložky rozšiřuje si znalosti o slovosledu anglické věty POSLECH S POROZUMĚNÍM aktivně používá slovní zásobu daných témat rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokynům a otázkám učitele pokud jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností popíše blízkou osobu jednoduchým způsobem vede jednoduchý rozhovor, rozumí mu	logický odhad neznámých slov texty vztahující se k probíraným tématům práce s dvojjazyčným slovníkem dramatizace, čtení a kreslení práce s autentickými materiály texty a nahrávky na daná témata - dopis, pohlednice, osobní průkazka nepravidelné množné číslo podstatných jmen čísla 20 - 100 přítomný čas prostý vazba there is/are užití přídavných jmen a předložek slovní zásoba k tématům - zájmová činnost (záliby) škola (rozvrh hodin) denní program popis osoby rozhovor, nahrávky na dané téma	

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
rozumí jednoduchému mluvenému a čtenému projevu	základní společenské obraty a fráze	
osvojuje si pravidla komunikace, reaguje na pokyny učitele	(oslovení, reakce na oslovení, přivítání, omluva, žádost o pomoc)	
orientuje se v obsahu jednoduchého textu, odhadne význam neznámých slov z kontextu	četba a poslech textů na daná témata	
čte foneticky správně texty přiměřeného rozsahu		
má základní poznatky o anglicky mluvících zemích	reálie anglicky mluvících zemí (svátky, zvyky, Halloween, Díkuvzdání, sv. Valentýn)	
MLUVENÍ, ČTENÍ, PSANÍ		
sestaví gramaticky správně jednoduché písemné i ústní sdělení týkající se života doma, v rodině, ve škole, napíše stručný osobní dopis orientuje se v osvojované anglické gramatice, gramatické jevy používá ve větách přiměřených věku a svým schopnostem	gramatické učivo: čas přítomný - prostý a průběhový, budoucí, řadové číslovky, číslovky 100-1000, datum, předložky časové, zájmena osobní ve funkci předmětu, some - any, nepravidelné množné číslo podstatných jmen	
vede jednoduchý dialog na probíraná témata	tematické okruhy: rodina, domov, přátelé, škola, volný čas, zvířata	
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchému poslechovému textu	poslechová cvičení	

ANGLICKÝ JAZYK **6. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného obsahu reaguje správně na pokyny učitele	texty učebnicové i autentické, základní vztahy prostorové - kde, kam časové – kdy existenciální- kdo, co kvalitativní - jak, jaký kvantitativní - kolik	
rozumí jednoduchým textům a sdělením, vystihne hlavní smysl sdělení		
vyhledá význam slova ve slovníku se slovníkem přeloží jednoduchý text v časopise	práce s cizojazyčným slovníkem práce s časopisem	OSV
MLUVENÍ, PSANÍ		
vyjádří ústně i písemně svůj názor	slovní zásoba probíraných témat	
gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty užije slovesa ve správném čase	čas minulý prostý a průběhový - otázka a zápor, nepravidelná slovesa, vyjádření budoucnosti, vazba going to, stupňování přídavných jmen, vyjádření kvantity, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména	
rozpozná počitatelná a nepočitatelná podstatná jména		
pracuje s časopisem	jednoduché texty, křížovky, soutěže	
komunikuje na daná témata domluví se v běžných situacích každodenního života	tematické okruhy- zdraví, jídlo, nákupy, oblečení, prázdniny,	
zná několik anglických a amerických lidových písní	písně	
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované konverzace či promluvy osvojovaných témat	poslechová cvičení	

Poznámky:

OSV Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace - vedení dialogu

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM čte nahlas plynule a foneticky správně širší okruh tištěných matriálů, orientuje se v textu rozumí obsahu promluvy a chápe celkový obsah sdělení MLUVENÍ, PSANÍ vyjádří své názory, pocity, dojmy, přání, zážitky ústně i písemně a použije správné gramatické struktury použije slovesa v předpřítomném čase se správnými předložkami používá správně předložky místa převypráví přečtené nebo vyslechnuté sdělení vytvoří novinovou stránku aktivně se zapojí do konverzace dvou a více osob na probíraná témata obměňuje dialogy popíše své město, vyhledá informace o něm POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech	autentické a upravené texty s tématikou historie Velké Británie vyjádření svolení, odmítnutí, politování, omluvy, prosby, žádosti texty z novin a časopisů předpřítomný čas - otázka a zápor, předložky since+for s předpřítomným časem, trpný rod - otázka a zápor, předložky místa, opisné tvary modálních sloves must, can, need, vazba let's go, práce s tiskem slovní zásoba tematických celků: město, Londýn, doprava ve městě, příroda, ohrožená zvířata, počasí poslechová cvičení	MV

Poznámky:

MV Mediální výchova - tvorba mediálních sdělení - vytvoření novinové stránky

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
čte nahlas plynule a foneticky správně složitější texty	texty s kulturní, zeměpisnou, historickou tematikou Velké Británie a USA	
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí autentickým nahrávkám a čtenému i mluvenému projevu	poslechová cvičení, autentické nahrávky	
pracuje s výkladovým slovníkem a jazykovými příručkami	vyhledávání neznámých slov a výrazů práce s výkladovým slovníkem a jazykovými příručkami	
MLUVENÍ		
reprodukuje vyslechnutý nebo přečtený text	vyjádření přání - vazba I'd like to jeden zápor v anglické větě zvratná a samostatná přivlastňovací zájmena gerundium tázací dovětky předložky na konci otázky další nepravidelné tvary množného čísla podstatných jmen další nepravidelná slovesa	
sestaví gramaticky správně ústní i písemné složitější projevy	tázací dovětky	
popíše oblíbenou knihu, film, postavu	zájmena who, what ve funkci podmětu	
sestaví a vyplní jednoduchý dotazník	podmínkové věty	
souvisle komunikuje a vytváří složitější dialogy na probíraná témata	tematické okruhy: moje přání do budoucnosti, sport v životě člověka, popis lidského těla, světové jazyky, globální problémy, zeměpisné, historické, kulturní reálie anglicky mluvících zemí, vliv TV	
PSANÍ		
napíše texty týkající se osvojovaných témat	slovesné časy	

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM čte správně, plynule složitější texty	texty s tématikou anglicky mluvících zemí	
MLUVENÍ převypráví vyslechnutý text vlastními slovy hovoří souvisle na dané téma sestaví gramaticky správné obraty	podmínkové věty 2. typu trpný rod v minulém čase modální slovesa v minulém a budoucím čase stativní slovesa prohloubení učiva gramatiky: slovesné časy, slovní druhy, frázová slovesa
aktivně se zapojí do rozhovoru pohotově reaguje na otázky	tematické okruhy pro konverzaci: lidské profese, nemoci, počasí, příroda, cestování, životní styl	
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech rozumí obsahu promluvy či konverzace, která se týká osvojovaných témat	poslechová cvičení	
PSANÍ napíše texty týkající se osvojovaných témat reaguje na jednoduché písemné sdělení	slovesné časy, slovní druhy	

5.1.3 NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Německý jazyk navazuje na vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Tento předmět nabízíme žákům jako další cizí jazyk v 6. až 9. ročníku v časové dotaci určené učebním plánem. Uvědomujeme si nezbytnost znalosti cizích jazyků pro další profesní rozvoj žáků i jejich důležitost pro dobrou a účelnou komunikaci mezi lidmi v integrujícím se světě. Vzdělávací obsah předmětu tvoří čtyři úzce spjaté části:

- poslech s porozuměním – žák naslouchá, rozumí jednotlivým pokynům, slovům, jednoduchým větám
- mluvení – žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- čtení s porozuměním – žák rozumí slovům, jednoduchým větám, jednoduchému textu
- psaní – žák vyplní formulář, napíše jednoduchý text

Klademe důraz na ústní komunikaci a vytváření základu pro další osvojování jazyka.

Vzdělávání v předmětu *německý jazyk* předpokládá:

- osvojení si potřebných jazykových znalostí a dovedností a jejich aktivnímu používání
- zvládnutí čtení jednoduchých textů v německém jazyce a jejich porozumění
- schopnost rozumět přiměřeně náročnému (jazykově, obsahově, rozsahem) ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí
- jednoduchou komunikaci v ústní i písemné formě v tématech běžných v každodenních situacích
- využívání německého jazyka jako nástroje pro další studium, pro vyhledávání informací
- poznávání kultury zemí německé jazykové oblasti
- chápání významu znalosti cizích jazyků pro osobní a profesní život, pro navazování kontaktů s lidmi z cizojazyčného prostředí

Vyučování jazyka probíhá převážně ve třídách s využitím audiovizuální techniky. Součástí výuky jsou také různé soutěže, projekty a olympiády pro nadané děti. Při výuce jsou kromě jiných materiálů bohatě používány slovníky a různé autentické texty.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- pozitivní motivací vedeme žáky ke stálému zdokonalování jazykových znalostí a dovedností, ústního i písemného projevu, k pochopení účelu a smyslu výuky pro další život žáka
- motivujeme žáky k aktivnímu zapojování se do vyučování prací s autentickými materiály zvukovými i tištěnými
- stanovujeme dílčí cíle ve výuce, úroveň jejich dosažení hodnotíme tak, aby žák mohl vnímat svůj pokrok

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme k řešení takové úkoly, které odpovídají individuálním možnostem a schopnostem jednotlivých žáků
- motivujeme žáky k samostatnému vyhledávání informací ze slovníků, učebnic a dalších zdrojů
- podporujeme účast žáků v nejrůznějších soutěžích v německém jazyce

Kompetence komunikativní

- usilujeme o stálé rozvíjení žákovy slovní zásoby v německém jazyce
- vedeme žáky k formulování svých myšlenek ústní i písemnou formou přiměřeně svému věku a znalostem

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat na úkolu nebo projektu ve skupinách, vzájemně si pomáhat
- učíme žáky respektovat vyjadřovací schopnosti, znalosti a dovednosti spolužáků tak, aby každý mohl přispět ke splnění úkolu podle svých možností
- usilujeme o vytvoření příjemné tvůrčí atmosféry ve vyučování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování a toleranci zvyků cizojazyčně mluvících národů, k úctě a ochraně jejich kulturního dědictví
- posilujeme sebedůvěru žáků individuálním přístupem k nim a pozitivní motivací

Kompetence pracovní

- posilujeme u žáků smysl pro povinnost a odpovědnost v práci
- vedeme žáky k trpělivosti a vytrvalosti v jejich úsilí při osvojování jazyka
- učíme žáky odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě, také práci kontrolovat, hodnotit a vážit si jejích výsledků

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchým pokynům v německém jazyce při práci ve třídě, adekvátně na ně reaguje	jednoduché pokyny a instrukce k práci	
rozumí jednoduché konverzaci dvou osob	pozdravy, představování, seznamování	
rozumí obsahu jednoduchého textu	základní slovní zásoba - každodenní výrazy, základní fráze	
MLUVENÍ		
vyslovuje foneticky správně jednoduchá německá jména, příjmení, zeměpisné názvy, internacionalismy	jména, příjmení, internacionalismy, základní zeměpisné výrazy	
sdělí ústně základní údaje o sobě i o jiné osobě	jmenuji se, bydlím … pravidelná slovesa v čísle jednotném	
formuluje otázky a odpovídá na ně	slovosled a intonace v oznamovací a	
vyžádá si a podá jednoduchou informaci - jméno,bydliště	tázací větě	
popíše rodinnou fotografii	moje rodina	OSV
jednoduše popíše osoby kolem sebe	některá přivlastňovací zájmena kamarádi a mé nejbližší okolí, škola	
používá členy k vyjádření rodu	člen určitý a neurčitý	
uvědomuje si, že se často rod v němčině neshoduje s rodem v češtině		
reálie - orientuje se na mapě Německa a vyhledává některé informace	německy mluvící země, hlavní města	Z
zapojí se do komunikace související s běžným, životem podle svých schopností, rozšiřuje si slovní zásobu	koníčky, volný čas, domov, jídlo sloveso sein v přítomném čase sloveso haben v přítomném čase	
poskytne informaci o časových údajích – hodiny, dny	um v časových údajích	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
čte nahlas jednoduché texty ze známé slovní zásoby	čtení se správnou výslovností	
v jednoduchém textu vyhledá odpovědi na otázky	běžná témata	
PSANÍ		
sdělí písemně základní údaje o sobě i o jiné osobě	časování sloves v jednotném čísle	
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	slovní zásoba	

Poznámky:

Z Zeměpis - některé reálie a zajímavosti v německy mluvících zemích
OSV Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - empatie, respektování, podpora, pomoc

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí pokynům v německém jazyce, reaguje na ně rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně rozumí obsahu promluvy či konverzace MLUVENÍ má osvojené základní výslovnostní návyky vyžádá si a podá jednoduchou informaci jednoduše popíše osoby kolem sebe zeptá se, kdy kdo přijde, jak dlouho zůstane orientuje se na mapě německy mluvících zemí zapojí se do komunikace podle svých schopností, rozšiřuje si slovní zásobu vyjádří své přání používá sloveso haben ve spojení s podstatným jménem poskytne informaci o časových údajích - hodiny, měsíce, roční období pozve na oslavu, blahopřeje podle svých schopností v modelových situacích zakoupí jízdenku, zamluví ubytování atd., telefonuje ČTENÍ S POROZUMĚNÍM čte texty ze známé slovní zásoby v textu vyhledá potřebnou informaci PSANÍ napíše krátký pozdrav z prázdnin reaguje na jednoduché písemné sdělení vyplní dotazník	pokyny a instrukce k práci slovní zásoba osvojená témata - zvířata, počítač, volný čas, škola německá jména, příjmení, zeměpisné názvy slovosled ve větě pravidelná slovesa v množném čísle přivlastňovací zájmena časové údaje nejvýznamnější místa a osobnosti domov, rodina, koníčky, škola, zvířata vazba möchte + infinitiv 4. pád podstatných jmen předložka im, vor, nach pozvánka, blahopřání prázdniny, cestování předložka nach v zeměpisných názvech evropské země EU slovní zásoba práce se slovníkem e-mail, dopis	 Z OSV

Poznámky:

Z Zeměpis - některé reálie a zajímavosti v německy mluvících zemích
OSV Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - já i druzí jako zdroje informací o mně

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí jednoduchým pokynům při práci ve třídě dokáže na ně adekvátně reagovat rozumí jednoduché konverzaci osob chápe smysl monologu či dialogu s malým počtem neznámých výrazů	rozkazovací způsob sloves dialog v pomalejším tempu uplatňování logického odhadu	
MLUVENÍ upevňuje si správné výslovnostní návyky stručně sdělí hlavní myšlenku přiměřeně obtížného textu reprodukuje vyslechnutý nebo přečtený text ústně vyjádří svůj názor, zážitky, dojmy a přání aktivně používá osvojenou gramatiku v komunikaci přiměřeně reaguje v dialozích na dané téma orientuje se v základních reáliích Německa, Rakouska, Švýcarska	techniky mluveného projevu – výslovnost a intonace slovní zásoba a texty s tématy - koníčky,dům, v obchodě, škola, město, venkov, povolání nepravidelná slovesa v přítomném čase způsobová slovesa slovesa s odlučitelnou předponou předložky se 3. a 4. pádem množné číslo podstatných jmen vazba es gibt osobní zájmena ve 4. pádě neosobní podmět man tvar podstatných jmen ve 3. pádě obrazové materiály, prospekty, televize, video, internet,	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM orientuje se v obsahu jednoduchého textu vyhledává odpovědi na otázky nebo potřebnou informaci používá slovník využívá četby k získání nových poznatků	orientace v cizojazyčném textu písemná podoba různých forem sdělení práce se slovníkem práce s autentickými materiály - časopisy	MkV
PSANÍ písemně vyjádří svůj názor, zážitky, dojmy a přání	dopis, pozdrav, pozvánka, omluva	

Poznámky:

MkV Multikulturní výchova - multikulturalita - význam cizího jazyka

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí pokynům a otázkám učitele reaguje na pokyny a otázky rozumí slovům a jednoduchým větám týkajících se osvojených témat rozumí základním informacím v krátkých textech MLUVENÍ zapojuje se do jednoduchých rozhovorů sdělí základní informace týkající se osvojených témat odpovídá na otázky, otázky pokládá reprodukuje vyslechnutý nebo přečtený text aktivně používá osvojenou gramatiku v komunikaci poskytne základní informace německým turistům ČTENÍ S POROZUMĚNÍM rozumí jednoduchým informačním nápisům, orientačním pokynům rozumí krátkému jednoduchému textu vyhledává v textu informace orientuje se v základních reáliích Německa a německy mluvících zemí PSANÍ napíše jednoduché texty týkající se žáka samotného reaguje na písemné sdělení	dialog v běžném tempu souvislé jednoduché texty dialog v běžném tempu móda, oblékání, příroda, počasí, tradice, zvyky, svátky, zdraví, lidské tělo předložky se 3. pádem předložky se 4. pádem osobní zájmena ve 3. pádě slovosled ve větě - spojka deshalb préteritum sloves sein, haben perfektum pravidelných sloves modelové situace, příležitostné možnosti informační tabule, nápisy práce se slovníkem autentické materiály odpověď na dopis, pozvání, gratulaci	OSV

Poznámky:

OSV Sociální rozvoj - komunikace - konverzace na dané téma

5.1.4 RUSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *ruský jazyk* se vyučuje jako povinný předmět od 6. ročníku do 9. ročníku. Vyučovací předmět má časovou dotaci dle učebního plánu. Jeho vzdělávací obsah tvoří části:

- poslech s porozuměním
- mluvení
- čtení s porozuměním
- psaní

Vzdělávací obsah jednotlivých složek na sebe ve výuce navazuje a vzájemně se prolíná. Vzdělávání v předmětu *ruský jazyk* směřuje k:

- schopnosti komunikovat v daném jazyce, čemuž je podřízena i výuka gramatiky
- snižování jazykových bariér v rámci Evropy
- poznávání života lidí a kulturních tradic
- prohlubování mezinárodního porozumění
- získávání schopnosti číst s porozuměním přiměřený text
- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění kulturním hodnotám jiných národů

Do vyučovacího předmětu *ruský jazyk* jsou začleněna tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu jednotlivých ročníků. Výuka probíhá v jazykové učebně a třídách základní školy.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- podněcujeme u žáků vnímání důležitosti znalosti cizího jazyka pro život
- vybíráme a využíváme vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- podporujeme samostatnost a tvořivost při práci na projektech a soutěžích
- učíme žáky rozeznávat a správně používat jednotlivá písmena azbuky

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém (chybu, nesprávné použití slova) a pojmenovat ho při vzájemné spolupráci na daném tématu
- umožňujeme žákům hovořit o vlastních zkušenostech

Kompetence komunikativní

- učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky přiměřeně svému věku
- dbáme na výstižnost, souvislost, logický sled a vhodnost vyjádření
- usilujeme o rozvoj žákovy slovní zásoby
- motivujeme žáky k používání vhodných komunikačních způsobů

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky spolupracovat ve skupinách
- cvičíme schopnost pomáhat si a požádat o pomoc při týmových úkolech
- posilujeme sebedůvěru a samostatnost vhodně volenými úkoly a pozitivní motivací

Kompetence občanské

- učíme žáky toleranci rozdílů vyplývající z etnických, národnostních a kulturních odlišností
- seznamujeme žáky s kulturním bohatstvím ruského národa

Kompetence pracovní

- učíme žáky nést odpovědnost za vykonanou práci
- vedeme žáky k přiměřenému hodnocení vlastní práce

RUSKÝ JAZYK **6. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám, reaguje na ně	jméno, věk, pozdravy	OSV
rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností	pokyny ve třídě	
požádá, poděkuje v jednoduché situaci	prosba, poděkování	
MLUVENÍ		
osvojí si základní výslovnostní návyky	česká x ruská výslovnost	
odpoví na jednoduché otázky	intonace ruské otázky	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
čte postupně jednotlivá písmena azbuky a spojuje slova do vět	azbuka krátké věty na daná témata (rodina, škola, zvířata)	Z
PSANÍ		
píše jednotlivá písmena azbuky přepíše jednoduché sdělení z učebnice	pracovní sešit	

Poznámky:

OSV Osobnostní a sociální výchova sociální rozvoj - mezilidské vztahy – empatie, porozumění, podpora

Z Zeměpis - reálie rusky mluvících zemí

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí jednoduchým textům	poslechové texty na dané téma (barvy, dny v týdnu, narozeniny, číslovky 1-20)	OSV
rozumí otázkám učitele		
MLUVENÍ		
odpovídá na otázky		
zapojí se do jednoduchého rozhovoru	volný čas	
utvoří otázku	jídlo	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
přečte jednoduchý text na dané téma se správnou výslovností a intonací	otázka	
porozumí danému textu a vyhledá požadovanou informaci	rozkazovací způsob	
	číslovky	
PSANÍ		
napíše jednoduché sdělení o sobě	rodina škola volný čas	Z

Poznámky:

OSV	Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí, já a ti druzí jako zdroje informací o mně
Z	Zeměpis - reálie rusky mluvících zemí

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
POSLECH S POROZUMĚNÍM		
rozumí zdvořilostním frázím	omluva, návštěva, rozvrh hodin, kalendář, měsíce, datum	MkV
rozumí složitějším sdělením a textům na daná témata		
MLUVENÍ		
vyjádří, co dělá ve volném čase	volný čas, koníčky	
popíše sebe nebo jinou osobu	popis těla, portrét	
užívá časové údaje	výrazy času	
časuje slovesa	slovesa	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
vyhledá v textu informace		
pracuje se slovníkem	skloňování podstatných a přídavných jmen číslovky řadové	
PSANÍ		
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	místo, kde žijeme	
napíše informace o svém bydlišti		
používá pravidla psaní po g, k, ch		

Poznámky:

MkV Multikulturní výchova - multikulturalita - význam cizího jazyka

RUSKÝ JAZYK

9. ročník

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí složitějším sdělením na dané téma	země Evropy, cestování	OSV
MLUVENÍ pohovoří samostatně na dané téma a používá osvojenou slovní zásobu a gramatické jevy (tolerovány, elementární chyby)	svátky, příroda, počasí, doprava	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	město, obchody, nákupy, ceny zbožím, číslovky do 1000	
PSANÍ stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení odpoví na dopis napíše dopis o sobě	vyjádření potřeby, povinnosti	

Poznámky:

OSV Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace - konverzace na dané téma

5.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Ve vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace se zaměřujeme především na aktivní činnosti žáků. Poskytujeme jim vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňujeme jim užívat matematiku v reálných situacích. Důraz klademe na porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Výuku této vzdělávací oblasti realizujeme ve vyučovacím předmětu matematika na prvním i druhém stupni školy.

5.2.1 MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *matematika* se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících. Jeho vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- čísla a početní operace – 1. stupeň; seznámení s čísly, vytváření představy o číselné ose, osvojení matematických operací a jejich užití a důležitost
- číslo a proměnná – 2. stupeň; navazuje na učivo okruhu Čísla a početní operace prvního stupně
- závislosti, vztahy a práce s daty - rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, osvojení si převodů jednotek
- geometrie v rovině a prostoru - určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru
- nestandardní aplikační úlohy- uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých okruhů navzájem prolíná.

Vzdělávání v předmětu *matematika* směřuje k:

- osvojování a používání matematických pojmů, symbolů
- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech reálného života - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností
- osvojování, chápání a používání matematických postupů a schopností zpracování poznatků
- rozvíjení spolupráce při společném řešení problémových úloh, které využívají situace z běžného života
- poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení paměti a logického a abstraktního myšlení prostřednictvím matematických operací
- vytváření prostorové orientace
- rozvíjení samostatnosti, systematičnosti, vytrvalosti
- rozvíjení základních rýsovacích technik

Do vyučovacího předmětu *matematika* je začleněno průřezové téma: osobnostní a sociální výchova. Je konkretizováno pod tabulkou vzdělávacího obsahu jednotlivých ročníků.

Časová dotace předmětu v jednotlivých ročnících je rozpracována v učebním plánu.

Výuka předmětu probíhá převážně ve třídách. Jsou využívány všechny dostupné učební pomůcky, počítače, interaktivní tabule, DVD a videokazety pro zábavnou výuku matematiky. Metody práce jsou zaměřeny především na samostatnou práci žáků, na řešení problémů, na práci ve skupinách a na sebekontrolu. Jsou zařazovány různé didaktické hry a počtářské soutěže s důrazem na činnostní charakter učení. Praktická měření jsou prováděna také mimo školní třídu (chodby, hřiště atd.).

Na druhém stupni ZŠ učivo matematiky prolíná s učivem fyziky (převody jednotek), chemie (rovnice, jednotky), zeměpis (měřítko, výpočty), dějepis (časová přímka) atd. Matematika prolíná celým základním

vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium žáků. Učivo je osvojováno cyklicky tj. v návaznosti na předchozí ročník, a je dále prohlubováno.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vytváříme u žáků zásobu matematických nástrojů (pojmů, početních operací, algoritmů, metod řešení), které žák efektivně využívá při řešení úkolů vycházejících z reálného života a praxe
- rozvíjíme samostatnost, zodpovědnost, iniciativu a tvořivost žáků, abstraktní a logické myšlení zadáváním cílených úkolů, matematických hádanek, kvízů, rébusů atd.
- vedeme žáky k sebehodnocení a posouzení vlastního pokroku v řešení matematických úloh

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme problémové úkoly, individuálním přístupem rozvíjíme u žáků důvěru ve vlastní schopnosti
- provádíme se žáky rozbor problému, tvoříme plán jeho řešení, odhadujeme výsledky, volíme správný postup, vyhodnocujeme správnost řešení
- vedeme žáky k ověřování výsledků, sebekontrole, k systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti při práci
- pracujeme s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení, dodáváme žákům sebedůvěru

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správnému používání matematických pojmů a symbolů
- podněcujeme žáky k vytváření hypotézy a diskuzi o zvolených metodách a matematických postupech
- podporujeme žáky ve využívání všech dostupných informačních prostředků a technologií (grafy, tabulky, diagramy)
- vedeme žáky ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci při řešení matematického problému

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme schopnost žáků vzájemně si pomáhat (práce ve skupinách)
- vedeme žáky k dodržování pravidel při práci
- podporujeme utváření příjemné atmosféry při spolupráci

Kompetence občanské

- při zpracování informací vedeme žáky ke kritickému myšlení nad informacemi a zpracovanými výsledky
- propojujeme matematické znalosti se životem žáků, zdůrazňujeme zodpovědnost při rozhodování v dané situaci
- vedeme žáky k respektování názorů ostatních
- postupně pomáháme žákům vytvářet kritéria pro hodnocení vlastní činnosti a výsledků práce

Kompetence pracovní

- učíme žáky využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech – počítání s penězi při nakupování, při cestování, odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v prostoru
- vedeme žáky k zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům, k dodržování kvality práce a termínů,
- k účelnému využívání pomůcek
- postupně učíme žáky organizovat vlastní práci

Při práci je uplatňován diferencovaný přístup k dětem se specifickými výukovými potřebami. Nadaným žákům jsou zadávány úkoly složitějšího charakteru a úkoly z nadstavbového učiva. Podporujeme účast nadaných žáků v matematických soutěžích.

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
orientuje se v číselné řadě do 20, v číselné ose	číselná řada 0-20, posloupnost čísel, číselná osa	
vytváří soubory s daným počtem prvků do 20	vytváření souborů s daným počtem prvků do 20	
čte a zapisuje čísla do 20, užívá polohové vztahy "hned před", "hned za" v oboru přirozených čísel	čtení a psaní čísel do 20, vztahy "hned před", "hned za"	
porovnává čísla do 20 a používá základní matematické znaky	porovnávání čísel, znaky <, >, =, +, -	
sčítá a odčítá v daném oboru čísel bez přechodu přes desítku s názorem i zpaměti	sčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku	
používá sčítání, odčítání a porovnávání při řešení praktických úloh	řešení slovních úloh porovnáváním, sčítáním a odčítáním, se vztahy *o n*- více(méně) v daném oboru, úlohy z praxe	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	závislost různých činností na průběhu času během dne, týdne, měsíce (příchod do školy a odchod, vyučovací hodina a přestávka, doba snídaně, oběda, večeře, spánek, změna teploty během roku atd.)	ČJS
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
orientuje se v prostoru	geometrické pojmy: vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, hned před, hned za atd.	VV, ČSP
pojmenovává základní rovinné útvary, používá je při hře se skládankami	rovinné obrazce - trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh	
pojmenovává základní prostorové útvary, používá je při hře se stavebnicemi	tělesa - krychle, kvádr, válec, koule	

Poznámky:

ČJS Člověk a jeho svět - režim dne školáka, změny v přírodě v závislosti na čase
VV Výtvarná výchova - užití barev
ČSP Člověk a svět práce – vystřihování

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE		
orientuje se v číselné řadě do 100	číselná řada 0-100, posloupnost čísel	OSV
vytváří soubory s daným počtem prvků do 100	soubory s daným počtem prvků do 100 počítadlo, čtvercová síť, počítání s penězi	
čte a zapisuje čísla do 100	čtení a psaní čísel do 100	
porovnává čísla do 100, řadí je vzestupně i sestupně	porovnávání čísel, symboly +, -, =, <, >	
orientuje se v číselné ose	číselná osa 0 - 100	
zapisuje a řeší příklady na sčítání a odčítání do 20s přechodem přes desítku	sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku	
zpaměti sčítá a odčítá čísla do 100	sčítání a odčítání desítek do 100 sčítání a odčítání čísel do 100 bez přechodu desítky sčítání a odčítání čísel do 100 s přechodem přes desítku	
počítá příklady se závorkami	závorky	
zpaměti násobí a dělí v oboru malé násobilky čísly 1 až 5	násobení a dělení v oboru do 50	
řeší jednoduché slovní úlohy, orientuje se v řešení složitějších slovních úloh se dvěma početními výkony	slovní úlohy, znázornění, zápis, výpočet, odpověď, slovní úlohy řešené sčítáním, odčítáním, násobením, dělením, porovnáváním a slovní úlohy se vztahy o<u>*n*</u>-více (méně) a *n*-krát více (méně)	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
orientuje se v čase a jednotkách času: sekunda, minuta, hodina, den	hodiny - různé typy a jednotky času	ČJS
doplňuje posloupnosti obrázků a čísel	posloupnost	
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
rozezná, graficky znázorní a modeluje základní rovinné útvary	trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh	
seznámí se s geometrickými tělesy v praxi	krychle, kvádr, koule, válec, jehlan, kužel	
pracuje s pravítkem	rovné, křivé, lomené čáry	
kreslí, ukáže, modeluje bod, úsečku	bod, úsečka	
seznámí se s pojmy přímka, polopřímka	přímka, polopřímka - seznámení	
odhaduje, porovnává a měří délku úsečky v cm	odhadování, porovnávání a měření délky úsečky na celé centimetry	
seznamuje se se správnými návyky při rýsování		
pracuje s jednotkami délky - m, cm; seznámí se s mm	jednotky délky: metry, centimetry, milimetry	

Poznámky:

ČJS Člověk a jeho svět - čas, různé typy hodin
OSV Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznání

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, vytváří soubory s daným počtem prvků do 1000	číselná řada 0 -1000, čtení a zápis trojciferných čísel, soubory	
užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	porovnávání čísel pomocí číselné osy	
zaokrouhluje čísla na desítky a sta	zaokrouhlování čísel na desítky a stovky	
zpaměti sčítá a odčítá čísla do 1000	pamětné sčítání a odčítání celých stovek v oboru do 1000	
	pamětné sčítání a odčítání čísel bez přechodu desítky	
	pamětné sčítání a odčítání čísel s přechodem desítky	
seznámí se s písemnými algoritmy sčítání a odčítání, písemně sčítá a odčítá dva sčítance (dvě trojciferná čísla)	písemné sčítání a odčítání čísel v oboru do 1000	
násobí a dělí v oboru malé násobilky	násobení a dělení v oboru malé násobilky čísly 6 až 10, číslicí 0	
násobí a dělí mimo obor násobilky v oboru čísel do 1000, dělí se zbytkem	násobení násobků 10, dělení násobků 10 jednocifernými čísly	
	násobení dvojciferných čísel jednocifernými	
	dělení mimo obor násobilky	
	písemné násobení jednocifer ným činitelem	
porozumí textu úlohy, přiřadí úloze správné matematické vyjádření (správnou početnou operaci), zformuluje odpověď	slovní úlohy	
řeší slovní úlohy se dvěma početními výkony	slovní úlohy se dvěma různými početními výkony	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
doplňuje tabulky, schémata	tabulky násobků	
užívá tabulkové zápisy v praxi	ceny zboží, vzdálenosti	
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	čas, hodiny, převody časových jednotek	ČJS/1
provádí a zapisuje jednoduchá pozorování, posuzuje reálnost údajů	shromažďování, zapisování, porovnávání dat	
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
rozezná, charakterizuje, pojmenuje, modeluje základní rovinné útvary, k zadanému popisu přiřadí název útvaru	trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh	
porovnává velikosti útvarů, odhaduje délku a měří délku	úsečka	

úsečky s přesností na milimetry kreslí, modeluje, znázorňuje, rýsuje	přímky, polopřímky, úsečky, body	
převádí jednotky délky mm, cm, dm, m, km	jednotky délky	ČJS/2
orientuje se a pracuje ve čtvercové síti	rovinné obrazce, čtvercová síť	
pojmenuje, vymodeluje a popíše jednoduchá tělesa	krychle, kvádr, koule, válec, kužel, jehlan	
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary	osová souměrnost	

Poznámky:

ČJS/1 Člověk a jeho svět - převody jednotek času
ČJS/2 Člověk a jeho svět - převody jednotek délky, měření

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících	posloupnost přirozených čísel	
čte, píše a zobrazuje čísla na číselné ose	čtení a zápis čísel	
porovnává čísla do 1 000 000	porovnání čísel	
rozkládá čísla v desítkové soustavě	rozklad čísla v desítkové soustavě	
orientuje se ve vlastnostech sčítání a odčítání, ve vztazích mezi násobením a dělením a v pořadí početních výkonů	vymezení základních vlastností početních výkonů	
využívá komutativnost sčítání a násobení při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu	asociativnost, komutativnost, provádění zkoušky výpočtu, užití závorek	
chápe a používá početní operace s přirozenými čísly, sčítá, odčítá, násobí a dělí v daném oboru	pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel (nejvýše tři číslice různé od nuly např. 500 200 - 300 190)	
	pamětné násobení a dělení jednociferným číslem	
	pamětné násobení a dělení násobky čísla 10, 100, 1 000, 10 000, 100 000	
písemně sčítá a odčítá čísla v daném oboru	písemné sčítání a odčítání	
	písemné násobení jednociferným a dvouciferným činitelem	
	písemné dělení jednociferným dělitelem	
zaokrouhluje čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky	zaokrouhlování přirozených čísel	
řeší slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, řeší složitější slovní úlohy se dvěma až třemi početními výkony	řešení slovních úloh na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o n - více (méně), n - krát více (méně)	OSV
modeluje a určí část celku	dělení celku na díly - polovina, třetina, …	
	zápis částí celku ve formě zlomku	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
čte a sestavuje jednoduché tabulky, sloupcový diagram	tabulky, sloupcový diagram	
sbírá, třídí a vyhledává data	jízdní řády	
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky, určí délku lomené čáry	grafický součet a grafický rozdíl úseček, délka lomené čáry	
kreslí a rýsuje rovnoběžky, rýsuje kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou	vzájemná poloha přímek v rovině- rovnoběžky, kolmice, průsečík	
vyhledá dvojice kolmic a rovnoběžek v rovině		

užívá jednotky délky	jednotky délky a jejich převody	
rýsuje libovolný rovnoběžník a obdélník	konstrukce rovnoběžníku a obdélníku	
rýsuje trojúhelník se zadáním jeho tří stran	konstrukce trojúhelníku, trojúhelníková nerovnost	
rýsuje kružnici s daným středem a s daným poloměrem	kružnice, střed kružnice, poloměr kružnice	
využívá k popisu rovinného útvaru počty vrcholů, stran, rovnoběžnost a kolmost stran	rovnoběžnost a kolmost stran u rovinných útvarů	
dodržuje zásady rýsování		
rozlišuje základní prostorové útvary- kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	základní prostorové útvary- kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	
rozpoznává a kreslí osově souměrné útvary ve čtvercové síti, určuje osu souměrnosti překládáním, modelováním	osově souměrné útvary, osa souměrnosti, konstrukce osově souměrného útvaru ve čtvercové síti, rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY		
vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy	nestandardní matematické úlohy a hříčky	FG
volí vhodné postupy pro řešení úlohy		
dle svých možností řeší problémové praktické úkoly		
vyhodnotí výsledek úlohy		
řeší slovní úlohy s nadbytečnými údaji a úlohy s více řešeními		

Poznámky:

OSV	Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - řešení problémů
FG	Finanční gramotnost

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
čte a zapisuje čísla do milionu s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy	přirozená čísla do milionu	
porovnává přirozená čísla a zobrazuje je na číselné ose	posloupnost přirozených čísel, číselná osa	
zapíše dané přirozené číslo v požadovaném tvaru	zápis čísla v desítkové soustavě	
zaokrouhluje přirozená čísla s požadovanou přesností	zaokrouhlování přirozených čísel	
užívá vlastnosti početních výkonů (komutativnost, asociativnost)	početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti	
zpaměti sčítá a odčítá čísla s nejvýše dvěma číslicemi různými od nuly	pamětné sčítání, odčítání čísel s nejvýše dvěma číslicemi různými od nuly	
zpaměti násobí a dělí přirozená čísla	pamětné násobení a dělení přirozených čísel v jednoduchých případech	
užívá písemných algoritmů sčítání, odčítání; správně sepíše čísla pod sebe (dle číselných řádů); aplikuje znalost přechodu mezi číselnými řády	písemné algoritmy početních výkonů sčítání, odčítání	
písemně násobí až čtyřciferným činitelem, dělí jedno- a dvojciferným dělitelem	písemné algoritmy násobení a dělení	
provádí odhady výsledků a kontroluje výsledky početních operací	odhady výsledků	
řeší jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům	slovní úlohy	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru	aplikace slovních úloh	
využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek	sdružování čísel	
dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel	pořadí matematických operací	
používá zápis ve formě zlomku	zlomky, desetinné zlomky	
porovnává zlomky	porovnávání zlomků se stejným jmenovatelem	
sčítá a odčítá zlomky	sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem	
přečte zápis desetinného čísla	desetinné zlomky a jejich zápis desetinným číslem, desetinná čárka	
	desetinná čísla řádu desetin a setin	
vyznačí obraz desetinného čísla na číselné ose	číselná osa, obraz desetinných čísel na ose	
porovnává desetinná čísla	porovnávání desetinných čísel	
provádí početní operace s desetinnými čísly	pamětné i písemné sčítání a odčítání desetinných čísel do řádu setin	
porozumí zápisu záporného čísla	zápis záporného čísla („-“)	

zobrazí záporné číslo na číselné ose	znázornění záporného čísla na číselné ose	
řeší úlohy z praxe	úlohy z praxe - např. kolísání teploty na teploměru, stoupání a klesání nadmořské výšky, vodní hladiny apod.	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
provádí a užívá jednoduché převody jednotek času, hmotnosti, objemu (l, hl)	převody jednotek času, hmotnosti, objemu	ČJS
vyhledává, sbírá, třídí data	slovní úlohy s více daty	
čte a sestavuje tabulky různých závislostí, diagramy, grafy	závislosti a jejich vlastnosti, diagramy, grafy, tabulky	
používá údaje z různých typů diagramů	sloupcový a kruhový diagram	
orientuje se v jízdním řádu	jízdní řády	
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
rýsuje rovnoběžky a kolmice daným bodem	vzájemné polohy přímek	
užívá a převádí jednotky délky	jednotky délky a jejich převody	
rýsuje podle zadání obdélník a čtverec	konstrukce čtverce a obdélníku	
rýsuje pravoúhlý, rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník	rýsování pravoúhlého trojúhelníku rýsování rovnoramenného a rovnostranného trojúhelníku	
rozlišuje rozdíly mezi kruhem a kružnicí, znázorní a narýsuje	kružnice, kruh	
vypočítá a porovná obvody rovinných útvarů	obvod trojúhelníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku	
určí obvod rovinného útvaru pomocí čtvercové sítě nebo měřením	obvod ve čtvercové síti	
určuje a porovnává pomocí čtvercové sítě obsahy rovinných útvarů	obsah čtverce a obdélníku	
používá základní jednotky obsahu		
seznámí se s výpočtem obsahu		
rozpoznává základní prostorové útvary (kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec)	základní prostorové útvary (kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec)	
vytváří síť kvádru a krychle, z ní pak modeluje tato tělesa	síť kvádru a krychle	
NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
podle svých individuálních možností a schopností řeší problémové slovní úlohy a praktické úkoly vyžadující logické uvažování	slovní úlohy číselné a obrázkové řady magické čtverce prostorová představivost	

Poznámky:

ČJS Člověk a jeho svět - jednotky času, hmotnosti, objemu

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
provádí početní operace v oboru přirozených čísel	zobrazení přirozených čísel na číselné ose zaokrouhlování přirozených čísel početní operace s přirozenými čísly (sčítání, odčítání, násobení, dělení, slovní úlohy)	
provádí početní operace v oboru racionálních čísel účelně využívá kalkulátor	pojem desetinné číslo početní výkony s desetinnými čísly - zpaměti i písemně zaokrouhlování desetinných čísel desetinný zlomek a jeho vlastnosti aplikační úlohy - peníze, převody jednotek délky, hmotnosti, obsahu, objemu slovní úlohy	FY
modeluje, řeší a tvoří situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	prvočíslo a číslo složené rozklad čísla na prvočísla určování násobků a dělitelů daného čísla nejmenší společný násobek největší společný dělitel znaky dělitelnosti čísly 2, 3, 4, 5, 9, 10, 25, 50, 100 čísla soudělná a nesoudělná slovní úlohy	
GEOMETRIE V ROVINĚ		
charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	přímka, polopřímka, úsečka délka úsečky přenášení úsečky	
používá základní pravidla rýsování	základní pravidla rýsování druhy čar	
popíše základní vlastnosti obdélníku, čtverce a trojúhelníku	obdélník - vlastnosti čtverec - vlastnosti trojúhelníky - druhy, vlastnosti	
rozlišuje a třídí úhly, měří jejich velikost	úhel - druhy úhlů a jejich vlastnosti přenášení úhlu měření velikosti úhlu úhloměrem - ve stupních a minutách	

	odhad velikost úhlů porovnáváním vnitřní a vnější úhly v trojúhelníku grafické sčítání a odčítání úhlů grafické násobení a dělení úhlů dvěma	
načrtne a sestrojí obraz trojúhelníku	konstrukce trojúhelníků; sss, sus, usu	
využívá potřebnou matematickou symboliku	zápis postupu konstrukce útvaru pomocí jednoduché geometrické symboliky	
	shodné útvary	Z
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti	základní vlastnosti osové souměrnosti zobrazování útvarů v osové souměrnosti osa úhlu a osa úsečky	
určí osově souměrný útvar	osově souměrné obrazce	
GEOMETRIE V PROSTORU		
určuje a charakterizuje kvádr a krychli	popis a vlastnosti kvádru síť kvádru rýsování obrazu kvádru ve volném rovnoběžném promítání popis a vlastnosti krychle síť krychle rýsování obrazu krychle ve volném rovnoběžném promítání	
odhaduje a vypočítá povrch kvádru a krychle	výpočet povrchu kvádru a krychle - užití vzorců slovní úlohy - úlohy z praxe	
APLIKAČNÍ ÚLOHY		
užívá logickou úvahu při řešení úloh snaží se kombinovat a dávat do souvislosti průběžné výsledky rozvíjí geom. představivost při řešení úloh v rovině rozvíjí prostorovou představivost	řešení složitějších a netradičních sl. úloh - v oboru přiroz. a des. čísel - za využití dělitelnosti př. čísel - slovní úlohy z praxe - zábavné úlohy a hlavolamy - převody jednotek délky a obsahu ve slovních úlohách z praxe zhotovení modelů kvádru a krychle	

Poznámky:

FY Fyzika - fyzikální veličiny, řešení úloh, odhady, měření
Z Zeměpis - vlajky a symboly evropských států

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
porozumí pojmu zlomek jako část celku	pojem zlomku	
	zobrazení zlomku na číselné ose	
rozhoduje o velikosti zlomku	porovnávání zlomků	
provádí početní operace se zlomky	rozšiřování a krácení zlomků	
	společný jmenovatel	
	převrácené číslo	
	početní operace se zlomky	FY
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu	smíšená čísla, čísla opačná	
celek, část (přiroz. číslem, des. číslem , zlomkem)	převod zlomku na des. číslo a naopak	
	zlomky ve slovních úlohách	
chápe pojem celé číslo a znázorňuje ho na číselné ose	celá čísla kladná, záporná a nula	
	zobrazení celých čísel na číselné ose	FY
	absolutní hodnota celého čísla	
	porovnávání celých čísel	
provádí početní operace s celými čísly	početní operace s celými čísly	
	celá čísla ve slovních úlohách	
intuitivně chápe pojem racionální číslo	záporné zlomky a záporná des. čísla	
provádí početní operace s racionálními čísly	početní operace v oboru racionálních čísel, složený zlomek	
	řešení slovních úloh v oboru racionálních čísel	
	využívá matematický aparát při práci s racionálními čísly (komutativnost, asociativnost, distributivnost)	
porozumí pojmu poměr	poměr, postupný poměr,převrácený poměr, vlastnosti poměru	
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, účelně používá kalkulátor, pro kontrolu výsledku pracuje s odhadem	porovnávání veličin a hodnot poměrem,	
	změna dané hodnoty v poměru	
	rozdělení celku poměrem	
	úměra, trojčlenka	FY
	užití trojčlenky při řešení slovních úloh	OSV
pracuje s měřítky map a plánů	měřítko plánu, mapy	Z
	orientace na plánu, v mapě - určení skutečné vzdálenosti a měřítka	
	užití měřítka při zhotovení jednoduchého plánku, mapy	

pracuje s pojmem 1%	pojem 1%, 100%, základ	
provádí výpočty s procenty, ověřuje správnost výsledku	výpočty - procent. část, základ, počet %	
řeší aplikační úlohy na procenta i pro případ, že procentová část je větší než základ	řešení slovních úloh na procenta finanční matematika	
účelně používá kalkulátor	jednoduché úrokování - úrok, úroková míra	FG
	slovní úlohy z praxe	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY, PRÁCE S DATY		
určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti mezi hodnotami, veličinami	vlastnosti přímé a nepřímé úměrnosti	
	pravoúhlá soustava souřadnic	
orientuje se v pravoúhlé soustavě souřadnic	znázornění bodu, určení jeho souřadnic	
	tabulka přímé a nepřímé úměrnosti	
	grafy přímé a nepřímé úměrnosti	
	příklady závislostí z praktického života	
GEOMETRIE V ROVINĚ		
třídí a charakterizuje čtyřúhelníky	rovnoběžníky	
	kosodélník a kosočtverec - vlastnosti, výšky, úhlopříčky	
	lichoběžníky	
	druhy lichoběžníků a jejich vlastnosti	
načrtne a sestrojí čtyřúhelník	konstrukce kosodélníku, kosočtverce,	
používá matematickou symboliku	obdélníku, čtverce, lichoběžníku a obecných čtyřúhelníků	
odhaduje a vypočítá obvod a obsah trojúhelníku a čtyřúhelníku, účelně používá kalkulátor	obvod a obsah rovnoběžníků	
	obvod a obsah lichoběžníků	
	obsah trojúhelníku	
chápe pojem shodnost	shodné útvary	
	středová souměrnost	Z
	základní vlastnosti - samodružný bod	
načrtne a sestrojí obraz útvaru ve středové souměrnosti	konstrukce útvaru ve středové souměrnosti	
	shodná zobrazení – středová a osová souměrnost	
určí středově a osově souměrný útvar	určení středu a osy souměrnosti rovinných útvarů	
užívá věty o shodnosti trojúhelníku	věty o shodnosti trojúhelníka jejich užití	
užívá matematickou symboliku		
GEOMETRIE V PROSTORU		
třídí a popíše hranoly	hranoly	
	kolmé hranoly s n-úhelníkovou podstavou	
	vlastnosti těles	
sestrojí sítě těles	sítě těles	
odhaduje a počítá povrch a objem hranolů	objem a povrch hranolů s n-úhelníkovou podstavou	
účelně používá kalkulátor	slovní úlohy z praxe	

APLIKAČNÍ ÚLOHY užívá logickou úvahu a kombinační postupy při řešení úloh řeší úlohy na rozvoj prostorové představivosti	 řešení zajímavých a netradičních úloh na procenta poměr objem a povrch hranolů zhotovení modelů hranolů	

Poznámky:

FY	Fyzika - základní numerické výpočty, řešení slovních úloh, převody jednotek, meteorologie
Z	Zeměpis - vlajky států, měřítko mapy
OSV	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznání - podnikání (zakázky, počty dělníků…)
FG	Finanční gramotnost

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
užívá druhou mocninu a odmocninu ve výpočtech	druhá mocnina a odmocnina	FY
účelně používá kalkulátor	zpaměti, pomocí tabulek, kalkulátoru	
	číselné výrazy s druhou mocninou a odmocninou	
	algebraický význam Pythagorovy věty	
provádí základní početní operace s mocninami s přirozeným základem	mocniny s přirozeným mocnitelem	
používá proměnnou jako základ mocniny	třetí mocnina a odmocnina z tabulek apomocí kalkulátoru	
	pravidla pro počítání s mocninami s přirozeným mocnitelem	
	mocniny se záporným základem	
	základ mocniny je proměnná	
určuje hodnotu číselného výrazu, výrazu s proměnnou při dosazení	číselný výraz a jeho hodnota	
sčítá a násobí mnohočleny	pojem mnohočlenu - sčítání a odčítání mnohočlenů, násobení mnohočlenů	
	vzorce - druhá mocnina dvojčlenu, rozdíl čtverců	
provádí rozklad mnohočlenů na součin pomocí vzorců a vytýkáním	užití vzorců v obou směrech	
	vytýkání před závorku	
	lineární rovnice s jednou neznámou	
	rovnost - zápis rovnosti	
řeší lineární rovnice	ekvivalentní úpravy rovnic	
	lineární rovnice se zlomky a závorkami	
ověří správnost řešení zkouškou	zkouška správnosti řešení lin. rovnice	
matematizuje jednoduchou reálnou situaci pomocí lineární rovnice a ověří výsledek řešení provedením zkoušky	řešení jednodušších slovních úloh - obecné, o pohybu, o společné práci, o směsích	OSV
pracuje se vzorci jako se zobecnělou lin. rovnicí	vyjádření neznámé ze vzorce	FY
ZÁVISLOSTI, VZTAHY, PRÁCE S DATY	základy statistiky	
pracuje s proměnnou při vyjadřování vztahů mezihodnotami	vyjádření jednoduchých závislostí v textu pomocí proměnné	
provádí jednoduchá statistická šetření	základní statistické pojmy - stat. soubor,znak, stat. šetření a jejich vlastnosti	Z
zapisuje získané hodnoty do tabulky	četnost znaku	
	aritmetický průměr	
	diagramy - sloupkový, kruhový	
sestrojí jednoduchý diagram	znázornění výsledků statistického šetření jednoduchým diagramem	

GEOMETRIE V ROVINĚ		
charakterizuje kruh, kružnici	kruh, kružnice	
popíše polohové vztahy kružnice a přímky	vlastnosti, poloměr, průměr	
	poloha kružnice a přímky	
	tečna, sečna, vnější přímka	
	tětiva	
používá základní pravidla rýsování	Thaletova věta, Pythagorova věta	
	sestrojení tečny z vnějších bodů kružnice	
popíše vzájemnou polohu dvou kružnic	vzájemná poloha dvou kružnic	
	vztah poloměrů - středná	
odhaduje a počítá délku kružnice a obsah kruhu	Ludolfovo číslo	
	délka kružnice	
	obvod a obsah kruhu	
používá pravidla přesného rýsování	základní konstrukční úlohy	
	konstrukce trojúhelníků sss, sus, usu	
pracuje s pojmem množina bodů dané vlastnosti,	množiny bodů daných vlastností	
používá ji k řešení polohových i nepolohových	konstrukce trojúhelníků pomocí	
úloh	výšky, těžnice a jejich kombinací	
	užití Thaletovy věty	
	konstrukce čtyřúhelníků zadaných různými prvky	
využívá potřebnou matematickou symboliku	struktura konstrukční úlohy - rozbor,	
	popis konstrukce, konstrukce, závěr	
	- diskuse řešení	
GEOMETRIE V PROSTORU		
charakterizuje a popíše válec	základní vlastnosti válce	
odhaduje a počítá povrch válce	objem a povrch válce	
účelně používá kalkulátor	slovní úlohy vedoucí k výpočtům	
	objemu a povrchu válce	
načrtne a sestrojí síť válce	síť válce	
APLIKAČNÍ ÚLOHY		
používá logickou úvahu při řešení slovních úloh	složitější a netradiční slovní úlohy	
postupuje v logicky navazujících krocích	řešené pomocí lineární rovnice	
rozvíjí geometrickou představivost v rovině	složitější konstrukční úlohy	
rozvíjí prostorovou představivost	model válce	

Poznámky:

FY	Fyzika -jednotky fyzikálních veličin, vztahy mezi veličinami, řešení fyz. úloh
Z	Zeměpis - práce s daty - stav ovzduší, vod, lesů, počet obyvatelstva
OSV	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznání, sebepoznání a sebepojetí; morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
modeluje a zobecňuje zlomky pomocí proměnných pracuje s těmito zlomky	lomený výraz podmínky řešitelnosti lomených výrazů, početní operace s lomenými výrazy	
užívá osvojený matematický aparát řeší lineární rovnice	složený lomený výraz rovnice s neznámou ve jmenovateli	
používá logické kroky při řešení úloh	slovní úlohy řešené pomocí lineárních s neznámou ve jmenovateli	
řeší jednoduché soustavy lineárních rovnic provádí zkoušku správnosti řešení soustav rovnic	soustava lineárních rovnic se 2 neznámými metody řešení soustav rovnic - sčítací a dosazovací zkouška řešení soustavy lin.rovnic	
formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustavy lineárních rovnic se dvěma neznámými	slovní úlohy řešené soustavou lineárních rovnic se dvěma neznámými	OSV
orientuje se v pojmech finanční matematiky užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh z finanční matematiky	základy finanční matematiky úrok, jistina, úroková míra, úroková doba, daň z úroku jednoduché a složené úrokování řešení úloh z praxe	FG
ZÁVISLOSTI, VZTAHY, PRÁCE S DATY		
pojmenuje vztahy mezi stranami v pravoúhlém trojúhelníku	goniometrické funkce poměr délek stran v pravoúhlém trojúhelníku	
pracuje s goniometrickými funkcemi	funkce sinus, kosinus a tangens úhlu určování hodnot gon. funkcí pro ostré úhly pomocí tabulek a kalkulátoru grafy gon. funkcí v intervalu od 0°do 90°	
řeší jednoduché geometrické úlohy pomocí osvojeného aparátu	výpočty velikostí ostrých úhlů a délek stran v pravoúhlém trojúhelníku	
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy	výpočet povrchu a objemu jehlanu, kužele a dalších těles s využitím gon. funkcí	
rozpozná funkční vztah od jiných vztahů určuje definiční obor a obor hodnot funkce	pojem funkce definiční obor a obor hodnot funkce	

vyjadřuje funkční vztah tabulkou, grafem, rovnicí	rovnice, vlastnosti a graf lineární funkce rovnice, vlastnosti a graf kvadratické funkce rovnice, vlastnosti a graf funkce nepřímá úměrnost druhy lineárních funkcí	FY
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím lineární funkce	řešení jednoduchých soustav lineárních rovnic graficky slovní úlohy řešené pomocí lineární funkce graficky	
GEOMETRIE V ROVINĚ		
rozpozná a zdůvodní podobnost útvarů v rovině	podobnost geometrických útvarů - vlastnosti poměr podobnosti	Z
užívá k argumentaci věty o podobnosti trojúhelníků	věty o podobnosti trojúhelníků	
používá základní pravidla rýsování	podobnost v praxi - grafické dělení úsečky na stejné díly, dělení úsečky v poměru, změna délky úsečky graficky	
při výpočtech používá věty o podobnosti trojúhelníků	slovní úlohy řešené pomocí podobnosti	
GEOMETRIE V PROSTORU		
charakterizuje a určuje vlastnosti těles	jehlan, kužel, koule - vlastnosti těles	D, F, Z
načrtne a sestrojí sítě těles	povrch jehlanu, kužele a koule	
odhaduje a vypočítává povrch a objem těles v rovině	objem a povrch jehlanu, kužele a koule	
účelně používá kalkulátor používá osvojený matematický aparát		
načrtne obraz těles v rovině	slovní úlohy vedoucí k výpočtu objemu a povrch těles	
APLIKAČNÍ ÚLOHY		
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů	nerovnice, ekvivalentní úpravy nerovnic znázornění řešení nerovnic na číselné ose,intervaly	
nalézá různá řešení zkoumaných situací	úpravy složitějších lomených výrazů řešení složitějších slovních úloh pomocí lineárních rovnic praktická aplikace finanční matematiky	
načrtne obraz těles v rovině, sestrojí ho	výpočet obtížnějších úloh na objem a povrch těles výška tělesa, výška stěny tělesa osové řezy těles	
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s pomocí osvojeného matematického aparátu	slovní úlohy z praxe	

Poznámky:

FY	Fyzika-slovní úlohy o pohybu, vesmír-planety, orientace v grafech, sestrojování grafů závislostí fyzikálních veličin
D	Dějepis- pyramidy v Egyptě

Z	Zeměpis - vzdálenosti podle map pomocí měřítka, zhotovování plánků, vesmír - planety, Slunce
OSV	Morální rozvoj- řešení problémů a rozhodovací dovednosti, řešení slovních úloh
FG	Finanční gramotnost- jednoduché a složené úrokování

5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, vyhledávat je, tvořivě zpracovávat a využívat je při vzdělávání v praktickém životě. V naší škole se vyučuje pod názvem *informatika.*

5.3.1 INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět *informatika* umožňuje žákům poznat moderní komunikační technologie, pochopit úlohu informací a porozumět jejich toku s důrazem na využívání v moderní společnosti.Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti, k praktickému zvládnutí práce s grafikou, textem, v 8. ročníku také s tabulkami. Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které postupně vyhledávají na internetu. Pro vzájemnou komunikaci se učí používat elektronickou poštu.

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *informatika* se vyučuje v 5. až 8. ročníku vždy po jedné hodině týdně. Žáci jsou děleni podle potřeby do skupin. Výuka probíhá v počítačových učebnách. Vzdělávací obsah předmětu tvoří tyto tematické okruhy:

- základy práce s počítačem – pouze 1. stupeň
- vyhledávání informací a komunikace – 1. a 2. stupeň
- zpracování a využití informací – 1. a 2. stupeň

Vzdělávání v předmětu *informatika* směřuje k:

- pochopení důležitosti nových informačních technologií a práce s nimi pro další vzdělávání a život žáků
- osvojení si základních pojmů a činností v informační oblasti
- osvojení si zásad bezpečnosti práce při práci s výpočetní technikou
- ovládnutí základních způsobů komunikace (odpovědnost, etika, osobní bezpečí)
- samostatnému vyhledávání informací, jejich porovnávání a zpracovávání, k účelnému využívání internetu
- osvojení si základních funkcí textového a grafického editoru a jejich tvořivému využívání jako prostředku prezentace vlastní práce

Učivo je osvojováno v logickém sledu, od jednoduchého ke složitějšímu, v následujícím ročníku je osvojené učivo zopakováno a je rozvíjeno učivem novým.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky vyhledávat a třídit informace
- vedeme žáky k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě
- umožňujeme žákům využívat zkušeností s jiným softwarem, nápovědou a literaturou k jednotlivým programům
- vedeme žáky k operování s obecně užívanými termíny a symboly

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme takové úkoly, které vyžadují tvořivý přístup a vyhledávání informací
- vedeme žáky k poznání, že některé problémy mají více způsobů řešení
- motivujeme žáky k dokončení každé práce
- zdůrazňujeme význam a využitelnost výsledků práce pro danou činnost nebo pro život

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům využívat informační technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolím
- nabízíme žákům práci s internetem, e-mailem
- při komunikaci vedeme žáky k dodržování vžitých konvencí a pravidel (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům pracovat ve skupině a měnit role při skupinové práci
- při práci žáky vedeme ke kolegiální radě či pomoci, na některých úkolech se učí pracovat v týmu
- žákům umožňujeme hodnotit práci svoji i práce spolužáků, při vzájemné komunikaci žáky vedeme k ohleduplnosti a taktu, učíme je chápat, že každý člověk je různě nadaný a zručný

Kompetence občanské

- žáky seznamujeme s vazbami na legislativu, ale i s obecnými morálními zákony (softwarové pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla atd.)
- při zpracovávání informací žáky vedeme ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami
- vedeme žáky k šetrnému zacházení s výpočetní technikou
- nepodporujeme nelegální SW, plagiátorství apod.

Kompetence pracovní

- nabízíme žákům dostatek možností práce s počítačovou technikou
- umožňuje žákům samostatně si rozdělit a naplánovat práci
- vedeme žáky k zodpovědnosti za provedení práce, za plnění časového harmonogramu
- dbáme na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s výpočetní technikou
- postupně umožňujeme žákům využití techniky pro vyhledání informací důležitých pro svůj další profesní růst
- vedeme žáky k péči o výpočetní techniku

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM poznává informační zdroje a instituce seznámí se s pojmy monitor, klávesnice, myš atd. seznámí se se základními funkcemi počítače a operačními systémy seznámí se s různými typy formátů souborů pochopí funkci internetu seznamuje se s postupy při běžných problémech s hardwarem a softwarem seznamuje se s prevencí zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE pracuje s internetem seznamuje se s různými postupy při vyhledávání transformací, zpracováním a distribucí informací používá e-mail (chat, telefonování) seznamuje se s různými postupy při vyhledávání informací na internetu poznává vyhledávací atributy ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍTÍ INFORMACÍ seznamuje se s textovým editorem, s formátem písma a s dalšími možnými úpravami v textovém editoru podle svých možností dokáže sestavit jednoduchou tabulku a graf, nakreslit obrázek	základní pojmy informační činnosti struktura, funkce a popis počítače a jeho přídavných zařízení základní funkce počítače a operační systémy různé typy formátů souborů multimediální využití počítače a jeho přídavných zařízení zásady bezpečnosti práce možná zdravotní rizika při dlouhodobé práci s počítačem internet společenský tok informací základní způsoby komunikování metody a postupy při vyhledávání informací na internetu formulace požadavku při vyhledávání na internetu základní funkce textového a grafického editoru	OP

Poznámky:

OP Ostatní předměty - seznámení s některými výukovými programy

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
dodržuje bezpečnost a hygienu při práci s počítačem	hygiena a bezpečnost práce při hodinách práce s elektrickým zařízením řád učebny	
VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE		
nezaměňuje pojmy internet a web	co je to internet kdy vznikl, služby internetu	
ověřuje získané informace, je opatrný při jejich používání	vztah k internetu	
posuzuje závažnost a vzájemnou návaznost těchto informací	hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, nástroje ověřování možností sítě	
napíše zprávu, přečte si došlou zprávu, smaže zprávu	el. pošta = e-mail spuštění poštovního programu, odeslání zprávy, čtení došlých zpráv a mazání zpráv	
na webu vyhledá stránku o určitém tématu, z webovské stránky uloží obrázek	WWW = world wide web = web:pohyb po webu:přes hypertextové odkazy známá adresa jednoduché vyhledávání	OP
ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ	práce se složkami a soubory	
orientuje se ve struktuře složek, rozlišuje místní a síťové disky	nejznámější manažery (Správce souborů, Tento počítač, Průzkumník, …) pojmy: disk (logický), složka (adresář), soubor	
vytvoří složku nebo prázdný soubor, přejmenuje je, zkopíruje či přesune, případně je odstraní	postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru	
vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače	HW - HARDWARE skříň (základní jednotka) – procesor, pevný disk (HDD), operační paměť (RAM), základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD)ukázka vnitřních součástí základní jednotky – skříně periferie – klávesnice, myš, monitor, tiskárna, skener, reproduktory, …	
vysvětlí význam pojmu SOFTWARE	SW - SOFTWARE - aplikační programy	
pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním zdraví	ochrana autorských práv, licence, copyright	

orientuje se na klávesnici, zná funkce nejdůležitějších kláves (Enter, Esc, Delete, Shift atd.) s myší ovládá základní operace: klik - výběr, tažení se stisknutým levým tlačítkem, dvojklik, klik pravým tlačítkem	práce s klávesnicí a myší části klávesnice pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení	OP
s použitím nástrojů nakreslí obrázek a uloží jej, příp.uložený obrázek otevře pro změny a znovu ho uloží	Grafické programy na tvorbu obrázků a uložení vytvořeného obrázku nebo změn, otevření obrázku, základní nástroje a možnosti nastavení (tvary štětce, barvy, základní tvary …)	MA
ve Wordu napíše krátký text včetně dodržení základních typografických pravidel, otevře existující soubor, upraví vlastnosti písma	textové editory - úvod pojem: textové editory (příklady: NotePad, Write, Word…) uložení, otevření souboru pohyb v dokumentu (klávesnice, myš) označení části textu do bloku, psaní, oprava textu (vel. pís. s diakritikou, další znaky) základní typografická pravidla (psaní mezer a interpunkční a další znaky) písmo – typ, velikost, tučné, kurzíva, podtržené, barva (panel nástrojů)	

Poznámky:

OP Ostatní předměty - ukázky výukových programů pro různé předměty
MA Matematika - plošné objekty

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE		
dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci s počítačem a jeho periferiemi	hygiena a bezpečnost práce při hodinách řád učebny přihlášení a odhlášení ze sítě bezpečnost práce v síti (hesla)	
hodnotí věrohodnost získaných informací na internetu osvojuje si nástroje jejich ověřování	internet získávání informací, jejich ověřování	
používá podle svých možností a potřeb elektronickou poštu pro komunikaci i pro odesílání a přijímání souborů (prací, úkolů)	el. pošta = e-mail přístup k poště (samostatná služba, přes web. rozhraní) poštovní programy napsání zprávy, čtení došlé zprávy, smazání došlé zprávy odpověď (Reply) a poslání kopie došlé zprávy dál (Forward)připojení přílohy (Attachment) k odesílané zprávě, uložení přílohy z došlé zprávy	
používá WEB jako zdroj informací	WWW pojmy: hypertext, multimediální vyhledává přes hypertextové odkazy známá adresa, neznámá adresa ukládání z webu:obrázek, celá stránka, práce s částí stránky	OP
ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍTÍ INFORMACÍ		
rozlišuje pojmy hardware a software vysvětlí funkce procesoru, operační paměti a pevného disku a jakým způsobem ovlivňují výkon počítače	vysvětlení pojmů HW - základní jednotka (procesor, pevnýdisk, operační paměť, mechaniky, vnější paměťová média, karty, porty, zdroj, základní deska)	výukové programy
orientuje se v jednotkách, kterými se označuje výkon procesorů a kapacita pamětí	jednotky: výkon procesoru (Hz), kapacita pamětí (B) a jejich násobky (K, M, G, T)	
vysvětlí pojem periferie a zařadí sem nejběžnější zařízení	HW – periferie (klávesnice, myš, monitor, tiskárny, reprod. atd.)	
vysvětlí pojem software, zná základní skupiny software a vysvětlí, jaké programy sem zařazujeme, k čemu takové programy slouží	SW – operační systémy, aplikace, utility, antivirové programy, komprimační programy	
orientuje se na klávesnici, používá důležité klávesy	ovládaní Windows orientace na klávesnici, důležité klávesy – Enter, Esc, Delete, Backspace, kurzorové šipky, Shift	práce s výukovými programy

zvládá práci s myší	práce s myší – klik, uchopení a tažení, dvojklik, klik pravým tlačítkem atd.	
otevře, zavře, minimalizuje, maximalizuje okno, zmenší do původní velikosti ne maximalizovaného okna, posune okno za titulkový pruh	práce s okny - minimalizace, maximalizace, posouvání za titulkový pruh	
roluje obsahem okna (posuvníky)	rolování oknem	
přepíná mezi jednotlivými okny	přepínání mezi okny	
	práce se složkami a soubory	
samostatně si uspořádává data na svém uživatelském kontě	postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru včetně variant (menu, myš, klávesové zkratky)	
	práce s multimédii	
dovede ovládat multimediální části OS Windows	práce se zvukem a jeho formáty	
	práce s obrazem a jeho formáty	
	textové editory – Word	
vytvoří vlastní dokument nebo upraví existující a změny uloží	vytvoření dokumentu, otevření, uložení změn, uložení jako (na jiné místo, pod jiným jménem)	
	pohyb v dokumentu, označení části textu (klávesnice, myš)	
změní vlastnosti písma a odstavců	změna vlastností písma (panel nástrojů, menu: Formát – písmo)změna vlastností odstavce (panel nástrojů, Menu: Formát – odstavec)pojmy: slovo, věta, odstavec – jak je chápe Word, zobrazení skrytých znaků	
	psaní textu, diakritika, základní typografická pravidla, vložení symbolu (znaky, které nejsou na klávesnici)	
	vložení obrázku (klipart, WordArt, automatické tvary, obrázek ze souboru do textového pole), nastavení vlastností: pravé tl. myši – formát objektu (velikost, barvy a čáry, obtékání), vytvoření obrázku v grafickém editoru a vložení do Wordu	
vytvoří jednoduchou tabulku, naplní ji údaji, upraví její vzhled podle potřeb a umístí ji do textu	pojmy: buňka, řada, sloupec vytvoření jednoduché tabulky, naplnění údaji, změna vlastností tabulky vč. přidávání a ubírání řad nebo sloupců	

Poznámky:

OP Ostatní předměty - vyhledávání informací

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci s počítačem a jeho periferiemi	hygiena a bezpečnost práce při hodinách práce s elektrickým zařízením řád učebny	
VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE	internet	
bezpečně se přihlásí do sítě a odhlásí se z ní, používá heslo	přihlášení a odhlášení ze sítě, bezpečnost práce v síti (hesla)	
orientuje se v historii vzniku a vývoje internetu, v jeho základních službách		
je si vědom rychlého vývoje v informačních technologiích	co to je, kdy vznikl, služby internetu vývojové trendy informačních technologií, el. pošta = e-mail	
používá elektronickou poštu pro komunikaci, odesílá přílohy	připojení přílohy (Attachment) k odesílané zprávě, uložení přílohy z došlé zprávy	
používá Web jako zdroj informací	WWW = world wide web = web pohyb po webu - přes hypertextové odkazy - vyhledávání ukládání z webu - celá stránka - kopírování části textu - obrázek	
ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ	práce se složkami a soubory	
samostatně si uspořádává data na svém uživatelském kontě	postupů při vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru včetně variant (menu, myš, klávesové zkratky)	
vytváří si přehled o vývoji výpočetní techniky	teorie -vývoj VT, HW, SW, sítě, Word	
popíše jednotlivé součásti počítače a jejich funkcí z hlediska celkového fungování počítače		
chápe fungování počítačových sítí		
upraví vzhled dokumentu	Word: formát písma a odstavce styly, generování obsahu vzhled stránky, číslování, záhlaví a zápatí	
orientuje se v základním okně, sešitě apod.	tabulkové procesory – Excel význam tabulkových procesorů pojmy: sešit, list, řada, sloupec, buňka pohyb mezi sešity, mezi listy, na listu označení řady, sloupce, buněk	MA

	zadávání údajů	
vytvoří tabulku, naplní ji daty a upraví její vzhled	vzhled tabulky – Formát – buňky (formát čísla, písmo, zarovnání, ohraničení, stínování)vložení řady, sloupce, buněk, sloučení buněk, rozdělení buněk	
pomocí vzorců provádí jednoduché početní operace	jednoduché vzorce (součet, rozdíl, násobení, dělení)	
na základě tabulky vytvoří graf a upraví jeho vzhled graf i tabulku vloží do Wordu	pojem: graf, vytvoření grafu, úprava vzhledu a vlastností grafu vložení tabulky a grafu do Wordu	
provádí základní úpravy již hotových stránek	tvorba WWW stránek - FrontPage	
dovede založit novou www stránku	struktura stránky, odkazy	
prezentuje informace na Internetu	základní úpravy, práce s obrázky	
	zásady publikace na internetu základy prezentace informací prezentační program - základní funkce	
dovede vytvořit jednoduchou prezentaci	ukázka různých prezentací struktura prezentace základy prezentace práce se zvukem a obrazem tvorba vlastní jednoduché prezentace	

Poznámky:

MA Matematika - jednoduché matematické operace, grafické znázornění dat grafy

5.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je určen pouze pro první stupeň základní školy. Její náplní je vzdělávání o člověku, rodině, společnosti, vlasti, přírodě, zdraví, technice, kultuře atd. s důrazem na praktické uplatnění znalostí a dovedností v běžném životě žáka. Základem úspěchu vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků, který vychází z konkrétních nebo modelových situací při osvojování poznatků, dovedností a způsobů rozhodování a jednání. Na naší škole se vyučuje ve všech ročnících prvního stupně pod názvem *člověk a jeho svět.*

5.4.1 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *člověk a jeho svět* se vyučuje jako samostatný vyučovací předmět ve všech ročnících 1. stupně. Charakteristika předmětu se shoduje s pojetím vzdělávací oblasti. Rozvíjí poznatky žáka o sobě, o životě společnosti, o živé a neživé přírodě a o jejich významu pro člověka. Uplatňuje pohled do historie i do současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

- místo, kde žijeme – poznávání bydliště a svého okolí
- lidé kolem nás – základy společenského chování a jednání
- lidé a čas – orientace v dějích a čase
- rozmanitost přírody – Země jako planeta Sluneční soustavy, proměnlivost a různorodost živé a neživé přírody
- člověk a jeho zdraví – člověk jako živá bytost, zdraví a nemoci, první pomoc, prevence a bezpečné chování v různých životních situacích

Vzdělávání v předmětu *člověk a jeho svět* směřuje k:

- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- orientaci ve světě, k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- upevňování zásad zdravého životního stylu a hygienických návyků
- upevňování účelného rozhodování a jednání v různých situacích
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, samostatnému a sebejistému vystupování a vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožování

Do vyučovacího předmětu člověk a jeho svět jsou začleněna tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, environmentální výchova. Jednotlivá témata jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu předmětu jednotlivých ročníků.

Předmět je vyučován podle časové dotace uvedené v učebním plánu.

Výuka předmětu probíhá ve třídách, v přírodě na vycházkách, na exkurzích. Cíle vzdělávání jsou naplňovány prostřednictvím vlastního prožitku žáka, vycházíme z konkrétních nebo modelových situací. Využíváme regionální přírodní a společenské jevy. Výuku dále doplňují obrazy, filmy, videozáznamy, besedy a krátkodobé i dlouhodobé projekty (viz plán školy EVVO). Vzdělávací obsah předmětu je osvojován cyklicky podle jednotlivých témat, která jsou v následujících ročnících dále rozvíjena.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému pozorování, porovnávání a propojování získaných informací o životě dnes a v minulosti, o životě u nás a jinde ve světě
- motivujeme žáky pro celoživotní učení – aby objevovali a poznávali, co je zajímá, v čem by mohli v budoucnosti uspět

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k získávání informací z různých zdrojů, a tím k účelnému rozhodování a jednání v situacích, kde dochází k ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- pomáháme žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učíme žáky orientovat se v problematice peněz a cen
- vedeme žáky k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

Kompetence komunikativní

- rozšiřujeme u žáků slovní zásobu v osvojovaných tématech
- vedeme žáky k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v reálných nebo modelových situacích
- učíme žáky bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií
- vytváříme u žáků schopnost pojmenovávat pozorované skutečnosti a zachycovat je ve vlastních projevech
- podporujeme u žáků vyjádření svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému naslouchání a zdůvodňování svých závěrů
- vedeme žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a ke slušnému jednání se spolužáky i dospělými

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při nichž žáci pracují ve skupině
- vedeme žáky k efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu
- dbáme na zapojování se žáků do diskuse
- učíme žáky respektovat názory druhých

Kompetence občanské

- učíme žáky toleranci a respektování individuálních rozdílů mezi lidmi (rozdíly etnické, národnostní, kulturní, zájmové, fyzické, mentální atd.)
- dbáme na dodržování pravidel slušného chování
- vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu
- učíme žáky uplatňovat svá práva, v případě potřeby je důsledně a slušnou formou vymáhat
- budujeme u žáků ohleduplný vztah k přírodě
- vedeme žáky k úctě a ochraně kulturního i historického dědictví

Kompetence pracovní

- učíme žáky pracovat podle předem stanoveného postupu a umožňujeme jim hledat vlastní postup
- vedeme žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- dbáme na dodržování obecných pravidel bezpečnosti, na ochranu životního prostředí

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MÍSTO, KDE ŽIJEME		
orientuje se v okolí školy a ve škole, navazuje nové vztahy, zásady komunikace, péče o dobré vztahy	škola - spolužáci, prostory školy a jejich funkce nejbližší okolí školy	OSV
představí se, zvolí vhodný pozdrav, oslovuje spolužáky křestním jménem, učí se naslouchat, zeptá se, vyřídí vzkaz, požádá, poděkuje, omluví se	zásady dobré mezilidské komunikace; pozdrav, poděkování, omluva, oslovení, zdvořilost, otevřenost, atd.	EtV
dodržuje základní režimové návyky v průběhu dne a týdne, seznámí se se školním řádem	školní režim - rozvrh hodin, přestávky, stravování; školní řád	
uplatňuje odpovědné chování chodce při cestě do školy a zpět, při činnostech mimo školu, pozná nejčastější dopravní značky v okolí školy	bezpečnost v silničním provozu v roli chodce, důležitá telefonní čísla	
orientuje se v názvech obchodů v obci a má představu, co v nich lze koupit	pojmy: prodavač, zákazník, nácvik v modelových situacích komunikace v obchodě	
rozlišuje předměty denní potřeby, potřeby pro práci, zábavu a orientuje se v jejich využití	předměty denní potřeby, školní pomůcky	
LIDÉ KOLEM NÁS		
rozlišuje základní příbuzenské vztahy v rodině, vhodně se chová, dodržuje zásady bezpečnosti při styku s cizími lidmi	členové rodiny: sestra, bratr, dcera, syn, otec, matka; bezpečí domova x cizí lidé	SV
orientuje se rámcově v profesi svých rodičů	práce, odpočinek, oblíbené činnosti členů rodiny	
vhodně se chová k domácím zvířatům, rostlinám, vlastnímu i společnému majetku	zvířata a rostliny v bytě - péče o domácí mazlíčky, rostliny	
LIDÉ A ČAS		
orientuje se v čase podle pravidelných činností	denní režim: čas k odpočinku, učení, hře	
chápe rozdíl mezi dějem v minulosti, v přítomnosti v budoucnosti	pojmy: včera, zítra, letos, dříve, později, dnes atd.	
určuje na hodinách celou hodinu	hodiny, typy hodin	
pojmenuje názvy dnů, měsíců, ročních období a jejich sled (v týdnu, v roce)	den - části dne, dny v týdnu, pracovní dny, svátky, měsíce, roční období, rok - kalendářní, školní	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
popíše základní viditelné části těla	základní části těla	
využívá základní hygienické návyky související s preventivní ochranou zdraví	péče o zdraví, nemoc a úraz, ošetření jednoduchých poranění, úrazová prevence	VZ
poradí si v mimořádné situaci, požádá o pomoc, reaguje na pokyny dospělých při situacích ohrožujících zdraví nebo život, rozezná nebezpečí různého charakteru	oznámí mimořádnou situaci (úraz, požár, šikanu, týrání, omezování osobní svobody atd.; žádost o pomoc, přivolání pomoci	OČMU, SV

seznámí se se základními pravidly bezpečnosti při cestě do a ze školy, se základními dopravními značkami, rozpozná prostředky osobní dopravy, chová se zodpovědně v blízkosti vozovky a ohleduplně ve veřejných dopravních prostředcích, analyzuje chování svoje a ostatních účastníků v dopravní situaci	přecházení vozovky, základní dopravní značky, pravidla chůze po chodníku, stezce a po vozovce, oděvní reflexní doplňky, chování ve veřejných dopravních prostředcích	DV
dodržuje zásady bezpečného chování k řidiči, respektuje nutnost poutání a používání autosedačky	cestování osobním automobilem, zásady bezpečnosti	
ROZMANITOST PŘÍRODY		
třídí přírodniny dle nápadných společných znaků	jehličnatý a listnatý strom, keř	
popíše a určuje některé rostliny a jejich části podle charakteristických znaků	pojmy: list, květ, kořen, koruna, kmen, kořen, plod	
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	život rostlin a živočichů během roku -proměny přírody, péče o zvířata v zimním období	
určí známé druhy zeleniny a ovoce	podzim v sadu, na zahrádce (uskladnění ovoce, zeleniny, využití, vitamíny, správná výživa)	
rozlišuje domácí a hospodářská zvířata	domácí a hospodářská zvířata a jejich mláďata	
zařadí nejznámější zvířata a rostliny do ekosystémů, pozná nejznámější léčivé a jedovaté rostliny živočichy	rostliny a zvířata v lese, na louce, u vody	
objasní význam mezi setím a sázením	setí, sázení - praktické ukázky a činnosti	ČSP

Poznámky:

OSV	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí - vzájemné poznávání se ve třídě a ve škole, zásady komunikace
EtV	Etická výchova
ČSP	Člověk a svět práce - setí a sázení na školním pozemku
DV	Dopravní výchova
VZ	Výchova ke zdraví
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
SV	Sexuální výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MÍSTO, KDE ŽIJEME		
orientuje se v prostředí, ve kterém se pohybuje, uvede svoji adresu a telefon, vysvětlí, proč není vhodné tyto informace o sobě sdělovat cizím osobám	domov, škola, cesta do školy, adresa bydliště, telefonní číslo rodičů, simulační hry "Co kdyby.?" zaměřené na schopnost zvládat různé nebezpečné situace	SV
orientuje se v okolí svého bydliště	naše obec - orientační body	
rozliší prostředky hromadné a osobní dopravy	hromadná a osobní doprava	
poznává nejčastější dopravní značky v obci	dopravní značky v obci	
dodržuje pravidla bezpečnosti, rozezná bezpečná místa pro hru, uplatňuje bezpečnou jízdu na in-linech, koloběžce atd.	škola, cesta do školy, riziková místa a situace	DV
vnímá rozdíly mezi městem a vesnicí	život ve městě a na vesnici, shody a rozdíly	
vyjmenuje významná místa v obci a vysvětlí jejich význam	policie, hasiči, pošta, zdravotní zařízení, obchody, nácvik praktických činností v modelových situacích (nakupování, chování u lékaře)	
rozumí pojmu vlast	země, kde žijeme	
pozná a popíše státní symboly	státní symboly (znak, hymna, vlajka)	
LIDÉ KOLEM NÁS		
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, chápe role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny	SV
osvojuje si pravidla slušného chování k lidem, zvířatům, rostlinám a věcem kolem sebe	chování mezi lidmi - doma, ve škole, ve společnosti	
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i ostatních lidí, jejich přednostem, nedostatkům a odlišnostem	vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, pomoc nemocným, vrozené a získané odlišnosti	EtV
osvojí si základní dovednosti a vědomosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým	sebepojetí, adekvátní sebevědomí	
chápe důležitost respektování vytýčených pravidel, školního řádu vzhledem k jeho zdraví a zdárnému vývoji, podílí se na spoluvytváření pravidel dobrého soužití ve třídě	řád ve společnosti, školní řád, pravidla třídy; chování ve třídě, zdvořilost, otevřená komunikace	
zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, raduje se ze společné činnosti a výsledků, vyjádří svoje pocity; používá adekvátní mimiku a gesta	základní pravidla spolupráce; city: radost, smutek, rozčilení; základy neverbální komunikace, gesta a mimika	
orientuje se v profesi svých rodičů, odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	práce duševní a tělesná, její význam, ochrana jejích výsledků	

chápe předměty denní potřeby (pro práci, zábavu atd.) jako výsledky lidské práce, orientuje se v jejich využití	předměty denní potřeby, volný čas a jeho využití	
LIDÉ A ČAS		
užívá časové údaje v běžném denním životě, používá správné termíny	včera, dnes, zítra, přítomnost, minulost, budoucnost, minuta, hodina, týden, měsíc, rok	
čte a určuje čas podle hodin a kalendáře	měření času - hodiny, minuty, měsíce, roční období, rok	
sleduje data narození v rodině	kalendář, datum, významné dny v rodině (narozeniny, svátky)	
porovnává zvyky a práci lidí dříve a dnes	proměny zp. života dříve a dnes	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
chová se zodpovědně při pohybu na silnici nebo v její blízkosti	bezpečnost v silničním provozu v roli chodce	DV
uplatňuje základní hygienické návyky související s preventivní ochranou zdraví	péče o zdraví, nemoc a úraz, ošetření jednoduchých poranění, prevence	
chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi	nácvik vhodného chování při snaze neznámého člověka o navázání kontaktu v modelových situacích	SV
přivolá pomoc, dokáže o pomoc požádat	telefonní čísla Integrovaného záchranného systému, nácvik přivolání pomoci v modelových situacích	OČMU
vhodným chováním a činnostmi projevuje vztah ke zdraví	zdravý životní styl, zdravá výživa	
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných situacích	nácvik chování v mimořádných situacích v modelových situacích	
pojmenuje základní viditelné části lidského těla	lidské tělo - shody a rozdíly, základní části	VZ
pojmenuje smysly a jejich orgány	lidské smysly	
zvládá běžnou hygienu	hygiena, hygienické návyky	
rozlišuje zdravou a nezdravou stravu	správná strava	
ROZMANITOST PŘÍRODY		
sleduje a popíše změny v přírodě, reakce živočichů a rostlin v ročním období	proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, přírodní děje a zákonitosti	
třídí živočichy na domácí a volně žijící a uvědomuje si rozdíly jejich existence	živočichové ve volné přírodě, živočichové chovaní lidmi, péče o zvířata v zajetí a ve volné přírodě (ZOO, chráněná území)	
využívá v praxi poznatků o životě rostlin, jejich reakce na světlo, teplo, vodu	pěstování nenáročných rostlin v koutku přírody	
uvede příklady nejčastějších rostlin a živočichů ve sledovaných přírodních lokalitách (pole, zahrada, les, louka a okolí vod)	rozmanitost života ve vybraných přírodních celcích v různých ročních obdobích	
porovnává, třídí, pozoruje přírodniny	stromy listnaté a jehličnaté	
pozná plody a listy nejznámějších stromů		
vyjmenuje znaky živé a neživé přírody	vzduch - proudění vzduchu, kladné a záporné působení větru	EV
uvědomuje si propojenost živé a neživé přírody		
vysvětlí základní význam vody, vzduchu, půdu pro život člověka	voda - skupenství vody, ochrana vodních zdrojů	

reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech, rozezná nebezpečí různého charakteru pozná a třídí dle společných znaků vybrané druhy ovoce a zeleniny, dodržuje hygienické zásady při jejich konzumaci	oheň - příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při vzniku požáru ovoce a zelenina, jejich význam pro zdraví	OČMU

Poznámky:

EV	Environmentální výchova - základní podmínky života - význam vody a ovzduší pro člověka
VZ	Výchova ke zdraví
EtV	Etická výchova
DV	Dopravní výchova
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
SV	Sexuální výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MÍSTO, KDE ŽIJEME		
vyznačí v plánu své obce místo svého bydliště a školy	orientační body a linie	
orientuje se ve své obci podle význačných objektů ahistorických budov	významná místa v obci	
vyznačí danou trasu v plánu své obce a jejím okolí	orientace podle kompasu (buzoly), směry do sousedních obcí	
uvědomuje si začlenění své obce do příslušného kraje	naše město jako místní centrum	
pozoruje a popíše změny ve své obci a jejím nejbližším okolí	místní krajina	
rozliší kladné a záporné zásahy člověka do přírody v okolní krajině, rozliší přírodní a umělé prvky v krajině	životní prostředí a jeho ochrana	
ovládá přiměřeně svému věku pravidla silničního provozu v rolích chodce a cyklisty	základní znalosti a dovednosti účastníka silničního provozu	DV
LIDÉ KOLEM NÁS		
rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, dodržuje zásady slušného chování	mezigenerační vztahy, práva a povinnosti členů rodiny, jejich role	
rozlišuje lidské rasy, chápe rovnost lidí	rozdíly a podobnosti lidského těla	
vhodně se chová, dohodne se na společném postupu při řešení problému v kolektivu atd.	osvojování vhodného chování k ostatním spolužákům	OSV
tvořivě přistupuje k plnění společného úkolu, vytváří a využívá situace, které druhým přinášejí radost, hledá cesty, jak vyjít s lidmi	prožitek radosti z práce pro druhé při společném úkolu, zbavování se strachu	EtV
toleruje přirozené odlišnosti ostatních, jejich přednosti i nedostatky; poskytne adekvátní pomoc, pozitivně hodnotí a přijímá druhé	podobnost a odlišnost lidí - barva pleti, jazyk, schopnosti, povahové vlastnosti; pochvala, vyjádření uznání, pozitivní vlastnosti druhých atd.	
zvládá prosociální chování: podělí se, projeví zájem o spolužáky, pomůže bez očekávané odměny	základy prosociálnosti: darování, ochota dělit se nebo pomoci, povzbuzení, přátelství	
LIDÉ A ČAS		
určí čas jako fyzikální veličinu	jednotky času	
orientuje se v etapách průběhu lidského života	období lidského života	
objasňuje a porovnává odlišnosti způsobu života a bydlení dříve a dnes	život dnes a v minulosti (zvyky, výtvory a výrobky lidí, práce, chování atd.)	
pojmenuje některé rodáky, památky, události a interpretuje některé pověsti daného regionu	významná místa a osobnosti v naší obci	
ROZMANITOST PŘÍRODY		
popíše vlastnosti a změny vody a vzduchu na základě pozorování a pokusů	oběh vody v přírodě, výskyt a vlastnosti, složení a vlastnosti vzduchu	
popíše společné a rozdílné vlastnosti půdy, nerostů a hornin	půda, její vznik a vlastnosti hospodářsky důležité a nejznámější horniny a nerosty	

užívá vhodné pomůcky, změří a zapíše délku, čas, hmotnost, objem a teplotu	měření a vážení	
pozoruje, popíše a porovnává další rostliny a živočichy ve sledovaných přírodních oblastech	znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, význam v přírodě a pro člověka	
pozná a třídí dle společných znaků vybrané druhy rostlin a živočichů	dřeviny a byliny, býložravci, masožravci a všežravci	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
chápe funkci kostry, svalů a krve v těle	vnitřní stavba lidského těla (kostra, svaly, krevní oběh)	VZ
rozliší, co prospívá lidskému organismu	návykové látky a hazardní hry, kladné a záporné vlivy na lidský organismus	
rozezná nebezpečné situace, umí si poradit	obezřetnost při setkání s neznámými lidmi, odmítání komunikace, která je mu nepříjemná, nebezpečí návykových látek a hracích automatů	SV
volný čas tráví na bezpečných místech	bezpečnost ve volném čase	
přivolá pomoc nebo o ni požádá, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	chování v problémových situacích (šikana, týrání, sexuální zneužívání), čísla tísňového volání	
ošetří drobná poranění a úrazy	ošetření drobných ran, použití trojcípého šátku	
uplatňuje základy bezpečného chování účastníka silničního provozu přiměřeně svému věku	základní znalosti a dovednosti účastníka silničního provozu	DV
rozšiřuje si znalost základních dopravních značek, zvlášť pro chodce	dopravní značky pro chodce, semafory, další dopravní značky a značení	
rozeznává účastníky silničního provozu a vztahy mezi nimi; vnímá dopravní situaci všemi smysly; vyhodnocuje, činí správný závěr	účastníci silničního provozu a vztahy mezi nimi	
při samostatném pohybu na ulici nebo silnici se chová jako chodec bezpečně	chodec - zásady samostatného pohybu na ulici nebo na silnici	
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená; postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén atd.)	OČMU

Poznámky:

OSV	Osobnostní a sociální výchova - mezilidské vztahy, komunikace
EtV	Etická výchova
DV	Dopravní výchova
VZ	Výchova ke zdraví
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
SV	Sexuální výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MÍSTO, KDE ŽIJEME		
určí hlavní světové strany podle kompasu nebo buzoly	světové strany, kompas, buzola	
určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu, určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, rozliší náčrt a plán, dodržuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	naše obec ve vyšším správním a územním celku, zeměpisná poloha, okres, region, orientace podle mapy místní oblasti v přírodě, rozdíl mezi náčrtem a plánem	
uvede a charakterizuje významné atributy regionu	náš region - místní a okolní krajina, povrch, podnebí, vodstvo, rostliny a živočichové, zemědělství, surovinové zdroje a průmysl, výrobní podniky, vliv krajiny na životní prostředí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, významné obce a města, služby a obchod, památky, tradice	
rozlišuje s porozuměním pojmy vlast a cizina	naše vlast - vlast, národ, armáda ČR	VDO
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce	základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, významné osobnosti	
rozliší symboly našeho státu a jejich význam	státní symboly	
orientuje se na vlastivědných mapách, vyhledává jednotlivé oblasti a údaje a charakterizuje je	ČR - poloha, povrch, vodstvo, zemědělství, průmysl, významná města, rekreační a kulturní střediska, chráněné oblasti přírody	EV
vyhledává typické regionální zvláštnosti	Praha - hlavní město, vybrané oblasti ČR	
zprostředkuje osobní zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest po ČR	předávání osobních zkušeností z cest po ČR	
LIDÉ KOLEM NÁS		
uvědomuje si základní práva a povinnosti jednotlivých členů rodiny	rodina - život a funkce, výchovné vlivy, postavení jedince v rodině, role členů rodiny	
na základě vlastních zkušeností vyjádří základní vztahy mezi lidmi	vztahy mezi lidmi, kamarádství, láska, manželství, rodičovství, příbuzenství	
jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a třídním kolektivu	modelové situace zaměřené na řešení konkrétních situací, sebeovládání	EtV

vhodně se chová v různých situacích, uplatňuje základní pravidla slušného chování, reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy ve verbální komunikaci	základní společenská pravidla chování mezi lidmi ve škole, mezi chlapci a děvčaty, v rodině a na veřejnosti (obchod, firmy apod.)	SV
vyjádří, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl; uvědomuje si svoje schopnosti a silné stránky, utváří si pozitivní sebehodnocení a pozitivně hodnotí druhé	modelové situace rozvíjející dovednost otevřeně vyjádřit svůj názor, popřípadě jej změnit; sebereflexe	
dohodne se na společném postupu a řešení; položí vhodnou otázku, vhodně odpoví; vede rozhovor, spolupracuje	modelové situace zaměřené na řešení konkrétní situace, rozhovor, spolupráce	
poukáže na chování a jednání, která porušují základní lidská práva a práva dítěte	právní ochrana občana a jeho duševních hodnot	SV
uvědomuje si globální problémy přírodního prostředí a v rámci svých možností se aktivně podílí na zlepšování přírodního prostředí obce	vlivy člověka na prostředí, ochrana životního prostředí (třídění odpadu, šetření energie apod.)	
používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky; placení penězi - modelové situace	FG
využívá vlastní zkušenosti s kulturními institucemi, vypráví o nich a hodnotí je	divadlo, film apod.	
LIDÉ A ČAS		
pracuje s časovými údaji na číselné ose	dějiny jako časový sled událostí	
charakterizuje svými slovy způsob života dané doby a porovná se současností	nejstarší osídlení naší vlasti, lidé a obory zkoumající minulost, způsob života Slovanů	
vyjádří rozdíl mezi pověstí a historickou skutečností	staré pověsti a historická skutečnost	
jmenuje první státní útvary na našem území	první státní útvary na našem území	
charakterizuje hospodářský a kulturní rozvoj českého státu za vlády Karla IV. a v době husitských válek., popíše způsob života jednotlivých vrstev obyvatelstva a porovná s minulostí a se současností	český stát za vlády Karla IV., Jan Hus a husitské války, hospodářský rozkvět, rozvoj vzdělanosti a kultury, způsob života lidí	
využívá sbírek muzea jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	místní archeologické památky	
uvědomuje si význam chráněných částí přírody a kulturních památek	seznámení s chráněnými částmi přírody a památkami	
zdůvodní zařazení některých státních svátků a významných dnů z hlediska historického	některé důležité významné dny v historii českého státu	
ROZMANITOST PŘÍRODY		
pozoruje a porovnává stavbu těla rostlin, hub a živočichů	stavba těla rostlin, hub a živočichů	
uvede rozdíly mezi výživou zelených rostlin a hub	porovnání výživy rostlin a hub	
roztřídí vybrané rostliny podle diakritických znaků	jednoleté, dvouleté a vytrvalé, jedovaté, léčivé a užitkové, kulturní a plané	

objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody	rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlin a živočichů	
rozlišuje základní ekosystémy	rozmanitost života na vybraných přírodních celcích	
rozezná některé z vybraných rostlin, hub a živočichů a popíše způsob a význam jejich života	příklady rostlin, hub a živočichů ve sledovaných přírodních společenstvech, poznávání jejich života a jejich význam v přírodě a pro člověka	
pozoruje a popíše některé změny, k nimž dochází během roku, na vybraných příkladech rostlin a živočichů	změny u rostlin a živočichů během roku	
uvědomuje si důležitost rovnováhy mezi organismy a uvede důsledky jejich porušení	vzájemné vztahy mezi organismy, potravní řetězce	
vysvětlí vztahy organismů a neživé přírody (získávání potravy, úkryty, ochrana před nepřáteli)	vzájemná závislost organismů a neživé přírody v přírodních společenstvech	
popíše některé základní práce v zemědělství, vodním hospodářství a lesnictví	význam přírodních celků pro člověka (zemědělství, vodní hospodářství, lesnictví)	
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu, na základě pozorování porovnává základní projevy života	pozorování životních potřeb, projevů a průběhu života vybraných rostlin	
vyhledává dle zadaných úkolů rostliny, houby a živočichy v atlase	práce s atlasy rostlin, hub a živočichů	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
vhodně naplňuje svůj denní režim s ohledem na oprávněné nároky jiných osob a své zdraví	pracovní den žáka a členů rodiny, sestavení návrhu denního režimu žáka a posuzování volného času masmédia, videotechnika a počítače v denním režimu	VZ
uvědomuje si souvislost mezi vysokou spotřebou tučných, sladkých, slaných pokrmů a civilizačními chorobami (obezita, srdeční choroby apod.)	zásady správné výživy, vliv stravování na zdraví člověka; situační hry zaměřené na praktické uplatňování zásad správné výživy	
zkontroluje při nákupu a skladování poživatin v domácnosti datum výroby, záruční lhůtu, neporušenost obalů aj.	praktické posuzování informací na potravinářských výrobcích, správné uchovávání potravin	
uplatňuje základní dovednosti a návyky	dovednosti a návyky podporující zdraví, jeho preventivní ochrana	
chrání své zdraví uplatňováním hygienických zásad a dodržováním zdravého způsobu života	zdraví a jeho ochrana nemoci, jejich příznaky a cesty přenosu, imunitní systém	
poskytne základní péči nemocnému členu rodiny (jen úkony odpovídající věku žáků)	měření teploty, příprava bylinného čaje, přiložení obkladu aj.	
poskytne 1. pomoc u lehčích poranění a ovládá základní obvazovou techniku, rozpozná život ohrožující zranění, zajistí lékařskou pomoc	ošetřování běžných poranění a úrazů, zásady při poskytování 1. pomoci, základy obvazové techniky, nácvik přivolání lékařské pomoci, pravidla pro předcházení úrazů	

uvědomuje si škodlivé účinky legálních a nelegálních návykových látek na zdraví	legální a nelegální návykové látky a rizika jejich zneužívání (léky proti bolestem, alkohol, cigarety, drogy apod.); závislost na hracích automatech a počítači, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	
čelí tlaku vrstevníků při nabízení návykových látek a ovládá některé způsoby odmítání (cigaret, alkoholu, aj.)	modelové situace zaměřené na nácvik dovedností, jak odmítat cigarety, alkohol a jiné návykové látky	
vyhledá telefonní čísla (adresy) odborných služeb a v případě potřeby se s nimi dokáže kontaktovat	centra odborné pomoci (linky důvěry, pedagogicko - psychologické poradny aj.), modelové situace zaměřené na nácvik komunikace na lince důvěry při problémech s návykovými látkami	
uvědomuje si nebezpečnost některých míst a svým chováním předchází možným nebezpečím v rizikovém prostředí	ochrana dítěte a jeho bezpečné způsoby chování v různých prostředích (výtah, schodiště, sklep, veřejné toalety, dopravní prostředky aj.), vytypovaní nebezpečných míst a situací	SV
uplatňuje účelné způsoby chování v případě osobního ohrožení	krizové situace - šikana, týrání apod. modelové situace zaměřené na nácvik způsobů chování v různých krizových situacích, důležitá telefonní čísla	OČMU
uvědomuje si možná nebezpečí hromadného ohrožení a adekvátně reaguje	situace hromadného ohrožení	
popíše výbavu jízdního kola, její funkci	výbava jízdního kola	DV
charakterizuje postavení cyklisty v silničním provozu, zvládá základní techniku jízdy na kole, volí bezpečnou trasu jízdy, vnímá a správně vyhodnocuje dopravní situaci	pravidla a technika jízdy na kole; dopravní značky	
vnímá všemi smysly dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování v rolích chodce a cyklisty; v případě potřeby poskytne potřebnou pomoc	základní znalosti nutné pro pohyb na silnici v roli cyklisty	

Poznámky:

VDO	Občan, občanská společnost, škola a stát, formy participace občanů na politickém životě
EV	Environmentální výchova - ekosystémy - vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím); lidské aktivity a problémy životního prostředí
FG	Finanční gramotnost
EtV	Etická výchova
VZ	Výchova ke zdraví
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
DV	Dopravní výchova
SV	Sexuální výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MÍSTO, KDE ŽIJEME		
rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map	mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky, náčrty	
popíše polohu ČR a sousedních států na mapě střední Evropy a Evropy, stručně posoudí jejich přírodní tvářnost, hospodářskou a společenskou vyspělost	sousední státy ČR, jejich poloha, přírodní podmínky, hospodářská a společenská vyspělost	
vyhledá na mapách známé oblasti cestovního ruchu na území sousedních států ČR	oblasti cestovního ruchu na území sousedních států ČR, vzájemné vztahy	
vyjmenuje a vyhledá na mapách významné evropské státy, města a střediska cestovního ruchu	ČR na mapě Evropy, významné evropské státy, evropská města a střediska cestovního ruchu	
vyjmenuje a vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány na Zemi	ČR na mapě světa, orientační seznámení s polohou světadílů a oceánů na Zemi	
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích	předávání osobních zkušeností z cest a porovnání s ČR	
LIDÉ KOLEM NÁS		
rozliší a respektuje odlišné názory, zájmy a soukromí jiných, rozpozná porušování demokratických principů	rozdílnost názorů a zájmů v oblasti církve, politiky (společný "evropský dům"), zájmových spolků apod., principy demokracie	
řeší spory nenásilným způsobem, nevynucuje si požadavky násilím	negativní projevy chování, jejich příčiny, předcházení a usměrňování; vlastnosti lidí	
uvede a posoudí příklady protiprávního jednání, právní ochrany občanů a majetku	korupce, právní ochrana osob a majetku, soukromého vlastnictví a duševních hodnot; reklamace	FG
orientuje se v základních formách vlastnictví	vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek	
poukáže na základní globální problémy, uvede příklady, diskutuje o nich, případně navrhne možnost zlepšení	významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti a nesnášenlivosti mezi lidmi	
uvědomuje si možnosti charitativní činnosti	pomoc sociálně slabým, nemocným a tělesně postiženým	
shromáždí příklady o globálních problémech přírodního prostředí a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí	ekologické katastrofy, živelné pohromy	
konkretizuje podoby a projevy kultury	masová kultura a subkultura, kulturní instituce	
LIDÉ A ČAS		
pracuje s časovými údaji a využívá jich k pochopení vztahů mezi ději a jevy	zapisování historických událostí do časové osy	

popíše období husitských válek a po hus.válkách, porovná způsob života lidí v té době a v současnosti	české země a způsob života v době husitství a po hus.válkách	
popíše způsob života lidí v období habsburské monarchie a porovná s minulostí i současností	české země a způsob života v období habsburské monarchie	
báje, mýty, pověsti a historická skutečnost	báje, mýty a pověsti našeho regionu	
využívá informací z knihoven pro pochopení minulosti v našem regionu	vyhledávání informací o minulosti v našem regionu	
zdůvodní základní význam chráněných částí přírody a kulturních památek	seznámení s chráněnými částmi přírody a kulturními památkami v našem regionu	
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	státní svátky a významné dny v historii českého státu	
ROZMANITOST PŘÍRODY		
vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi a popíše postavení Země ve vesmíru	Slunce a jeho planety, postavení Země, Slunce jako zdroj světla a tepla (základních podmínek života)	VV
uvede důsledky pohybu Země kolem své osy a kolem Slunce na život a jeho rytmus	pohyb Země kolem Slunce a otáčení Země kolem osy, střídání ročního období a střídání dne a noci	
popíše pohyb Země a jeho důsledky na globusu	model Země - globus	
uvede příklady organismů žijících v různých oblastech Evropy a světa a některé z příčin přizpůsobování organismů vnějším podmínkám	podnebí a počasí základní oblasti Země (studené, mírné, teplé) a rozdíly v rozvoji života v těchto oblastech, botanické a zoologické zahrady, rozmanitost přírody v Evropě a ve světě, vyhledávání organismů žijících v různých částech světa v atlase	
užívá třídění organismů na skupiny podle diakritických znaků	třídění rostlin na výtrusné a semenné třídění živočichů na bezobratlé a obratlovce	
určí některé zástupce rostlin a živočichů v daných skupinách	poznávání dalších živočichů a rostlin	
uvede příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí jako celku a uplatňuje je v praktickém životě	vliv člověka na prostředí a jeho odpovědnost, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy	
stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelových situacích prokáže schopnost se účinně chránit	rizika v přírodě spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi i mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	OČMU
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
popíše základní stavbu a funkce lidského těla, jeho trávicí a řídící soustavy	lidské tělo a jeho povrch, opora, pohyb a řízení, soustava trávicí a dýchací; životní potřeby a projevy	OSV, SV
využívá svých poznatků k podpoře vlastního zdravého způsobu života	zdravý životní styl, správná výživa, vhodná skladba stravy, pitný režim	SV

dbá o pravidelnou tělesnou, intimní a duševní hygienu a uvědomuje si zdravotní důsledky jejich zanedbávání nebo nesprávného provádění	osobní a intimní hygiena, duševní hygiena	
orientuje se v otázkách vývoje před a po jeho narození	pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, vznik života a narození dítěte, péče o novorozence a kojence	
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života	období lidského života	
vysvětlí pojmy rodina, partnerství, manželství	rodina, partnerství, manželství	
chová se ohleduplně k druhému pohlaví	etická stránka vztahů a sexuality	EtV
orientuje se v bezpečném způsobu sexuálního chování v daném věku	sexuální chování v daném věku - pocity, představy, touhy, láska a její přirozené projevy	VZ
uvědomuje si, že jen někteří dospělí jsou oprávněni se v daných situacích dotýkat těla dítěte (rodič při koupání, lékař při vyšetření)	sexuální zneužívání - ochrana před sexuálním a jiným zneužíváním; linky důvěry a krizová centra; modelové situace zaměřené na nácvik dovedností odbýt rázně cizího člověka v souvislosti s ochranou vlastní osoby	
seznámí se se základními příčinami onemocnění AIDS - virus HIV a cesty přenosu	nepřenosné i přenosné choroby, původce nákazy, cesty přenosu, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV, AIDS)	SV
uvědomuje si, že některé informace o lásce, přátelství a rodičovství ztvárněné v televizi (časopisech apod.) neodpovídají běžné skutečnosti	sexualita, brutalita a jiné formy násilí ve sdělovacích prostředcích, protiprávní jednání	SV
pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých; identifikuje základní city, vede rozhovor o prožitcích, přemýšlí nad konkrétní pomocí; iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky; na nevhodné chování reaguje asertivně	akceptace druhého, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých; komunikace citů, vyjádření soucitu, povzbuzení, zpracování neúspěchu; asertivní chování vůči negativním jevům (podvody, pomluvy, zneužívání, drogy)	EtV
bezpečně ovládá a uplatňuje pravidla pro chodce i cyklisty, poznává vztahy účastníků silničního provozu, odhadne situaci, chová se ohleduplně k ostatním účastníkům silničního provozu, odhadne situaci a její nebezpečí	pravidla bezpečného a ohleduplného chování; vztahy v silničním provozu; cyklistická výbava; pravidla jízdy - stezky, vozovka, křižovatky; krizové situace; zásady bezp. chování	DV
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události	nácvik modelových situací hromadného ohrožení	OČMU

Poznámky:

OSV	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí - moje tělo
VV	Výtvarná výchova - výtvarné ztvárnění planet
VZ	Výchova ke zdraví
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
EtV	Etická výchova
DV	Dopravní výchova
FG	Finanční gramotnost
SV	Sexuální výchova

5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání přispívá k aktivnímu zapojení žáka do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby se žáci orientovali v dějinných, sociálních a kulturně historických aspektech života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti, k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení. Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory *dějepis a výchova k občanství.* Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

5.5.1 DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor *dějepis* přináší základní poznatky o vývoji lidské společnosti. Jeho hlavním posláním je předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání událostí, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských a politických jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace, včetně nutnosti kolektivní obrany. Podstatné je zaměřit se na jevy, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických zákonitostí. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí. Obecné historické problémy jsou konkretizovány zařazováním dějin regionu i dějin místních.

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *dějepis* se vyučuje jako samostatný předmět na druhém stupni základní školy. Je vyučován od 6. do 9. ročníku po 2 hodinách týdně (v 6. ročníku využita 1 disponibilní hodina). Žáci se mohou účastnit dvouhodinového společensko-vědního semináře.

Obsahem učiva dějepisu jsou čtyři etapy lidských dějin: pravěk, starověk, středověk, novověk. Toto rozdělení koresponduje s tematickými okruhy oboru, které jsou nazvány:

- člověk v dějinách – úvod do učiva dějepisu
- počátky lidské společnosti – pravěk
- nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury – starověk
- křesťanství a středověká Evropa – středověk
- objevy a dobývání., počátky nové doby – novověk do 18. století
- modernizace společnosti – 19. století
- moderní doba – 20. století
- rozdělený a integrující se svět – současný svět

Základem práce při probírání jednotlivých etap lidských dějin je prolínání vývoje probíhajícího ve světě (světové dějiny) a u nás (národní dějiny). Učivo je probíráno v časové posloupnosti.

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství
- odhalování kořenů společenských jevů a jejich souvislostí

- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi u nás a jejich porovnávání s obdobnými jevy ve světě
- upevňování vědomí příslušnosti k národu a k evropské kultuře
- schopnosti orientace a využívání historických pramenů, rozlišování skutečnosti a mýtů
- utváření pozitivních životních hodnot na základě znalosti minulosti

Do vyučovacího předmětu dějepis jsou začleněna tato průřezová témata: výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova. Jednotlivá témata jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu předmětu jednotlivých ročníků.

Výuka předmětu probíhá ve třídách, na výletech, exkurzích, výstavách. Využito je i regionálních objektů. Výuku doplňují mapy, atlasy, obrazy, filmy, videozáznamy, audiozáznamy, besedy, krátkodobé i dlouhodobé projekty.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vzbuzujeme zájem o historii pozitivní motivací a využíváním vhodných učebních pomůcek
- podporujeme samostatnost, zodpovědnost, iniciativu a tvořivost žáků se zdůrazněním
- významu silné osobnosti v dějinách
- motivujeme žáky k práci s informacemi, k plánování vlastní činnosti

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k vyhledávání a zpracovávání informací z nejrůznějších zdrojů (kroniky lidstva, encyklopedie, slovníky historických událostí a pojmů, mapy, atlasy atd.)
- umožňujeme žákům o problému diskutovat
- vedeme žáky k vyvozování závěrů na základě zkušeností jiných a jejich vzájemného pozorování a uvádění do souvislostí
- učíme žáky vyvarovat se chyb, ke kterým došlo v minulosti

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme žákovu slovní zásobu, dbáme na užívání historické terminologie
- vedeme žáky k účasti na diskuzi – vyjádřit a prosadit svůj názor kultivovanou formou
- učíme respektovat názor odlišný a přiměřeně na něj reagovat se zachováním kultury mluveného
- projevu

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme schopnost spolupráce žáků
- uplatňujeme individuální přístup k žákům
- posilujeme sebedůvěru žáků a národní hrdost
- vedeme žáky k respektování historických, sociálních, etnických, kulturních a náboženských odlišností lidské společnosti

Kompetence občanské

- vytváříme u žáků pozitivní vztah k minulosti, k historickým památkám atd.
- účastníme se různých akcí – výstav, besed, exkurzí
- učíme žáky chápat a chránit kulturní dědictví našeho národa
- zaměřujeme se na ochranu člověka v mimořádných situacích, jakými jsou v historii válečné, náboženské a politické konflikty

Kompetence pracovní

- rozvíjíme u žáků smysl pro povinnost vzhledem k jejich budoucímu osobnímu a profesnímu vývoji

- zdůrazňujeme odpovědnost v jejich jednání a rozhodování s ohledem na život budoucí generace
- učíme žáky vážit si práce našich předků i současníků a chránit výtvory lidí a společnosti

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČLOVĚK V DĚJINÁCH		
uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	význam zkoumání dějin	
uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	historické prameny - získávání informací o dějinách archeologie muzea, archivy, knihovny, galerie	
orientuje se na časové ose a v historické mapě	historický čas a prostor	
řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	pravěk, starověk, středověk, novověk	
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI		
charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	pravěk, starší doba kamenná, střední doba kamenná	
objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	mladší doba kamenná, doba kovů (doba bronzová a železná)	
uvede příklady archeologických kultur na našem území	mohylová kultura, kultura popelnicových polí	
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉKULTURY		
rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	starověk, nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína)	
uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	pyramidy, sfingy, Velká čínská zeď,Babylonská věž	
demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky	antické Řecko a Řím	
porovná formy vlády a vysvětlí podstatu antické demokracie	aristokratická Sparta a demokratické Atény střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	VDO

Poznámky:

VDO Výchova demokratického občana - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KŘESŤNASTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA		
popíše podstatnou změnu evropské situace – důsledek příchodu nových etnik - christianizace a vznik nových států	nový etnický obraz Evropy	
porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti	utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu, jejich specifický vývoj, islám, islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)	
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě	
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy	
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	kultura středověké společnosti – románské rané gotické umění a vzdělanost	
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY		
vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	renesance, humanismus, reformace a jejich šíření Evropou	
seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem	český stát za vlády Přemyslovců, nástup Lucemburků a vláda Karla IV.	
vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	vláda Václava IV. a husitství	
popíše a demonstruje průběh zámořských objevů,jejich příčiny a důsledky	zámořské objevy a počátky dobývání světa	
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	doba poděbradská, doba jagellonská,český stát a velmoci 16. až počátku18. století	
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí jejich důsledky	české a evropské země 1618 až 1648katolicismus x protestantismus	
na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus	vývoj západoevropských zemí (Anglie, Francie), vývoj ve východní Evropě (Rusko), ve střední Evropě (habsburská monarchie)	
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů, uvede jejich představitele, příklady významných kulturních památek	renesance, humanismus, baroko	ČJ HV VV

Poznámky:

ČJ	Český jazyk – literatura
HV	Hudební výchova - hudba a hudební skladatelé dané doby
VV	Výtvarná výchova - výtvarné umění a výtvarníci dané doby

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI		
chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás, v Evropě a na americkém kontinentu, ujasní si pojem osvícenský absolutismus	české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. situace ve Francii, Rusku, Prusku rozvoj vzd. v době osvícenství	
uvědomí si význam boje za svobodu	boj amerických osad za nezávislost, vznik USA	MkV
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny na vybraných zemích a u nás vedoucí k modernizaci společnosti		
objasní souvislosti mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na druhé straně	Velká francouzská buržoazní revoluce -průběh, význam pro Francii i evropské dějiny, napoleonské války, jejich důsledky a význam pro další evropský vývoj	
uvědomí si prudký rozvoj průmyslu jako předpoklad a katalyzátor společenských změn, dopad na životní prostředí	průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury, industrializace a její důsledky pro společnost, objevy, vynálezy, sociální otázka	
uvědomí si jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	národní a osvobozenecké hnutí v Evropě pojem vlastenectví	
chápe národní obrození jako jev celoevropský, seznámí se s příčinami a průběhem ČNO uvědomí si význam obrozeneckých snah, význam osobností	české a slovenské národní obrození utváření novodobého českého národa, významné osobnosti českého a slovenského kulturního života v 1. pol. 19. století	HV VV ČJ
uvědomí si rozdílné tempo vývoje v západní a střední Evropě, snahy o modernizaci společnosti	revoluční rok 1848 v Evropě a v Čechách	
charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. století procesy sjednocování v Německu, Itálii, situace v Rusku	
demonstruje na příkladech základní politické proudy uvědomí si utváření politických stran	konzervatismus, liberalismus, imperialismus, demokratismus, socialismus, vznik politických stran ve 2. pol. 19.st. v Evropě, ve světě	
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje části Evropy, světa	vzestup USA, Japonska, Německa proti vývoji ve východní, střední a západní Evropě	
charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	boj o znovurozdělení koloniálního světa, kolonialismus světa před 1. sv. válkou	

chápe kulturní změny v Evropě i ve světě, dokáže uvést příklady nejvýznamnějších vědců, objevitelů, vynálezců	kultura a věda kapitalistické společnosti, 2. pol. 19. století a vývoj těsně před1. sv. válkou doba elektřiny, kulturní směry	HV VV ČJ

Poznámky:

MkV Multikulturní výchova
- etnický původ (projevy rasové nesnášenlivosti, rozpoznání a důvody)
- princip sociálního smíru

ČJ Český jazyk - odraz doby v českém jazyce
HV Hudební výchova - hudební tvorba a skladatelé doby
VV Výtvarná výchova - výtvarná díla a výtvarníci doby

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
MODERNÍ DOBA		
chápe 1. polovinu 20. století jako období dvou nejničivějších válek	1. sv. válka a její politické, sociální a kulturní důsledky	
demonstruje zneužití techniky ve světových válkách		
chápe okolnosti vzniku samostatného Československa, jeho vnitřní a zahraniční situaci v období první republiky	vznik Československa, hospodářsko-politický rozvoj, sociální a národnostní problémy, kulturní rozvoj, zahraniční postavení	
uvědomí si změnu mezinárodně politických vztahů, charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a nacionalismu	úloha USA ve světě x nové politické uspořádání v Evropě	VDO
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	mezinárodní politická situace Evropy ve 20. a 30. letech 20. století vznik fašismu - pravicový extremismus, vznik komunismu - levicový extremismus hospodářská krize	
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek	
seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou Československa v období 2. republiky	cesta k Mnichovu, mnichovská dohoda a její důsledky	VV
učí se vnímat rozmanitost projevů kultury a přínos národní a evropské kultury k tomuto odkazu	kultura, věda a technika před vypuknutím 2. sv. války	ČJ HV
uvědomí si hrůznost 2. sv. války	2. sv. válka, holocaust, situace v našich zemích	
učí se úctě k odkazu účastníků odboje domácího i zahraničního	domácí a zahraniční odboj	
uvědomí si důsledky 2. sv. války v celosvětovém měřítku	politické, mocenské a ekonomické důsledky války	
učí se chápat poválečný vývoj v Evropě i ve světě	uspořádání Evropy, světa poválečné Československo v letech1945 -1948únorový převrat	
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT		
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa uvede případy střetávání dvou bloků	studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků (NATO x Varš. smlouva)	
vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	politické, hospodářské, ideologické a sociální soupeření	
charakterizuje postavení západních zemí ve 2.pol.20. století	vývoj USA, VB, Francie - hospodářské, politické, sociální podmínky	
uvědomí si postavení zemí východního bloku	vývoj v SSSR a ostatních zemích socialistického tábora	

seznámí se s vnitřní situací v naší republice, sametová revoluce posoudí postavení rozvojových zemí prokáže základní orientaci v problémech současného světa orientuje se v kulturní, vědecké, sportovní oblasti	Československo od únorového převratu do roku 1989, vznik ČR rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - Afrika, Asie problémy současnosti, evropská integrace, globalizace věda, technika, vzdělání jako faktory vývoje konce 20. a počátku 21. století sport a zábava - využití volného času	 ČJ HV VV

Poznámky:

VDO	Výchova demokratického občana - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - demokracie x totalitní režimy
ČJ	Český jazyk - literatura dané doby
HV	Hudební výchova - hudební tvorba a skladatelé doby
VV	Výtvarná výchova - výtvarná díla a výtvarníci doby

5.5.2 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *výchova k občanství* je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Tento předmět seznamuje žáky se vztahy v rodině a ve společnosti, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití, přebírat odpovědnost za své názory, chování a jednání. Rozvíjí právní vědomí žáků, posiluje osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě v demokratické společnosti.

Vzdělávací obsah předmětu je tvořen těmito částmi:

- člověk ve společnosti
- člověk jako jedinec
- stát a hospodářství
- stát a právo
- mezinárodní vztahy, globální svět

Vzdělávání v předmětu výchova k občanství směřuje k:

- utváření pozitivních občanských postojů
- rozvíjení sebepoznání a sebehodnocení
- prevenci rasistických, xenofobních a extremistických postojů
- respektování lidských práv
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku (běžné, rizikové, mimořádné události) i poznání otázek obrany státu
- úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí
- rozvíjení právního vědomí žáků
- poznání základních principů demokratického soužití
- orientaci v problematice peněz a cen, k odpovědnému spravování osobního a rodinného rozpočtu
- poznání základních lokálních a globálních problémů a způsoby jejich řešení
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě

Do vyučovacího předmětu *výchova k občanství* je významnou měrou začleněno průřezové téma výchova demokratického občana, které svou náplní vhodně dotváří obsah vyučovaného předmětu. Dále jsou začleněny osobnostní a sociální výchova a mediální výchova. Jejich náplň je konkretizována v poznámkách vzdělávacího obsahu předmětu jednotlivých ročníků.

Předmět se vyučuje v 6. – 9. ročníku po jedné hodině týdně v každém ročníku. Výuka probíhá především ve třídách. Součástí výuky jsou různé besedy, přednášky, exkurze.

Učivo v osnovách je rozvrženo po jednotlivých tematických okruzích, některý tematický okruh zasahuje svojí náplní do více ročníků. Osvojené poznatky jsou navzájem uváděny do souvislostí. Důraz je kladen na orientaci v běžném životě, využití získaných poznatků v praxi, pochopení orgánů státní správy a samosprávy, utváření vlastního názoru a právního povědomí.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- seznamujeme žáky s obecně užívanými termíny a pojmy v oblasti výchovy k občanství
- utváříme komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k samostatnému řešení životních situací
- učíme žáky prakticky aplikovat poznatky získané z oblasti práva

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému vyjadřování svých myšlenek
- učíme žáky vhodnými způsoby obhájit svůj názor a zapojit se do diskuse

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky orientovat se v rozmanitých situacích osobního, citového, rodinného, pracovního a občanského života
- vedeme je k ohleduplnému jednání s ostatními lidmi a vzájemné spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování názorů jiných lidí
- učíme je orientaci v základních právních otázkách
- vedeme je k pochopení základních ekologických problémů
- seznamujeme je s aktuálním děním v ČR a ve světě
- učíme je chránit naše tradice a kulturní hodnoty
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturního a společenského dění (návštěvy muzeí, výstav, úřadů)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k aktivní účasti na ochraně životního prostředí (třídění odpadu)
- seznamujeme je se základy podnikání
- vedeme žáky k tomu, aby si vážili práce své i ostatních

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ **6. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI	naše škola	
	život ve škole	VDO
	práva a povinnosti žáků (školní řád)	
	žákovská samospráva	
chápe nutnost spolupráce v rodině, ve škole, v obci	nutnost spolupráce	
uvede konkrétní příklady spolupráce	pravidla a normy v rodině, ve škole	
	rodinné vztahy, denní režim	
	význam a druhy vzdělání	
	naše obec, region, kraj	
	zajímavá a památná místa	
	významní rodáci	
	instituce, samospráva	
	místní tradice	
rozumí pojmu vandalismus, aktivně proti němu vystupuje	ochrana památek, naše vlast	
odlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	vlast a vlastenectví	OV
	rozdělení republiky na kraje	
	zajímavá a památná místa	
	co nás proslavilo	
	významné osobnosti	
chápe důležitost státních symbolů a jejich používání	státní symboly	
	státní svátky, významné dny	
	lidská setkání	
	přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen	SV
uvádí konkrétní formy pomoci lidem v nouzi a v situacích ohrožení	lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi	
chápe význam vzájemné solidarity	potřební lidé ve společnosti	
	zásady lidského soužití	OSV
uplatňuje vhodné způsoby chování	pravidla chování	

Poznámky:

VDO Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola
OSV Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí
OV Obrana vlasti
SV Sexuální výchova

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ **7. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI	kulturní život	
	kulturní hodnoty	
respektuje kulturní zvláštnosti, odlišné názory a způsoby chování lidí	kulturní tradice, kulturní instituce	
zaujímá tolerantní postoj k menšinám, z kulturní nabídky si vybírá podle svých zájmů	rozmanitost kulturních projevů, masová kultura, její prostředky	
porovnává a hodnotí informace, uvědomuje si funkci reklamy	masmédia, člověk a umění, ochrana přírodních objektů	MV
STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
orientuje se v různých formách vlastnictví	formy vlastnictví, majetek, vlastnictví	FG
uvědomuje si potřebu ochrany duševního vlastnictví	hmotné a duševní vlastnictví	
popíše svůj způsob zacházení s penězi a dary	hospodaření s penězi, majetkem	
	druhy pojištění, peníze	
vyjmenuje druhy bank a některé jejich služby	funkce a podoby peněz, formy placení	
porovná hotovostní a bezhotovostní placení	aktivní a pasivní operace, úročení,	
rozlišuje pojmy kreditní a debetní karta	pojištění, produkty finančního trhu	
sestaví jednoduchý rodinný rozpočet	rozpočet rodiny, státu	
orientuje se v hlavních dávkách a příspěvcích a jejich zdrojích	význam daní	
zváží nezbytnost výdajů	výroba, obchod, služby	
rozlišuje zdroje příjmů a výdajů státu		
uvádí příklady, zamýšlí se nad součinností	funkce a návaznost	
	principy tržního hospodářství	
	nabídka, poptávka, trh	
uvádí příklady chování kupujícího a prodávajícího	podstata fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání, tvorba ceny, inflace	
STÁT A PRÁVO	protiprávní jednání	
uvědomuje si rozdíl mezi přestupkem a trestným činem	druhy a postihy protiprávního jednání	
	porušování předpisů v silničním provozu	DV

Poznámky:

MV Mediální výchova - fungování a vliv médií ve společnosti
FG Finanční gramotnost
DV Dopravní výchova

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ **8. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI	vztahy mezi lidmi osobní a neosobní vztahy mezilidská komunikace konflikty v mezilidských vztazích	
rozpoznává netolerantní, rasistické projevy uplatňuje aktivní postoj k lidské nesnášenlivosti	problémy lidské nesnášenlivosti zásady lidského soužití morálka a mravnost svoboda a vzájemná závislost dělba práce a činností výhody spolupráce lidí	SV
ČLOVĚK JAKO JEDINEC chápe pojem zdravá sebedůvěra	podobnost a odlišnost lidí projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání	SV
popíše způsoby usměrňování charakteru	osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter	OSV
poznává osobní nedostatky a postupně je překonává	vrozené předpoklady, osobní potenciál, vnitřní svět člověka	
poznává vlastní osobnost, tím ovlivňuje rozhodování	vnímání, prožívání, posuzování skutečnosti	SV
i vztahy s druhými lidmi, uplatňuje zásady zdravého lidského soužití	systém osobních hodnot, cíle, plány atd. sebehodnocení, stereotypní hodnocení, osobní rozvoj	SV
chápe význam osobních vlastností a vůle při dosahování cílů	životní cíle a plány, životní perspektiva, životní změny, význam motivace	
uvědomuje si záporné charakterové vlastnosti, kriticky hodnotí chování své i druhých	seberozvoj - vůle, osobní kázeň	
STÁT A PRÁVO slušným způsobem uplatňuje svá práva respektuje práva druhých uvědomuje si význam ochrany práv	lidská práva, základní lidská práva práva dítěte, jejich ochrana poškozování lidských práv šikana, diskriminace	VDO

Poznámky:

OSV	Sociální rozvoj – komunikace
VDO	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát
SV	Sexuální výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
STÁT A PRÁVO	právní základy státu	
rozlišuje nejčastější typy států	znaky státu, typy a formy státu	
	státní občanství ČR	
	Ústava ČR	
rozlišuje úkoly jednotlivých složek	složky státní moci, orgány a instituce	
rozumí povinnosti občana při obraně státu	obrana státu	
chápe účast v zahraničních misích	státní správa a samospráva	
objasní roli ozbrojených sil	orgány státní správy a samosprávy	
	jejich úkoly, principy demokracie	
	demokratický způsob rozhodování	VDO
	demokratické řízení státu	
	význam politického pluralismu	
uvědomuje si význam voleb do zastupitelstva	formy voleb do zastupitelstva,	
	právní řád České republiky	
uvádí příklady činnosti orgánů právní ochrany	význam a funkce, právní ochrana občanů	
	soustava soudů	
	právní norma, předpis, jejich publikování	
	právo v každodenním životě	
uvědomuje si význam právní úpravy vztahů	význam právních vztahů	
je schopen jednoduchých právních úkonů	důležité právní vztahy a závazky	
diskutuje o příčinách a důsledcích protiprávního jednání	práva spotřebitele, protiprávní jednání, korupce	
uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení	styk s úřady	
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT	evropská integrace	
uvádí příklady vlivu začlenění do EU	podstata, význam, výhody	
	Evropská unie a ČR	
	mezinárodní spolupráce	
uvědomuje si nebezpečí mezinárodního terorismu	ekonomická, politická a bezpečnostní	
popíše výhody spolupráce	výhody spolupráce mezi státy	
jmenuje některé významné organizace	významné mezinárodní organizace Rada Evropy, NATO, OSN, globalizace	
uvádí příklady globalizace, její klady a zápory	projevy, klady, zápory	
uvádí některé globální problémy současnosti	významné globální problémy války a terorismus	OV
zkouší najít řešení problémů ve svém městě, obci	způsoby jejich řešení	

Poznámky:

OV Obrana vlasti

VDO Výchova demokratického občana - formy participace občanů na politickém životě

5.6 ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Žáci dostávají příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a vzájemně se ovlivňují. Obory vzdělávání v této oblasti jsou *fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis*. Tyto obory svým charakterem umožňují žákům porozumět podstatě přírodních procesů, včetně možných ohrožení z nich plynoucích, možných ohrožení z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody a dále získané poznatky a dovednosti využívat v praktickém životě. Činnostní a experimentální charakter výuky dovoluje žákům soustavně si osvojovat dovednosti, objektivně a spolehlivě pozorovat, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry. Prostřednictvím zmíněných vzdělávacích oborů si žáci postupně utvářejí vazby a uvědomují si podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivu lidské činnosti na stav globálních ekosystémů.

5.6.1 FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět f*yzika* patří do vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Vyučuje se jako samostatný předmět v 6. ročníku 1 hodinu týdně, v 7., 8. a 9. ročníku po 2 hodinách týdně. Jeho vzdělávací obsah tvoří tyto tematické celky:

- látky a tělesa
- pohyb těles
- mechanické vlastnosti tekutin
- energie
- zvukové děje
- elektromagnetické a světelné děje
- vesmír

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- podpoře kritického myšlení a logického uvažování
- kladení otázek o příčinách přírodních procesů, které mají vliv na ochranu zdraví, životů a životního prostředí a majetků, a k jejich správné formulaci
- experimentování s různými metodami racionálního uvažování při zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí
- využívání empirických metod poznávání
- vyslovování domněnek, vytváření a ověřování hypotéz
- zkoumání příčiny a souvislosti přírodních procesů
- osvojení základních fyzikálních pojmů
- rozvíjení dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- porozumění zákonitostí mezi lidskou činností a stavem přírodního prostředí
- zapojování se do aktivit, které vedou k šetrnému chování k přírodním ekosystémům a ke svému zdraví

Učivo je osvojováno po jednotlivých tematických celcích. Výuka probíhá v odborné učebně fyziky. Součástí vybavení učebny fyziky je Provozní řád učebny. Dodržování pravidel tohoto řádu je pro všechny žáky závazné. Podle charakteru učiva a cílů výuky volíme nejčastěji tyto formy a metody práce: skupinovou práci (využití pomůcek, přístrojů a měřidel, odborné literatury), frontální výuku s demonstračními pomůckami a samostatné pozorování.

Předmět je úzce spjat s ostatními přírodovědnými obory: chemie – jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomová teorie; přírodopis – světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů (srdce, kardiostimulátor); zeměpis – sluneční soustava, magnetické póly země, kompas.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k vyhledávání, třídění, porovnávání a propojování informací
- umožňujeme žákům samostatné měření a experimentování
- vedeme žáky k nalézání souvislostí mezi získanými daty a údaji

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k využívání základních postupů badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení
- umožňujeme žákům vyhodnocovat získaná data z různých hledisek

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správnému používání odborné terminologie
- formulování svých vlastních myšlenek v písemné a mluvené formě
- vedeme žáky k respektování názorů druhých v diskusi

Kompetence sociální a personální

- motivujeme žáky k posílení jejich sebedůvěry a pocitu zodpovědnosti, k ochotě pomoci
- využíváme skupinového a inkluzivního vyučování

Kompetence občanské

- motivujeme žáky k preferování obnovitelných zdrojů ve svém občanském životě, např. obnovitelné zdroje energie, úsporné spotřebiče atp.
- vedeme žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
LÁTKY A TĚLESA		
rozlišuje látku a těleso	látka a těleso	
uvede příklady látek a těles		
správně používá pojem atom, molekula, iont	částicové složení látek	
charakterizuje pojem neustálého a neuspořádaného pohybu částic	pohyb částic	Př
uvede jevy, které je potvrzují (difúze)		
popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou a vlastnosti, kterými se od sebe liší	rozdělení látek na pevné, kapalné a plynné	
MAGNETICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK		
zjistí, zda na těleso působí magnetická síla	póly magnetu	Z
popíše využití magnetické síly v praktických situacích	magnetické pole	
ověří existenci magnetického pole	magnetické pole Země	
u konkrétního magnetu pokusně určí druh pólu		
FYZIKÁLNÍ VELIČINY		
ovládá značky a jednotky základních veličin	fyzikální veličiny	
vyjádří hodnotu veličin a přiřadí jednotku		M
změří délku tělesa, výsledek zapíše a vyjádří v různých jednotkách	délka	
změří teplotu pomocí teploměrů, určí rozdíl teplot z naměřených hodnot	teplota	
předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší	teplotní roztažnost těles	
změří časový úsek pomocí stopek a orientuje sena ciferníku hodin	čas	HV
změří hmotnost pevných a kapalných těles na digitálních a rovnoramenných vahách, výsledek zapíše ve vhodné jednotce	hmotnost	M
změří objem kapalného a pevného tělesa pomocí odměrného válce a zapíše výsledek	objem	
z hmotnosti a objemu vypočte hustotu,pracuje s tabulkami	hustota	Př,M

Poznámky:

HV	Hudební výchova - metronom
Z	Zeměpis - postavení Země ve vesmíru, magnetické póly Země
M	Matematika - grafické znázornění, převody jednotek, dosazování do vzorce
Př	Přírodopis - krystalické mřížky nerostů, lékařský teploměr, vlastnosti látek

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POHYB TĚLES		
rozhodne, zda je dané těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu	pohyb a klid tělesa, jejich relativnost, pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný	
změří dráhu uraženou tělesem a odpovídající čas	přímočarý a křivočarý	
určí průměrnou rychlost z dráhy uražené tělesem za určitý čas		
používá s porozuměním vztah v = s/t pro rychlost rovnoměrného pohybu tělesa při řešení úloh znázorní grafem závislost dráhy na čase	rychlost rovnoměrného pohybu, okamžitá a průměrná, rychlost u nerovnoměrného pohybu	
SÍLA A JEJÍ MĚŘENÍ A ZNÁZORNĚNÍ		
rozpozná, zda na dané těleso působí síla a pomocí	síla působící na těleso	
prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly		
změří sílu siloměrem		
znázorní sílu	znázornění síly	
užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa F=m.g při řešení jednoduchých úloh	gravitační síla, gravitační pole	M
určí pokusně těžiště tělesa a pro praktické situace	těžiště tělesa	
využívá fakt, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese		
určí výpočtem i graficky velikost a směr výslednice dvou sil stejných či opačných směrů	skládání sil stejného a opačného směru,výslednice sil	M
využívá Newtonovy zákony k vysvětlení nebo předvídání změn pohybu tělesa při působení sil	Newtonovy pohybové zákony (první,druhý, třetí); brzdná dráha dopravních prostředků	DV
využívá poznatky o podmínkách rovnovážné polohy na páce a pevné kladce pro vysvětlení praktických situací	otáčivé účinky síly,páka,pevná kladka	
v jednoduchých případech určí velikost a směr působící tlakové síly	deformační účinky síly, tlaková síla	
užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy, na niž síla působí	tlak	
změří třecí sílu	třecí síla	
užívá s porozuměním poznatek, že třecí síla závisí na druhu materiálu a drsnosti třecích ploch, ale nikoli na jejich obsahu		
navrhne způsob zvětšení nebo zmenšení třecí síly hydraulických zařízení		
vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním	hydrostatický tlak	
používá vztah pro výpočet hydrostatického tlaku jako součin hustoty kapaliny, tíhového zrychlení a hloubky k řešení problémů a úloh		
objasní vznik vztlakové síly	Archimédův zákon	
určí její velikost a směr v konkrétní situaci	vztlaková síla působící na tělesa v kapalině	

porovnáním vztlakové a gravitační síly předpoví, zda se těleso potopí v kapalině, zda se v ní bude vznášet nebo zda bude plovat na hladině	plování, vznášení se a potápění těles v kapalině	
MECHANICKÉ VLASTNOSTI PLYNŮ vysvětlí vznik atmosférického tlaku, změří ho určí tlak plynu v uzavřené nádobě	atmosférický tlak tlak plynu v uzavřené nádobě Archimédův zákon v plynech	Z

Poznámky:

M Matematika - přímá a nepřímá úměrnost, jednoduché výpočty, grafické sčítání a odčítání úseček
Z Zeměpis - Sluneční soustava, vliv Měsíce, slapové jevy, atmosféra Země
DV Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
PRÁCE, ENERGIE, TEPLO		
rozumí pojmu mechanická práce a výkon	mechanická práce	M
určí, kdy těleso ve fyzice práci koná	výkon	
s porozuměním používá vztah W=F.s a P=W/t při řešení problémů a úloh		
z vykonané práce určí v jednoduchých případech změnu polohové a pohybové energie	energie těles, polohová a pohybová energie	
je schopen porovnat pohybové energie těles na základě jejich rychlosti a hmotnosti		
vysvětlí změnu vnitřní energie při změně teploty	vnitřní energie tělesa	
rozpozná v přírodě a v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením)	tepelná výměna	
určí množství tepla přijatého a odevzdaného tělesem, zná-li hmotnost, měrnou tepelnou kapacitu a změnu teploty tělesa (bez změny skupenství)	teplo přijaté a odevzdané tělesem	
rozpozná jednotlivé skupenské přeměny	změny skupenství látek	Z
uvede praktický příklad (tání, tuhnutí, vypařování, var, kondenzace, sublimace a desublimace)		
určí skupenské teplo tání u některých látek		
zjistí, kdy nastává kapalnění vodní páry ve vzduchu		
vysvětlí základní meteorologické děje		
objasní jev anomálie vody a jeho důsledky v přírodě		
ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE		
porozumí základním pojmům (atom a jeho složení, molekula, iont)	zákony elektrického proudu v obvodu	
na základě znalosti druhu náboje rozhodne, zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat či odpuzovat podle počtu protonů a elektronů v částici pozná, zda jde o kladný či záporný iont	atom a jeho složení proton, neutron, elektron, elektrický náboj, iont	
ověří, jestli na těleso působí elektrická síla		
ověří, jestli na těleso působí elektrická síla a zda v jeho okolí existuje elektrické pole	elektrická síla, elektrické pole	Ch
pokusně ověří, za jakých podmínek prochází obvodem elektrický proud	elektrický proud	
objasní účinky elektrického proudu (tepelné, světelné, pohybové)		
rozliší pokusně vodič od izolantu		
uvede příklady vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech z běžného života a z přírody	vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech	
změří elektrický proud ampérmetrem a elektrické napětí voltmetrem	elektrické napětí	

dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními objasní nebezpečí vzniku zkratu popíše možnosti ochrany před zkratem používá s porozuměním Ohmův zákon pro kovy v úlohách (R=U/I) pochopí, že odpor vodiče se zvětšuje s rostoucí délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s materiálem, ze kterého je vodič vyroben správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu volí k jednotlivým spotřebičům vhodný zdroj napětí odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů vnímá souvislost mezi elektrickou energií a elektrickou prací používá vzorec pro výpočet příkonu spotřebiče	zdroje elektrického napětí Ohmův zákon odpor vodiče jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod elektrická práce a příkon spotřebiče	M

Poznámky:

M Matematika - dosazení do vzorce, převody jednotek, přímá úměrnost
Ch Chemie - elektrolýza, ionty
Z Zeměpis - podnebí

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE		
ověří pokusem, na čem závisí velikost indukovaného proudu v cívce	magnetické pole cívky,elektrický zvonek, elektromagnet cívka v mag. poli - elektromotor	
objasní vznik střídavého proudu		
rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu	elektromagnetická indukce	
popíše funkci transformátoru a jeho využití při přenosu elektrické energie	střídavý proud, transformátor	Ch
popíše způsob výroby a přenosu elektrické energie	výroba a přenos elektrické energie	
popíše některé nepříznivé vlivy při výrobě elektrické energie v elektrárnách na životní prostředí		
objasní podstatu PN přechodu	polovodiče typu P a N	
objasní stavbu a funkci polovodičové diody a zapojí ji v propustném a závěsném směru	polovodičová dioda	
odečítá hodnoty proudu a napětí z voltampérové charakteristiky		
vysvětlí, jak se štěpí atomové jádro, vysvětlí pojem	pojem řetězová reakce	
popíše, na jakém principu funguje jaderný reaktor	princip fungování jaderného reaktoru	
porozumí, jak je zajištěn bezpečný provoz jaderné elektrárny	štěpení atomového jádra, řetězová reakce, jaderný reaktor	
popíše nepříznivý vliv radioaktivního záření na lidský organismus	ochrana před účinky jaderného záření	Ch
ZVUKOVÉ DĚJE		
určí, co je v jeho okolí zdrojem zvuku	zvuk	
pozná, že k šíření zvuku je nezbytnou podmínkou látkové prostředí	zdroj zvuku	
chápe odraz zvuku jako odraz zvukového vzruchu od překážky	šíření zvuku	
objasní vznik ozvěny	odraz zvuku	
využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, kterým se zvuk šíří		
zjistí, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet	tón, výška tónu, kmitočet tónu	
rozumí pojmu hlasitost zvuku	hlasitost zvuku	
má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí		
určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku na člověka		
SVĚTELNÉ DĚJE		
rozpozná ve svém okolí různé zdroje světla	světlo	
rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží	zdroj světla	

využívá poznatku, že světlo se šíří přímočaře, objasní vznik stínu	přímočaré šíření světla	
vyhledá hodnotu rychlosti světla v tabulkách pro vakuum a pro další optická prostředí	rychlost světla	
využívá zákona odrazu světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle	odraz světelného paprsku	
pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem	zrcadla	
uvede příklad jejich využití v praxi		
najde pokusně ohnisko dutého zrcadla		
rozhodne na základě znalostí o rychlostech světla ve dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice	lom světla na optickém rozhraní	
rozliší pokusně spojku a rozptylku	optické čočky	
najde pokusně ohnisko tenké spojky		
určí její ohniskovou vzdálenost		
popíše, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě	jednoduché optické přístroje	
porozumí pojmům krátkozrakost a dalekozrakost a způsobu nápravy těchto očních vad brýlemi		
pokusně objasní rozklad bílého světla optickým hranolem	rozklad světla	
vysvětlí vznik duhy v přírodě		
VESMÍR		
popíše Sluneční soustavu	Sluneční soustava	Z
má představu o pohybu vesmírných těles (na základě poznatků o gravitačních silách)		Ch
odliší planetu a hvězdu	planety a hvězdy	
popíše hlavní součásti Sluneční soustavy	měsíce, planetky, komety	
má představu, jaké děje se odehrávají na Slunci		
objasní střídání dne a noci, ročních období a vznik jednotlivých měsíčních fází		

Poznámky:

Ch Chemie - galvanický článek, vlastnosti prvků
Z Zeměpis - planety Sluneční soustavy

5.6.2 CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět c*hemie* je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Vyučuje se však jako samostatný předmět v 8. a 9. ročníku. Výuka chemie významně přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků. Učí je hledat příčinné souvislosti a řešit problémy související s poznáváním přírody a s praktickým životem. Jeho vzdělávací obsah je tvořen těmito tematickými celky:

- pozorování, pokus a bezpečnost práce
- směsi
- částicové složení látek a chemické prvky
- chemické reakce
- anorganické sloučeniny
- organické sloučeniny
- chemie a společnost

Vzdělávání v předmětu chemie směřuje k tomu, aby žáci:

- získali základní poznatky z různých oborů chemie
- osvojili si dovednosti spojené s pozorováním vlastností látek a chemických reakcí, s prováděním jednoduchých chemických pokusů
- poznali zásady bezpečnosti práce s chemikáliemi (zejména s běžně prodávanými hořlavinami, žíravinami, zdraví škodlivými a jedovatými látkami) a uměli poskytnout první pomoc při úrazech způsobených těmito látkami
- pochopili mnohostranné využití chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti (v průmyslu, zemědělství, energetice, zdravotnictví, potravinářství a ve výživě člověka)
- pochopili uplatnění chemie v budoucnosti
- poznali nezbytnost ochrany životního prostředí a vlastního zdraví

Do vyučovacího předmětu chemie je začleněno průřezové téma environmentální výchova. Je konkretizováno pod tabulkou vzdělávacího obsahu předmětu. Do učiva chemie se v některých jeho částech prolínají předměty matematika, fyzika a přírodopis.

Vyučovací předmět se vyučuje po 2 hodinách týdně v 8. i v 9. ročníku.

Výuka probíhá v odborné učebně chemie. Jsou využívány tyto metody a formy práce: individuální práce, skupinová práce, diskuse, frontální výuka s demonstrací pokusů. Učivo je probíráno v logické posloupnosti. Osvojované poznatky jsou navzájem uváděny do souvislostí. Důraz je kladen na využití učiva v běžném životě žáků.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vedeme žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- dáváme žákům možnost samostatně nebo ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům problémové situace související s učivem chemie
- dáváme možnost volit různé způsoby řešení zadaných úkolů

- umožňujeme žákům vysvětlit a obhajovat svoje rozhodnutí
- vedeme žáky k promýšlení pracovních postupů při praktických cvičeních
- dáváme žákům prostor pro nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich podstaty
- klademe důraz na aplikaci poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

- usilujeme o správné užívání chemických symbolů a značek
- podněcujeme žáky k diskusím o svých představách o chemických jevech a dějích
- zadáváme takové úkoly, při kterých si žáci navzájem vyměňují svoje poznatky a zkušenosti z práce

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci mohou navzájem spolupracovat a pomáhat si
- učíme je zodpovědnosti za výsledky práce ve skupině
- vytváříme situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných

Kompetence občanské

- dbáme na respektování pravidel pro práci s chemickými látkami, řádu bezpečnosti práce při praktických cvičeních
- vedeme žáky k dodržování pravidel slušného chování
- vedeme žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích, k přivolání a poskytnutí první pomoci
- při neopatrné manipulaci s chemikáliemi
- předkládáme situace, ve kterých se žáci učí chápat ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, chemických pomůcek a skla
- učíme žáky hodnotit svoji práci z hlediska kvality, ale i ochrany zdraví a životního prostředí vedeme žáky k využívání získaných znalostí chemie v běžném životě

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE uvede příklady výrobků chemického průmyslu ze svého okolí	úvod do nového předmětu - chemie, přírodní věda, příklady výrobků chemického průmyslu, význam pro společnost	
rozlišuje vlastnosti látek pozorováním (barva, lesk, zápach, skupenství) a pokusem - teplota tání, varu, hustota, rozpustnost, tepelná a el. vodivost	vlastnosti látek: hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek	F Z
rozpozná chemické a fyzikální přeměny látek při pokusech i na běžně známých dějích		
uvede příklady nebezpečných běžně dostupných látek	zásady bezpečnosti práce ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě, havárie s únikem nebezpečných látek	
uvede příklady nebezpečných běžně dostupných látek, se kterými pracovat nesmí, pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými látkami	nebezpečné látky a přípravky R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam	
posuzuje nebezpečnost těchto látek, teoreticky i prakticky se seznámí s chováním při havárii s únikem nebezpečných látek	mimořádné události - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	
SMĚSI rozlišuje směsi a čisté chemické látky	směsi: různorodé a stejnorodé roztoky	
rozlišuje typy různorodých směsí	hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku,	
správně použije heslo nasycený, nenasycený, koncentrovanější, zředěnější roztok	nasycený a nenasycený roztok koncentrovanější a zředěnější,	
vysvětlí vliv teploty, míchání, plošného obsahu na rychlost rozpouštění pevné látky	vliv teploty, míchání a plošného obsahu	
vypočítá složení roztoku a připraví je v laboratoři i v praktickém životě		
vysvětlí princip usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace, a správně vybere vhodný způsob při oddělování složek známých směsí	pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku, oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, sublimace, krystalizace),	
zvládne samostatně provést filtraci a destilaci ve školních podmínkách		
rozliší různé druhy vody podle obsahu minerálních látek a uvede příklady výskytu a využití	voda: destilovaná, pitná, tvrdá, měkká, minerální, odpadní	
uvede způsoby získávání pitné vody, objasní princip vodárny	výroba pitné vody, čistota vody	
uvede a zhodnotí příklady znečišťování vody, objasní princip čištění v čistírnách odpadních vod a samočištění v přírodě		
uvede složení vzduchu, zdroje nečistot, vysvětlí význam kyslíku pro život člověka a v průmyslové výrobě	vzduch: složení, čistota ovzduší	EV

zdůvodní význam ozónu pro život uvede způsoby prevence proti znečišťování ovzduší v běžném životě	Ozónová vrstva	
ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY		
vysvětlí pojem protonové číslo, popíše složení atomu	částicové složení látek: molekuly, atomy,	
používá pojem atom, molekula ve správných souvislostech	atomové jádro, protony, neutrony,	
rozliší pojem elektron, proton, neutron, valenční elektron v souvislosti s chemickou reakcí	elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony, protonové číslo	
používá vybrané chemické značky a názvy prvků, rozlišuje kovy a nekovy	prvky: názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků (železo, hliník, měď, zinek, cín, olovo, slitiny kovů, alkalické kovy, nekovy - vodík, kyslík, halogeny, síra, uhlík)	
popíše vlastnosti a použití vybraných prvků		
orientuje se v periodické soustavě chemických prvků	skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků	
rozliší pojem chemický prvek a chemická sloučenina	chemické sloučeniny: chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických sloučenin, chemický vzorec	
zapíše jednoduché schéma chemické vazby	názvosloví jednoduchých anorganických sloučenin, sloučenin, chemický vzorec	
charakterizuje obsah pojmu chemická vazba		
rozlišuje pojem atom, ion (kation, anion)		
ze vzorce určí počet atomů prvků v molekule a správně používá pojem molekula v souvislostech		
rozlišuje význam pojmů směs a chemická látka (chemický prvek a chemická sloučenina)		
CHEMICKÉ REAKCE		
provádí jednoduchou chemickou reakci v baňce nebo ve zkumavce	chemické reakce: zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost	
rozliší reaktanty a produkty, uvede příklady prakticky důležitých reakcí		
zapíše jednoduchou chemickou reakci chemickou rovnicí při zadání názvů a vzorců látek do reakce vstupujících a produktů		
přečte napsanou chemickou rovnici		
upraví jednoduchou chemickou rovnici s užitím zákona zachování hmotnosti		
zhodnotí využití chemických reakcí		
používá veličinu látkové množství a jednotku mol při čtení chemických rovnic		
vypočítává molární hmotnost sloučeniny (o známém vzorci) z molární hmotnosti chemických prvků		
uvede faktory ovlivňující průběh chemické reakce (a zdůvodní, jak ovlivňují nebezpečný průběh reakce), druh látky, koncentrace, teplota, velikost povrchu pevných reaktantů, katalyzátory	faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí: teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, koncentrace, druh látky, katalýza	

vysvětlí rozdíl mezi chemickým slučováním a chemickým rozkladem uvede příklady těchto reakcí	klasifikace chemických reakcí: chemické slučování a rozklad	
ANORGANICKÉ SLOUČENINY		
používá oxidační čísla k psaní a čtení vzorců oxidů popíše vznik, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů popíše způsob pomoci člověku při otrávení oxidem uhelnatým uvede, co způsobuje "skleníkový efekt"	oxidy: názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů (oxid siřičitý, oxid dusnatý a dusičitý, oxid vápenatý, oxid uhelnatý a uhličitý, oxid křemičitý)	
rozlišuje kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů a uvede příklady takovýchto roztoků	kyseliny a hydroxidy: kyselost a zásaditost roztoků, vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů (kyselina chlorovodíková, kyselina sírová, kyselina dusičná, hydroxid sodný, hydroxid vápenatý)	
změří pH roztoků pomocí univerzálního indikátorového papírku a určí kyselý nebo zásaditý roztok, vysvětlí vznik kyselých dešťů, vliv na životní prostředí, opatření (odsiřování tepelných elektráren) zapíše vzorce, popíše vlastnosti a použití uvedených kyselin a hydroxidů		
popíše a chemickou rovnicí zapíše principy výrob kyseliny sírové a hydroxidu vápenatého	princip výroby kyseliny sírové a hydroxidu vápenatého	
popíše správné ředění roztoků kyselin a hydroxidů s ohledem na bezpečnost	ředění kyselin a hydroxidů	
seznámí se s poskytováním první pomoci při zasažení kyselinou nebo hydroxidem	první pomoc	
zapíše chemickými vzorci nejznámější soli	soli kyslíkaté a nekyslíkaté	
popíše vlastnosti síranu vápenatého, dusičnanu sodného a amonného, chloridu sodného, bromidu stříbrného	vlastnosti solí (dusičnany, sírany, uhličitany)využití solí v běžném životě: hnojiva, sádra, cement, vápno – stavebnictví, kuchyňská sůl - potravinářství vlastnosti, použití vybraných nekyslíkatých solí (halogenidy - chloridy, fluoridy, bromidy a jodidy), názvy a vzorce solí kyslíkatých a nekyslíkatých s využitím oxidačního čísla	

Poznámky:

EV	Environmentální výchova - základní podmínky života a lidské aktivity ovlivňující životní prostředí, chemická výroba, chemické látky, voda, vzduch - význam pro život, čistota vody a vzduchu, lidské aktivity
F	Fyzika - hustota, tepelná a elektrická vodivost, atmosféra
Z	Zeměpis - atmosféra, vodní zdroje

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
CHEMICKÉ REAKCE		
rozeznává neutralizaci mezi ostatními chemickými reakcemi	chemické reakce: klasifikace chemických reakcí	
zapíše neutralizaci známých kyselin a hydroxidů chemickou rovnicí	neutralizace, reakce exotermní a endotermní	
popíše podstatu první pomoci při poleptání pokožky kyselinou nebo hydroxidem		
uvede příklady využití neutralizace v běžném životě		
vysvětlí rozdíl mezi reakcí exotermní a endotermní		
popíše princip jednoduchého galvanického článku	chemie a elektřina: výroba elektrického proudu chemickou cestou (galvanický článek, Voltův článek, suchý článek, akumulátor)	F
vysvětlí princip suchého článku		
uvede princip práce akumulátoru a jeho využívání v automobilech		
řeší jednoduché výpočtové úlohy z chemických rovnic	výpočty z chemických rovnic	
ORGANICKÉ SLOUČENINY		
objasní vlastnosti uhlíku v organických sloučeninách - čtyř vaznost, typy řetězců, vazeb a vzorců	uhlovodíky: příklady v praxi významných alkanů (metan, etan, propan, butan), uhlovodíků s vícenásobnými vazbami - alkenů (etylen, propylen) a alkinů (acetylen), aromatických uhlovodíků (benzen, naftalen), názvosloví základních uhlovodíků	
vysvětlí princip názvosloví uhlovodíků		
charakterizuje alkany, uvede zdroje, vlastnosti a použití		
charakterizuje alkeny a alkiny, uhlovodíky aromatické, jejich zdroje, vlastnosti a použití		
chemickou rovnicí zapíše spalování metanu, etanu a propanu (butanu)		
objasní princip frakční destilace ropy	paliva: ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva	
uvede základní frakce z ropy a jejich význam		
vyjmenuje základní průmyslově vyráběná paliva		
zhodnotí z ekologického hlediska využ. různých paliv		
popíše nebezpečí a zásady bezpečného užívání topných plynů v domácnosti		
dokáže aplikovat obecný princip názvosloví alkoholů, napíše vzorce uvedených alkoholů, popíše jejich vlastnosti a použití	deriváty uhlovodíků: derivát uhlovodíku, uhlovodíkový zbytek, charakteristická skupina	
napíše vzorce a uvede vlastnosti a použití kyseliny octové	alkoholy (metanol, etanol, etandiol, propantriol) význam v praxi	
porovná vlastnosti karboxyl.kyselin s kyselinami anorg. (disociace, neutralizace, kov + kyselina, oxid kovu + kyselina, zapíše chemické rovnice),		

zapíše vznik glukózy při fotosyntéze chemickou rovnicí, zdůvodní podmínky průběhu reakce, uvede reaktanty a produkty reakce	přírodní látky: sacharidy (glukóza, sacharóza, glykogen, škrob, celulóza) - zdroje a vlastnosti	
popíše zdroje, vlastnosti a použití uvedených sacharidů		
rozezná zdroje vlastnosti tuků, slovně vyjádří jejich vznik	tuky, zdroje, druhy, vlastnosti	
seznámí se s vhodným obsahem tuků ve stravě člověka		
vyjmenuje příklady zdrojů bílkovin a uvede důvody a obecné zásady pro jejich začlenění do stravy	bílkoviny - výskyt, vlastnosti, význam	
dokáže se orientovat v koncových produktech biochemického zpracování bílkovin, tuků a sacharidů		
chápe význam vitamínů pro zdraví člověka	vitamíny (biokatalyzátory)	
CHEMIE A SPOLEČNOST		
uvede příklady surovin a meziproduktů při výrobě alespoň 3 chemikálií, vysvětlí pojem druhotná	chemický průmysl v ČR: výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím	
surovina, uvede příklady takovýchto surovin a jejich význam z hlediska péče o životní prostředí		
dokáže využít poznatky o chemii a chemických výrobcích s ohledem na své zdraví a ochranu životního prostředí	recyklace surovin, koroze	
vyjmenuje některá dusíkatá a draselná hnojiva, jejich chemické názvy a vzorce	průmyslová hnojiva: význam, druhy (biogenní prvky), hnojiva a životní prostředí	
zhodnotí jejich význam a souvislost se životním prostředím		
popíše vlastnosti cementu a sádry (sádrovec)	tepelně zpracovávané materiály: cement, vápno, sádra, keramika	
vysvětlí význam vápna pro stavebnictví a princip tvrdnutí malty		
seznámí se s využitím chemických surovin pro výrobu keramiky a porcelánu		
chemickými rovnicemi zapíše vznik polyetylenu a PVC	plasty a syntetická vlákna: princip výroby, vlastnosti, použití, likvidace- polyetylen, PVC, polystyren, teflon, syntetická vlákna (silon, polyester)	
dokáže vysvětlit pojem polymerace a makromolekuly uvede základní vlastnosti a význam plastů a syntetických vláken i v souvislosti s životním prostředím (likvidace)		
popíše prací účinek mýdla a jeho složení, účinek saponátu	chemické složení mýdla, mycí účinek (tenzidy), saponáty	
seznámí se se základními druhy pesticidů a jejich účinky	detergenty a pesticidy, insekticidy	
ví, že předávkování pesticidy znečišťuje půdu, vodu, vzduch a ohrožuje zdraví člověka	chemické látky zachraňující úrodu - druhy, účinek	
vysvětlí vliv insekticidů na hmyz a jejich nebezpečné účinky pro užitečný hmyz	chemické látky hubící hmyz	
vysvětlí princip hašení požárů, způsob ohlašování požárů	hořlaviny: význam tříd nebezpečnosti, značení hořlavin, nejznámější hořlavé chemické látky	

uvede příklady volně prodávaných hořlavin a zásady bezpečné práce s těmito látkami		
dokáže rozeznat léčivý účinek léků, ale i jejich nebezpečí při nesprávném užívání	léčiva a návykové látky: základní rozdělení léčiv, účinky, význam	
seznámí se s nebezpečím drog a kouřením	nebezpečí při jejich užívání, drogy, tabák	

Poznámky:

F Fyzika - elektrický proud střídavý a stejnosměrný, zdroje stejnosměrného elektrického proudu

5.6.3 PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *přírodopis* navazuje na předmět vyučovaný na prvním stupni Člověk a jeho svět. Vyučuje se jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Jeho vzdělávací obsah tvoří části:

- obecná biologie a genetika
- biologie hub
- biologie rostlin
- biologie živočichů
- biologie člověka
- neživá příroda
- základy ekologie
- praktické poznávání přírody

Vzdělávání v předmětu přírodopis směřuje k:

- získání a rozvíjení zájmu o přírodu
- poznávání přírody a jejímu vnímání jako celku se všemi vzájemnými vztahy
- pochopení průběhu a významu přírodních jevů i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- získávání informací a návodu k jejich využití v praxi
- šetrnému zacházení a k ochraně přírody
- poznávání jednotlivých složek živé i neživé přírody

Do vyučovacího předmětu přírodopis je začleněno průřezové téma environmentální výchova. S předmětem souvisí další vyučovací předměty z oblasti Člověk a příroda – chemie, zeměpis, fyzika, ale také výchova ke zdraví a tělesná výchova a OČMU.

Vyučovací předmět je vyučován v 6. a 7. ročníku po dvou hodinách týdně, v 8. a 9. ročníku po jedné hodině týdně. Učivo je probíráno po tematických celcích.

Výuka předmětu probíhá v učebnách školy s potřebnými pomůckami vhodnými k výuce (modely, interaktivní tabule, DVD, nástěnné obrazy, videokazety, odborné knihy).

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- předkládáme návody na vyhledávání, třídění a propojování informací o jednotlivých biologických kmenech, řádech atd.
- podněcujeme nalézání souvislostí mezi jednotlivými ekosystémy
- dbáme na správné používání odborných termínů
- vedeme k samostatné práci (pozorování přírodnin) a vyvozování vlastních závěrů

Kompetence k řešení problémů

- navrhujeme společně se žáky metody řešení u vhodných témat, např. ochrana přírody, problémy životního prostředí, které mají vliv na ochranu zdraví, životů, pokusy s přírodninami
- vybízíme žáky k vyhodnocování jednotlivých zjištění při laboratorních pracích a dobírání se k obecným závěrům

Kompetence komunikativní

- podporujeme práci ve skupinách (laboratorní práce, referáty), čímž zlepšujeme komunikaci, schopnost porozumění a respektování názorů druhých
- pobízíme k formulování poznatků a jejich prezentaci a zároveň k hodnocení práce ostatních (referáty o jednotlivých zástupcích)
- učíme vhodné reakci na kritiku

Kompetence sociální a personální

- vedeme ke zlepšování spolupráce při skupinové práci
- posilujeme sebedůvěru prezentací vlastních poznatků

Kompetence občanské

- dodržujeme pravidla slušného chování
- probouzíme zájem o přírodu, resp. životní prostředí a jeho ochranu

Kompetence pracovní

- dbáme o dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopy a přírodninami
- dáváme žákům možnost rozhodnutí o postupu práce

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA		
vysvětlí, co zkoumají jednotlivé biologické vědy, uvede příklady organických a anorganických látek, uvede způsob vzniku života, atmosféry a hydrosféry, jednoduše vysvětlí průběh fotosyntézy, uvede význam virů a bakterií v přírodě	uspořádání živého světa:	
příklady organických a anorganických látek, uvede způsob vzniku života, atmosféry a hydrosféry, jednoduše vysvětlí průběh fotosyntézy, uvede význam virů a bakterií v přírodě	biologické vědy, vznik života, atmosféry a hydrosféry, anorganické a organické látky, fotosyntéza, bakterie, viry	Z/2
popíše buňku, vysvětlí funkci organel, uvede rozdíly mezi rostlinnou a živočišnou buňkou, vysvětlí rozdíl mezi jedno- a mnohobuněčným organismem a uvede jejich příklady, popíše způsoby výživy a rozmnožování	buňka: stavba, výživa, rozmnožování, jednobuněčnost, mnohobuněčnost	
BIOLOGIE HUB		Z/1
vysvětlí význam kvasinek a jejich využití	jednobuněčné houby	
popíše stavbu houby s plodnicemi, uvede a pozná běžné druhy hub, vysvětlí pojem destruent	mnohobuněčné houby	
vysvětlí stavbu lišejníku a pojem symbióza, uvede příklady lišejníků	lišejníky	
BIOLOGIE ROSTLIN		Z/1
uvede příklady řas a jejich význam	řasy jednobuněčné a mnohobuněčné	
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ -bezobratlí		Z/1
vysvětlí pojem prvok, uvede příklady, pozná zástupce	prvoci: kořenonožci, bičíkovci, nálevníci	
popíše vnitřní a vnější stavbu, zařadí jednotlivé zástupce, pozná zástupce	žahavci: polypovci, medúzovci, korálnatci	
vysvětlí pojem parazit, popíše stavbu těla a stručně vývoj, uvede zástupce	ploštěnci: ploštěnky, motolice, tasemnice	
uvede rozdíl mezi rostlinným a živočišným parazitem a uvede příklady	hlísti: rostlinní a živočišní parazité	
popíše vnější a vnitřní stavbu těla, vysvětlí pojem hermafrodit a rozdíl mezi plžem, mlžem a hlavonožcem, určí jednotlivé zástupce	měkkýši: plži, mlži, hlavonožci	
popíše stavbu těla, vysvětlí význam, uvede zástupce	kroužkovci: žížala, pijavice	

popíše vnější i vnitřní stavbu těla členovců, rozlišuje jednotlivé třídy podle charakteristických znaků, uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd, způsoby života a význam, rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou, pozná vybrané zástupce pozná a pojmenuje zástupce	členovci: klepítkatci, korýši, vzdušnicovci ostnokožci	

Poznámky:

Z/1 Zeměpis - rozšíření druhů
Z/2 Zeměpis - atmosféra, hydrosféra

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ		EV, Z
vysvětlí znaky strunatců	strunatci:	
uvede rozdíly mezi skupinami a uvede příklady zástupců	pláštěnci, bezlebeční, obratlovci	
	obratlovci:	
uvede hlavní znaky a zástupce, vysvětlí pojem indikátor kvality vody	kruhoústí	
popíše vnější a vnitřní stavbu těla, pozná a uvede příklady rejnoků a žraloků	paryby	
popíše vnější a vnitřní stavbu těla, vysvětlí pojem plynový měchýř, postranní čára, zná sladkovodní a mořské druhy ryb, uvede význam ryb	ryby	
	obojživelníci:	
popíše vnější a vnitřní stavbu těla, uvede rozdíly mezi ocasatými a bezocasými, pozná zástupce, vysvětlí rozmnožování	ocasatí a bezocasí	
	plazi:	
popíše vnější a vnitřní stavbu těla, uvede rozdíly mezi jednotlivými skupinami, pozná zástupce, vysvětlí první pomoc při uštknutí hadem	želvy, krokodýli, šupinatí	
popíše vnější a vnitřní stavbu těla, uvede zástupce a rozdíly mezi vybranými řády, vysvětlí rozmnožování	ptáci	
BIOLOGIE ROSTLIN		EV, Z
vysvětlí přechod vodních rostlin na souš	přechod na souš	
vysvětlí význam mechů a pojem výtrus, uvede a pozná zástupce	mechorosty	
vysvětlí prehistorický význam, uvede zástupce	plavuně, přesličky	
popíše stavbu, určí zástupce a význam	kapradiny	
	stavba vyšších rostlin:	
popíše stavbu jednotlivých částí, uvede funkci a přeměny částí, vysvětlí pojem pohlavní a nepohlavní rozmnožování rostlin, opylení a oplození	kořen, stonek, list, květ, plod	
vysvětlí stavbu těla a význam, uvede zástupce, pozná jednotlivé druhy jehličnanů, vysvětlí význam lesa	nahosemenné rostliny	
	krytosemenné rostliny:	
popíše rozdíly mezi jednoděložnou a dvouděložnou rostlinou, uvede a pozná jednotlivé zástupce	jednoděložné a dvouděložné rostliny	

Poznámky:

Z Zeměpis - rozšíření druhů a přírodní krajiny
EV Environmentální výchova – ekosystémy

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
BIOLOGIE ČLOVĚKA		
rozlišuje znaky člověka (strunatců a obratlovců) a ostatních savců, vysvětlí pojem genetika, dědičnost, chromozóm, DNA, uvede předchůdce člověka	znaky (strunatci, obratlovci), genetika, vývoj	
	vývoj člověka:	SV
vysvětlí průběh těhotenství a fyzické i psychické změny v postnatálním vývoji	prenatální, postnatální	VZ
uvede příklady tkání, vysvětlí rozdíly mezi nimi a stavbu jednotlivých částí	tkáně	
	tělní soustavy.	
popíše stavbu kosti, svalu a kůže, vysvětlí funkci, pojmenuje hlavní svaly a kosti v těle a určí jejich polohu, uvede nejběžnější choroby	pohybová - kosti, svaly, kůže	TV
popíše stavbu a jednotlivé části, vysvětlí pojem trvalý a mléčný chrup, uvede stavbu zubu, trávicí šťávy a funkci soustavy, uvede nejběžnější choroby	trávicí	
popíše stavbu, vysvětlí transport kyslíku a oxidu uhličitého, určí horní a dolní cesty dýchací, uvede nejběžnější choroby	dýchací	
popíše stavbu a jednotlivé části, vysvětlí pojmy - krevní skupiny, tlak krve, srážení krve, uvede nejběžnější choroby	oběhová	
popíše stavbu a jednotlivé části, vysvětlí funkci a složení moči, uvede nejběžnější choroby	vylučovací	
popíše stavbu a jednotlivé části, vysvětlí funkci, uvede nejběžnější choroby, vysvětlí pojem CNS a ONS	nervová	
popíše stavbu, funkci a choroby jednotlivých smyslových orgánů	smyslová	
pojmenuje hormony, jejich funkci a místo vzniku	hormonální	
popíše stavbu, funkci a choroby, epidemie	pohlavní	SV
objasní význam zdravého způsobu života	pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka	
příčiny nemocí a úrazů, prevence		
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ		
vyjmenuje znaky savců, uvede původ	savci:	Z
vysvětlí živorodost, pojem placentál a vačnatec, uvede znaky a zástupce u jednotlivých skupin, pozná a zařadí vybrané druhy (platí i pro jednotlivé skupiny živočichů)	původ, znaky	
	vejcorodí	
	živorodí: vačnatci hmyzožravci letouni	

vysvětlí pojem etologie, uvede příklady chování zvířat a srovná je s lidským chováním	primáti hlodavci zajíci šelmy ploutvonožci chobotnatci lichokopytníci sudokopytníci kytovci etologie	

Poznámky:

Z	Zeměpis - rozšíření druhů
VZ	Výchova ke zdraví - dětství, puberta, dospívání
TV	Tělesná výchova - pohybové aktivity
SV	Sexuální výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
NEŽIVÁ PŘÍRODA		
uvede jednotlivé geologické vědy, a co studují	geologické vědy	
vysvětlí vznik Země, popíše stavbu a složení	stavba a vznik Země	Z/1, F
vysvětlí kontinentální drift a jeho příčinu	kontinentální drift	
rozliší tektoniku - křehkou a plastickou a vliv na tvar povrchu, vysvětlí pojmy - hrást', příkopová propadlina	tektonika	
popíše stavbu sopky, vysvětlí příčiny sopečné činnosti a pojem ohnivý prstenec	sopečná činnost	Z/2
uvede druhy zemětřesení a příčiny vzniku, vysvětlí, co je seismograf a Richterova škála	zemětřesení	Z/2
pozná vybrané horniny, uvede jejich vznik a výskyt	vyvřelé horniny	
	eroze:	Z/2
vysvětlí erozi a činnost jednotlivých činitelů, uvede vzniklé povrchové tvary a krasové jevy	větrem, vodou, ledovcem, krasové jevy	
pozná vybrané horniny, uvede jejich vznik a výskyt	usazené horniny	
pozná vybrané horniny, uvede jejich vznik a výskyt	přeměněné horniny	
	mineralogie:	Ch
uvede příklady vzniku	vznik nerostů	
vysvětlí fyzikální a chemické vlastnosti	vlastnosti nerostů	
	mineralogický přehled:	
u každé skupiny uvede příklady nerostů, jejich použití, výskyt a vybrané vlastnosti	prvky, sulfidy, halogenidy, oxidy, uhličitany, fosforečnany, křemičitany, organolity	
	historie Země:	
charakterizuje jednotlivá období a změny v nich probíhající v živé i neživé přírodě	prahory, starohory, prvohory, druhohory, třetihory, čtvrtohory	
pojmenuje vývoj geologických celků České republiky	geologický vývoj ČR	
	krajina:	
vysvětlí vznik typů krajiny a vliv člověka	tvorba, typy	
ZÁKLADY EKOLOGIE		EV
uvede složení, vlastnosti a znečištění, vysvětlí možnosti ochrany	význam vody a teploty prostředí pro život	
uvede složení, vlastnosti a znečištění, vysvětlí možnosti ochrany	půda	
uvede složení, vlastnosti a znečištění, vysvětlí možnosti ochrany	vzduch	
pojmenuje nejčastější katastrofy a uvede ochranu člověka	přírodní katastrofy	OČMU
charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy	mimořádné události způsobené přírodními vlivy	

počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi určí rozšíření vybraných druhů vysvětlí jednotlivé zákony	mimořádné přírodní události v ČR: (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) biogeografie rostlin a živočichů ekologické zákony	

Poznámky:

Z/1	Zeměpis - planeta Země
Z/2	Zeměpis - geologické procesy - endogenní a exogenní
EV	Environmentální výchova - základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí
F	Fyzika - vesmír
Ch	Chemie - chemické složení nerostů
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí

5.6.4 ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *zeměpis* je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Vyučuje se jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Jeho vzdělávací obsah tvoří části:

- geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
- přírodní obraz Země
- regiony světa
- společenské a hospodářské prostředí
- životní prostředí
- Česká republika
- terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Vzdělávání v předmětu *zeměpis* směřuje k:

- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- osvojování hlavních geografických pojmů, objektů a jevů
- rozvíjení a získávání orientace v geografickém prostředí
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a dalších regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí

S vyučovacím předmětem úzce souvisí průřezové téma environmentální výchova, kterému je zde věnována velká pozornost. Do předmětu jsou dále zařazena tato průřezová témata: multikulturní výchova a výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu jednotlivých ročníků. Součástí výuky je také část věnovaná ochraně člověka v mimořádných situacích, která je zde probírána podrobně.

S učivem zeměpisu úzce souvisí některé části učiva přírodopisu, chemie, fyziky, matematiky, ale také výchovy k občanství, dějepisu, cizího jazyka a předmětu člověk a svět práce.

Vyučovací předmět je vyučován v časové dotaci uvedené v učebním plánu. Učivo je probíráno po tematických celcích. Výuka probíhá v kmenových třídách a ve třídách vybavených interaktivními tabulemi a potřebnými pomůckami. Praktická cvičení jsou prováděna v terénu v okolí školy.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- utváříme u žáků ucelený pohled na přírodní, ale i společenské jevy
- motivujeme žáky k vyhledávání, třídění a orientování se v informacích o různých geografických jevech a problémech
- vedeme žáky k používání map a orientaci v nich
- motivujeme žáky k využívání vlastních zkušeností z cest a setkání s cizinci k dalšímu samostatnému učení

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme žákům na základě sběru a analýzy dat navrhovat možné způsoby řešení různých ekologických problémů a přírodních katastrof
- učíme žáky jednat při mimořádné situaci ohrožující zdraví nebo život jedince

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správnému užívání geografické terminologie
- motivujeme žáky ke studiu cizích zemí a cizího jazyka s poukazem na jejich současné i budoucí uplatnění (např. předkládáním geografických a kulturních zajímavostí)
- vybízíme žáky k otevřené komunikaci na dané téma (znečištění, vliv člověka na Zemi, perspektivu dopravy, energetiku atd.), s dodržením pravidel konstruktivního rozhovoru

Kompetence sociální a personální

- zlepšujeme schopnost spolupráce na základě společné práce na zadaných tematických úkolech
- dbáme na vytváření příjemné pracovní atmosféry při vyučování
- vedeme žáky k tomu, aby se při práci uplatnil každý žák podle svých možností a schopnost

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování a dodržování lidských práv
- učíme kladnému postoji ke kulturnímu dědictví seznamováním se s historickými a přírodními památkami daných zemí
- vytváříme kladný postoj k přírodě uvědomováním si člověka jako součásti přírody
- vedeme žáky k pochopení nebezpečnosti některých situací, názorů a postojů lidí (terorismus, konfliktní geografické oblasti, rasismus, absolutistické vlády atd.)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování pracovní hygieny
- poukazujeme na bezpečnost v dopravě
- vedeme žáky k efektivnosti práce a přiměřené rychlosti rozhodování v dané situaci motivujeme žáky k pochopení všech sfér lidské činnosti v rámci priméru, sekundéru a terciéru

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE		
	glóbus a mapy	
určí polohu daného místa na mapě podle souřadnic, orientuje se v časových pásmech, seznámí se se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách, používá glóbus, určí rozměry Země, vysvětlí pohyby Země	poledníky a rovnoběžky, určování zeměpisné polohy, čas na Zemi, výškopis, polohopis, rozměry a pohyby Země	F, M
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ		
	krajinná sféra	
	litosféra	
popíše stavbu Země a dno oceánu, vysvětlí zemětřesení a sopečnou činnost a jejich důsledky, popíše vznik pohoří, seznámí se s činností větru a vody a se zvětráváním	stavba Země, dno oceánů, zemětřesení, sopečná činnost, vznik pohoří, zvětrávání a činnost větru a vody	Př, F
	atmosféra	
rozumí předpovědi počasí, orientuje se v pojmech podnebí a počasí, vysvětlí délku dne a noci, určí dny rovnodennosti a slunovratu, vymezí teplotní pásy na Zemi, popíše oběh vzduchu v atmosféře	předpověď počasí, podnebí, trvání dne a noci, teplotní pásy, oběh vzduchu v atmosféře	
	hydrosféra	
vyhledá a pojmenuje oceány, nejznámější moře a povrchové vodstvo na mapě, vysvětlí pohyby mořské vody, popíše ledovce a podpovrchovou vodu	oceány a moře, pohyby mořské vody, vodstvo na pevnině, ledovce, podpovrchová voda	
	pedosféra	
určí a vysvětlí typy a druhy půd	typy a druhy půd	ČSP
	biosféra:	
vymezí a popíše biosférické oblasti	tropické lesy, savany, pouště, subtropy, stepi, lesy mírného pásu, tundra, polární oblasti, život ve vodách, výškové stupně v krajině	Př, EV
REGIONY SVĚTA		
	Afrika	
orientuje se v obecně-zeměpisné a politické mapě Afriky, popíše povrch, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo, určí přírodní zdroje, seznámí se se strukturou obyvatelstva a oblastmi Afriky	poloha, rozloha, povrch, podnebí,	D, EV
určí geografickou polohu, porovná rozlohu oceánu s ostatními oceány	Indický oceán	
	Austrálie	
orientuje se v obecně-zeměpisné a politické mapě Austrálie, popíše povrch, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo, určí přírodní zdroje, strukturu obyvatelstva a politické členění Austrálie	poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, přírodní zdroje, obyvatelstvo, Australský svaz	D, EV
	Tichý oceán a Oceánie:	

určí geografickou polohu, porovná rozlohu oceánu s ostatními oceány, charakterizuje obyvatelstvo a hospodářství Oceánie	obyvatelstvo a hospodářství	
vymezí geografickou polohu, určí význam	Antarktida	EV

Poznámky:

Př	Přírodopis - vznik Země, stavba Země, biosféra, vesmír
F	Fyzika - stavba Země, vesmír
M	Matematika - souřadnice, rozměry Země
ČSP	Člověk a svět práce - pěstitelství a chovatelství - půda
D	Dějepis - osidlování kontinentů, historie států
EV	Environmentální výchova - ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
REGIONY SVĚTA		
	Amerika	
určí geografickou polohu světadílu, charakterizuje reliéf, podnebí, vodstvo a rozlohu, popíše vegetační pásy a živočišstvo, orientuje se ve struktuře obyvatelstva Ameriky, posoudí hospodářskou úroveň a přírodní zdroje regionu	poloha, rozloha, reliéf, podnebí, vodstvo, vegetační pásy, živočišstvo, obyvatelstvo, hospodářství	Př, MkV, EV
	politické rozdělení:	
charakterizuje státy z hlediska hospodářství a obyvatelstva, lokalizuje daná geografická místa a povrchové celky na mapě	Kanada, Spojené státy americké, státy Střední Ameriky, státy Jižní Ameriky	D
určí geografickou polohu, porovná rozlohu oceánu s ostatními oceány a určí význam	Atlantský oceán	
určí geografickou polohu, porovná rozlohu oceánu s ostatními oceány a určí význam	Severní ledový oceán	
	Eurasie – fyzicko-geografická a socioekonomická charakteristika	
určí geografickou polohu světadílu, charakterizuje reliéf, podnebí, vodstvo a rozlohu, popíše vegetační pásy a živočišstvo, orientuje se ve struktuře obyvatelstva Eurasie, posoudí hospodářskou úroveň a přírodní zdroje regionu	poloha, rozloha, reliéf, podnebí, vodstvo, vegetační pásy, živočišstvo, obyvatelstvo, hospodářství	Př, D, EV
vymezí geografickou polohu regionů a jednotlivých států, popíše rozdíly mezi nimi, charakterizuje přírodní, povrchové a hospodářské poměry, seznámí se s kulturou a strukturou obyvatelstva	Asie – fyzicko-geografická a socioekonomická charakteristika	
	jihozápadní Asie - obyvatelstvo a kultura, arabské státy a ostatní státy střední Asie - politické rozdělení jižní Asie - obyvatelstvo, kultura a politické členění jihovýchodní Asie - obyvatelstvo, kultura a politické členění východní Asie - obyvatelstvo, kultura a politické členění - Japonsko, Korejský poloostrov, Mongolsko, Čína	

Poznámky:

Př	Přírodopis - biosféra
D	Dějepis - historie států
MkV	Multikulturní výchova - etnický původ
EV	Environmentální výchova - ekosystémy

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
REGIONY SVĚTA určí geografickou polohu kontinentu, vyhledá na mapách nejvýznamnější geografické pojmy, se kterými se seznámí, dokáže popsat vodstvo, podnebí, faunu, flóru a obyvatelstvo Evropy, posoudí hospodářskou úroveň světadílu i regionů provede regionalizaci světadílu, vytyčí společné znaky daného regionu, porovná jednotlivé oblasti, vyhledá a pojmenuje vybrané státy, hlavní a významná města a další geografické pojmy, se kterými se seznámí, určí hlavní soustředění obyvatelstva a hospodářské činnosti, vyhledá na mapě nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v Evropě	Euroasie Evropa - fyzicko-geografická a socioekonomická charakteristika oblasti Evropy - politické a hospodářské rozdělení jižní Evropa Itálie, Řecko, Španělsko, Portugalsko západní Evropa: Británie, Irsko, Francie, země Beneluxu severní Evropa Švédsko, Norsko, Finsko, Dánsko, Island, Litva, Lotyšsko, Estonsko střední Evropa Německo, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko jihovýchodní Evropa Rumunsko, Moldavsko, Bulharsko, jihoslovanské státy, Albánie Východní Evropa: politické poměry a obyvatelstvo Bělorusko, Ukrajina Rusko - přírodní zdroje a hospodářství Rusko - regionální přehled evropské a asijské části	D Cj, Ch
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ orientuje se v počtu a rozmístění obyvatel na Zemi, vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele, popíše rozmístění a znaky lidských ras, jazyků, náboženství a lidských sídel (i aglomerací)	obyvatelstvo a sídla rozmístění obyvatelstva na světě, růst obyvatelstva a jeho výživa, stěhování, zaměstnanost, rasy, národy, jazyky, náboženství, lidská sídla průmysl	D, Př, VO, M

určí a vyhledá hlavní oblasti světového hospodářství, porovná je, charakterizuje státy podle stupně rozvoje, posoudí jednotlivé typy elektráren z hlediska zatížení životního prostředí a perspektivy, popíše jednotlivá průmyslová odvětví z hlediska surovin, výrobků, rozmístění a perspektiv	význam a postavení průmyslové výroby členění, rozmístění, hlavní oblasti, zdroje nerostných surovin, energetika, hutní, strojírenský, chemický, spotřební a potravinářský průmysl stavebních hmot zemědělství	Ch
určí význam zemědělství v různých částech světa, posoudí fyzicko-geografické a socioekonomické vlivy na rozmístění zemědělství, popíše hlavní zemědělské plodiny, zvířata, vymezí oblasti jejich pěstování a chovu, vysvětlí význam lesů a vodstva pro lidstvo	význam a postavení zemědělské výroby rozmístění, rostlinná a živočišná výroba, rybolov, lesní a vodní hospodářství	Př
charakterizuje význam a rozmístění dopravy, dopravních cest a jednotlivých druhů dopravy pro přepravu nákladů a osob	doprava a spoje význam a postavení dopravy, dopravní cesty, přemisťování nákladů a osob, druhy dopravy a rozmístění, spoje	F
popíše druhy služeb a jejich význam určí a charakterizuje hlavní oblasti cestovního ruchu uvede důvody a hlavní způsoby mezinárodní spolupráce zemí	služby pro obyvatelstvo cestovní ruch spolupráce zemí světa	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	společensko-hospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí:	Př
posuzuje vliv přírodních krajinotvorných procesů a zásahy člověka	vliv člověka na krajinu v minulosti a současnosti	
zhodnotí působení různých vlivů na krajinu a jejich dlouhodobý dopad	vlivy na krajinu - těžba, průmysl, doprava, urbanizace, zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství, cestovní ruch a rekreace	
zhodnotí globální ekologické problémy a navrhne řešení	světové ekologické problémy	
charakterizuje dodržování zásad ochrany přírody a životního prostředí	ochrana životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj	

Poznámky:

D	Dějepis - historie států, vývoj obyvatelstva
Př	Přírodopis - biosféra, původ a vývoj člověka, ekologie
Cj	Cizí jazyk - pozdravy
VO	Výchova k občanství - rasismus, tolerance
Ch	Chemie - průmysl
F	Fyzika - doprava- pohon, rychlost, motory
M	Matematika - demografické ukazatele - statistiky

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ		
orientuje se na politické mapě světa, vyhledá na mapě nově vzniklé státy, rozlišuje a porovná státy podle polohy, rozlohy, lidnatosti, státního zřízení a formy vlády, uvede příklady demokratických a diktátorských států a rozdíly mezi nimi, lokalizuje příklady konfliktních oblastí (náboženské i národnostní)	nové státy, státy podle rozlohy, lidnatosti, polohy a hospodářské úrovně, státní hranice, státní zřízení, formy vlády, obyvatelstvo a konfliktní oblasti	VO
uvede příklady mezinárodních organizací - vojenských, hospodářských, politických, posoudí jejich světový význam	mezinárodní organizace	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
vyčlení globální problémy, diskutuje o příčinách, jejich důsledcích, navrhuje a hledá jejich řešení	globální problémy lidstva	Př, EV
ČESKÁ REPUBLIKA		
určí a vyhodnotí geografickou polohu podle různých hledisek, porovná rozlohu s vybranými státy světa	Česká republika na mapě Evropy	
	přírodní podmínky	
popíše pomocí obecně zeměpisných a tematických map reliéf, určí a vyhledá horopisné celky, charakterizuje podnebí, vodstvo, půdy, rostlinstvo, živočišstvo, zhodnotí stav životního prostředí, vyjmenuje národní parky a chráněné krajinné oblasti a určí jejich význam	povrch - jeho členění, vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky; podnebí - teploty, srážky, podnebné oblasti, znečišťování ovzduší; vodstvo - řeky, jezera, rybníky, přehradní nádrže, podzemní vody, znečištění vod; půdy - půdní druhy a typy; rostlinstvo a živočišstvo; ochrana přírody a životního prostředí obyvatelstvo a sídla	Př
vyhledá, popíše a zdůvodní soustředění obyvatelstva - nejmenší a největší, vyhledá významná sídla, porovná ukazatele lidnatosti - migrace, struktura, rozmístění, početnost - se sousedními státy	demografické ukazatele lidnatosti (migrace, početnost, struktura, rozmístění), rozmístění sídel	M, MkV
	hospodářství:	
charakterizuje hospodářství po jednotlivých oblastech - průmysl, zemědělství, doprava, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod, zhodnotí postavení svého regionu (obce) v rámci hospodářství republiky	průmysl - paliv a energetiky, hutnický, strojírenský, chemický, stavebních hmot, spotřební; zemědělství - živočišná a rostlinná výroba, zemědělské oblasti a potravinářský průmysl; doprava a spoje - železniční, silniční, vodní, letecká a potrubní; služby, rekreace a cestovní ruch; zahraniční obchod	Ch, F

lokalizuje na mapě jednotlivé regiony a administrativní celky, charakterizuje regiony podle přírodních podmínek, hospodářství, kultury a jiných zajímavostí, srovná jejich hospodářskou funkci a význam	oblasti České republiky, kraje Praha, střední, jižní, západní a severozápadní Čechy, pánevní oblast, severovýchodní a východní Čechy, Vysočina, jižní a střední Morava, Ostravsko - slezská oblast	
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE		
zjistí historii, statistické údaje o "své" obci, popíše a posoudí přírodní poměry, osídlení, hospodářství, kulturu a zajímavosti místního regionu, pracuje s turistickou mapou regionu	můj domov místní region	EV
uplatňuje zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech v modelových situacích (iv krajině)	zásady bezpečného chování a jednání	OČMU

Poznámky:

Př	Přírodopis - ekologie
M	Matematika - souřadnice, statistiky
VO	Výchova k občanství - státní zřízení, formy vlády
Ch	Chemie - průmysl
F	Fyzika - elektrárny
MkV	Multikulturní výchova - kulturní diference
EV	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí

5.7 UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům poznávat svět z jiné stránky než racionální. Nahlížíme zde do kultury jako do neoddělitelné součásti každodenního života. Umění bereme jako způsob dorozumívání, vzájemného poznávání sebe sama. Vzdělávání v této oblasti umožňuje žákům rozvíjet své cítění, tvořivost, vnímavost k uměleckému dílu a fantazii. Součástí procesu je i hledání a nalézání vazeb mezi různými druhy umění, schopnost vcítit se do kulturních potřeb jiných lidí a přistupovat k historickým hudebním i výtvarným památkám s respektem a úctou.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory h*udební výchova* a *výtvarná výchova*. Na naší škole učíme tyto oblasti jako jednotlivé předměty.

5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *hudební výchova* se vyučuje jako samostatný předmět v jednotlivých ročnících školy s časovou dotací tak, jak je uvedeno v učebním plánu. Jeho vzdělávací obsah je tvořen čtyřmi složkami:

- vokální činnosti - práce s hlasem a dechem, rytmem, záznam vokální hudby
- instrumentální činnosti - hra na jednoduché nástroje, rytmizace a melodizace
- hudebně pohybové činnosti – vyjádření hudby pohybem, taktování, orientace v prostoru
- poslechové činnosti – aktivní vnímání hudby – kvalita, vztahy, styly, žánry, formy, interpretace

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých hudebních činností vzájemně propojuje, ovlivňuje a doplňuje. Všechny tyto činnosti vedou k rozvoji žákovy hudebnosti.

Vzdělávání v předmětu h*udební výchova* směřuje k:

- pochopení hudby jako specifického způsobu poznání a jako specifického prostředku komunikace
- obohacování vlastního emocionálního života
- zdokonalování pěveckého a mluveného projevu
- postupnému osvojování základů intonace a reflexi vokálního projevu
- vnímání hudebních výrazových prostředků v uměleckém díle s ohledem na věkové dispozice žáků
- postupné základní orientaci v notovém záznamu vokální skladby
- hře a tvorbě doprovodů s využitím Orffova instrumentáře
- pohybovému vyjádření hudby v návaznosti na obsah hudebního díla
- vnímání hudební skladby v kontextu s jinými uměleckými díly, dobou vzniku a životem autora podle věkových schopností žáků
- postupnému seznamování s hudebními styly a žánry a chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti
- tvořivému a tolerantnímu přístupu ke světu, vytváření vlastních soudů a preferencí v různých hudebních oblastech

Výuka probíhá v kmenových třídách nebo v odborné pracovně hudební výchovy, která je prostorná a umožňuje využití k pohybovým činnostem. Je vybavená kvalitní audiotechnickou aparaturou pro poslech hudby, digitálním pianem, dětskými rytmickými hudebními nástroji, obrazovým materiálem a dalšími pomůckami. Pro výuku je rovněž k dispozici přenosný radiomagnetofon s CD přehrávačem, CD s poslechovými skladbami pro jednotlivé ročníky, audiovizuální technika, elektronické klávesy a další moderní technická zařízení. Do předmětu je zařazen rozvoj kreativity tj. část průřezového tématu osobnostní a sociální výchova.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k aktivnímu osvojování lidových a umělých písní a hudební teorie podle schopností a zájmů
- vedeme žáky k samostatnému získávání informací z různých zdrojů
- stanovujeme dílčí cíle ve výuce, úroveň jejich dosažení hodnotíme tak, aby žák mohl vnímat svůj hudební rozvoj a zažít úspěch
- podporujeme samostatnost, iniciativu a tvořivost žáků v hudebním projevu
- dbáme na správné využívání hudební terminologie

Kompetence k řešení problémů

- na základě individuální hudební vyspělosti učíme žáky nacházet v hudebním proudu významné prvky, srovnávat je, hledat spojitosti mezi vlastní hudební zkušeností a hudebním dílem
- vedeme k samostatnému a objektivně kritickému hodnocení hudební tvorby
- dbáme na to, aby se žáci nedali odradit případným neúspěchem, motivujeme je k práci zadáváním diferencovaných hudebních úkolů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k poznání, že hudba je univerzálním a nadčasovým prostředkem komunikace mezi lidmi navzájem i mezi národy
- učíme žáky vyjádřit a obhajovat svůj názor na hudební styly slušnou formou, ale i naslouchat druhým

Kompetence sociální a personální

- podporujeme žáky, aby svým zájmem o hudbu a vhodnými způsoby chování a jednání přispívali k vytváření příjemné atmosféry a tvůrčí spolupráce
- učíme je spoluodpovědnosti za výsledky práce skupiny při řešení hudebních úkolů
- pozitivní motivací, individuálním přístupem a vhodně zvolenými úkoly posilujeme sebedůvěru a samostatnost žáka v hudebním projevu

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování pokynů a daných pravidel během výuky
- budujeme úctu k národnímu kulturnímu dědictví i k vytvořeným hodnotám a tradicím jiných národů
- zdůrazňujeme potřebu pozitivního cítění hudby a u každého žáka podporujeme pozitivní projevy vyjadřované při hudebním projevu spolužáků

Kompetence pracovní

- dbáme na to, aby si vážili umění, uměleckých hodnot a tvůrčí práce své i ostatních lidí
- učíme žáky nést za svoji práci odpovědnost, odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě a také svoji práci hodnotit
- vedeme žáky ke koncentraci, systematičnosti, trpělivosti a pečlivosti při samostatných i kolektivních tvůrčích hudebních činnostech
- posilujeme vytváření pozitivního vztahu k hudebním aktivitám

HUDEBNÍ VÝCHOVA **1. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
využívá správné návyky při zpěvu jednoduchých písní	dýchání, výslovnost, nasazení tónu, rozšiřování hlasového projevu c_1 - a_1	
zpívá jednoduché písně podle svých dispozic		
rytmizuje na základě svých dispozic vybrané lidové a umělé písně	vokální hry s rytmickou a melodickou ozvěnou	
rozezná tón x zvuk	vokální a rytmické nápodoby zvuků	
pozná notu	nota jako značka	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	hudební hry - otázka - odpověď, na ozvěnu, hry na tělo	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
reaguje pohybem na znějící hudbu	pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem (dvoudobý a třídobý takt)	TV
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
rozlišuje jednotlivé kvality tónů	délka, síla, barva, výška tónu, výrazové prostředky - melodie vzestupná, sestupná	
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje	rozlišení hudebních nástrojů - flétna, klavír, housle, kytara	
rozezná pochod x ukolébavku	pochod, ukolébavka	

Poznámky:

TV Tělesná výchova – tanečky

HUDEBNÍ VÝCHOVA **2. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
využívá správných pěveckých návyků dle svých individuálních dispozic	hospodárné dýchání, zřetelná výslovnost dodržování rytmu, uvolněné zpívání správné držení těla při zpěvu, hlasová hygiena	ČJ
interpretuje na základě svých dispozic intonačně a rytmicky co nejpřesněji v jednohlase vybrané lidové a umělé písně	intonační cvičení, opěrné písně 1., 3., 5., stupeň	
rytmizuje a melodizuje říkadla	hudební hry	
pracuje s hudebně pohybovými hrami	deklamace a melodizace říkadel	
orientuje se v jednoduchém zápisu skladby	seznámení s pojmy - notová osnova, houslový klíč, takt 2/4, 3/4, nota	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
instrumentálně realizuje jednoduchou melodii	hra na nástroje Orffova instrumentáře, interpretace těžkých a lehkých dob ve 2/4 a 3/4 taktu	
doprovodí zpěv na alternativní hudební nástroje	jednoduchý doprovod na alternativní hudební nástroje	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
pohybově vyjádří charakter hudby	pohybové vyjádření tempa, dynamiky a emocionálního zážitku z hudby	TV
využívá taktování	taktování - 2/4, 3/4 takt	
sluchově rozliší a pohybově vyjádří klesavou a stoupavou melodii	seznámení s grafickým záznamem melodie, melodie stoupavá, klesavá	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
rozezná některé žánry hudby (taneční, pochodová, slavnostní)	hudební styly a žánry, hudba vážná, taneční, pochodová, ukolébavka	
soustředí se na poslech jednoduché krátké skladby, přiměřeně věku charakterizuje dojmy z poslouchané hudby	skladby dle výběru učitele přiměřené věku žáka	
rozliší zvuk hudebního nástroje (trubka, klarinet, buben)	nástroje bicí, smyčcové, dechové, zvuk hudebních nástrojů	
pozná poslechem českou státní hymnu	poslech české státní hymny	

Poznámky:

ČJ Český jazyk - jazykolamy
TV Tělesná výchova - vyjádření hudby pohybem

HUDEBNÍ VÝCHOVA **3. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
dbá na správné dýchání	hygiena hlasu	
zpívá vybrané písně	zpěv v přiměřeném rozsahu	
zpaměti ovládá státní hymnu České republiky	hymna ČR	
zazpívá melodii stoupavou a klesavou	pohyb not v notové osnově, zpěv dle pohybu not	
píše a pozná notu celou, půlovou, čtvrťovou, houslový klíč	psaní not	
používá některé hudební termíny - notová osnova, nota, pomlka, houslový klíč, taktová čára	hudební termíny	
vytleská a pozná takt 2/4, 3/4	zpěv písní ve 3/4, 2/4 taktu	
pozná noty c_1 až g_1	názvy not	
zpívá dle gest učitele určitou dynamikou, tempem	dynamika zpěvu, tempo	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
doprovází zpěv na rytmické nástroje	hra na Orffovy nástroje	
chápe pojem jednodílná písňová forma - melodizuje, rytmizuje	jednodílná písňová forma (a - b)	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
ovládá tanec mazurka	taneční kroky mazurky	
vyjádří hudbu pohybem	pohybové hry za doprovodu hudby	TV
zvládne jednoduché tance dvoudobé a chůzi dle daného rytmu	country tance, chůze jako prostředek k vyjádření rytmu	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
odliší hudbu taneční (populární) od hudby vážné	druhy hudby	
poslechem rozezná základní nástrojové skupiny	hudební nástroje	
rozezná poslechem orchestr x sólo	hudba orchestrální x sólová	

Poznámky:

TV Tělesná výchova - vyjádření hudby pohybem

HUDEBNÍ VÝCHOVA **4. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOST		
zpívá dle svých možností kánon	dvojhlasý kánon	
zvládá hudební termíny - pomlka celá, půlová, čtvrťová, osminová, nota osminová, stupnice C dur, takt 4/4	hudební termíny (pomlky, noty)	
zvládá dle svých možností lidový dvojhlas	lidový dvojhlas	ČJS
zpívá dle svých dispozic lidovou a umělou píseň v durové tónině	tónina durová	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST		
tvoří jednoduchá předvětí, závětí	předvětí, závětí	
žák dle svých schopností čte a zapíše jednoduchý motivek skladby	záznam instrumentální melodie	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
pohybem vyjádří své pocity z hudebních děl	hudební prožitek	TV
dle svých pohybových a hudebních schopností zvládá polkové kroky	polka	
taktuje dvoudobý a třídobý takt	základy taktování	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
rozezná poslechem všechny nástrojové skupiny	druhy hudebních nástrojů	
seznámí se s nejznámějšími díly skladatelů	poslech hudebních děl	

Poznámky:

ČJS Člověk a jeho svět - život lidí na venkově, se vznikem lidových písní
TV Tělesná výchova - cvičení na hudbu

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
zpívá dle svých dispozic lidovou a umělou píseň v mollové tónině	tónina mollová	
dle svých individuálních schopností intonuje	tónika, dominanta	
zachytí rytmus jednoduché písně ve dvoudobém a třídobém taktu	rytmus jednoduché písně	
využívá notového zápisu jako oporu při zpěvu písně	orientace v notovém zápisu	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
provádí nejelementárnější hudební improvizaci	základy hudební improvizace	
tvoří předehry, mezihry, dohry s využitím tónového materiálu písně	instrumentace písní	
dle svých hudebních schopností tvoří jednoduchou píseň	tvorba předeher, meziher, doher	OSV
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
rozpozná v proudu znějící hudby nejzákladnější hudební výrazové prostředky - změny tempa, rytmu, dynamiky, zřetelné harmonické změny	orientace ve slyšeném hudebním díle základní odlišnosti v hudbě	
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	hudební formy	
seznámí se s malou písňovou formou, rondem, velkou písňovou formou, variací		
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
taktuje ve 4/4 taktu	základy taktování	
zvládne valčíkové kroky	valčík	TV

Poznámky:

OSV Osobnostní a sociální výchova - kreativita
TV Tělesná výchova - vyjádření hudby pohybem

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
zpívá podle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně	intonační cvičení intonace stupnice dur, moll, akordu dur, moll	
zazpívá vybrané písně v jednohlase, dvojhlase, příp. trojhlase	zpěv vybraných písní lidových a umělých	
slovně charakterizuje rozdíl mezi stupnicí a tóninou	intervaly, posuvky, celý tón, půltón	
chápe terciovou stavbu akordu		
orientuje se v jednoduchém notovém zápise, vyhledává určené takty a rytmy	práce s notovým zápisem, čtení a psaní not, takt dvoučtvrťový, tříčtvrťový, čtyřčtvrťový	
reflektuje vokální projev vlastní i projev ostatních		
hledá možnosti nápravy (transpozice)		
využívá hudebně výrazových prostředků k vyjádření obsahu písně	melodie, rytmus, harmonie, dynamika, barva,	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
pohybem vyjadřuje pochodový, polkový a valčíkový rytmus	pochod, polka, valčík, mazurka	
taktuje písně ve dvou-, tří-, čtyřčtvrťovém taktu	hra na dirigenta a orchestr	
pohybem vyjadřuje obsah písně (pantomima)		
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
rytmicky správně doprovází jednoduchou píseň naOrffovy nástroje	rytmické vyjádření známých písní rytmické hádanky, ozvěny, hra na tělo	
vytváří vlastní rytmické motivy, předehry, mezihry, dohry	tvorba jednoduchých partitur pro Orffovy nástroje	
vyjadřuje své hudební představy pomocí hudebního nástroje	rytmické hudební formy - pochod, polka, valčík	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
vnímá zvuk vybraných hudebních nástrojů a pojmenuje je	poznávání hudebních nástrojů a rozdělení do skupin lidová hudba, nástroje symfonického orchestru	
rozlišuje píseň lidovou a umělou, skladbu vokální a instrumentální	píseň lidová, umělá, vokální a instrumentální	
rozeznává jevištní hudebně dramatické formy	opera, opereta muzikál, hudební revue, scénická hudba, melodram, pantomima	
vnímá hudební výrazové prostředky a struktury hudebního díla		

seznamuje se s předními českými a evropskými hudebními skladateli	R. Wagner, G. Verdi, J. Mysliveček, O. Nedbal, J. Ježek, L. Janáček, B. Martinů, Čajkovskij, Prokofjev, Z. Fibich, J. Suk	D, VV

Poznámky:

D Dějepis- hudební dílo v kontextu stylů a období
Vv Výtvarná výchova - vztahy a souvislosti hudebního a výtvarného umění v určitém období

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI rozvíjí pěvecké dovednosti a návyky, podle svých dispozic zpívá čistě, rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase orientuje se v jednoduchém notovém zápise a v základním hudebním názvosloví vnímá mimo hudební obsah písní a jejich úlohu ve společnosti zpívá podle zásad hlasové hygieny, dle individuálních dispozic rozšiřuje hlasový rozsah HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI využívá doprovodu na Orffovy rytmické nástroje, tvoří jednoduché rytmické doprovody pohybem vyjadřuje základní taneční rytmy, vystihuje střídání taktu v písni, zrychlování, zpomalování, dynamiku INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI hraje a improvizuje jednoduché rytmy a melodie jako doprovod skladbiček s využitím osminových, čtvrťových, půlových hodnot využívá doprovodu na Orffovy rytmické nástroje, tvoří jednoduché rytmické doprovody na půdorysu TSDT POSLECHOVÉ ČINNOSTI aktivně poslouchá hudbu, kriticky hodnotí hudební dílo charakterizuje rozdíly v hudbě polyfonní a homofonní, správně používá hudební pojmy a názvosloví rozlišuje vybrané hudební formy, chápe rozdíl mezi hudbou světskou a duchovní chápe historické okolnosti vzniku díla, postihuje výrazové prostředky a sémantické prvky v hudebním díle, chápe mimo hudební obsah programní skladby, vlastenectví autora	zpěv písní lidových a umělých s využitím hudebně výrazových prostředků výběr písní různých období, stylů a žánrů v tóninách dur a moll taktování jednoduché písně pomocí taktovacích schémat na dvě, tři, čtyři doby hra doprovodu k vybraným rytmicky, tempově a harmonicky vhodným písním polyfonie (kánon, fuga) J.S. Bach, Umění fugy, Tocc.a fuga d moll, Braniborské koncerty koncert - A.Vivaldi, Čtvero roč.dob, W.A.Mozart, Koncert pro fagot a orchestr B dur sonáta - L. van Beethoven, Patetická, sonátová forma, L. van Beethoven, 5. symfonie symfonie, symfonická báseň, B. Smetana: Má vlast tance - lidový, společenský, stylizovaný (balet), pantomima	ČJ

Poznámky:

ČJ Český jazyk - literatura, lidové písně

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
dle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně zpívá v jednohlase i vícehlase	upevňování již osvojených pěveckých dovedností hlasových, rytmických a intonačních	
dbá na hlasovou hygienu v období mutace	zpěv v lidovém dvojhlase, zpěv s polyfonním vedením hlasů	
chápe rozdíly mezi hudebními žánry a definuje je, vnímá vliv mimoevropské hudby na vývoj evropské hud. kultury	afroamerická hudba, spirituál, work-song, blues, ragtime, pochodový, klasický jazz, swing, country, rock'n roll, rock, folk, pop a jejich významní světoví představitelé	
chápe úlohu hudebního žánru ve společnosti a jeho typické výrazové prostředky		
zaujímá hodnotící postoj ke znějící hudbě		
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
dále rozvíjí rytmické cítění, tvořivost a hudební paměť	dobové tance: menuet, klasické tance: valčík, polka, mazurka	
reaguje na hudbu pomocí tance, gest, mimiky		
své individuální pohybové dovednosti uplatňuje při hudební percepci i produkci, pohybem reaguje na změny tempové, dynamické a rytmicko-metrické v proudu znějící hudby	hudebně výrazové prostředky: melodie, rytmus, harmonie, dynamika, barva, kontrast, gradace	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
prohlubuje rytmické, tonální a harmonické cítění, hudební představivost, posiluje hudební paměť, rozvíjí tvořivost	rytmus v hodnotách osminových, čtvrťových, půlových ve dvou-, tří-, čtyřčtvrťových taktech	
uplatňuje své individuální instrumentální dovednosti při doprovodu zpěvního projevu	synkopický a tečkovaný rytmus, hra na tělo, vztah rytmus - takt	
posuzuje vhodnost využití jednotlivých nástrojů Orff. instrumentáře k doprovodu vybraných písní		
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
aktivně poslouchá hudbu, uvědomuje si výrazové prostředky stylů a žánrů, rozlišuje hudební slohy, zařazuje díla k obdobím	nejstarší památky světové hudby	
opakuje se, vnímá rozdíly mezi polyfonií a harmonií, seznamuje se s medailonky života a díla nejvýznamnějších skladatelů	renesance, baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus - hudební druhy a formy, nejvýznamnější skladatelé	D, VV
charakterizuje vývoj stylů a jejich provázanost s dobou vnímá charakter hudby 20.stol.	artificiální a nonartificiální hudba 20.stol.	
orientuje se ve vývoji populární hudby, zaujímá individuální stanoviska ke znějící hudbě	60.léta až současnost, poslech ukázek, hudební besedy	

Poznámky:

D Dějepis - provázanost hudby, stylů a historických období
VV Výtvarná výchova - vzájemný vztah hudby, architektury a výtvarného umění

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VOKÁLNÍ ČINNOSTI		
rozvíjí hudební sluch, rytmické, tonální a harmonické cítění, hudební představivost, posiluje hudební paměť	nasazení a tvorba tónu, dýchání, dynamika, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu	
reflektuje vokální projev svůj i ostatních, hledá nápravu hlasové nedostatečnosti (transpozice, využití jiné hudební činnosti)	zpěv vybraných písní lidových a umělých s ohledem na hlasové dispozice v jednohlase i vícehlase	
intonuje melodie v dur a moll tóninách, orientuje se v notovém zápise	upevňování již osvojených hlasových, rytmických a intonačních dovedností	
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI		
pohybem vyjadřuje různé takty a taneční rytmy tanců lidových, společenských i moderních	taktování 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 taktu, taneční kroky polky, valčíku, mazurky, mateníku	
reaguje na změny tempové, dynamické, a rytmicko - metrické v proudu znějící hudby, rozvíjí reakce na hudbu pomocí gest, mimiky	vlastní pohybové ztvárnění, choreografie u vybraných skladeb a písní	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI		
uplatňuje instrumentální dovednosti při doprovodu zpěvního projevu	hra na rytmické a podle individuálních dispozic i na melodické nástroje u vybraných písní	
na individuální úrovni vyjadřuje hudební i nehudební představy pomocí hudebního nástroje i hrou na tělo	doprovod vhodných písní hrou na tělo	
orientuje se v hudebním prostoru: rytmus, metrum, takt, tempo	rytmus, metrum, takt a tempo (metronom)	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
poznává naše nejstarší hudební památky a zařazuje do historických souvislostí	chorály, duchovní písně doby husitské, světské písně	
orientuje se v hudebních slozích, vnímá vztah hudby, výtvarného umění, architektury	renesance v českých zemích	D, VV
vnímá provázanost české a evropské hudební kultury	barokní umění a nevýznamnější skladatelé	
poznává výrazové prostředky stylových období	klasicismus a česká hudební emigrace	D, VV
nabývá povědomí o významu našich skladatelů v kontextu světové hudební kultury	romantismus, zakladatelé české nár. hudby	
seznamuje se s významnými českými skladateli a jejich tvorbou, chápe úlohu hudby ve společnosti	česká hudba 20.století a její významní představitelé	
orientuje se ve vývojových etapách české nonartificiální hudby a seznamuje se s různými žánry populární hudby	trampská píseň, jazz a swing v české hudbě	
formuluje vlastní názor, své pocity a představy	50.a 60.léta, big beat	
vyjadřuje vlastní názor na dílo	70.a 80.léta	

analyzuje hudebně výrazové prostředky chápe proměnlivost estetických norem v umění	90. léta, současná populární hudba	

Poznámky:

D Dějepis - propojení sociálně ekonomických a historických souvislostí s hudební kulturou určitého období

VV Výtvarná výchova - vyhledávání a porovnávání vzájemných znaků, vztahů a prvků v hudebních a výtvarných dílech určitých stylů a kulturně - historických období

5.7.2 VÝTVARNÁVÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *výtvarná výchova* je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vyučuje se však jako samostatný předmět ve všech ročnících základní školy. Je postaven na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci díla. Tyto činnosti žákům umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, představivost, fantazii, tvořivost atd. Předmět je tvořen třemi oblastmi:

- rozvíjení smyslové citlivosti – rozvíjení smyslů prostřednictvím uměleckých děl
- uplatňování subjektivity – osobní zkušenosti, vnímání a interpretace děl (emoce, nálady atd.)
- ověřování komunikačních účinků – osobní postoj k dílu, jeho utváření, hledání možností pro uplatňování vlastní tvorby i děl ostatních

Vzdělávání v předmětu *výtvarná výchova* směřuje k:

- obohacování vlastního emocionálního života žáků získáváním praktických i teoretických poznatků o malbě, kresbě, grafických technikách, užitém umění atd.
- projevování své vlastní životní zkušenosti a samostatnému vyjádření sebe sama prostřednictvím výtvarného díla
- vnímání skutečnosti nebo událostí různými smysly a jejich ztvárnění
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu
- poznání a pochopení výtvarných děl a vnímání krásy estetických hodnot v přírodě
- formování žáka jako svobodného jedince, jeho tvořivého přístupu ke světu
- chápání výtvarného umění jako součásti umění a kulturního dědictví
- poznání a pochopení uměleckých hodnot národních i jiných kultur a národů, k jejich toleranci

Do vyučovacího předmětu *výtvarná výchova* jsou začleněna tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova a environmentální výchova. Jsou konkretizována pod tabulkou vzdělávacího obsahu VV jednotlivých ročníků. Učivo výtvarné výchovy je propojeno také s některými vyučovacími předměty.

Časová dotace předmětu v jednotlivých ročnících je rozpracována v učebních plánech.

Výuka předmětu probíhá na prvním stupni převážně ve třídách, druhý stupeň k výuce využívá i odbornou učebnu výtvarné výchovy. Ta je vybavena speciálními novými lavicemi se sklopnou vrchní deskou a rozmanitými pomůckami (obrazy, přírodniny, výtvarné ukázky, reprodukce uměleckých děl atd.). V učebně lze pracovat různými výtvarnými technikami. Pokud je vhodné počasí, výuka probíhá i v okolí školy.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- klademe důraz na pozitivní motivaci k výtvarnému projevu žáků i k samotnému výtvarnému umění
- umožňujeme žákům pracovat s vhodnými učebními pomůckami a nástroji
- nabízíme žákům metody a techniky, ve kterých se seznámí s liniemi, barvami, tvary, objekty
- vedeme žáky k užívání správné terminologie - kresba, malba, grafika, užité umění atd.
- při práci rozvíjíme tvůrčí fantazii žáků a vedeme je k experimentu

Kompetence k řešení problémů

- nabízíme žákům takové situace, ve kterých mohou využívat různé způsoby práce a rozhodovat o jejich využití a uplatnění
- vedeme žáky k rozlišování způsobů ztvárnění skutečnosti nebo představy, ke vnímání detailu a k posuzování vhodnosti zvoleného postupu práce
- navozujeme takové situace, ve kterých žák může porovnávat různá díla a samostatně vyjádřit svůj názor

Kompetence komunikativní

- vedeme žáka k pochopení uměleckého procesu, k diskuzi o uměleckém díle a k toleranci odlišných názorů na dílo, k porozumění uměleckým dílům
- usměrňujeme žáky, aby své myšlenky a názory na výtvarné dílo formulovali, výstižně a souvisle
- využíváme komunikativních dovedností k vzájemné spolupráci mezi žáky při společné tvorbě

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům pracovat ve skupině, navzájem se doplňovat a pomáhat si
- zapojujeme žáky do výzdoby třídy a školy, vedeme je k utváření příjemné atmosféry v kolektivu
- povzbuzujeme u žáků pozitivní vnímání jejich vlastní výtvarné tvorby a vnímání vlastního pokroku

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování a ochraně výtvarného umění
- zapojujeme žáky do kulturního dění, nabízíme žákům návštěvy galerií, muzeí, výstav uměleckých děl
- upozorňujeme na význam výtvarného projevu jako možnosti zapojení se do společenského života
- umožňujeme projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům současnosti i výtvarnému dědictví

Kompetence pracovní

- učíme žáky bezpečně používat výtvarné materiály a nástroje, dodržujeme vymezená pravidla během výuky
- vedeme žáky k dodržování hygienických i bezpečnostních pravidel při výtvarné výchově
- umožňujeme žákům, aby znalosti a zkušenosti získané ve výtvarné výchově uplatňovali ve svém budoucím životě jako způsob relaxace nebo v dalším vzdělávání a profesním zaměření

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
VÝTVARNÉ PROSTŘEDKY A MATERIÁLY uvědoměle zachází s některými výtvarnými prostředky a materiály užívá důležité pojmy týkající se výtvarných technik a materiálů	kresba (uhel, tužka, dřívko, tuš, křída) malba (temperové a krycí vodové barvy, voskový pastel) kombinované techniky (koláž, tiskátka, dotváření, kombinace přírodních materiálů) modelovací hmota, přírodní materiály (kaménky, kůra, tráva, plody) papír, špejle, krabičky, stavebnice, pískoviště	
ovládá základní technické dovednosti a organizuje si vlastní výtvarnou práci	základní návyky a postupy při práci s barvami, organizace práce	
dodržuje bezpečnost při výtvarných činnostech	bezpečnost práce při VV	
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI řeší přiměřené úkoly v ploše	vjemy a postoje ke skutečnosti na základě vlastního prožitku: výtvarné vyprávění, popis děje, charakteristika postav, jejich vztahy, barvy základní a podvojné, barevný kontrast a harmonie	
uplatňuje při práci představivost i fantazii	přírodní útvary - rozlišování tvarů, barvy, struktury (otiskování v barvě, kresba) vyhledávání a výtvarné dotváření přírodnin tvar a funkce věcí - lidských výtvorů, grafický záznam pohybu (kružnice, ovály, elipsy, svislé, vodorovné a šikmé čáry) užitkové předměty z hlediska jejich funkce a materiálu, pokusy o jejich výtvarné vyjádření v ploše i prostoru rozvoj smyslu pro krásu přírody - vztah k životnímu prostředí	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY využívá základní klasifikaci barev	hry s barvou - poznávání vlastností barev (barvy husté, řídké, světlé, tmavé)	
rozeznává různý charakter lineární kresby	linie, druhy linií a jejich výrazové možnosti (přítlak, odlehčení, rovnoběžnost, křížení, zhušťování a zřeďování čar)	
pochopí vlastnosti modelovací hmoty	základní vlastnosti plastických materiálů (pevnost, tažnost, ohebnost), modelování	
poznává rozdíly ve výtvarném vyjadřování ilustrátorů dětských knih	práce s ilustrací, jejich funkce a výrazové prostředky hračka, loutka, maňásek v životě dítěte	ČJ

řadí různé prvky podle výtvarného rytmu	výtvarný rytmus, rytmická řazení různých přírodních prvků (otisky, vystřihované tvary)	
řeší přiměřené úkoly v prostoru	základní prostorové útvary, vytváření modelů podle skutečnosti, cit pro prostor	
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ		
srovnává a hodnotí svoje vizuálně obrazné vyjádření podle svých schopností	srovnávání výtvarné úrovně v rámci skupiny (třídy), hodnocení svého výtvarného projevu	

Poznámky:

ČJ Český jazyk - čtení - ilustrátor a ilustrace v dětských knihách

Výtvarné dovednosti a zkušenosti získané v předmětu výtvarná výchova jsou využívány ve všech ostatních předmětech.

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VÝTVARNÉ MATERIÁLY A TECHNIKY		
ve vlastní výtvarné tvorbě uplatňuje teoretické a praktické poznatky a dovednosti používá běžné výtvarné pojmy	kresba (pero, dřívko, štětec, tužka, uhel) malba (tempera, krycí barva) kombinované techniky, koláž, textilní techniky, modelování, prostorové vytváření (dřevo, kamínky, plasty, textil, vlna) papír (přehýbání, skládání, mačkání, stříhání, trhání)	
uvědoměle organizuje vlastní výtvarnou práci a dodržuje bezpečnost	základní návyky a postupy při práci s ostatními výtvarnými materiály bezpečnost a organizace práce	
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
volně zpracovává dané téma	volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti kontrast přírodních forem a pozadí, základní kompoziční principy	OSV
seznamuje se s proporcemi lidského těla a hlavy	proporce lidské postavy a hlavy, představa a skutečnost (hlavy pohádkových bytostí, tvarová a barevná nadsázka)	
uplatňuje výrazové vlastnosti linie a experimentuje s různými druhy linie	lineární a barevné vyjádření přírodních objektů s pohledem do jejich nitra výtvarné vyjádření věcí, základní tvarové znaky, rozvržení plochy, barevné vztahy objektu a prostředí, malba vycházející ze skutečnosti i představ	
rozvrhuje a plánuje prostor, volně tvoří v prostoru	rozvíjení prost.vidění a cítění	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
orientuje se v základním rozdělení barev a jejich používání	elementární poučení o teorii barev	
samostatně řeší výtvarný úkol	prvky a jejich řazení v tvarové a barevné kompozici, symetrické a asymetrické řešení	
používá písmo jako dekorativní prvek	seznámení s funkcí písma, písmeno jako dekorativní prvek, písmo psané a kreslené	ČJ
řeší úkoly dekorativního charakteru	výtvarné principy a možnosti některých materiálů, dekorativní tvorba citlivý vztah k materiálu a k jeho zpracování	

modeluje jednoduché prostorové objekty poznává různé způsoby uměleckého vyjádření OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ dle svých schopností porovnává a hodnotí své vizuálně obrazné vyjádření a inspiruje se u ostatních ve skupině (třídě)	vytváření jednoduchých prostorových objektů malířství (portrét, krajina, zátiší) kultura bydlení lidová tvorba současná oděvní kultura návštěvy galerie, výstav srovnávání výtvarné úrovně v rámci skupiny (třídy), inspirace hodnocení svého vizuálně obrazného vyjádření	

Poznámky:

OSV Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
ČJ Český jazyk - psaní psacích a tiskacích písmen

VÝTVARNÁ VÝCHOVA **6. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
poznává různé způsoby vyjádření skutečnosti rozvíjí představivost učí se využít přiměřený počet obrazových prvků v dějovém celku	expresivní volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti	OSV/1
vnímá a analyzuje biologickou stavbu a strukturu přírodnin uplatňuje různé druhy linie a orientuje se v barevných vztazích	výtvarné vyjádření kontrastu přírodních forem a pozadí, základní kompoziční principy, využití barevné škály, využití základních kompozičních zákonitostí vyjádření prostorových vztahů	
řeší úkoly v plošných i prostorových pracích, chápe vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů,při práci uplatňuje představivost a fantazii	výtvarné vyjádření pohádkových bytostí	
vnímá a analyzuje stavbu lidské hlavy, seznamuje se s proporcemi hlavy, pokouší se vyjádřit mimiku, výraz tváře	zpřesňování vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy, konfrontace představy se skutečností, rozvoj citlivé výtvarné linie	PŘ/1
výtvarně vnímá a analyzuje oblé předměty, tvary a objemy, zachycuje světlostní a barevné kvality řeší úkoly dekorativního charakteru v ploše (symetrická a asymetrická řešení)	výtvarné vyjádření věcí, pozorování vyjádření základních tvarových znaků, prostorových principů při zobrazování umělých forem a barevné kompozice	
osobitě řeší plochy, rytmizuje geometrické prvky,využívá barevné i tvarové kontrasty experimentuje s různými druhy linií orientuje se v barevné kompozici, v řazení prvků	hry s linií - druhy, hledání správného tvaru (zátiší) hry s barvou - poučení o barvách, výtvarné využití náhodností i představ	
dokáže pracovat s různými materiály - papír, textil,kov učí se poznávat stavbu těla některých živočichů řeší dekorativně plochu, rozvíjí vkus a estetické cítění	práce s materiálem - prostorové vyjádření rozvoj smyslu pro rytmus - řazení přírodních prvků, zajímavé kompozice prvků	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
komponuje dekorativní plochy učí se experimentovat v prostorových vztazích (papír, krabičky, plata, barevné papíry) vybírá zajímavé kombinace barev, rozvíjí fantazii a představy, uplatňuje osobitý smysl pro kompozici svého barevného vyjádření	barevnost objektů a prostředí vytváření jednoduchých prostorových vazeb – hry, experimentování smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, práce s tiskovinou, kombinace ve vlastní tvorbě	OSV/2

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ uvědomuje si špatný vliv návykových látek na lidský organismus, vyjadřuje osobitý nesouhlas s užíváním drog pomocí malby rozděluje prostor na základě výtvarných principů rozvíjí vkus a estetický vztah k životnímu prostředí využívá netradičních technik a materiálů rozeznává základní tvary písma, učí se řadit písmo ve slovech a v řádcích, učí se disciplinovanosti při práci, hodnotí písmo po stránce estetické (plní funkci komunikativní)	výtvarné vyjádření nesouhlasu s užíváním návykových látek - plakát řešení barevných vztahů objektu a prostředí, kresba, malba vycházející ze skutečnosti i z představ - plakát seznámení se s písmem- funkcí sdělnou výtvarnou, řazení písma, jednoduché nápisy spojené s ilustrací	PŘ/2

Poznámky:

OSV/1 Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznání – vnímání barevné škály, tvarů objektů

OSV/2 Osobnostní rozvoj - kreativita - využívání výtvarného zpracování vlastních nápadů, fantazijní vyjádření - schopnost vidět věci jinak

PŘ/1 Přírodopis - části lidské postavy

PŘ/2 Přírodopis - návykové látky, drogy - nebezpečí užívání

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
rozvíjí smyslovou představivost, nalézá nové způsoby výtvarného vyjádření, využívá zajímavé kombinace barev v plošné kompozici	děj a vlastní vztah k němu, důraz na citový zážitek, prožitek vyjádřený barvou	
využívá teoretické i praktické dovednosti při práci s různými materiály - tužkou, uhlem, rudkou, křídou,akvarelem a temperami	výtvarné vyjádření zajímavých přírodních i umělých tvarů, jejich charakteristických rysů ve studijních i fantazijně dotvořených pracích	OSV
získává zkušenosti při práci s různými materiály, experimentuje, využívá prostorovou představivost	práce s různými materiály prostřednictvím experimentálních činností, využívání výrazových možností materiálů, jejich struktury, barvy, vztah funkce a formy prostorového objektu	
uplatňuje představivost, fantazii a výtvarné myšlení ve vlastním výtvarném projevu	grafické vyjádření skupiny složitějších předmětů, věcí, zákoutí	
seznamuje se více s proporcemi lidského těla a hlavy	zachycení lidských postav v pohybu, v pracovním prostředí, při sportu	
poznává různé způsoby uměleckého vyjádření profesionální orientace		
poznává netradiční materiály	plošné dekorativní kompozice, hra s linií v různých materiálech (kov)reliéfní tvorba	ČSP
osvojuje si vztah materiálu a výtvarné formy		
seznamuje se s výrazovými možnostmi materiálu a jeho zpracováním	experimentování, měkký a tvrdý tvar,zobrazení předmětů - věcné a užitkové souvislosti - zátiší	
poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v kresbě, malbě		
chápe vztahy - hmota, tvar, struktura světla, barvy		
učí se na základě smyslového vnímání sluchových vjemů zachytit své představy a fantazie, využívá škály barev	výtvarné ztvárnění osobního zážitku z hudební skladby - vizuálně obrazná vyjádření, vnímání všemi smysly	HV
pozoruje, vnímá a zachycuje vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů	rozvíjení prostorového vidění, cítění,pozorování prostorových jevů a vztahů	
učí se graficky znázorňovat hranaté předměty	rovnoběžné zobrazování perspektivních jevů v uměleckých dílech, ověřování vlastních činností	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
rozvíjí fantazii a obrazotvornost,využívá kombinace obou	zobrazování krajiny - výtvarný projev dotvořený představivostí a fantazií (ekologie)	EV, PŘ

řeší úkoly dekorativního charakteru v ploše	zachycení vlastních dojmů, citových zážitků a představ, radostných či smutných událostí s důrazem na emocionální funkce barvy	
experimentuje s barvami, využívá různých výtvarných technik (akvarel, pastel, tempery, koláž)	psychologické působení v tvarové a barevné nadsázce	
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ		
citlivě vnímá okolní skutečnost, využívá co nejširší škálu vjemů pro osobité vyjádření ve vlastním výtvarném projevu	vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí a ročnímu období (jaro, léto, podzim, zima) a se vztahem k svátkům (Vánoce, Velikonoce) využití typické redukované barevné škály	
seznamuje se s druhy písma, s jeho využitím v praktické činnosti, získává zkušenosti s řazením písma	zákonitosti výběru a užití písma, sdělovací, výrazová a estetická funkce, kompozice písma, experimenty - aplikace písma v užité grafice, spojení písma a motivu, reliéfní výzdoba interiérů, exteriérů budov, divadel, metra, nádraží, letištních hal	
vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává na konkrétních příkladech, dokáže vysvětlit své postoje k nim, nalézá vhodné formy využití, vytváří si estetický vztah k životnímu prostředí		
poznává rozdíly ve výtvarném vyjadřování malířů, ilustrátorů a seznamuje se s kulturním bohatstvím našich i světových umělců, s regionálními památkami i s krásou v přírodě	návštěvy výstav, galerií, památek,vycházky do přírody	MkV

Poznámky:

OSV	Osobnostní rozvoj - kreativita - výtvarné zpracování vlastních nápadů, dotažení realizace do konce
EV	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí - vnímání okolí školy, estetičnosti krajiny a jejího vlivu na člověka
MkV	Multikulturní výchova - kulturní diference
HV	Hudební výchova - poslech hudebních ukázek různých žánrů a jejich výtvarné vyjádření
ČSP	Člověk a svět práce - vlastnosti materiálů
PŘ	Přírodopis - ekologie

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
citlivě vnímá okolní skutečnost - tvary, linie, objem, světlostní a barevné kvality a učí se je osobitě zachytit ve svém obrazném vyjádření	výtvarné vyjádření zajímavých a neobvyklých přírodních tvarů, jejich rysů (schránky mořských živočichů, krystaly)	PŘ
experimentuje s linií, učí se orientovat v prostorových a barevných vztazích, poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti, v malbě využívá různých technik	zobrazení linií objemů, světlostní a barevné kvality prvků v ploše, výběr a kombinace barev (zátiší - ovoce, rostliny, květiny, stromy, cirkus, podzim, pouť)	
zvládá proporce lidského těla i hlavy, využívá zajímavé výtvarné techniky a materiály	vyjádření dějových a prostorových vztahů, základních proporcí a pohybu lidské postavy, obličeje (náčrty, skici, studie, grafické techniky)	
pozoruje, vnímá tvary předmětů, dějů, skutečností a pokouší se hledat vlastní osobité ztvárnění	zobrazování krajiny, uplatnění výtvarného výrazu linie	
uplatňuje svoje zkušenosti, poznatky a vztahy mezi nimi	uplatnění kontrastu a vztahu tvarů a ploch, odstínů v plošné kompozici	
	perspektiva - městská zástavba	
seznamuje se s netradičními technikami práce	netradiční výtvarné techniky, práce s netradičním materiálem	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
učí se rozeznávat písmo, řadit a sestavovat zajímavé barevné a tvarové kompozice	písmo, písmeno jako dekorativní prvek -stříhání, řazení písma, práce s tiskovinou, hra s písmem, experiment, vytváření kompozic (koláže)	OSV
využívá lidových motivů i vlastní fantazie a představ, učí se zajímavým technikám práce, experimentuje s různými materiály (vosk, vlna, textil, papír, barvy, krajka, těstoviny, korálky, koření, suché květiny)	plošné dekorativní kompozice, zjednodušení tvarů zdobení velikonočních vajíček - lidové motivy, tradice, vytváření vlastních vzorů, velikonoční a vánoční výzdoba, (přání, šablony - tvar, funkce, dekor)	VO
tvořivě a prakticky využívá základní poznatky o výtvarných výrazových prostředcích, uplatňuje představivost a fantazii	osobité vyjádření citového zážitku z děje, vlastní vztah k němu	
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ		
seznamuje se s ilustrátory knih pro děti i dospělé, učí se vnímat umělecké dílo	výtvarné ztvárnění zážitku z uměleckého díla (báseň, příběh, kniha, film)	ČJ
uplatňuje vlastní mimo vizuální podněty při vlastní tvorbě		
vytváří si vlastní názor na výtvarné umění a kulturu	návštěvy galerií, výstav, památek a zajímavostí	

prohlubuje si vztah k výtvarnému umění,chápe důležitou úlohu umění v životě člověka	besedy, vycházky do přírody	

Poznámky:

OSV	Osobností a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
VO	Výchova k občanství - zvyky a tradice, svátky
PŘ	Přírodopis - flóra a fauna, části lidského těla
ČJ	Český jazyk - zážitek z literárního díla

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě, v kresbě využívá základních technik v malbě, v kresbě u portrétů zachycuje správné proporce, výraz tváře, náladu a podobu	zobrazování zajímavých přírodních tvarů, charakteristických rysů ve studijních pracích - zátiší (ovoce, nerosty, krystaly)portrét - proporce lidské hlavy	
projevuje smysl pro cit a pro prostorové formy a pro jejich výtvarné kvality, pro různé způsoby zobrazování prostorových jevů a vztahů- hmoty, tvaru, struktury, světla, barvy, modelace	vztah funkce a formy objektu, jeho prostorových výrazů na základě experimentace při jejich vytváření a při poznávání výtvarně technických principů	
smyslově vnímá umělecká díla,výtvarně ztvárňuje prožitek, využívá linie a barvy	zobrazování zážitků z uměleckého díla,vizuálně	
vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření využívá představivosti, fantazie i znalostí z historie k vlastnímu výtvarnému ztvárnění	obrazné vyjádření - ilustrace k textu, komiksoví hrdinové, historické postavy, erby, monogramy, domovní znamení (piktogramy), ideogramy, symboly	D
pozoruje a učí se přesně zachytit uspořádání prvků v ploše využívá různých technik a osvojuje si práci s nimi, poznává způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě, v kresbě, i v grafice, pokouší se napodobit tvar i barvy	využití poznávání přírodních a uměleckých forem k rozvíjení představivosti, jejich volný výtvarný přepis	
pozoruje a osobitým způsobem ztvárňuje linie a objem zobrazovaného předmětu	studie částí lidského těla - ruka, noha,oko, proporce, tvary, linie, světlo a stín	PŘ
rozvíjí prostorové vidění, cítění a vyjadřuje je na základě pozorování prostorových předmětů, jevů, vztahů	zobrazování předmětů velkých forem, rozvíjení citu pro prostor	
opakuje si základy perspektivního zobrazování	perspektivní zobrazování (městská zástavba, ulice, školní budova)prostorová představivost-využití linie, tvarů, objemů, textury, vztahů a uspořádání prvků v ploše	
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY pracuje s materiálem - stříhá, lepí, skládá, formuje,konstruuje, otáčí, skládá, sestavuje	koláže, skládanky, 3D objekty	
využívá fantazii a prostorovou představivost seznamuje se s historickými i současnými módními styly,učí se vhodně vybírat a kombinovat barvy, vzory a motivy	dekorativní plošné kompozice - vazba na tvar, zjednodušení, stylizace, využití barevné škály, zajímavá kompozice (návrh na oděvní a bytové doplňky)	OSV

zpřesňuje proporce lidských postav i hlavy konfrontací představy se skutečností (předlohy, ukázka)	zobrazování postav, pohyb těla a jeho umístění v prostoru	
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ uplatňuje své poznatky praktické i teoretické různými technikami - akvarelem, temperami, pastelem, křídou	dojmy, prožitky vyjádřené barvou v ploše kompozice, důraz na citový zážitek, emocionální funkce barvy, barevná a tvarová nadsázka, akční malba a kresba	OSV
experimentuje v prostorových i barevných vztazích - typizace určitých zemí výběrem barev a barevných kombinací	život lidí v různých zemích - srovnání oblečení, zvyků, krajiny, kultury	
rozvíjí vztah k životnímu prostředí, ekologické myšlení, využívá zajímavých technik ztvárnění	vliv životního prostředí na zdraví člověka a potřeba ochrany životního prostředí -tvorba v plenéru - Land art	
orientuje se v oblasti výtvarného umění, kultury, pozná několik děl z českého i světového výtvarného umění minulosti i současnosti	návštěvy galerií, výstav, muzeí, besedy, umělecké směry a proudy 20. století	
používá při tvorbě výtvarné metody uplatňované v digitálních médiích	současné užité umění - počítačová grafika, design,fotografie, animace	IKT

Poznámky:

OSV	Osobnostní rozvoj - kreativita - dosažení originálního pohledu, citlivost, snaha vidět věci jinak, realizace vlastních nápadů
PŘ	Přírodopis - podrobné znalosti lidského těla
IKT	Informatika - malování ve Wordu, digitální fotografie a její jednoduché úpravy
D	Dějepis - vztah k historii

5.8 ČLOVĚKA ZDRAVÍ

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví seznamuje žáky se základními poznatky, činnostmi a způsoby chování ovlivňujícími zdraví. Směřuje k chápání hodnoty zdraví a smyslu zdravotní prevence, k ochraně zdraví a budování odpovědnosti za zdraví vlastní i jiných. Při realizaci této vzdělávací oblasti je kladen důraz na praktické dovednosti a jejich aplikaci v modelových i běžných situacích v životě žáků. Tím je vytvářen aktivní přístup žáků k rozvoji a ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech v*ýchova ke zdraví* a t*ělesná výchova*, do níž jsou zahrnuty také prvky zdravotní tělesné výchovy. Vzdělávací obsah celé oblasti prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí i do každodenního života žáků ve škole i mimo ni.

5.8.1 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *výchova ke zdraví* vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Navazuje na předmět č*lověk a jeho svět*, který vyučujeme v 1. – 5. ročníku a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor *výchova ke zdraví* obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Žáci si dále rozvíjí vědomosti, dovednosti a návyky v oblasti bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu. Předmět se vyučuje jako samostatný v 6., 7. a 8. ročníku po jedné hodině týdně, minimální časová dotace byla posílena o 1 hodinu v 8. ročníku. Jeho vzdělávací obsah tvoří části:

- vztahy mezi lidmi a formy soužití
- změny v životě člověka a jejich reflexe
- zdravý způsob života a péče o zdraví
- rizika ohrožující zdraví a jejich prevence
- hodnota a podpora zdraví
- osobnostní a sociální rozvoj
- dopravní výchova
- etická výchova
- sexuální výchova

Vzdělávání v předmětu v*ýchova ke zdraví* směřuje k:

- získávání základních informací a orientaci v sociálních (mezilidských) vztazích
- postupnému získávání odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví jiných, podpoře preventivní ochrany zdraví
- poznávání zdraví jako důležité životní hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- základní orientaci v otázkách sexuality, vnímání a porozumění pojmu „odpovědné sexuální chování“
- rozpoznání základních rizik ohrožujících zdraví v běžných i mimořádných situacích a k jejich prevenci
- orientaci v základních typech návykových látek, jejich nebezpečí pro život a v nabídce specializované pomoci
- chápání vztahu a vzájemného ovlivňování mezi člověkem a jeho životním prostředím

- prohlubování a upevňování znalostí a dovedností v oblasti bezpečnosti v silničním provozu získané na 1. stupni
- položení základů pro utváření vztahů mezi účastníky silničního provozu, orientaci v nich, pěstování správných reakcí, které vedou k bezpečnosti vlastní i okolí
- rozvíjet základy první předlékařské pomoci
- připravit žáky k získání řidičského oprávnění pro malé motocykly a další skupiny
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech
- a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

Vyučovací předmět v*ýchova ke zdraví* je úzce spjat především s průřezovým tématem osobnostní a sociální výchova, jehož náplní je také věnována velká pozornost. Jednotlivé části osobnostní a sociální výchovy jsou zde probírány podrobně. Dále je zařazeno průřezové téma výchova demokratického občana, multikulturní výchova a mediální výchova. S předmětem souvisí také některá témata z přírodopisu, chemie, zeměpisu, tělesné výchovy a výchovy k občanství. Dále jsou zařazena témata z etické, sexuální a dopravní výchovy.

Výuka probíhá v učebnách školy s potřebnými pomůckami vhodnými k výuce. Učivo je osvojováno po jednotlivých oblastech, navzájem na sebe navazuje a prolíná se.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- utváříme žákům celkový pohled na společenské, ale i přírodní jevy s možností vyhledávat, třídit a orientovat se v získaných informacích z různých oblastí
- učíme žáky plánovat si a řídit vlastní učení
- motivujeme žáky k využívání jejich zkušeností a k prezentaci vlastních názorů

Kompetence k řešení problémů

- u modelových situací mezilidských vztahů učíme žáky navrhovat způsoby řešení a odhadnout svoje chování
- učíme žáky bezpečnému chování při styku s neznámými lidmi, v rizikovém prostředí, v konfliktních a krizových situacích

Kompetence komunikativní

- předkládáme žákům způsoby komunikace v rodině nebo jiné komunitě, podněcujeme je k osvojení kultivovaného projevu
- vybízíme ke komunikaci a projevení názorů
- učíme žáky asertivitě v konfliktních situacích, učíme je slušně odmítnout vnucované
- konfrontujeme chování žákův modelových situacích

Kompetence sociální a personální

- poukazujeme na nutnost požádat v některých situacích o pomoc, vedeme žáky k pomoci ostatním
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování, tím ho ukotvujeme jako přirozený projev žákova chování
- upozorňujeme na bezpečné a odpovědné chování společenské i sexuální
- učíme žáky vhodnému chování k opačnému pohlaví a přiměřeným reakcím na změny v období dospívání
- podporujeme spolupráci při plnění zadaných tematických úkolů

Kompetence občanské

- klademe důraz na dodržování společenských pravidel, na respektování názorů ostatních
- propojujeme základní ekologické poznatky do souvislostí, poukazujeme na potřebu kvality životního prostředí a nutnost jeho ochrany

- učíme žáky rozhodovat se v zájmu ochrany svého zdraví i zdraví ostatních a přijímat za něj zodpovědnost
- předkládáme kontakty na odbornou pomoc

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování pracovní hygieny
- procvičujeme s žáky základy první pomoci
- vedeme žáky k efektivnosti práce a přiměřené rychlosti při rozhodování v dané situaci
- poukazujeme na bezpečnost v dopravě
- dodržujeme ochranu zdraví při různých praktických činnostech

Při realizaci této vzdělávací oblasti klademe důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikaci v modelových situacích i v každodenním životě školy.

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ		
vysvětlí základní lidské potřeby, souvislosti mezi tělesným a duševním zdravím	základní potřeby člověka, složky zdraví a jednotlivé vztahy, celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci	
hodnotí a ovládá prevenci pro podporu zdraví,	prevence zdraví, vliv prostředí na zdraví	
pojmenuje vlivy na zdraví, projevuje zodpovědnost za vlastní zdraví a zdraví ostatních, vyjádří názor k problematice zdraví a diskutuje o něm	individuální odpovědnost za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví podpora zdraví a její formy	OSV/1
uvede jednotlivé programy pro podporu zdraví,	ochrana přírody a životního prostředí	Př, Z
orientuje se v problematice znečištění prostředí a jeho vlivu na úroveň zdraví, posoudí různé vzorce chování z hlediska zdraví svého i druhých	vliv prostředí na zdraví	EtV
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ		EtV
utváří si pozitivní vztah k sobě i k ostatním, kriticky hodnotí vztahy	sebepoznání a sebepojetí vztah k sobě samému a ostatním; klima třídy	OSV/2
hodnotí a zvládá problémové situace, stanoví si dosažitelné osobní cíle a kroky k jejich dosažení	utváření vědomí vlastní identity seberegulace a sebeorganizace činností a chování	
	cvičení sebeovládání, stanovování osobních cílů; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování	OSV/3
ovládá techniky pro meditaci a uvolnění napětí	psychohygiena techniky zvládání stresu a uvolnění meditace	OSV/5
vyjadřuje logicky, věcně a srozumitelně své názory,naslouchá názorům ostatních, věcně oponuje,reaguje asertivně	mezilidské vztahy, komunikace a kooperace, dopad vlastního jednání a chování	OSV/4 EtV
	cvičení dialogu, aktivního naslouchání, empatie, respektování sebe sama i druhých,asertivita	OSV/6
MORÁLNÍ ROZVOJ		
řeší problémy s logickou rozvahou, vyjadřuje a zaujímá postoje k problémům, rozhoduje se a správnost řešení ověřuje	zaujímání postojů, rozhodování se, řešení problémových situací	OSV/7

DOPRAVNÍ VÝCHOVA ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování chodce v silničním provozu a řídí se jimi uvědomuje si vztahy mezi účastníky silničního provozu,respektuje je chápe nutnost dodržovat pravidla dopravní bezpečnost ii ve svém volném čase chová se bezpečně v dopravních prostředcích a na zastávkách v modelových situacích i při akcích školy, dodržuje povinnosti spolujezdce v autě, poutání rozlišuje další dopravní značky a vnímá jejich význam posoudí situaci i z pohledu ostatních účastníků silničního provozu vysvětlí bezpečné chování, zejména z pohledu chodce	pravidla bezpečného a ohleduplného chování na chodníku vztahy mezi účastníky silničního provozu volnočasové aktivity související se silničním provozem, vhodné lokality k uskutečnění takových aktivit obecně, v místě bydliště a pobytovém místě pravidla bezpečnosti při cestování dopravními prostředky (pravidla při jízdě autem, zádržné systémy, vztahy mezi cestujícími a účastníky hromadné dopravy odpovídající značky pro jednotlivá témata odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu pravidla bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici (chůze jednotlivce po silnici a ve skupině, pravidla pohybu na silnici za snížené viditelnosti)	DV

Poznámky:

OSV/1	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty a postoje
OSV/2	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí
OSV/3	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace, sebeorganizace
OSV/4	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace, kompetice
OSV/5	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - psychohygiena
OSV/6	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a komunikace
OSV/7	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - mezilidské vztahy
Př	Přírodopis - životní prostředí a znečištění
Z	Zeměpis - životní prostředí a znečištění
EtV	Etická výchova
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE		
vysvětlí pojem stres, příčiny stresu, vliv stresu na zdraví,ovládá relaxační a regenerační techniky při únavě a stresu a pro předcházení stresu, svěří se s problémem	stres a jeho vztah ke zdraví, jeho příčiny a projevy	OSV
vyvolávajícím stres nebo s jiným zdravotním problémem	relaxační, regenerační a kompenzační techniky překonávání únavy a stresu posilování psychické odolnosti	
vymezí autodestruktivní závislosti a vysvětlí jejich rizika a důsledky, zvládá těžké životní situace	psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečný internet, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu), autodestruktivní závislosti	Př
vysvětlí projevy šikany a násilí a sexuálního zneužívání,odborné pomoci, hodnotí kriticky chování ostatních vůči jemu samému	skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita šikana, týrání, sexuální zneužívání kriminalita mládeže, brutalita v médiích, odborná centra pomoci	EtV
rozumí pojmu sekta a jejím vlivům na členy	aplikovaná etická výchova - obrana proti sektám, působení sekt, informace o různých světových názorech, tolerance bezpečné chování a komunikace přivolání pomoci v případě osobního ohrožení, rozpoznávání krizových a nebezpečných situací a prostředí, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí	EtV
uvědomuje si nebezpečí manipulace v komunikaci, v médiích, v reklamě	nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení vyhodnocování informací, manipulace, reklama, vliv reklamy	MV

respektuje pravidla chování při různých činnostech, vnímá jejich potenciální nebezpečí vysvětlí, co je mimořádná událost aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v běžných i mimořádných modelových situacích poskytne první pomoc DOPRAVNÍ VÝCHOVA	pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví klasifikace mimořádných událostí ochrana člověka za mimořádných situací varovné signály a jiné způsoby varování první pomoc	OČMU
ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování cyklisty v silničním provozu a uplatňuje je v praktických situacích při osobních i školních akcích chová se bezpečně a ohleduplně v roli cyklisty, používá správnou výbavu jízdního kola orientuje se ve vztazích cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu vysvětlí bezpečné chování z pohledu cyklisty odhadne nebezpečí konkrétní situace a vyvodí správné řešení, zachová se adekvátně situaci; předchází nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu (prokazuje v modelových situacích) dodržuje pravidla bezpečné jízdy na kole rozlišuje a respektuje dopravní značky, jejich význam poskytne předlékařskou pomoc	pravidla pro cyklistu výbava jízdního kola, výbava cyklisty doplňky pro bezpečnou jízdu odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu bezpečné a ohleduplné chování v roli chodce i cyklisty technika jízdy, pravidla jízdy mimo silnici pravidla bezpečné jízdy na silnici, také za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek bezpečné překonávání křižovatek vztahy mezi účastníky silničního provozu uplatňování zásad bezpečné jízdy i v době volna a při cestování možné krizové situace, jejich řešení, důležitá spojení; oprava kola další dopravní značky a značení základy předlékařské první pomoci	DV

Poznámky:

OSV	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - psychohygiena
Př	Přírodopis - choroby člověka
MV	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání sdělení
EtV	Etická výchova
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ		
přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů respektuje a vysvětlí obecná pravidla soužití (vrstevníci, partneři), hodnotí mezilidské vztahy, vhodně se chová k opačnému pohlaví	vztahy mezi vrstevníky přátelství, partnerské vztahy (manželství, rodičovství)	MkV, VO, SV
vysvětlí role jednotlivých členů v komunitě, hodnotí různé vlivy na vztahy mezi členy, na kvalitu života a na zdraví	vztahy v komunitách	VDO
vlivy na vztahy mezi členy, na kvalitu života a zdraví	rodina, škola, vrstevníci, spolky	
ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE		Př/1
vysvětlí a uvědomuje si změny tělesné, duševní i sociální v různých částech lidského života	dětství - vývoj jedince	
vyvozuje odpovědnost za své chování a zdraví, respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	puberta - vývoj jedince dospívání - vývoj jedince	SV
respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli mladých lidí,přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování	sexuální dospívání - sexuální orientace,poruchy pohlavní identity	SV,OSV, EV, Př/2
chápe význam sexuální zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování,	plánované rodičovství, antikoncepce	
vysvětlí rizika nechráněného pohlavního styku,orientuje se v boji proti pohlavním chorobám a promiskuitě	nemoci přenosné pohlavním stykem, jejich prevence	
chápe sexualitu jako součást formování osobnosti		
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ		Př/3/4
uplatňuje zásady zdravé výživy a pitného režimu, vysvětlí jejich vliv na zdraví, orientuje se v poruchách příjmu potravy a odborné pomoci	zásady zdravé výživy, pitný režim poruchy příjmu potravy	EtV
rozumí, jak ovlivňují vnější a vnitřní vlivy prostředí zdraví (kvalita ovzduší, vody, hluk, osvětlení, teplota) rozumí údajům na potravinách (trvanlivost, složení)	vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví člověka	
projevuje zodpovědnost za zdravý styl života	tělesná a duševní hygiena	
vysvětlí vztah mezi tělesným a duševním zdravím, osobní zdatností a chorobami, uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	zásady osobní, intimní a duševní hygieny, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, pohybový režim, prevence tělesného a duševního zatížení	TV
plánuje si denní aktivity (pracovní i odpočinkové) podle zásad zdravého životního stylu a podle prospěšnosti pro zdraví, vysvětlí jednotlivé fáze spánku a jeho význam, chápe význam pohybu pro zdraví		EtV

vysvětlí bezpečné způsoby chování v situacích, kde hrozí úraz nebo možnost přenosu nebezpečné choroby, uvede základní cesty přenosu nákaz a jejich prevenci, ví, jak se chránit před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy, vysvětlí termíny preventivní a léčebná péče, odpovědně se chová v situacích úrazu a ohrožujících život, ovládá základní první pomoc, projevuje pochopení pro handicapy ostatních	ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci	
DOPRAVNÍ VÝCHOVA		
aktivně se zapojuje do činností podporujících snižování rizik a nehodovosti v dopravě	role chodce v silničním provozu (odpovědnost chodce a jeho chování, vztahy chodce k ostatním účastníkům silničního provozu), přestupky chodců a ukázka legislativy	DV
charakterizuje souvislost mezi jednáním a charakterovými vlastnostmi osobnosti	role cyklisty v silničním provozu (odpovědnost cyklisty a jeho chování, vztahy cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu)	
vymezí propojení mezi daným tématem a dalšími oblastmi	přestupky cyklistů a ukázka legislativy odpovídající značky pro jednotlivá témata	

Poznámky:

OSV	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí
VDO	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola
MkV	Multikulturní výchova - lidské vztahy
Př/1	Přírodopis - prenatální a postnatální vývoj
Př/2	Přírodopis - pohlavní soustava
Př/3	Přírodopis - trávicí soustava
Př/4	Přírodopis - spánek
Tv	Tělesná výchova - pohybové aktivity
VO	Výchova k občanství - rodina, manželství
EtV	Etická výchova
SV	Sexuální výchova
DV	Dopravní výchova

5.8.2 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *tělesná výchova* se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících. Jeho vzdělávací obsah je členěn do tří částí:

- činnosti ovlivňující zdraví
- činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
- činnosti podporující pohybové učení

Vzdělávací obsah jednotlivých složek na sebe ve výuce navazuje a vzájemně se prolíná. Učivo je osvojováno cyklicky.

Vzdělávání v předmětu *tělesná výchova* směřuje k:

- poznávání vlastních pohybových možností a zájmů
- rozvíjení pohybového nadání podle vlastních individuálních předpokladů
- vnímání zdraví jako důležité životní hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu, tím i na celkové zdraví
- vnímání radostných prožitků z pohybu a dobře zvládnutých dovedností, z komunikace při pohybu
- získávání základní orientace v situacích ohrožujících tělesné a duševní zdraví a k využívání preventivních postupů
- podporování zdravých mezilidských vztahů, rozvoji základních etických a morálních postojů a volního úsilí
- postupnému uvědomování si významu zdatnosti, fyzického vzhledu i duševní pohody pro další život
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů při jejich řešení

V předmětu je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem, které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Do vyučovacího předmětu *tělesná výchova* je začleněno průřezové téma*:* osobnostní a sociální výchova. Je konkretizováno pod tabulkou vzdělávacího obsahu tělesné výchovy jednotlivých ročníků.

Vyučovací předmět je vyučován po 2 hodinách týdně ve všech ročnících. V 1. až 5. ročníku ZŠ je vždy v jedné paralelní třídě rozšířena výuka TV o 1 hodinu týdně, tj. na 3 hodiny týdně. Tyto hodiny mohou být vyučovány také v blocích. Pro děti se zdravotním oslabením zařazujeme individuálně do výuky speciální vyrovnávací, kompenzační, relaxační a jiná cvičení podle druhu zdravotního oslabení. V případě většího zájmu žáků umožňujeme navštěvovat zdravotní tělesnou výchovu.

Výuka předmětu probíhá ve dvou odlišně vybavených tělocvičnách základní školy, na přilehlém školním hřišti a ve volné přírodě. Od 6. ročníku se tělesná výchova vyučuje odděleně (dívky, chlapci).

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- dbáme u žáků na poznávání smyslu, významu a cílů pohybových aktivit
- učíme žáky základní tělocvičné názvosloví a jejich postupné aktivní využívání

- vedeme žáky k rozvoji pohybového nadání podle vlastních individuálních předpokladů a umožňujeme jim tak vnímat vlastní pokrok
- motivujeme a vedeme žáky k aktivnímu zapojování se do tělovýchovných činností a k řízení některých jejich částí

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky přiměřeně reagovat na problémy vzniklé v souvislosti s osvojováním pohybových aktivit a hledat vhodná řešení
- dbáme na propojení nově získaných pohybových dovedností s dosavadními zkušenostmi
- postupně učíme žáky evidovat a vyhodnocovat sportovní výkony a pracovat se sportovními informacemi podle věkových dispozic žáků

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům vydávat některé povely a pokyny, řídit jednoduché činnosti
- dbáme na odpovídající vzájemnou komunikaci a slušné chování při hrách, soutěžích a dalších pohybových aktivitách
- vedeme žáky k vnímání, chápání a užívání prvků neverbální komunikace při sportovních činnostech

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům pohybové aktivity ve skupinách a zaujímání různých rolí ve sportovních družstvech
- ukazujeme dětem potřebu spolupráce ve sportovním týmu, zdůrazňujeme důležitost úkolů, které v týmu plní
- učíme je spoluodpovědnosti za výsledky celého družstva
- postupně rozvíjíme schopnost žáků vzájemně si pomáhat poskytováním účinné a správné záchrany a dopomoci při cvičeních podle věkových dispozic žáků

Kompetence občanské

- v průběhu cvičení a her vedeme žáky k respektování pokynů a daných pravidel
- vedeme žáky k jednání v duchu fair play
- posilujeme sebevědomí méně pohybově nadaných žáků vhodně volenými učebními postupy a pomocí při zvládání jednotlivých cviků
- respektováním individuálních předpokladů a rozdílů učíme žáky toleranci
- umožňujeme a podporujeme zapojování žáků do sportovních aktivit ve škole i mimo ni
- dbáme, aby se žáci při pobytu v přírodě chovali jako zodpovědní turisté
- vedeme žáky k tomu, aby zařazovali pohybové aktivity do svého života jako součást péče o svoje zdraví

Kompetence pracovní

- učíme žáky dodržovat zásady bezpečnosti při cvičebních činnostech i v nestandardním prostředí tak, aby neohrozili zdraví svoje ani ostatních zúčastněných
- podílením se na přípravě pomůcek a nářadí utváříme u žáků pozitivní pracovní návyky
- usilujeme o to, aby si žáci osvojili zásady poskytování první pomoci při sportu

Při pohybovém vzdělávání uplatňujeme diferenciaci činností a hodnocení výkonů žáků. Pohybově nadaní žáci se zúčastňují v průběhu školního roku sportovních soutěží a reprezentují školu. Podle zájmu mají možnost navštěvovat školní sportovní a pohybové aktivity.

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
osvojuje si základní pravidla chování při TV a při jednotlivých pohybových činnostech	organizace, poučení o bezpečnosti při TV a před zahájením a osvojováním jednotlivých pohybových činností	
samostatně se převléká do vhodného cvičebního úboru a umyje se	hygiena při TV - vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity, pravidelné mytí po pohybových aktivitách	
za pomoci učitele vhodným množstvím pohybu a jeho rozložením během dne odstraňuje únavu	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, odstraňování únavy během dne	
osvojuje si správné sezení, držení těla, dýchání	správné sezení, držení těla, dýchání, průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení podle zaměření hodiny	
prakticky se přesvědčuje o různých účincích různých cvičení		
s pomocí učitele se připraví před zahájením pohybové činnosti a po zátěži uklidní		
rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost	kondiční a koordinační cvičení (švihadlo, lano, plné míče, lavičky, žebřiny,rozložená bedna, šplh na tyči)	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
	základy atletiky	
učí se pojmenovat základní atletické disciplíny	základní pojmy a povely	
	zjednodušené startovní povely a signály	
s pomocí učitele si postupně uvědomuje, že běhy,skoky a hody jsou nejvhodnější přirozené činnosti, které všestranně ovlivňují organismus	průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti, vytrvalosti, odrazové síly a obratnosti	
	polovysoký start	
osvojuje si techniky běhu, skoku do dálky a hodu míčkem	rychlý běh 20 - 60 m	
	běh kombinovaný s chůzí podle tělesných dispozic žáka do 10 minut	
	skok do dálky z rozběhu	
	hod míčkem z místa	
	základy gymnastiky	
osvojuje si názvy používaného nářadí a náčiní	průpravná gymnastická cvičení	
osvojuje si základní pojmy prováděných cviků	akrobacie - průpravná cvičení pro kotoul vpřed, kotoul vpřed,	
osvojuje si provedení jednotlivých gymnastických cvičení	přeskoky - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu	
	skoky prosté odrazem snožmo z gymnastického můstku	

	kladinka - chůze s dopomocí	
	pohybové hry	
vnímá radost ze hry a příjemné zážitky	drobné hry s různým zaměřením,	
osvojuje si organizační povely pro realizaci her	s využitím různých pomůcek (hraček,kroužků, krabic)	
učí se dodržovat stanovená pravidla her a spolupracovat ve skupině	pohybové hry soutěživé	
	v družstvech průpravné úpoly - přetahy a přetlaky	
	základy sportovních her	
osvojuje si základní způsoby házení a chytání míče, spolupracuje ve skupině	manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (hody, chytání)	
činnosti s míčem užívá v pohybovém režimu	spolupráce při hrách, soutěžích	
	rytmické a kondiční formy cvičení pro děti	
pokouší se o vyjádření jednoduché melodie, rytmu,písně pohybem, napodobuje pohyb	vyjádření hudby pohybem	HV
	základy estetického pohybu - chůze, běh, poskoky, obraty	
rozvíjí své estetické vnímání a cítění	jednoduché tance	
	turistika a pobyt v přírodě	
za pomoci dospělých se připraví na turistickou akci	přesun do terénu, základní technika	
pohybuje se v terénu	chůze, chování v přírodě	
uvědomuje si možná nebezpečí a chová se podle toho		
seznamuje se s místy vhodnými pro hru	místa vhodná pro hru	DV
elementárním způsobem se učí chránit přírodu		
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
seznamuje se se základním tělocvičným názvoslovím osvojovaných činností	komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví	
reaguje na smluvené povely, signály a gesta učitele	osvojovaných činností,smluvené povely, signály	
osvojuje si ukázněné a pozorné chování při organizaci prostoru a činností s pomocí učitele a podle jeho pokynů se v rámci svých možností podílí na přípravě a úklidu tělocvičného nářadí a náčiní	organizace při TV - organizace prostoru, činností ve známém prostředí (zaujímání a změny míst apod.)	
učí se dodržovat dohodnutá pravidla a nepodvádět	zásady jednání a chování – dodržování smluvených pravidel, čestné jednání	
Rozšířená výuka TV		
učí se nebát vody, hraje hry, učí se základům plaveckého stylu "prsa"	plavání (20 hodin)	
	zimní sporty (6 hodin)	
sáňkuje	sáňkování	
osvojuje si základy bruslení - jízda vpřed	bruslení	
pohybuje se bezpečně v terénu	zimní turistika	
zdokonaluje se v atletických disciplínách	atletika (5 hodin)	
	běh krátký; sprint, start	
	skok z místa	
absolvuje speciální průpravu pro hry s míčem	sportovní a pohybové hry (4 hodiny)	

Poznámky:

HV Hudební výchova - estetické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
DV Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
osvojuje si základní pravidla chování při TV a při jednotlivých pohybových činnostech	organizace, poučení o bezpečnosti při TV a před zahájením a osvojováním jednotlivých pohybových činností	
samostatně se převléká do vhodného cvičebního úboru a umyje se	hygiena při TV - vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity, pravidelné mytí po pohybových aktivitách	
za pomoci učitele vhodným množstvím pohybu a jeho rozložením během dne odstraňuje únavu	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, odstraňování únavy během dne	
osvojuje si a upevňuje správné sezení,držení těla, dýchání	správné sezení, držení těla, dýchání	
prakticky se přesvědčuje o různých účincích různých cvičení, uvědomuje si své pohybové přednosti a nedostatky	průpravná, kompenzační, vyrovnávací,relaxační cvičení podle zaměření hodiny	
	správné zvedání zátěže	
podle potřeby zařazuje do svého režimu ve škole a doma vhodné pohybové činnosti osvojené při TV	kondiční a koordinační cvičení (švihadlo, lano, plné míče,	
s pomocí učitele se připraví před zahájením pohybové činnosti a po zátěži se uklidní, rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost	lavičky, žebřiny, rozložená bedna, šplh na tyči)	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
	základy atletiky	
učí se pojmenovat základní atletické disciplíny a pojmy související s během, skokem do dálky a hodem	základní pojmy a povely	
	zjednodušené startovní povely a signály	
s pomocí učitele si postupně uvědomuje, že běh, skoky a hody jsou nejvhodnější přirozené činnosti, které všestranně ovlivňují organismus	průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti, vytrvalosti, odrazové síly a obratnosti	
	polovysoký start	
osvojuje si techniky běhu, skoku do dálky a hodu míčkem	základy nízkého startu	
	rychlý běh 20 - 60 m	
	běh kombinovaný s chůzí podle tělesných dispozic žáka do 10 minut	
	skok do dálky z rozběhu	
	hod míčkem z místa, z chůze	
	základy gymnastiky	
osvojuje si názvy používaného nářadí a náčiní	průpravná gymnastická cvičení	
osvojuje si základní pojmy prováděných cviků	akrobacie - průpravná cvičení pro kotoul vpřed, vzad, kotoul vpřed, vzad	

uvědomí si význam zpevnění těla pro snazší provádění gymnastických cvičení osvojuje si a upevňuje provedení jednotlivých gymnastických cvičení vnímá radost ze hry a příjemné zážitky osvojuje si organizační povely pro realizaci her, učí se dodržovat stanovená pravidla her a spolupracovat ve skupině některé osvojené pohybové hry uplatňuje se spolužáky i mimo tělesnou výchovu osvojuje si základní způsoby házení a chytání míče spolupracuje ve skupině činnosti s míčem užívá v pohybovém režimu tvořivě vyjadřuje jednoduché melodie, rytmy,písně pohybem rozvíjí své estetické vnímání a cítění za pomoci dospělých se připraví na turistickou akci pohybuje se v terénu uvědomuje si možná nebezpečí a chová se podle toho používá bezpečná místa pro hru elementárním způsobem se učí chránit přírodu ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ seznamuje se se základním tělocvičným názvoslovím osvojovaných činností reaguje na smluvené povely, signály a gesta učitele osvojuje si ukázněné a pozorné chování při organizaci prostoru a činností s pomocí učitele a podle jeho pokynů se v rámci svých možností podílí na přípravě a úklidu tělocvičného nářadí a náčiní učí se dodržovat dohodnutá pravidla a nepodvádět	přeskoky - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu skoky prosté odrazem snožmo z gymnastického můstku kladinka - chůze s dopomocí hrazda - ručkování ve visu pohybové hry drobné hry s různým zaměřením, s využitím různých pomůcek (hraček, kroužků, krabic), pro zdokonalování nových pohybových dovedností, pro rozvoj pohybové představivosti pohybové hry soutěživé v družstvech průpravné úpoly - přetahy a přetlaky základy sportovních her manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (hody, chytání)spolupráce při jednoduchých míčových hrách, soutěžích rytmické a kondiční formy cvičení pro děti vyjádření hudby pohybem základy estetického pohybu - chůze, běh, poskoky, obraty jednoduché tance turistika a pobyt v přírodě přesun do terénu, základní technika chůze bezpečnost v dopravě hry v přírodním prostředí vhodná místa ke hře chování v přírodě komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností,smluvené povely, signály organizace při TV - organizace prostoru,činností ve známém prostředí (zaujímání a změny míst apod.) zásady jednání a chování – dodržování smluvených pravidel, čestné chování	 HV DV
Rozšířená výuka TV sáňkuje rozvíjí techniku bruslení, nacvičuje jízdu vzad bezpečně se pohybuje v zimním terénu	 zimní sporty (12 hodin) sáňkování bruslení zimní turistika atletika (10 hodin)	

absolvuje specializovanou atletickou přípravu rozvíjí hráčské schopnosti a dovednosti učí se spolupracovat v týmu	hody - kriketový míček, plné míče – autové vhazování běh krátký, start nízký sportovní a pohybové hry (13 hodin) fotbal - průprava, základní pravidla, vedení míče, přihrávky vybíjená - průprava, technika přihrávek, chytání míče, střelba na cíl házená - průprava, základní pravidla	

Poznámky:

HV Hudební výchova - etatistické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
DV Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
upevňuje a dodržuje základní pravidla chování při TV a při jednotlivých pohybových činnostech	organizace, poučení o bezpečnosti při TV a před zahájením a osvojováním si jednotlivých pohybových činností	
samostatně se převléká do vhodného cvičebního úboru a umyje se	hygiena při TV - vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity, pravidelné mytí po pohybových aktivitách	
za pomoci učitele vhodným množstvím pohybu a jeho rozložením během dne odstraňuje únavu	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, odstraňování únavy během dne	
upevňuje si správné sezení, držení těla, dýchání	správné držení těla, dýchání	
prakticky se přesvědčuje o různých účincích různých cvičení, uvědomuje si své pohybové přednosti a nedostatky	průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení podle zaměření hodiny správné zvedání zátěže	
podle potřeby zařazuje do svého režimu ve škole a doma vhodné pohybové činnosti osvojené při TV s pomocí učitele se připraví před zahájením pohybové činnosti a po zátěži se uklidní rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost	kondiční a koordinační cvičení (švihadlo, lano, plné míče, lavičky, žebřiny, rozložená bedna, šplh na tyči)	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇPOHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
	základy atletiky	
pojmenuje základní atletické disciplíny a pojmy související s během, skokem do dálky a hodem	základní pojmy a povely zjednodušené startovní povely a signály	
s pomocí učitele si postupně uvědomuje, že běh, skoky a hody jsou nejvhodnější přirozené činnosti, které všestranně ovlivňují organismus	průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti, vytrvalosti, odrazové síly a obratnosti polovysoký start základy nízkého startu	
upevňuje si techniky běhu, skoku do dálky a hodu míčkem	rychlý běh 20 - 60 m běh kombinovaný s chůzí podle tělesných dispozic žáka do 10 minut skok do dálky z rozběhu hod míčkem z místa, z chůze	
	základy gymnastiky	
užívá názvy nářadí a náčiní	průpravná gymnastická cvičení	
osvojuje a upevňuje si základní pojmy	akrobacie - průpravná cvičení pro kotoul vpřed, vzad, kotoul vpřed, vzad	

uvědomuje si význam zpevnění těla pro snazší provádění gymnastických cvičení osvojuje si provedení jednotlivých gymnastických cvičení a uvědomuje si jejich význam pro správné držení těla, rozvoj pohyblivosti, obratnosti a síly uvědomuje si přínos hry pro radost a příjemné zážitky reaguje na organizační povely pro realizaci her dodržuje stanovená pravidla her a spolupracuje ve skupině některé osvojené pohybové hry využívá se spolužáky i mimo tělesnou výchovu osvojuje si základní způsoby házení a chytání míče spolupracuje ve skupině činnosti s míčem užívá v pohybovém režimu tvořivě vyjadřuje jednoduché melodie, rytmy, písně pohybem rozvíjí své estetické vnímání a cítění za pomoci dospělých se připraví na turistickou akci přesunuje se do terénu, bezpečně se v něm pohybuje uvědomuje si možná nebezpečí a chová se podle toho vybírá bezpečná místa pro hru elementárním způsobem se učí chránit přírodu ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ seznamuje se se základním tělocvičným názvoslovím osvojovaných činností reaguje na smluvené povely, signály a gesta učitele osvojuje si ukázněné a pozorné chování při organizaci prostoru a činností s pomocí učitele a podle jeho pokynů se v rámci svých možností podílí na přípravě a úklidu tělocvičného nářadí a náčiní učí se dodržovat dohodnutá pravidla a nepodvádět	přeskoky - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku přeskok dílů rozložené bedny z gymnastického můstku kladinka - chůze s dopomocí, bez dopomoci hrazda - ručkování ve visu pohybové hry drobné hry s různým zaměřením, s využitím různých pomůcek hry pro zdokonalování nových pohybových dovedností, pro rozvoj pohybové představivosti pohybové hry soutěživé v družstvech průpravné úpoly - přetahy a přetlaky základy sportovních her manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (hody, chytání) spolupráce při jednoduchých míčových hrách, soutěžích rytmické a kondiční formy cvičení pro děti vyjádření hudby pohybem základy estetického pohybu - chůze, běh, poskoky, obraty jednoduché tance turistika a pobyt v přírodě přesun do terénu, základní technika chůze bezpečnost v dopravě, dopravních prostředcích a na zastávkách aplikace her v přírodním prostředí vhodná místa ke hře chování v přírodě komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností smluvené povely, signály organizace při TV - organizace prostoru,činností ve známém prostředí zásady jednání a chování – dodržování smluvených pravidel, čestné chování	HV DV OČMU

Rozšířená výuka TV procvičuje bruslení orientuje se v zimním terénu, umí si poradit v nezvyklé situaci zdokonaluje si techniku hodu kriketovým míčkem osvojuje si zásady vytrvalostního běhu rozvíjí vytrvalost, sílu a obratnost osvojuje si pravidla na zmenšeném hřišti osvojuje si pravidla na zmenšeném hřišti	zimní sporty (8 hodin) bruslení zimní turistika atletika (8 hodin) hod kriketovým míčkem nácvik vytrvalostního běhu kondiční cvičení (4 hodiny) švihadlo - skok vpřed, vzad sportovní a pohybové hry (15 hodin) fotbal - pravidla, nácvik na zmenšeném hřišti házená - pravidla, nácvik vybíjená - pravidla	

Poznámky:

HV	Hudební výchova - estetické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí- celoškolní projekt - turistika - bezpečnost v dopravě, dopravní značky
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
dodržuje základní pravidla chování při TV a při jednotlivých pohybových činnostech	organizace, poučení o bezpečnosti při TV a před zahájením a osvojování si jednotlivých pohybových činností	
bezpečně připraví nářadí, náčiní a pomůcky		
v případě úrazu poskytne nebo přivolá pomoc	první pomoc při TV	
dodržuje osobní hygienu při různých pohybových aktivitách, rozlišuje vhodné a nevhodné prostředí pro sport	hygiena při TV - vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity	
uvědomuje si nevhodné činnosti, které ohrožují jeho zdraví	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu, správné držení těla, dýchání,	
snaží se o správné a přesné provedení cviků	průpravná, kompenzační,	
vnímá účinky korektivních cvičení v souvislosti s jednostrannou zátěží	vyrovnávací, relaxační cvičení	
uvědomuje si své pohybové přednosti a nedostatky	správné zvedání zátěže	
podle potřeby zařazuje do svého režimu ve škole a doma vhodné pohybové činnosti osvojené při TV		
s pomocí učitele se připraví před zahájením pohybové činnosti a po zátěži se uklidní	kondiční a koordinační cvičení (švihadlo, lano, plné míče, lavičky, žebřiny, rozložená bedna, šplh na tyči)	
rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost		
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	základy atletiky	
vyjmenuje základní atletické disciplíny a pojmy související s během, skokem do dálky a hodem	základní pojmy a povely	
	startovní povely a signály	
připraví se před pohybovou činností, uklidní se po zátěži	průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti, běžecká abeceda	
uvědomuje si, že běh, skoky a hody	polovysoký start, nízký start	
jsou nejvhodnější přirozené činnosti,	rychlý běh do 60 m	
které všestranně ovlivňují organismus	vytrvalý běh do 1000 m	
upevňuje si a rozvíjí techniky běhu,	skok do dálky z rozběhu	
skoku do dálky a hodu míčkem	hod míčkem z chůze, z rozběhu	
učí se změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách	změření a zápis výkonu v osvojovaných disciplínách	
	základy gymnastiky	
upevňuje si názvy používaného nářadí a náčiní	průpravná gymnastická cvičení	
upevňuje si základní pojmy osvojovaných cviků	akrobacie - kotoul vpřed, vzad modifikace kotoulů	
uvědomuje si význam zpevnění těla pro snazší provádění gymnastických cvičení	přeskoky - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku	
	přeskok dílů rozložené bedny z gymnastického můstku	
	roznožka přes kozu našíř	

osvojuje si a upevňuje provedení jednotlivých gymnastických cvičení a uvědomuje si jejich význam pro správné držení těla, rozvoj pohyblivosti, obratnosti a síly	kladinka - chůze bez dopomoci hrazda - shyb stojmo - odrazem přešvih do vzporu vzadu stojmo - stoj shyb stojmo - přešvihy do svisu střemhlav (svisu závěsem levou – pravou v podkolení) a zpět do stoje	
uvědomuje si přínos hry pro radosta příjemné zážitky	pohybové hry drobné hry s různým zaměřením, s využitím různých pomůcek	
některé pohybové hry si pamatuje, vytváří nové varianty her	netradiční pohybové hry a aktivity pro rozvoj pohybové představivosti	
spolupracuje ve skupině, respektuje opačné pohlaví, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná přestupky proti pravidlům, adekvátně na ně reaguje	pohybové hry soutěživé v družstvech pohybové hry v přírodním prostředí průpravné úpoly - přetahy a přetlaky	
osvojuje si elementární herní činnosti jednotlivce	základy sportovních her průprava pro sportovní hry - přihrávky, pohyb s míčem, bez míče, vedení míče, střelba	
hraje utkání podle zjednodušených pravidel	průpravné hry - zjednodušená pravidla vybíjená, minifotbal	
spolupracuje při hře v družstvu	spolupráce ve hře, soutěži rytmické a kondiční formy cvičení pro děti	
vyjadřuje jednoduché melodie, rytmy pohybem rozvíjí své estetické vnímání a cítění	vyjádření hudby a rytmu pohybem základy estetického pohybu těla jednoduché tance	HV
připraví se na turistickou akci	turistika a pobyt v přírodě	OČMU
pohybuje se i v náročnějším terénu s pomocí učitele, zakládá a likviduje tábořiště	přesun a pohyb v mírně náročném terénu, stavba a likvidace tábořiště	
využívá přírodní překážky k aplikaci pohybových dovedností	aplikace her v přírodním prostředí	
upevňuje si základy ochrany přírody	chování v přírodě	
slušně se chová v dopravních prostředcích	bezpečnost v dopravě, dopravní značky	DV
v modelových situacích nacvičuje jízdu na kole na dopravním hřišti	výbava jízdního kola a cyklisty, jízda na kole	
první pomoc při lehčích úrazech	pomoc při úrazu	
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
upevňuje si základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností,	
reaguje na smluvené povely, signály a gesta učitele	smluvené povely, signály	
respektuje organizaci prostoru a činností	organizace při TV - organizace prostoru činností ve známém prostředí	
podle pokynů učitele se v rámci svých možností podílí na přípravě a úklidu tělocvičného nářadí		ČSP

a náčiní dodržuje dohodnutá pravidla učí se změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplinách učí se orientovat v informacích o pohybových a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště	 zásady chování, fair play měření a posuzování pohybových výkonů informace o pohybových činnostech	
Rozšířená výuka TV rozvíjí atletické, kondiční a hráčské schopnosti zdokonaluje techniku bruslení učí se základům lyžování orientuje se v zimním terénu, překonává nezvyklé překážky sáňkuje zdokonaluje techniku v atletických disciplínách, připravuje se na soutěže osvojí si techniku, trénuje vytrvalost a obratnost trénuje přesnost, vytrvalost, sílu procvičuje pravidla uvedených sportovních her, nacvičuje spolupráci v týmu rozvíjí hráčské schopnosti a dovednosti	 týdenní letní soustředění (20 hodin) zimní sporty (8 hodin) bruslení lyžování zimní turistika pro nelyžující žáky sáňkování pro nelyžující žáky atletika (2 hodiny) běhy štafety skok daleký s rozběhem kondiční cvičení (2 hodiny) švihadlo - vajíčko, skoky střídmonož dribling s basketbalovým míčem sportovní a pohybové hry (3 hodiny) fotbal vybíjená házená	

Poznámky:

HV	Hudební výchova - estetické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných situací - celoškolní projekt - turistika - bezpečnost v dopravě, dopravní značky
ČSP	Člověk a svět práce - pomoc při přípravě a úklidu nářadí
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
dodržuje základní pravidla chování při TV	organizace, poučení o bezpečnosti	
a při jednotlivých pohybových činnostech bezpečně připraví nářadí, náčiní a pomůcek	při TV a před zahájením a osvojováním si jednotlivých pohybových činností	
v případě úrazu poskytne nebo přivolá pomoc	první pomoc při TV	
dodržuje osobní hygienu při různých pohybových aktivitách, rozlišuje vhodné a nevhodné prostředí pro sport	hygiena při TV - vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity	
uvědomuje si nevhodné činnosti, které ohrožují jeho zdraví	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu	
snaží se o správné a přesné provedení cviků vnímá účinky korektivních cvičení v souvislosti s jednostrannou zátěží	správné držení těla, dýchání průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení	
uvědomuje si své pohybové přednosti a nedostatky	správné zvedání zátěže	
podle potřeby zařazuje do svého režimu ve škole a doma vhodné pohybové činnosti osvojené při TV		
s pomocí učitele se připraví před zahájením pohybové činnosti a po zátěži se uklidní	kondiční a koordinační cvičení (švihadlo, lano, plné míče, lavičky, žebřiny, rozložená bedna, šplh na tyči)	
rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost		
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
	základy atletiky	
vyjmenuje základní atletické disciplíny a pojmy související s během, skokem do dálky a hodem	základní pojmy a povely	
připraví se před pohybovou činností, uklidní po zátěži	startovní povely a signály	
uvědomuje si, že běh, skoky a hody jsou nejvhodnější přirozené činnosti, které všestranně ovlivňují organismus	průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti, běžecká abeceda, polovysoký start, nízký start	
upevňuje si a rozvíjí techniky běhu, skoku do dálky a hodu míčkem, usiluje o zlepšení výkonů, změří a zapíše výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími	rychlý běh do 60 m	
	vytrvalý běh do 1000 m	
	skok do dálky z rozběhu	
	hod míčkem z chůze, z rozběhu	
	změření a zápis výkonu v osvojovaných disciplínách	
	základy gymnastiky	
užívá názvy používaného nářadí a náčiní	průpravná gymnastická cvičení	
užívá základní pojmy osvojovaných cviků	akrobacie - kotoul vpřed, vzad modifikace kotoulů	
	průprava pro stoj na rukou	
uvědomuje si význam zpevnění těla pro snazší provádění gymnastických cvičení	přeskoky - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku	

	přeskok dílů rozložené bedny z gymnastického můstku roznožka přes kozu našíř	
osvojuje si a upevňuje provedení jednotlivých gymnastických cvičení a uvědomuje si jejich význam pro správné držení těla, rozvoj pohyblivosti, obratnosti a síly	kladinka - chůze bez dopomoci hrazda - shyb stojmo - odrazem přešvih do vzporu vzadu stojmo - stoj shyb stojmo - přešvihy do svisu střemhlav (svisu závěsem levou – pravou v podkolení) a zpět do stoje náskok do vzporu - sešin	
uvědomuje si přínos hry pro upevňování kolektivu některé pohybové hry si pamatuje, vytváří nové varianty her	pohybové hry drobné hry s různým zaměřením, s využitím různých pomůcek netradiční pohybové hry a aktivity pro rozvoj pohybové představivosti	
spolupracuje ve skupině, respektuje opačné pohlaví, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná přestupky proti pravidlům, adekvátně na ně reaguje zorganizuje některé nenáročné hry a soutěže	pohybové hry soutěživé v družstvech pohybové hry v přírodním prostředí průpravné úpoly - přetahy a přetlaky	
provádí elementární herní činnosti jednotlivce	základy sportovních her průprava pro sportovní hry - přihrávky, pohyb s míčem, bez míče, vedení míče, střelba	
hraje utkání podle zjednodušených pravidel	průpravné hry - zjednodušená pravidla, vybíjená, minifotbal	
spolupracuje při hře v družstvu	spolupráce ve hře, soutěži	OSV
	rytmické a kondiční formy cvičení pro děti	
vyjadřuje jednoduché melodie, rytmy pohybem	vyjádření hudby a rytmu pohybem	HV
rozvíjí své estetické vnímání a cítění	základy estetického pohybu těla jednoduché tance	
připraví se na turistickou akci	turistika a pobyt v přírodě	OČMU
pohybuje se i v náročnějším terénu	přesun a pohyb v mírně náročném terénu	
pod dohledem učitele zakládá a likviduje tábořiště	stavba a likvidace tábořiště	
využívá přírodní překážky k aplikaci pohybových dovedností	aplikace her v přírodním prostředí	
upevňuje si základy ochrany přírody	chování v přírodě	
uvědomuje si vztahy mezi účastníky silničního provozu	shrnutí pravidel bezpeč. a ohleduplného chování při pohybu na silnici	DV
poskytne první pomoc při lehčích úrazech	pomoc při úrazu	
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
užívá základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	
reaguje na smluvené povely, signály a gesta učitele	smluvené povely, signály	
respektuje organizaci prostoru a činností podle pokynů učitele se v rámci svých možností podílí na přípravě a úklidu tělocvičného nářadí a náčiní	organizace při TV - organizace prostoru, činností ve známém prostředí	ČSP

dodržuje dohodnutá pravidla seznámí se s olympijskými ideály a symboly osvojuje si a dodržuje platná nebo dohodnutá pravidla dané pohybové činnosti změří a zapíše výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími orientuje se v informacích o pohybových a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště	zásady jednání a chování - chování v duchu fair play olympijské ideály a symboly pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových dovedností měření a posuzování pohybových výkonů informace o pohybových činnostech	
Rozšířená výuka TV absolvuje lyžařský výcvik zdokonaluje techniku pohybuje se v zimním terénu, orientuje se v něm zdokonaluje techniku v jednotlivých atletických disciplínách připravuje se na soutěže průběžně rozvíjí vytrvalost, sílu a obratnost nacvičuje techniku zdokonaluje hráčskou techniku a spolupráci v týmu nacvičuje smíšenou hru chlapců a dívek	 týdenní zimní soustředění (20 hodin) zimní sporty (4 hodiny) bruslení zimní turistika atletika (4 hodiny) skok daleký s odrazem z prkénka trojskok z místa běhy a štafety kondiční cvičení (2 hodiny) švihadlo dribling hod medicinbalem vzad přes hlavu sportovní a pohybové hry (5 hodin) fotbal vybíjená smíšených družstev házená	

Poznámky:

OSV	Sociální rozvoj - mezilidské vztahy, kooperace a kompetice - spolupracuje, zvládá situace sportovních soutěží
HV	Hudební výchova - estetické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí - celoškolní projekt - turistika - bezpečnost v dopravě, dopravní značky
ČSP	Člověk a svět práce - pomoc při přípravě a úklidu nářadí
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
dbá na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při TV a sportu	plán práce, organizace, poučení o bezpečnosti a hygieně při TV a sportu	
v případě potřeby poskytne první pomoc zraněnému	první pomoc při TV a sportu	OČMU
vnímá rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců	sport dívek a chlapců	VZ
respektuje individuální předpoklady a rozdíly v tělesné zdatnosti a výkonnosti	rekreační a výkonnostní sport	
osvojuje si dovednosti tato cvičení samostatně využívat pro přípravu před i po ukončení pohybové činnosti ve shodě se zatěžovanými svaly a ve svém pohybovém režimu	průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační aj. cvičení	
rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost	kondiční a koordinační cvičení	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	atletika	
chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty	atletická abeceda, průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti	
vhodným způsobem se připraví před prováděním jednotlivých atletických činností	běh v terénu do 20 minut rychlý běh na 60 m	
osvojuje si a rozvíjí techniky jednotlivých atletických disciplín	běh na 400m běh na 600m (D) běh na 1000 m (H)	
podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	skok do dálky	
zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování	skok do výšky hod míčkem	
vybraní žáci získané dovednosti uplatňují jako reprezentanti školy v atletických soutěžích		
	gymnastika	
aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	akrobacie - kotouly a jejich modifikace;	
cvičí podle slovních pokynů, případně grafického návodu	stoj na lopatkách, přemet stranou;	
	stoj na rukou; rovnovážné polohy v postojích	
osvojuje si a zdokonaluje provedení jednotlivých gymnastických cvičení a tím rozvíjí svou obratnost, zdatnost, posiluje volní a charakterové vlastnosti (odvahu, koncentraci, rozhodnost, sebevědomí, schopnost překonávat překážky)	přeskoky - roznožka a skrčka přes kozu našíř hrazda po čelo - náskok do vzporu, zákmihem seskok, sešin;	
	výmyk odrazem jednonož	
podílí se na poskytování záchrany a dopomoci při osvojovaných cvičeních	kladina 1 m (D) - různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty; rovnovážné polohy; klus, poskoky	
	pohybové hry	

chápe význam her pro upevňování kolektivu a mezilidských vztahů snaží se o čestné jednání samostatně organizuje a řídí některé hry provádí základní herní činnosti jednotlivce, uplatňuje je ve hře uvědomuje si role v družstvu uvědomuje si význam sebeobranných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem vyjádří dynamiku pohybem vnímá estetickou a zdravotní funkci cvičení s hudbou rozliší estetický a neestetický pohyb a naznačí jeho příčiny zorganizuje jednoduchou turistickou akci dbá na dodržování bezpečnosti i v méně známém prostředí přírody, silničním provozu, osvojuje si pravidla bezpečného chování cyklisty přizpůsobí svou činnost možným nebezpečím úrazu v případě potřeby poskytne první pomoc při sportu v různém prostředí ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností reaguje na smluvené povely, signály, gesta a v případě potřeby je při různých pohybových činnostech užívá spolupracuje a vhodně komunikuje při osvojovaných pohybových činnostech připraví a uklidí náčiní a nářadí potřebné k tělocvičné činnosti, podílí se na údržbě cvičišť osvojuje si a dodržuje platná nebo dohodnutá	pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry hry podle zájmů a schopností žáků sportovní hry přehazovaná - přehození míče přes síť, rychlá a přesná přihrávka, prudké odehrání míče do soupeřova pole ve výskoku házená - správný postoj při přihrávce, vrchní přihrávka jednoruč na místě, za pohybu, driblink bez očního kontaktu s míčem, střelba ve výskoku fotbal - zpracování míče, přihrávky, střelba, vedení míče, vhazování, uvolňování, činnost brankáře úpoly přetahy, přetlaky, úpolové odpory, pády vzad, stranou střehové postoje estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem základy rytmické gymnastiky – ovládání, těla podle daného rytmu, soulad pohybu s hudbou turistika, příprava turistické akce přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu bezpečná jízda na kole chůze se zátěží v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody první pomoc při sportu v různém prostředí a podmínkách, odsun raněného komunikace v TV - tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech organizace prostoru a pohybových činností - příprava a úklid náčiní a nářadí základní údržba cvičišť pravidla osvojovaných pohybových	HV DV

pravidla dané pohybové činnosti naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky jako je čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu provede sebehodnocení v dané pohybové činnosti, zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	činností, her, závodů, soutěží historie a současnost sportu – významné sportovní soutěže a sportovci zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů, evidence, vyhodnocování, měření délky, času, výšky, práce se stopkami, pásmem	 FY

Poznámky:

OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí- celoškolní projekt - poskytnutí první pomoci
VZ	Výchova ke zdraví - změny v životě člověka - rozdíl mezi sportem dívek a chlapců
HV	Hudební výchova - estetické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
FY	Fyzika - měření fyzikálních veličin
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
dbá na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při TV a sportu	plán práce, organizace, poučení o bezpečnosti a hygieně při TV a sportu	
v případě potřeby poskytne první pomoc zraněnému	první pomoc při TV a sportu	OČMU
vnímá rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců	sport dívek a chlapců	
respektuje individuální předpoklady a rozdíly v tělesné zdatnosti a výkonnosti	rekreační a výkonnostní sport	
osvojuje si dovednosti tato cvičení samostatně využívat pro přípravu před pohybovou činností, po ukončení pohybové činnosti ve shodě se zatěžovanými svaly a ve svém pohybovém režimu	průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační aj. cvičení	
rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost	kondiční a koordinační cvičení	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	atletika	
chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty	atletická abeceda, průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti	
vhodným způsobem se připraví před prováděním jednotlivých atletických činností	běh v terénu do 20 minut	
	rychlý běh na 60 m	
osvojuje si a rozvíjí techniky jednotlivých atletických disciplin	běh na 400m	
	běh na 600m (D)	
podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	běh na 1000 m (H)	
	skok do dálky	
zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování	skok do výšky	
	hod míčkem	
vybraní žáci získané dovednosti uplatňují jako reprezentanti školy v atletických soutěžích	nácvik vrhu koulí do 3kg D, do 5 kg CH	
	štafetový běh	OSV
	gymnastika	
aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	akrobacie - kotouly a jejich modifikace, kotoul letmo;	
cvičí podle slovních pokynů, případně grafického návodu	stoj na lopatkách, přemet stranou;	
osvojuje si a zdokonaluje provedení jednotlivých gymnastických cvičení a tím rozvíjí svou obratnost, zdatnost, posiluje volní a charakterové vlastnosti (odvahu, koncentraci, rozhodnost, sebevědomí, schopnost překonávat překážky)	stoj na rukou; rovnovážné polohy v postojích	
	přeskoky - roznožka a skrčka přes kozu našíř	
	hrazda po čelo - náskok do vzporu, zákmihem seskok, sešin; výmyk odrazem jednonož	
podílí se na poskytování záchrany a dopomoci při osvojovaných cvičeních	kladina 1 m (D) - různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty; rovnovážné polohy; klus, poskoky	
	pohybové hry	

chápe význam her pro upevňování kolektivu	pohybové hry s různým zaměřením	
a mezilidských vztahů	netradiční pohybové hry	
snaží se o čestné jednání	hry podle zájmů a schopností žáků	
samostatně organizuje a řídí některé hry	hry v přírodním prostředí	
	sportovní hry	
provádí základní herní činnosti jednotlivce, uplatňuje je ve hře uvědomuje si role v družstvu seznamuje se se základními pravidly chápe význam her jako aktivní rekreační činnost	přehazovaná - přehození míče přes síť, rychlá a přesná přihrávka, prudké odehrání míče do soupeřova pole ve výskoku volejbal - přihrávky obouruč vrchem, spodem nácvik házené - správný postoj při přihrávce, vrchní přihrávka jednoruč na místě, za pohybu, driblink bez očního kontaktu s míčem, střelba ve výskoku hra se zjednodušenými pravidly fotbal - zpracování míče, přihrávky, střelba, vedení míče, vhazování, uvolňování, činnost brankáře	
	úpoly	
uvědomuje si význam sebeobranných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem	přetahy, přetlaky, úpolové odpory, pády vzad, stranou, střehové postoje	
	estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem	
vyjádří dynamiku pohybem vnímá estetickou a zdravotní funkci cvičení s hudbou rozliší estetický a neestetický pohyb a naznačí jeho příčiny	základy rytmické gymnastiky - ovládání těla podle daného rytmu, soulad pohybu s hudbou	HV
	turistika a pobyt v přírodě	
zorganizuje jednoduchou turistickou akci	příprava turistické akce	
odhadne nebezpečí v silničním provozu, řeší modelové situace	pravidla pro bezpečné překonávání křižovatky	DV
přizpůsobí svou činnost možným nebezpečím úrazu	chůze se zátěží v mírně náročném terénu táboření, ochrana přírody	
v případě potřeby poskytne první pomoc při sportu v různém prostředí	první pomoc při sportu v různém prostředí a podmínkách, odsun raněného	OČMU
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	komunikace v TV - tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	
reaguje na smluvené povely, signály, gesta a v případě potřeby je při různých pohybových činnostech užívá	smluvené povely, signály, gesta, značky	
spolupracuje a vhodně komunikuje při osvojovaných pohybových činnostech	vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech	
připraví a uklidí náčiní a nářadí potřebné k tělocvičné činnosti, podílí se na úpravě cvičišť	organizace prostoru a pohybových činností - příprava a úklid náčiní a nářadí, základní úprava cvičišť	ČSP

osvojuje si a dodržuje platná nebo dohodnutá pravidla dané pohybové činnosti naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky jako je čestné soupeření pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	pravidla osvojovaných pohybových činností, her, závodů, soutěží historie a současnost sportu - významné sportovní soutěže a sportovci zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech	
provádí sebehodnocení v dané pohybové činnosti zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	měření výkonů, evidence, vyhodnocování, měření délky, času, výšky, práce se stopkami, pásmem	FY

Poznámky:

OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí- celoškolní projekt - poskytnutí první pomoci
OSV	Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace - cvičení vůle, organizace vlastního času, stanovování cílů - průpravná, kompenzační, vyrovnávací cvičení, vytrvalostní běhy, aktivně organizuje svůj pohybový režim
HV	Hudební výchova - estetické cítění, rytmus při cvičení s hudbou
ČSP	Člověk a svět práce - příprava, úklid náčiní, nářadí, úprava cvičišť
FY	Fyzika - měření fyzikálních veličin
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
dbá na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při TV a sportu	plán práce, organizace, poučení o bezpečnosti a hygieně při TV a sportu	
v případě potřeby poskytne první pomoc zraněnému	první pomoc při TV a sportu	OČMU
vnímá rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců	sport dívek a chlapců	VZ
respektuje individuální předpoklady a rozdíly v tělesné zdatnosti a výkonnosti	rekreační a výkonnostní sport	
cvičení samostatně využívá ve svém pohybovém režimu	průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační aj. cvičení	
rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost	kondiční a koordinační cvičení	
	manipulace se zatížením	
připraví se před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě se zatěžovanými svaly		
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	atletika	
chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty	atletická abeceda, průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti	
vhodným způsobem se připraví před prováděním jednotlivých atletických činností a ukončí ji	běh v terénu do 20 minut	
	rychlý běh na 60 m	
osvojuje si a rozvíjí techniky jednotlivých atletických disciplin	běh na 400m	
	běh na 800m (D)	
podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	běh na 1500 m (H)	
	skok do dálky	
zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování	skok do výšky	
	hod granátem	
	vrh koulí do 3kg D, do 5 kg H	
vybraní žáci získané dovednosti uplatňují jako reprezentanti školy v atletických soutěžích	štafetový běh	
	gymnastika	
aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	akrobacie- kotouly a jejich modifikace, kotoul letmo;	
	stoj na lopatkách, přemet stranou;	
cvičí podle slovních pokynů, případně grafického návodu	stoj na rukou; rovnovážné polohy v postojích	
zdokonaluje a rozvíjí provedení jednotlivých gymnastických cvičení a tím rozvíjí svou obratnost, zdatnost	přeskoky - roznožka a skrčka přes kozu našíř	

posiluje volní a charakterové vlastnosti (odvahu, koncentraci, rozhodnost, sebevědomí, schopnost překonávat překážky) poskytne záchranu a dopomoc při prováděných cvičeních chápe význam her pro upevňování kolektivu a mezilidských vztahů snaží se o čestné jednání samostatně organizuje a řídí některé hry spolurozhoduje hry a soutěže osvojuje si základy herních systémů spolupracuje v družstvu a dodržuje smluvenou taktiku upevňuje si pravidla her, spolurozhoduje při hře chápe význam her jako aktivní rekreační činnost zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje a závody na úrovni školy uvědomuje si význam sebeobranných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem vyjádří dynamiku pohybem vnímá estetickou a zdravotní funkci cvičení s hudbou rozliší estetický a neestetický pohyb a naznačí jeho příčiny zorganizuje jednoduchou turistickou akci s pohybovým, orientačním a poznávacím obsahem aplikuje teoretické znalosti o silničním provozu v běžném životě přizpůsobí svou činnost možným nebezpečím úrazu chrání přírodu v případě potřeby poskytne první pomoc při sportu v různém prostředí chápe význam turistiky jako celoživotní rekreační činnost zpracuje informace z turistické akce	hrazda po čelo - náskok do vzporu, zákmihem seskok, sešin; výmyk odrazem jednonož ; přešvihy únožmo ve vzporu, kladina 1 m (D) - různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty, rovnovážné polohy, klus, poskoky náskoky, seskoky; jednoduché sestavy kruhy - komíhání ve svisu, svis vznesmo střemhlav, houpání s obraty, u záhupu, seskok pohybové hry pohybové hry s různým zaměřením netradiční pohybové hry hry podle zájmů a schopností žáků hry v přírodním prostředí sportovní hry volejbal - přihrávky obouruč vrchem, spodem, podání, hra, utkání házená - střelba ve výskoku, útok, obrana, hra fotbal - herní systémy, utkání úpoly přetahy, přetlaky, úpolové odpory, pády vzad, stranou, střehové postoje estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem základy rytmické gymnastiky - ovládání těla podle daného rytmu, soulad pohybu s hudbou turistika a pobyt v přírodě příprava turistické akce s pohybovým a poznávacím obsahem přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu chůze se zátěží i v náročnějším terénu, táboření, ochrana přírody první pomoc při sportu v různém prostředí a podmínkách, odsun raněného dokumentace z turistické akce	DV

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin, časopisů, uživatele internetu	komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností	IKT
spolupracuje a vhodně komunikuje při osvojovaných pohybových činnostech	vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech	
připraví a uklidí náčiní a nářadí potřebné k tělocvičné činnosti, podílí se na úpravě cvičišť	organizace prostoru a pohybových činností i v nestandardních podmínkách základní úprava cvičišť	ČSP
naplňuje ve škol. podmínkách olympijské myšlenky čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	historie a současnost sportu – významné, sportovní soutěže a sportovci	
dodržuje platná nebo dohodnutá pravidla dané pohybové činnosti, dohodne se na jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva	pravidla osvojovaných pohybových činností, her, závodů, soutěží	
rozlišuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech	
provádí ve školních podmínkách základní sebehodnocení v dané pohybové činnosti		
zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování, podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	měření výkonů, evidence vyhodnocování, měření délky, času, výšky, práce se stopkami, pásmem	

Poznámky:

OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí- celoškolní projekt - poskytnutí první pomoci
VZ	Výchova ke zdraví - rizika ohrožující zdraví a jejich prevence - aktivně organizuje svůj pohybový režim, odmítá drogy a jiné škodliviny
IKT	Informační a komunikační technologie - práce s počítačem, internetem
ČSP	Člověk a svět práce - příprava, úklid náčiní, nářadí, úprava cvičišť
DV	Dopravní výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ dbá na dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při TV a sportu v případě potřeby poskytne první pomoc zraněnému, odmítá drogy a jiné škodliviny vnímá rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců respektuje individuální předpoklady a rozdíly v tělesné zdatnosti a výkonnosti cvičení samostatně využívá ve svém pohybovém režimu, upraví pohybovou aktivitu podle stavu ovzduší rozvíjí svou sílu, rychlost, vytrvalost a obratnost připraví se před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě se zatěžovanými svaly ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty vhodným způsobem se připraví před prováděním jednotlivých atletických činností a ukončí ji osvojuje si a rozvíjí techniky jednotlivých atletických disciplin podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování vybraní žáci získané dovednosti uplatňují jako reprezentanti školy v atletických soutěžích aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných činností cvičí podle slovních pokynů, případně grafického návodu zdokonaluje si a rozvíjí provedení jednotlivých gymnastických cvičení a tím rozvíjí svou obratnost, zdatnost, posiluje volní a charakterové vlastnosti (odvahu, koncentraci, rozhodnost, sebevědomí, schopnost překonávat překážky) poskytne záchranu a dopomoc při prováděných cvičeních	plán práce, organizace, poučení o bezpečnosti a hygieně při TV a sportu první pomoc při TV a sportu sport dívek a chlapců rekreační a výkonnostní sport průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační aj. cvičení kondiční a koordinační cvičení manipulace se zatížením atletika atletická abeceda, průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti běh v terénu do 20 minut rychlý běh na 60 m běh na 400m běh na 800m (D) běh na 1500 m (H) skok do dálky skok do výšky hod granátem vrh koulí do 3kg D, do 5 kg CH štafetový běh gymnastika akrobacie - kotouly a jejich modifikace, kotoul letmo; stoj na lopatkách, přemet stranou; stoj na rukou; rovnovážné polohy v postojích přeskoky - roznožka a skrčka přes kozu našíř, hrazda po čelo - náskok do vzporu, zákmihem seskok, sešin; výmyk odrazem jednonož; přešvihy únožmo ve vzporu kladina 1 m (D) - různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty; rovnovážné polohy	OČMU VZ OSV

	klus, poskoky, náskoky, seskoky; jednoduché sestavy, kruhy - komíhání ve svisu, svis vznesmo střemhlav, houpání s obraty, u záhupu, seskok	
chápe význam her pro upevňování kolektivu	pohybové hry	
a mezilidských vztahů	pohybové hry s různým zaměřením	
snaží se o čestné jednání	netradiční pohybové hry	
samostatně organizuje a řídí některé hry	hry podle zájmů a schopností žáků	
spolurozhoduje hry a soutěže	hry v přírodním prostředí	
	sportovní hry	OSV
základy herních systémů	volejbal - přihrávky obouruč	
spolupracuje v družstvu a dodržuje smluvenou taktiku	vrchem, spodem, podání, hra, utkání	
upevňuje si pravidla her, spolurozhoduje při hře	házená - střelba ve výskoku,	
chápe význam her jako aktivní rekreační činnost	útok, obrana, hra	
	fotbal - herní systémy, utkání	
	úpoly	
uvědomuje si význam sebeobranných činností a své	přetahy, přetlaky, úpolové	
možnosti ve střetu s protivníkem	odpory, pády vzad, stranou,	
	střehové postoje	
	estetické a kondiční formy cvičení	
	s hudbou a rytmickým doprovodem	
vyjádří dynamiku pohybem	základy rytmické gymnastiky -	
vnímá estetickou a zdravotní funkci cvičení s hudbou	ovládání těla podle daného	
rozliší estetický a neestetický pohyb a naznačí	rytmu, soulad pohybu s hudbou	
jeho příčiny		
	turistika a pobyt v přírodě	
zorganizuje jednoduchou turistickou akci s	příprava turistické akce s	
pohybovým a poznávacím obsahem	pohybovýma poznávacím obsahem	
dbá na dodržování bezpečnosti i v méně známém	přesun do terénu a uplatňování	DV
přírodním prostředí i v silničním provozu v praxi	pravidel v silničním provozu, legislativa v praxi	
přizpůsobí svou činnost možným nebezpečím úrazu	chůze se zátěží i v náročnějším	
chrání přírodu	terénu, táboření, ochrana přírody	
učí se poradit si v nezvyklé, mimořádné situaci v	podmínky přežití v přírodě v	
různém prostředí	mimořádné situaci (přístřešek,	
chápe význam turistiky jako celoživotní rekreační	voda, strava, teplo)prostředí a	
činnost	podmínkách, odsun raněného	
zpracuje informace z turistické akce	dokumentace z turistické akce	
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
aktivně užívá tělocvičné názvosloví osvojovaných	komunikace v TV – tělocvičné	
činností na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka,	názvosloví osvojovaných čin.	
čtenáře novin, časopisů, uživatele internetu		IKT
spolupracuje a vhodně komunikuje při osvojovaných	vzájemná komunikace a	
pohybových činnostech	spolupráce při osvojování pohyb. činnostech	
připraví a uklidí náčiní a nářadí potřebné k tělocvičné	organizace prostoru a	ČSP
činnosti, podílí se na úpravě cvičišť	pohybových činností i v nestandardních podmínkách	
	základní úprava cvičišť	

naplňuje ve škol. podmínkách olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu dodržuje platná nebo dohodnutá pravidla dané pohybové činnosti, dohodne se na jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva rozlišuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora provádí ve školních podmínkách základní sebehodnocení v dané pohybové činnosti zajímá se o své dosažené výkony a v rámci svých individuálních možností se snaží o jejich zlepšování podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje a závody na úrovni školy	historie a současnost sportu – významné sportovní soutěže a sportovci olympismus, olympijská charta pravidla osvojovaných pohybových činností, her, závodů, soutěží zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů, evidence, vyhodnocování, měření délky, času, výšky, práce se stopkami, pásmem organizace utkání, závodů na úrovni školy	

Poznámky:

OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí - celoškolní projekt - poskytnutí první pomoci
VZ	Výchova ke zdraví - rizika ohrožující zdraví a jejich prevence - aktivně organizuje svůj pohybový režim, odmítá drogy a jiné škodliviny
OSV	Sociální rozvoj - kooperace a kompetice - zvládání situací sportovních soutěží různých typů
IKT	Informační a komunikační technologie - práce s počítačem, internetem
ČSP	Člověk a svět práce - příprava, úklid náčiní, nářadí, úprava cvičišť
DV	Dopravní výchova

5.9 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Doplňuje základní vzdělávání o praktické pracovní dovednosti a návyky, tj. složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti.

5.9.1 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět č*lověk a svět práce* se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících. Je zaměřen přednostně na praktické pracovní dovednosti a návyky a na tvůrčí činnost žáků. Na naší škole vyučujeme tyto tematické okruhy:

- práce s drobným materiálem: 1. – 5. ročník
- konstrukční činnosti: 1. – 5. ročník
- příprava pokrmů: 1. – 5. ročník
- pěstitelské práce: 1. – 7. ročník
- práce s technickými materiály:6. – 7. ročník
- svět práce: 8. – 9. ročník

Vzdělávání v předmětu *člověk a svět* práce směřuje k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků, k organizaci práce a k používání vhodných pracovních nástrojů
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při práci
- poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře a ke správným hodnotám ve vztahu k životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci a k rozvíjení myšlení
- správnému používání ručních nástrojů a pomůcek při opracování dřeva, kovů, plastů a při práci na školním pozemku
- samostatnosti při plánování a organizování práce, k soustavnosti a vytrvalosti při práci
- smysluplnému využívání produktů vlastní práce
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je úzce spjata s pracovní činností člověka
- získávání informací o různých oborech lidské činnosti, formách duševní i fyzické práce
- získávání prvotních poznatků a dovedností významných pro další životní a profesní orientaci

S předmětem úzce souvisí také některé vzdělávací části přírodopisu, zeměpisu, fyziky a matematiky a problematika environmentální výchovy.

Vyučovací předmět má časovou dotaci na 1. i 2. stupni 1 hodinu týdně, minimální časová dotace byla posílena o 1 hodinu v 9. ročníku v tematickém okruhu *svět práce*. Výuka předmětu probíhá ve třídách, na školním pozemku, ve školních dílnách a v odborných učebnách, kde využíváme potřebné pomůcky (ukázky, videokazety atd.). K osvojování učiva docházíme pomocí účelně volených metod a forem práce (individuální práce, skupinová práce, diskuze, frontální výuka s demonstrací pomůcek, pokus a pozorování atd.). Důraz je kladen na využití učiva v běžném životě žáků.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k vhodnému výběru postupů, metod a strategií
- vytváříme podmínky k samostatnému vyhledávání informací, práci s nimi a k pozitivnímu přístupu k praktickým činnostem
- dbáme na to, aby žáci pochopili obsah a cíl učení předmětu člověk a svět práce a aby byli schopni ho využít pro další život

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme žákům, aby pracovali na základě své představivosti a různými pracovními operacemi a postupy
- vedeme žáky k samostatné montáži a demontáži podle návodu
- vedeme žáky k práci s obrazovým materiálem (návodem, postupem)
- umožňujeme žákům získávat informace z nejrůznějších zdrojů, třídit a hodnotit vyvozené závěry a aplikovat je v konkrétních pracovních činnostech

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k používání správného technického názvosloví
- zadáváme takové úkoly, kdy žáci slušným způsobem vysvětlují a obhajují svoje stanovisko k danému problému (použitému materiálu, postupu práce, osivu atd.)

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům, aby v sobě pěstovali sebedůvěru a sebeuspokojení z dobře vykonané práce
- vedeme žáky k pozitivnímu ovlivnění společné práce ve skupině
- umožňujeme žákům samostatnou volbu postupu při práci a dělbu práce ve skupině
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali oznámit úraz a nebáli se požádat o pomoc

Kompetence občanské

- vedeme žáky k dodržování pravidel bezpečnosti práce a hygieny při práci
- připravujeme žáky k poskytnutí první pomoci při drobném úrazu
- nabízíme žákům situace, při kterých si osvojují pravidla správného stolování
- dbáme na to, aby žáci pochopili základní ekologické souvislosti v závislosti na rozvoji vědy a techniky

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k bezpečnému používání pracovních materiálů a k dodržování vymezených pravidel při práci ve třídách, v dílnách i na školním pozemku
- dbáme na to, aby si vážili práce a jejích výsledků
- učíme žáky odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě, také svoji práci hodnotit
- dbáme na to, aby získané znalosti a dovednosti žáci mohli využít ve svém dalším životě, případně je dále rozvíjeli při přípravě na své budoucí povolání umožňujeme žákům seznámit se se základy podnikání a s principy fungování trhu práce

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM rozlišuje materiály přírodní a technické vystřihuje, spojuje, nalepuje přírodní a techn. materiály, ohýbá, vystřihuje, stříhá, trhá, mačká, nalepuje, řeže, skládá, překládá, ohýbá, kroutí papír a karton, poznává vlastnosti papíru zarovná textil, udělá uzlík šetří materiálem, třídí odpad poznává vlastnosti modelovací hmoty válí, stlačuje, přidává, ubírá, stáčí, ohýbá model.hm. respektuje požadavky bezpečnosti a hygieny práce s pomocí učitele vybírá vhodné prac. pomůcky a nástroje ovládá jednoduché pracovní postupy a využívá je v praxi pracuje s jednoduchou šablonou vyrábí jednoduché tradiční výrobky v návaznosti na průběh roku KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI práce montážní a demontážní pracuje s návodem poznává tvary těles pro stavění a skládání skládá plošné tvary staví z velkých prostorových útvarů - krabice PĚSTITELSKÉ PRÁCE provádí jednoduché pěstitelské činnosti úprava půdy, setí, sázení, ošetřování během vegetace, sklízení pěstování jednoduchých rostlin (ředkvička, hrách…) pečuje o pokojové rostliny - zalévání, kypření, rosení, rozmnožování odnoží PŘÍPRAVA POKRMU zvládá sebeobsluhu při jídle uplatňuje základy slušného chování při stolování, prostírá stůl	vlastnosti materiálu a jeho užití: přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie aj. pracovní pomůcky a nástroje: funkce a využití jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce lidové zvyky, tradice, řemesla: užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů stavebnice - plošné, prostorové, konstrukční, sestavování jednoduchých modelů základní podmínky pro pěstování rostlin půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo pěstování rostlin - ze semen v místnosti a na zahradě pěstování pokojových rostlin zásady bezpečné práce s rostlinami základní vybavení kuchyně potraviny - výběr, nákup a skladování stolování - jednoduchá úprava stolů, pravidla správného stolování	VV ČJS

Poznámky:

VV Výtvarná výchova - výtvarně dotváří výrobky
ČJS Člověk a jeho svět - podmínky života rostlin

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM		
zkoumá vlastnosti materiálů v praxi a porovnává je	vlastnosti materiálů (pevnost, pružnost, tvárnost…) a jejich užití	
vytváří přiměřenými prac. postupy různé výrobky z daného materiálu aranžuje přírodniny	přírodní materiál - dřevo, šišky, větvičky, plody, semena rostlin apod. zásady aranžování přírodnin (sběr, lisování a sušení listů, květin aj.)	
seznámí se s formáty papíru	formáty papíru (A5, A4, A3)	
pracuje s kartonovými díly, výtvarně je dotváří a využívá k tomu vlastní fantazii	vytváření návyku organizace a plánování práce	
provádí dekorativní řešení v ploše (tiskátka z brambor, molitanu, krajky)		
šije zadním stehem	některé vybrané stehy	
poznává a bezpečně používá nástroje a pomůcky	pracovní pomůcky a nástroje, jejich výběr, způsoby použití, uživatelské dovednosti	
dodržuje bezpečnost při zacházení s nástroji	bezpečnost při práci s používanými nástroji	
poskytne první pomoc při drobném poranění	zásady první pomoci	
podle nákresu skládá prostorové výrobky z papíru, aranžuje je do vhodného prostředí	jednoduché pracovní postupy - prostorové výrobky z papíru	
vystřihuje jednoduché symetrické tvary z přeloženého papíru	osová souměrnost	M
využívá prvky lidových tradic a zvyků	lidové zvyky, tradice, řemesla (tkaní, drhání, práce se slámou, vizovické těsto, adventní věnec, věnec na dveře…) -návštěva muzea, film, video, přímá ukázka	ČJS
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI		
pracuje podle jednoduchých předloh a náčrtů	práce s předlohou a jednoduchým náčrtem	
vytváří výrobky ze stavebnice podle návodu i svých představ	práce s návodem i podle představy - sestavování modelů ze stavebnic	
využívá různé materiály a prvky pro zhotovení jednoduchých modelů nábytku	montáž a demontáž jednoduchých předmětů	
sestaví z jednoduchých architektonických prvků část obce	model části obce z různých materiálů	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
orientuje se v základních podmínkách pro pěstování rostlin	základní podmínky pro pěstování rostlin	

zapisuje a čte údaje o pozorování a pokusech s rostlinami	pěstování rostlin v místnosti i na zahradě (klíčivost, růst, rychlení) a zápis pozorování	VV
dodržuje zásady hygieny bezpečnosti práce a ochrany zdraví	zásady bezpečné práce s rostlinami, rostliny jedovaté, rostliny jako droga, alergie	
uvědomuje si důležitost ochrany životního prostředí	zásady ochrany životního prostředí	
PŘÍPRAVA POKRMU		
orientuje se ve spotřebičích a pracovním náčiní	základní vybavení kuchyně (bezpečná obsluha el. a plyn. spotřebičů), pořádek a čistota v kuchyni	
rozpozná základní potraviny	výběr, nákup a skladování potravin	
pozná správnou a vyváženou stravu	zásady správné výživy	
dodržuje pravidla stolování a společenského chování u stolu	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	
připraví samostatně jednoduché pohoštění	pohoštění ze studené kuchyně, úprava ovoce, zeleniny, pečiva; nápoje	
seznámí se s první pomocí při říznutí, popálení apod.	jednoduchá první pomoc při úrazech v kuchyni, přivolání pomoci	

Poznámky:

ČJS Člověk a jeho svět- lid.tradice, práce s přírodninami
VV Výtvarná výchova- kreslí a dokresluje části rostlin
M Matematika - osová souměrnost

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
dbá na dodržování bezpečnosti a hygieny práce, používá vhodně a bezpečně nářadí	bezpečnost a hygiena práce	
rozeznává druhy a typy půd, zvládá jednoduché pracovní postupy s půdou, rozumí rozdílu mezi umělým a přírodním hnojivem, vysvětlí základní postupy výživy a ochrany půd	základní podmínky pro pěstování půda, vlastnosti, zpracování, ochrana, druhy a typy půd	Př EV
vysvětlí rozdíl mezi sadbou a osivem, vyhledá správný způsob výsevu, výsadby, pozná osiva, provede zkoušku klíčivosti	osivo, sadba, způsoby setí a sázení, poznávání osiva, klíčivost	
uvědomuje si význam zeleniny pro zdraví, pozná a zařadí druhy zeleniny, vysvětlí využití jednotlivých druhů, určí vysévanou, sázenou a předpěstovávanou zeleninu	zelenina, význam, rozdělení, vybrané druhy	
osvojí si základní znalosti pro chov zvířat v domácnosti	chovatelství chov domácích zvířat, podmínky chovu, bezpečnost a hygieny chovu	
zvládá jednoduché postupy při práci na pozemku - pletí, okopávání, hrabání, vytyčení záhonů, hnojení, rytí, plánuje a organizuje svou práci, dodržuje daná pravidla práce	praktické práce podzim sklizeň výpěstků, podzimní úprava záhonů, úklid okolí školy, hrabání listí, ošetření a uskladnění hlíz rostlin, ošetření ovocného sadu	
vysévá vhodné plodiny pro předpěstování, přesazuje sazenice	zima předpěstování plodin	
vhodně zpracovává půdu před setím a sázením, pečuje o rostliny, chrání plodiny před škůdci a chorobami	jaro zpracování půdy před výsadbou a setím, vyměření záhonů, vlastní setí a výsadba plodin, ochrany proti škůdcům a chorobám, péče o plodiny	
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY		
seznámí se se základy technického zobrazování přečte jednoduchý technický výkres nakreslí jednoduchý technický náčrt	technické zobrazování: technický výkres, technický náčrt, druhy čar, kótování měřítko	M
seznámí se s prováděním jednoduchých pracovních operací při ručním opracování dřeva, kovu a plastů	práce s dřevem, kovem, plasty základní vlastnosti a užití těchto materiálů ruční opracování dřeva (měření a orýsování, řezání ruční pilkou, pilování, rašplování, broušení, vrtání nebozezem, spojování hřeby, povrchová úprava)	

získá základní poučení o vlastnostech používaných materiálů (dřevo, kov, plasty) s pomocí učitele a třídy navrhuje pracovní postupy při zhotovování jednoduchých výrobků ze dřeva, kovu a plastů, vhodný materiál na tyto výrobky a používané nářadí organizuje si práci tak, aby ve stanoveném čase práci dokončil dodržuje technologickou kázeň při práci dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce, seznámí se s nebezpečím při nesprávném užívání nástrojů a nářadí pro ruční opracování dřeva, kovů a plastů poučí se o zacházení s laky, ředidly, mořidly ví, co má dělat při poranění, úrazu při pracovní činnosti	ruční opracování kovů (měření, rýsování, stříhání, štípání, ohýbání, rovnání) ruční opracování plastů (měření a orýsování, stříhání, řezání, pilování, broušení, vrtání) bezpečnost a hygiena práce při práci s nástroji a nářadím na dřevo, kov a plast první pomoc při úrazu nástroji a nářadím	

Poznámky:

EV	Environmentální výchova - základní podmínky života
M	Matematika - rýsování
Př	Přírodopis - druhy rostlin a živočichů, jejich hospodářský význam, pedologie

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
PĚSTITELSKÉ PRÁCE dbá na dodržování bezpečnosti a hygieny práce, používá vhodně a bezpečně nářadí	bezpečnost a hygiena práce	
OVOCNÉ ROSTLINY zná běžně pěstované druhy a jejich využití, pečuje o ně a správně uskladňuje plody	druhy ovocných rostlin, význam, sklizeň, péče, množení	Př
OKRASNÉ ROSTLINY zvládá pracovní postupy a péči o pokojové a venkovní rostliny, vybírá vhodné rostliny do suché vazby, používá tvořivost při práci	běžně pěstované druhy, způsoby pěstování pokojových i venkovním rostlin (květin a dřevin), využití okrasných rostlin, suchá vazba	Př
LÉČIVÉ ROSTLINY A KOŘENÍ orientuje se v nejznámějších druzích, vysvětlí postupy sušení, zpracování a použití, uvědomuje si zneužívání rostlin	význam léčivých bylin a koření, základní druhy, způsoby využití, sběr, sušení, zneužívání bylin (drogy)	Př
PRAKTICKÉ PRÁCE zvládá pracovní postupy jednotlivých úkonů - pletí, okopávání, hrabání, vytyčení záhonů, hnojení, rytí, zakládání kompostu, péče o skleník a pařeniště, plánuje a organizuje svou práci, dodržuje daná pravidla práce	podzim: sklizeň výpěstků, podzimní úprava záhonů, úklid okolí školy, hrabání listí, ošetření a uskladnění hlíz rostlin, ošetření ovocného sadu	
používá usušení rostliny do vazby, vysévá semena předpěstovávaných plodin	zima: suchá vazba, předpěstování plodin	
připraví záhon k setí a sázení, plánuje a organizuje jednoduché pracovní postupy	jaro: úklid okolí školy, péče o plodiny na pozemcích školy, příprava záhonů, vysévání a výsadba plodin	
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY orientuje se v technických výkresech pro sedmý ročník	technické zobrazování: technický výkres,	M
dovede nakreslit jednoduchý náčrt v pravoúhlém promítání	pravoúhlé promítání (nárys, půdorys, bokorys, technický náčrt)	
seznámí se a prakticky si vyzkouší v návaznosti na šestý ročník další možnosti ručního opracování dřeva, kovu, plastů	práce se dřevem, kovem, plasty ruční opracování dřeva (vrtání, dlabání, hoblování, spojování vruty, lepení), ruční	
navrhuje pracovní postupy, materiál a používané nástroje na jednoduché výrobky ze dřeva, kovu, plastů	opracování kovů (řezání, pilování, broušení, vrtání, spojování), ruční opracování plastů (tvarování teplem, lepení)	

dodržuje stanovené pracovní postupy, správné návyky při práci s ručním nářadím ví, jak zacházet s barvami, lepidly s ohledem na bezpečnost práce seznámí se s první pomocí při úrazu ručními nástroji na dřevo, kov a plasty seznámí se s vlivem techniky na některé oblasti, jako je těžba surovin, energetika, strojírenství, elektrotechnika rozezná i negativní vliv techniky na životní prostředí seznámí se s tradicemi a řemesly prostřednictvím exkurzí, filmu apod.	bezpečnost a hygiena práce při práci s ručním nářadím první pomoc při úrazu těmito nástroji technika a člověk: úlohy techniky v životě člověka, zneužívání techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemeslo	EV

Poznámky:

EV Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí
Př Přírodopis – druhy bylinek, ovocných a okrasných rostlin
M Matematika – rýsování

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
SVĚT PRÁCE seznámí se s faktory charakterizujícími lidskou práci na modelových situacích dovede k povolání přiřadit druh pracovního prostředku, pracovního prostředí objekt práce a pracovní činnost zhodnotí pro sebe výhodné pracovní prostředky, výhodnost pracovního objektu totéž s pracovní činností chápe význam kvalifikace formální i neformální seznámí se s požadavky a možnostmi na trhu práce je schopen posoudit své možnosti v oblasti profesní orientace naučí se stanovovat realistické cíle a hledat strategie k profesní orientaci dosahování cílů a odstraňování překážek vyhledá informace k volbě povolání	trh práce: povolání lidí, faktory charakterizující lidskou práci: pracoviště a pracovní prostředí, pracovní prostředky, pracovní objekty, charakter a druhy pracovních činností, kvalifikační požadavky (formální a neformální), zdravotní a osobnostní požadavky, poptávka na trhu práce volba profesní orientace: základní principy, sebepoznání - osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav a osobnostní požadavky, schopnosti, sebehodnocení, vlivy působící na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání (rodiče, ZŠ - třídní učitel, výchovný poradce, školní psycholog, úřad práce, pedagogicko-psychologická poradna) práce s profesními informacemi a využití poradenských služeb	

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
SVĚT PRÁCE		
má přehled o nabídkách a možnostech absolventů ZŠ má základní představu o náplni učebních a studijních oborů	možnosti vzdělávání - význam vzdělávání pro úspěšný život	
ví, kde zjistí informace o možnostech žáka ZŠ		
seznámí se s informacemi o přijímacích řízeních na SŠ	možnosti školního vzdělávání, česká vzdělávací soustava (učební obory dvouleté, tříleté, čtyřleté s maturitou, gymnázia, lycea, střední odborné školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, vysoké školy)náplně učebních a studijních oborů (všeobecné vzdělávací předměty, odborné předměty, odborný výcvik) informace a poradenské služby (ZŠ, pedagogicko-psychologická poradna, Úřad práce, brožury SŠ, internet, dny otevřených dveří) přijímací řízení na střední školy zaměstnání - pracovní příležitosti v obci, regionu		
seznámí se jak najít zaměstnání	způsob hledání zaměstnání (známosti, inzerát, Úřad práce, personální agentury, internet, rodinné firmy, zkusmo)	
ví, co má obsahovat životopis	psaní životopisu co má obsahovat	ČJ
zná způsoby prezentace své osoby při vstupu na trh práce	základní údaje, vzdělání, kurzy, zkoušky, jazykové znalosti, další speciální znalosti, profesní cíle, reference pohovor u zaměstnavatele (příklady otázek u přijímacích pohovorů) nezaměstnanost, Úřad práce	
orientuje se v právech a povinnostech zaměstnanců, zaměstnavatelů	práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů (obsah pracovní smlouvy, pracovní doba, mzda, pracovní úrazy, škody, vznik pracovně právního poměru, výpověď)	

vytváří si základní představy o drobném podnikání a jeho řízení na základě právních a ekonomických informací	podnikání - druhy a struktury organizací (soukromé, státní, vedení, akciové společnosti, organizační útvary, útvary ekonomické, obchodní, personální, útvary předvýrobní atd.) nejčastější formy podnikání (živnostenské, obchodní společnosti) drobné a soukromé podnikání (zaměstnanec - soukromý podnikatel, možnosti, klady, zápory)	

Poznámky:

ČJ Český jazyk – životopis

5.10 DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBORY

5.10.1 ARTEFILETIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Artefiletika se koncentruje zejména na otázky paralelního rozvíjení i propojování intelektuálního a emociálního potenciálu u žáků. Podkladem k tomu je spojení výtvarné tvorby s její reflexí, a to prostřednictvím dialogu mezi žáky. Na této cestě se *artefiletika* dopracovala k tzv. post-strukturalistickému pojetí výtvarné výchovy. Jejím cílem je přivést žáky k interpretaci výtvarného projevu na základě jejich osobních zážitků, a tak bránit zúžení interpretace do jediného výkladového rámce "vnuceného" žákům učitelem. Jde o to, aby sami žáci nebo studenti mohli aktivně nacházet svou vlastní osobitou pozici výkladu a mohli svá mínění porovnávat mezi sebou navzájem. V kontextu obecné pedagogiky je *artefiletika* svým pojetím nejblíže tzv. pedagogickému konstruktivismu, což je teorie, rozrůzněná do několika proudů, která ve vyučování zdůrazňuje nejenom aktivní úlohu jednotlivce a nutnost brát ohled na jeho osobní dispozice a zkušenosti, ale právě tak i zásadní důležitost komunikace jedince s druhými lidmi v procesu poznávání a učení.

Vzdělávání v předmětu *artefiletika* směřuje k:

- sebepoznávání a k rozvíjení sociálních kompetencí žáka prostřednictvím uměleckých výrazových prostředků.
- rozvoji sociální a emoční inteligence.
- rozvíjení tzv. adaptivního rozhodování (rozhodování ve víceznačných situacích založené na prioritách) a k etické kultivaci žáků.
- poznávání prostřednictvím umělecké výrazové hry spojené s tzv. reflektivním dialogem.
- projevování své vlastní životní zkušenosti a samostatnému vyjádření sebe sama prostřednictvím výtvarného díla.
- vnímání skutečnosti nebo událostí různými smysly a jejich ztvárnění.
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu.
- formování žáka jako svobodného jedince, jeho tvořivého přístupu ke světu.

Artefiletika patří do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Tato oblast je vhodná pro rozmanité způsoby uplatnění ve všech průřezových tématech.

Počet vyučovacích hodin *artefiletiky* je stanoven takto: 9. ročník - 2 hodiny týdně.

Výuka předmětu probíhá na druhém stupni. K výuce se využívá odborná učebna výtvarné výchovy. Ta je vybavena speciálními novými lavicemi se sklopnou vrchní deskou a rozmanitými pomůckami (obrazy, přírodniny, výtvarné ukázky, reprodukce uměleckých děl atd.). V učebně lze pracovat různými výtvarnými technikami. Pokud je vhodné počasí, výuka probíhá i v okolí školy.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- klademe důraz na pozitivní motivaci k výtvarnému projevu žáků i k samotnému výtvarnému umění
- při práci rozvíjíme tvůrčí fantazii žáků a vedeme je k experimentu

Kompetence k řešení problémů

- nabízíme žákům takové situace, ve kterých mohou využívat různé způsoby práce a rozhodovat o jejich využití a uplatnění

- vedeme žáky k rozlišování způsobů ztvárnění skutečnosti nebo představy, ke vnímání detailu a k posuzování vhodnosti zvoleného postupu práce
- navozujeme takové situace, ve kterých žák může porovnávat různá díla a samostatně vyjádřit svůj názor

Kompetence komunikativní

- vedeme žáka k pochopení uměleckého procesu, k diskuzi o uměleckém díle a k toleranci odlišných názorů na dílo, k porozumění uměleckým dílům
- využíváme komunikativních dovedností k vzájemné spolupráci mezi žáky při společné tvorbě

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům pracovat ve skupině, navzájem se doplňovat a pomáhat si
- vedeme žáky k utváření příjemné atmosféry v kolektivu
- povzbuzujeme u žáků pozitivní vnímání jejich vlastní výtvarné tvorby

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování a ochraně výtvarného umění
- upozorňujeme na význam výtvarného projevu jako možnosti zapojení se do společenského života

Kompetence pracovní

- učíme žáky bezpečně používat výtvarné materiály a nástroje, dodržujeme vymezená pravidla během výuky
- vedeme žáky k dodržování hygienických i bezpečnostních pravidel při výtvarné výchově

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality	Můj svět:Já jako krajina, Já jako zvíře, Já jako linie, barva, tvar - kompozice	
je schopen oprostit se od individualizace a dokáže nalézat spojitost výtvarné činnosti v běžném životě - škola, práce, rodina	Tvůj svět: kresba, malba a tvorba objektu podle spolužákovy navigace	
užívá viz. obr. vyjádření k zachycení vztahu ke konkrétní osobě. Ověřuje komunikační účinky vizuálně obrazných vyjádření v soc. vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	Náš společný svět:společná komunikace v kresbě, malbě a prostorové tvorbě	
podporuje vědomí vlastní identity, autonomie a přání prostřednictvím kreativní tvorby a aktivním zapojením do výtvarné činnosti.	Má vnitřní identita: obraz mé vnitřní identity, kdo jsem, kam patřím, kam směřuji, co se děje v mé hlavě	
odhaluje uniformitu, podobnost a přitom individualitu každého jedince, na základě své vnější proměny je schopen ztotožnění se s ostatními lidmi	Má vnější identita: obraz mé vnější identity, kým bych ne/chtěl být, změna mé identity	
hledá, vybírá, užívá příkladů výtvarných děl v historii jako prostředku k odhalování a definování vlastní identity, svého vnitřního já	Proměny: má proměna v obraz, sochu, architekturu	
užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem.	Smyslové zážitky: pohyb, vůně, hudba mého milého místa, vzpomínky na smyslové zážitky	HV
vyjadřuje na základě vlastn. zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve třídě mezi chlapci, dívkami, v rodině, v obci	Životní role: má životní role ve škole, v rodině, mezi kamarády	
zvládá koordinaci - oko, obě ruce současně, je schopen ověření si složitější motoriky	Důležitost našich rukou: kresba, malba, modelování pravou, levou rukou a obouruč	TV
zachycuje skutečnosti ze svého okolí a vyjadřuje své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik.	Barva moje a sdílená: barva jako reflektivní dialog, barvy kolem nás, barvy v nás	

Poznámky:

HV sluchové zkušenosti a zážitky
TV koordinace, motorika rukou, zručnost

5.10.2 CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *cvičení z českého jazyka* navazuje na vzdělávací obor jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se jako volitelný předmět 2 hodiny týdně v 9. ročníku. Je zaměřen na celkové prohlubování a rozšiřování poznatků, vědomostí a dovedností získaných v hodinách českého jazyka, literatury a slohu. Klade důraz na přípravu žáků k dalšímu studiu jazyka na středních školách a umožňuje slabším žákům upevnit si základní učivo.

Výuka tohoto předmětu vede žáky k:

- využívání znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišování významových vztahů gramatických jednotek ve větě i souvětí
- zvládání pravopisu lexikálního, slovotvorného, morfologického i syntaktického ve větě jednoduché i v souvětí
- reprodukci přečteného textu a formulování dojmů a myšlenek ze své četby
- rozlišování literatury hodnotné a konzumní
- vytváření vlastních literárních textů podle svých schopností a na základě osvojení znalostí základů literární teorie.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k osvojení a používání základních pojmů jazykových i literárních
- vytváříme podmínky k samostatnému získávání informací, k jejich propojování do širších významových celků
- motivujeme žáky ke kritickému hodnocení výsledků svého učení, k diskusi o nich

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky problém výstižně pojmenovat, vyhledávat cesty k jeho řešení
- vedeme žáky k využívání získaných vědomostí při hledání různých variant řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k aktivnímu naslouchání, k vhodné reakci na slyšené
- dbáme na aktivní zapojení do diskuse, na jeho vhodnou formu
- vedeme žáky k vyjadřování v logickém sledu, k výstižnému a kultivovanému projevu ústnímu i písemnému

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat na mluvnickém, literárním, slohovém nebo dramatickém úkolu ve skupinách, vzájemně si pomáhat
- usilujeme o vytvoření příjemné tvůrčí atmosféry ve vyučování
- vedeme žáky k uvědomělému dodržování pravidel slušného chování mezi lidmi

Kompetence občanské

- učíme žáky respektovat přesvědčení druhých lidí
- vedeme žáky k ochraně našeho kulturního i historického dědictví a tradic
- umožňujeme žákům aktivně se zapojovat do kulturního dění

Kompetence pracovní

- učíme žáky uvědomovat si nutnost svého pracovního úsilí v českém jazyce - prostředku pro jejich další všestranný rozvoj
- vedeme žáky k utváření zdravých pracovních návyků při duševní práci

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
vyjadřuje se výstižně, jasně, přiměřeně dané situaci	slohové postupy a útvary	
používá vhodnou slovní zásobu	užívané v různých komunikačních	
využívá poznatků o jazyce a stylu a tvoří gramaticky a věcně správné ústní i písemné projevy	oblastech a situacích k různým tématům	
vyhledává a užívá znaky a jazykové prostředky	vypravování: styl prostě sdělovací	
vypravování	vypravování v umělecké oblasti	
učí se rozlišovat vypravování chronologické s rámcem, retrospektivní, paralelní		
odliší různé druhy popisu a odliší ho od vypravování	popis:popis děje a pracovního postupu	
tvoří samostatný popis jako návod - využívá odborných názvů, vybírá vhodná časová příslovce a spojky		
učí se správně vyplnit formuláře apod.	tiskopisy a životopis	
připraví výklad a výtah z odborného textu	výklad a výtah	
uplatní své názory v jednoduché úvaze	úvaha: práce s citáty, rčeními, příslovími	
připraví a přednese mluvený projev	proslov	
zúčastní se diskuse, obhajuje své stanovisko	diskuse	
pracuje s tiskem, vyhledává publicistické útvary	publicistické útvary	
pokouší se o samostatný publicistický útvar		
KOMUNIKAČNÍ A JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
dbá na správnou výslovnost, přečte výrazně text,	spisovná výslovnost	
dodržuje tempo, přízvuk, pauzy i větnou melodii	zvuková stránka jazyka	
zdůvodňuje pravopis v předponě, v kořeni, v příponě i koncovce	pravopis související se stavbou slova psaní velkých písmen	
prohlubuje znalosti pravopisu lexikálního, slovotvorného, morfologického, syntaktického	shoda přísudku s několikanás. podmětem	
procvičuje obtížnější tvary podstatných jmen	tvarosloví: podstatná jména	
zařazuje slovesa ke vzoru, tvoří správné tvary	slovesa	
určuje větné členy	skladba	
orientuje se ve složitějším souvětí, znázorní ho graficky		
KOMUNIKAČNÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA	literatura přelomu století, avantgardy	
vysvětlí pojem sociální balada	V. Nezval, J. Seifert, J. Wolker, P. Bezruč	
reprodukuje přečtený text	1. sv. válka v literatuře: J. Hašek,	
interpretuje smysl díla vlastními slovy	F. Šrámek, E. M. Remarque, E. Hemingway	

rozeznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora formuluje své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní	meziválečná literatura, Osvobozené divadlo J. Drda, J. Otčenášek, Z. Aškenázy literatura po 2. sv. válce po současnost:O. Pavel, F. Nepil, M. Viewegh divadlo Semafor samizdatová literatura – J. Škvorecký písničkáři - písňové texty	

5.10.3 DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět se realizuje jako povinně volitelný předmět v 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá kolektivně v celé skupině v učebně školy.

Digitální technologie jsou součástí vzdělávání informatiky a komunikačních technologií. *Digitální technologie* umožní rovněž chápat zpracování i možnosti přenosu dat a informací elektronickou cestou. Tento předmět nabízí poznání technologie a techniky, která zpracovává digitální záznam.

Digitální technologie: digitální fotoaparáty – orientace na trhu, důležité parametry pro koupi fotoaparátu, karty do digitálních fotoaparátů, čtečky karet, USB kabely, srovnání digitálního a analogového fotoaparátu, PC programy pro stahování fotografií do PC, posílání fotomateriálů e-mailem správná technika fotografování s digitálním fotoaparátem práce s programy na zpracování digitální fotografie Photoshop Elements, IRFANVIEW, možnosti tisku fotografií, barevné tiskárny, různé typy papírů, fotografické papíry tvorba foto-galerií, prezentace CD,vytvoření slideshow z fotografií jako PowerPoint prezentace včetně samospustitelné prezentace z CD, služby digilabů,vytvoření slideshow jako film na DVD, vytvoření webové galerie.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k poznání smyslu a cíle učení, ke kritickému posuzování dané problematiky a vyvozených závěrů použít v praxi
- ověřujeme či potvrzujeme vyslovované hypotézy
- vedeme k samostatnému vyhledávání v různých pramenech potřebné informace týkající se problematiky digitálních technologií a učíme žáky využívat je efektivně ve svém dalším studiu

Kompetence k řešení problémů

- nastolujeme modelové problémy opírající se o dřívější žákovské zkušenosti
- vedeme žáky k hledání, navrhování či používání různých dalších metod, informací nebo nástrojů, které by mohly přispět k řešení daného problému
- posuzujeme řešení daného problému z hlediska jeho správnosti, jednoznačnosti či efektivnosti a z těchto hledisek porovnávat i případná různá řešení daného problému
- korigujeme chybná řešení problému
- používáme osvojené metody řešení zpracování digitálních materiálů i v jiných oblastech vzdělávání, pokud jsou tyto metody v těchto oblastech aplikovatelné

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k formulování a vyjadřování myšlenek v logickém sledu
- dbáme na používání odborné terminologie
- vedeme je k výstižnému a jednoznačnému vyjadřování při popisu, interpretaci a hodnocení pozorovaných jevů a při formulaci závěrů
- učíme žáky pracovat s různě náročnými odbornými texty
- učíme je využívat různé informační zdroje tabulky, encyklopedie, internet atd.
- učíme je vyjádřit či formulovat problém, na který narazí při své práci

Kompetence občanské

- vytváříme sociálně bezpečné prostředí a podmínky pro zažití úspěchu při práci
- vytváříme heterogenní skupiny s cílem vytvořit podmínky pro spolupráci
- vytváříme podmínky pro vzájemné poskytování pomoci ve skupině
- organizujeme zadávání úkolů způsobem, aby se žáci podíleli na řešení společného úkolu

Kompetence sociální a personální

- připravujeme modelové situace práce jednotlivce a skupiny při řešení problémů a učíme je chápat efektivnost týmové práce
- učíme je spoluvytvářet společnou práci
- vedeme žáky k vysvětlování a obhajování výsledků své práce před kolektivem
- posilujeme u žáků uvědomění si vlastní hodnoty a vedeme je k respektování druhých
- uplatňujeme individuální přístup k žákům

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
orientuje se v základních pojmech digitální fotografie	základní pojmy digitální fotografie	
vnímá rozdíl mezi digitálním a analogovým fotoaparátem	druhy fotoaparátů, popis digitálního fotoaparátu, kritéria při výběru digitálního fotoaparátu	
ovládá režimy digitálního fotoaparátu	běžné režimy digitálního fotoaparátu	
	rozdíl mezi digitálním a analogovým fotoaparátem	
	pixel	
	formáty digitálního obrazu	
	Světlo, význam světla	
uvědomuje si význam světla, ohniskové vzdálenosti, expozice	teplota chromatičnosti světla a vyvážení bílé	
	citlivost snímače - dle ISO normy	
	histogram	
	ohnisková vzdálenost (zoom) a světlost objektu	
	clona a hloubka ostrosti	
	expozice	
	expoziční čas, vyjádření pohybu, panning	
	kompozice, měření kompozice a automatické ostření	
rozčlení snímek	zaplnění rámečku	
	pravidlo třetin	
	popředí snímku	
	pozadí snímku	
	snímek na výšku nebo na šířku	
	módní trendy	
přenese fotografie z fotoaparátu do PC	přenos fotografií do PC	
	další způsoby přenosu fotografií (např. čtečka paměťových karet).	
	skenování papírové fotografie/obrázku do počítače	
používá program IRFANVIEW	IRFANVIEW - instalace programu, použití, ovládání	
	základní úpravy fotografií	
	změna rozlišení a rozměrů fotografie	
	formáty fotografií a komprimace (zmenšování)	

provádí základní úpravy fotografií	otáčení a ořez/výřez fotografií příprava fotografií k odeslání mailem, nastavení vhodné velikosti a komprimace hromadné přejmenování fotografií, hromadná konverze do jiného formátu, rozlišení nebo komprese barevné a jasové úpravy fotografií barevná vyváženost a teplota fotografie, zlepšení podání barev pomocí vyrovnání bílé, přidání teplých barev úprava sytosti barev (barevnost) - příliš jasná/tmavá fotografie konverze barevného snímku do černobílé podoby barevné efekty, efekty konverze barevnosti, reliéf retušování a úpravy fotografií základní výběry pro retušování. zostření/Rozostření snímků. změna barev a jejich vliv na celkový dojem snímku. retušování kazů a vad na fotografii (nekvalitní naskenované foto…), odstranění „červených očí" odstraňování nevhodných objektů z fotografie (např. nápisy na domech, sloupy el. osvětlení) retušování detailů (např. obličeje, oblečení…) odstranění vad fotografií a podrobné retušovací techniky soudkovitost vinětce zaostření/rozostření fotografie digitální šum a jeho odstranění/potlačení aplikace dalších efektů na fotografie, nastavení a používání filtrů fotografie a text vkládání textu do fotografie jako vhodná forma popisu fotografií výhody, nevýhody a další možné vlastnosti takto upravených fotografií (nastavení formátu, velikosti a stylu písma . . .)	

využívá pokročilejší možnosti úprav fotografií	fotomontáž, výřezy z fotografií, přesuny a kopie částí fotografií, překryvy, vrstvy ve fotografiích doplnění pozadí nebo popředí obrázku/textu, sloučení obrázků a jejich společné změny velikosti, kontrastu a barev praktické ukázky jednotlivých typů úprav nastavení odlesku v očích. vybělení zubů změna oblohy šedá/modrá - "polarizační filtry" vytvoření stínu, odrazu, pozadí rámeček fotografie, portrét tvorba z fotografie vytvoření rámečku, rámečku se stínem vytvoření PFky z fotografie vytvoření kalendáře s fotografiemi převod fotografie do PDF souborů	
vytvoří prezentaci fotografií v PC	prezentace fotografií v PC slideshow fotografií - prohlížeč fotografií, speciální programy na tvorbu foto prezentací nastavení a efekty při slideshow vytvoření slideshow z fotografií jako PowerPoint prezentace včetně samospustitelnéprezentace z CD vytvoření slideshow jako film na DVD	
vytvoří webovou galerii a umístí ji na internet	úprava a popis vhodné velikosti fotografií/náhledů příprava fotografií a hromadná změna velikosti a rozlišení vygenerování HTML stránek s náhledy fotografií doplnění a změna textu na jednotlivých HTML stránkách nakopírování web galerie na internet možnost umístění webgalerie na CD/DVD	
nastaví atributy fotografie pro tisk, vytiskne fotografii, využívá služeb digilabů	příprava fotografie protisk, změna orientace, velikosti, ořez, otočení tisk fotografií na domácí tiskárně - rady a tipy, výhody a nevýhody tisk fotografií v digilabech - výhody a nevýhody, základní kritéria výběru a možnosti archivace fotografií - způsoby a možnosti archivace	

5.10.4 DOMÁCNOST

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Povinně volitelný předmět *domácnost* se vyučuje na 2. stupni základní školy ve dvouhodinovém bloku 1x týdně. Výuka probíhá ve školní kuchyňce a na školním pozemku.

Předmět shrnuje a třídí doposud získané poznatky na toto téma. Upevňuje základní dovednosti a návyky z této oblasti. Poskytuje žákům prostor pro získání dalších praktických a uživatelských dovedností spojených s provozem a vedením domácnosti a osvojení si pracovních postupů při různých činnostech v domácnosti. Předmět má ve své podstatě formovat určitý způsob přípravy žáků na rodinný život, pozitivně ovlivnit jejich vztah k praktickým činnostem a k práci.

Během vyučovacích hodin je kladen důraz na tvořivost, komunikaci a kolektivní spolupráci.

2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vybíráme a využíváme vhodné způsoby pro efektivní učení, plánování a organizaci učiva
- vedeme žáky k trpělivosti

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k rozpoznání a vhodnému řešení vzniklého problému
- podporujeme tvořivost a originalitu

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke spolupráci
- učíme žáky využívat získané dovedností ke komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální

- podporujeme skupinovou práci, práci v týmu, rozdělování rolí v týmu
- vedeme žáky k vytváření mezilidských vztahů

Kompetence občanské

- vedeme žáky k dodržování ujednaných pravidel
- učíme žáky respektovat přesvědčení druhých
- učíme žáky zodpovědnému rozhodování

Kompetence pracovní

- učíme žáky dodržovat pravidla, pracovní postupy, bezpečnost práce
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učíme žáky používat vhodné materiály, nástroje a technologie při práci

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
PÉČE O ZAHRADU	bezpečnost práce, zásady hygieny při práci na školním pozemku	ČSP
dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci na školním pozemku.	úprava pozemku, sklizeň výpěstků, pletí, hrabání listí, úprava kompostu a pařeniště	
VÝŽIVA V RODINĚ		
chápe a uplatňuje zásady zdravé výživy, má znalosti o výživě člověka, rozumí údajům na potravinách (trvanlivost, složení)	zásady správné výživy, životospráva, poruchy příjmu potravy, potraviny	VZ
ZPRACOVÁNÍ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ POTRAVIN		
dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci v kuchyni		
orientuje se v základním vybavení kuchyně, ovládá pracovní postup, má znalost o základní činnosti přípravy pokrmů, udržuje pořádek pracovní plochy	základní vybavení kuchyně, recepty	
orientuje se v návodech přípravy pokrmů	příprava pokrmů - teplá a studená kuchyně	
KULTURA STOLOVÁNÍ	úprava stolu při různých příležitostech, pravidla stolování	
ovládá základní pravidla stolování a obsluhy u stolu	pravidla společenského chování	
dodržuje zásady společenského chování	zásady stolování a obsluhy u stolu	
esteticky a vkusně upraví stůl	využití talířů, ubrousků, příborů aranžování květin a dalších dekorací	
KULTURA BYDLENÍ	domov a bydlení	
ví, co znamená slovo domov		
rozlišuje bydlení v domě, v bytě	druhy bydlení	
efektivně dokáže vybavit byt/dům	typy bytů, zařízení bydlení	
esteticky a vkusně vydekoruje byt pro různé příležitosti	bytové doplňky a dekorace, aranžování květin	
pečuje o zeleň, zahradu v okolí svého bydliště, dodržuje zásady bezpečnosti práce a hygieny.	péče o životní prostředí, zahradu v okolí bydliště	
RUČNÍ PRÁCE		
dodržuje bezpečnost práce	látání ponožek, pletení šály, vyšívání jednoduchého motivu	
umí využívat vhodné pomůcky	vyšití jednoduchého motivu	

přišije patentku, knoflík, háček, látá ponožky, uplete šálu, vyšije jednoduchý vzor zorganizuje si pracovní postup	přišívání patentek, knoflíků, háčků, látání ponožek, pletení, vyšívání	

Poznámky:

ČSP Člověk a svět práce
VZ Výchova ke zdraví

5.10.5 CHEMICKÝ SEMINÁŘ

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět *chemický seminář* je na 2. stupni nabízen žákům 9. ročníku. Je koncipován jako roční kurz s časovou dotací 2 hodina týdně. Výuka probíhá v učebně chemie, kde je žákům umožněno bezpečné provádění experimentů během laboratorních prací.

Při realizaci tohoto předmětu je více než polovina času věnována pozorovacím, měřícím a experimentálním činnostem žáků. Zbývající čas je věnován především řešení problémových úloh, nácviku práce s informacemi při řešení úkolů komplexnější povahy, diskusím a zpracovávání projektů.

Vzdělávací obsah volitelného předmětu *chemický seminář* navazuje na vzdělávací oblast Člověk a příroda (vzdělávací obor - chemie). Má úzké mezipředmětové vztahy s předměty fyzika, přírodopis, matematika, zeměpis. Do vzdělávacího obsahu je zahrnut obsah průřezových témat Environmentální výchova.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- umožňujeme žákům samostatně či v kooperaci s ostatními žáky provádět experimenty, které buď ověřují či potvrzují vyslovované hypotézy, nebo slouží jako základ pro odhalování přírodních zákonitostí

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky ke zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- poukazujeme na potřebu klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, tyto otázky pak správně formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- vedeme žáky ke způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- vedeme žáky k bezpečnému a účinnému používání chemických látek, nástrojů a vybavení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci
- vedeme žáky ke vhodné diskusi v malé skupině i v debatě celé třídy
- umožňujeme žákům prezentovat své názory, náměty a zkušenosti
- zadáváme úkoly, při nichž žáci spolupracují ve skupině

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při nichž žáci spolupracují ve skupině (např. při práci na projektech)
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- podporujeme u žáků vytváření pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- zapojujeme žáky do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí

- objasňujeme žákům souvislosti mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- žáky vedeme k třídění odpadů
- důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s chemickými látkami, chování v učebně chemie) a dodržování stanovených pracovních postupů

Kompetence pracovní

- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování
- vedeme žáky k bezpečnému a účinnému používání chemických látek, nástrojů a vybavení
- vytváříme u žáka schopnosti obhajovat výsledky své práce a využívat je v běžném životě
- vyžadujeme dokončování práce v dohodnuté kvalitě a určených termínech
- důsledně vyžadujeme dodržování vymezených pravidel a plnění povinností

CHEMICKÝ SEMINÁŘ **9. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
dodržuje zásady bezpečné práce při práci laboratoři	bezpečnost práce zásady bezpečné práce	
rozumí symbolům označující nebezpečné vlastnosti chemických látek	symboly používané k označení chemických látek	
dokáže poskytnout první pomoc	první pomoc	
používá základní vybavení chemické laboratoře	laboratorní technika	
vypracovává laboratorní protokoly	laboratorní dokumentace	
samostatně provede filtraci, krystalizaci a chromatografii vybraných směsí a vysvětlí princip a využití dělících metod	směsi - roztoky, filtrace a krystalizace, usazování, chromatografie	
chápe význam základních fyzikálně - chemických veličin, používá jejich jednotky	chemické výpočty - základní fyzikálně chemické veličiny (teplota, hustota)	F
z chemické rovnice dokáže spočítat množství reaktantů a produktů	látkové množství, molární hmotnost	
odvodí oxidační čísla atomů v molekulách vysvětlí význam oxidačního čísla	oxidační čísla	
ovládá názvosloví oxidů, kyselin, hydroxidů a solí	názvosloví oxidů, hydroxidů, kyselin, solí	
vyjmenuje základní faktory ovlivňující rychlost chemické reakce, vysvětlí jejich podstatu a ilustruje na příkladech	rychlost chemické reakce	
vysvětlí podstatu pH indikátorů a umí je používat	kyseliny a zásady, pH indikátory	
vysvětlí princip názvosloví uhlovodíků- alkany, alkeny, alkiny	organické sloučeniny názvosloví alifatických uhlovodíků	
názvosloví aromatických uhlovodíků, alkoholů, aldehydů, karbox. kyselin, napíše vzorec, využití	názvosloví aromatických uhlovodíků, alkoholů, aldehydů, karboxylových kyselin	
samostatně provede laboratorní úlohu a vypracuje laboratorní úlohu a vypracuje laboratorní protokol	přírodní látky- důkaz škrobu, výroba mýdla, podmínky ovlivňující kvašení	
samostatné projekty na dané téma, žáci pracují ve skupinách	projekty na téma - ropa, voda, vzduch, plasty	

Poznámky:

F Fyzika

5.10.6 KOMUNUKACE V ČESKÉM JAZYCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět se realizuje jako povinně volitelný předmět v 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá kolektivně v celé skupině v učebně školy.

Předmět syntetizuje poznatky, vědomosti a dovednosti získané hlavně v hodinách slohu, českého jazyka a literatury.

Má vést žáka ke správnému vnímání různých jazykových sdělení, k vhodnému vyjadřování, efektivní mezilidské komunikaci, ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- skupinové vyučování
- samostatná práce

Způsoby a formy hodnocení vycházejí z důrazu na kultivované, výstižné vyjadřování s volbou vhodných jazykových prostředků pro danou situaci, je hodnoceno i zapojování žáka do diskuze a respektování pravidel dialogu.

Prolínají se průřezová témata Výchova demokratického občana (rozvoj a podpora komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti, aktivní postoj k životu, sebeúcta, angažovanost), Osobnostní a sociální výchova (verbální i neverbální komunikační dovednosti, komunikace v různých situacích, asertivní komunikace).

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke stálému zdokonalování čtenářských a jazykových dovedností, ke zdokonalování písemného projevu, k pochopení učiva českého jazyka a literatury, jeho účelu a smyslu pro další život žáka
- motivujeme žáky k aktivnímu zapojování se do vyučování
- vytváříme podmínky k samostatnému získávání informací ze slovníků, encyklopedií, populárně naučných textů, literatury pro děti a mládež atd. a práci s nimi
- stanovujeme dílčí cíle ve výuce, úroveň jejich dosažení hodnotíme tak, aby žák mohl vnímat svůj pokrok

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky problém výstižně pojmenovat, motivujeme žáky k nalezení východiska problému
- vedeme žáky ke správnému pořadí slov a vět při formulaci problému a při vyvozování závěrů ústní i písemnou formou
- dbáme na uvádění získaných jazykových a literárních poznatků do souvislostí
- podporujeme účast žáků v nejrůznějších soutěžích v českém jazyce

Kompetence komunikativní

- usilujeme o stálé rozvíjení žákovy slovní zásoby
- dbáme na správnou formulaci myšlenek a srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou
- vedeme žáky k účasti v diskusi, ke schopnosti vyjádřit a prosazovat svůj názor, vyslechnout a respektovat názor odlišný, přiměřeně reagovat

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat na mluvnickém, literárním, slohovém nebo dramatickém úkolu ve skupinách, vzájemně si pomáhat
- učíme žáky respektovat vyjadřovací schopnosti, znalosti a dovednosti spolužáků tak, aby každý mohl přispět ke splnění úkolu podle svých možností
- usilujeme o vytvoření příjemné tvůrčí atmosféry ve vyučování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k úctě k českému jazyku a literárnímu bohatství českého národa, k orientaci v současném kulturním dění a k ochraně kulturního dědictví
- posilujeme sebedůvěru žáků individuálním přístupem a zadáváním diferencovaných úkolů
- vedeme žáky k uvědomělému respektování pokynů a daných pravidel během výuky českého jazyka

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali nutnost svého pracovního úsilí v českém jazyce - prostředku pro jejich další všestranný rozvoj
- seznamujeme žáky s různými obory lidské činnosti, dbáme na to, aby si vážili práce všech lidí pracujících s jazykem
- učíme žáky odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě, také svoji práci kontrolovat a hodnotit
- vedeme žáky k utváření zdravých pracovních návyků při duševní práci

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
dorozumívá se kultivovaně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	jazyková kultura: (kultura mluveného jazyka, monolog, dialog)	
zapojuje se do diskuze, využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	modelové situace a řízené diskuze k různým tématům	
reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý text	vypravování: vypravování vlastních zážitků, dokončení příběhu, interpretace bajek, pohádek, povídek pokus o vytvoření vlastního literár. textu	
popisuje podle zvoleného postupu se snahou o přehlednost a srozumitelnost	popis a charakteristika: netradiční postupy v popisu a charakteristice	
rozliší charakteristiku vnější a vnitřní s užitím vhodných přirovnání	sebereflexe, oblíbený hrdina, spolužák, osobnost zamyšlení nad kategoriemi pravda - lež,dobro - zlo, čestnost - podlost	
vyloží fakta	výklad:mluvená forma výkladu (role učitele, politika, reportéra …) psaná forma výkladu na dané téma	
zamyslí se nad zadanou problematikou a zaujme k ní postoj	úvaha: práce s citáty, rčeními, příslovími	
zaujme stanovisko k obsahu, formě a významu reklamy v životě člověka	reklama: práce s letáky, tiskovinami, vytváření reklamních spotů, inzerátů	
rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujme k ní kritický postoj	masmédia: práce novináře, hrané reportáže, odborné noviny a časopisy, bulvární tisk, kritika konstruktivní, destruktivní	
KOMUNIKAČNÍ A JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	zvuková stránka jazyka: melodie, důraz, pauza v mluveném projevu, scénky, minidramata, jazykolamy	
v řeči volí přiměřené tempo, důraz slovní a větný, melodii věty		
slovní druhy vědomě užívá ve vhodné komunikační situaci	tvarosloví:K. Čapek: Vynálezce (práce s ukázkou)	
vhodně užívá pořádek slov ve větě, volí podle komunikační situace jednodušší či složitější větnou stavbu	skladba: hádanky, kvízy, křížovky, skládanky, osmisměrky, dokončování vět a souvětí	

užívá spisovný jazyk a obecnou češtinu z hlediska adekvátnosti dané komunikační situaci	rozvrstvení národního jazyka: vznik a vývoj nářečí, vyhledávání nářečních prvků v literatuře a národních písních seznámení s národopisnými oblastmi dialekt a nářečí v současném jazyce	
KOMUNIKAČNÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
reprodukuje přečtený text	práce s literárním textem:(rozlišení literaturyhodnotné a konzumní)	
formuluje své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebofilmového představení	interpretace uměleckých děl: (přednes adramatizace textu) struktura literárního díla (literární teorie,námět, téma, kompozice)	
pokouší se vytvořit vlastní literární text podle svýchindividuálních schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	využití literární teorie (poezie, próza, drama;žánry epické, lyrické, dramatické; jazyk literárního díla, rým, volný verš)	
návštěvy kulturních akcí, výstav, knihovny		

5.10.7 KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Konverzace v anglickém jazyce navazuje na vzdělávací obor jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se jako povinně volitelný předmět 2 hodiny týdně v 9. ročníku. Je zaměřen na celkové prohlubování a rozšiřování poznatků, vědomostí a dovedností získaných v hodinách anglického jazyka. Klade důraz na rozšiřování účelné komunikace mezi lidmi v integrujícím se světě. Výuka tohoto předmětu vede žáky k:

- využívání znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- schopnosti rozumět přiměřeně náročnému ústnímu sdělení
- osvojení si potřebných jazykových znalostí a dovedností k jejich aktivnímu používání
- zvládnutí jednoduché komunikace v ústní podobě v tématech běžných v každodenních situacích

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vytváříme podmínky ke zlepšování ústního projevu
- motivujeme žáky ke stálému zdokonalování jazykových znalostí a dovedností

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky vyhledávat cesty k řešení problému, tj.dorozumění se
- vedeme žáky k využívání získaných vědomostí při hledání různých variant řešení dané situace

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k aktivnímu naslouchání, k vhodné reakci na slyšené
- dbáme na aktivní zapojení do diskuse, na jeho vhodnou formu
- vedeme žáky k vyjadřování v logickém sledu, k výstižnému a kultivovanému ústnímu projevu

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat na rozhovorovém, dramatickém úkolu ve skupinách, vzájemně si pomáhat
- usilujeme o vytvoření příjemné tvůrčí atmosféry ve vyučování
- vedeme žáky k uvědomělému dodržování pravidel slušného chování mezi lidmi

Kompetence občanské

- učíme žáky respektovat přesvědčení druhých lidí
- vedeme žáky k ochraně kulturního i historického dědictví

Kompetence pracovní

- učíme žáky uvědomovat si nutnost svého pracovního úsilí v anglickém jazyce - prostředku pro jejich další všestranný rozvoj
- vedeme žáky k utváření zdravých pracovních návyků při duševní práci

KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE **9. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
představí sebe i své spolužáky, použije základní zdvořilostní fráze	Introduction	
pojmenuje členy rodiny, příbuzné, vypráví o nich	Family	
vyjmenuje šk.předměty, pomůcky, diskutuje o škole	School	
vede dialog o svém domově, domácích pracech	Home	
pozve spolužáka na party	Invitation:At the party	
přivítá kamaráda, omlouvá se, loučí se		
vede dialog na téma počasí ve světě, aktuální počasí	Weather	
představí koníčky své, zjišťuje hobby spolužáků	Hobby	
pojmenuje letní i zimní sporty, sport. náčiní	Sport	
představí oblíbené druhy zábavy, oblíbené umělce	Entertainment	
předvede formy souhlasu a nesouhlasu ve scénkách	Agreeing, Disagreeing	
seznámí se s hlavními svátky u nás i v cizině	Holidays	
seznámí se se zvyky a tradicemi u nás i v cizině	Festivals,Celebrations	
pojmenuje nejběžnější jídla a potraviny	Food	
objedná si jídlo dle jídelníčku, komunikuje s číšníkem	At the restaurant	
představí výhody a nevýhody druhů dopravy	Transport	
koupí si lístek, zeptá se na směr, čas odjezdu, cenu…	Travelling	
rezervuje si lístek na cestu	At the booking office	
vede dialog na téma ztráta zavazadla, další informace	Luggage office	
zajistí si objednávku pokoje v hotelu	Booking a hotel	
ptá se na informace o hotelu v recepci	Staying in a hotel	
pozná výhody a nevýhody různých ubytování	Accommodation	
pojmenuje druhy obchodů a jejich produktů	Shops	
vede rozhovor při kupování konkrétní věci	Shopping	
vede rozhovor na téma bankovnictví	Bank	
vyměňuje peníze různých měn	Exchange office	
přivolá pomoc, popíše nehodu, úraz	Accidents	
udá údaje o své osobě, nahlásí ztrátu věci	Police station	
ptá se na turistické zajímavosti místa	Tourist information	
pomůže zahraničnímu turistovi s orientací v místě	Giving directions	
seznámí se s nejzajímavějšími místy Londýna	What to see in	

5.10.8 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Mediální výchova se realizuje jako povinně volitelný předmět v 9. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně. Součástí výuky je vytváření školního časopisu. Předmět má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti.

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- umění zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií
- sledování a kritické zhodnocení mediálních sdělení z hlediska záměru
- zhodnocení mediálních sdělení z hlediska vztahu k realitě
- orientace v základních pojmech související s médii
- vytváření všeobecného přehledu
- dovednost samostatně formulovat podle žurnalistických zásad

Předmětem se prolínají všechna průřezová témata.

Výuka probíhá buď kolektivně v odborných pracovnách (učebna….) s využitím audiovizuální techniky a dostupných vyučovacích pomůcek nebo skupinově (práce na dlouhodobých, střednědobých a krátkodobých projektech). Je také uplatňována samostatná práce.

Způsoby a formy hodnocení vycházejí z principu předmětu a akcentu na vytváření všeobecného přehledu a schopnosti kriticky nahlížet probíraná témata různých úhlů. Důraz je kladen na schopnost orientace v problematice, ale i zvládnutí teoretických poznatků. Hodnocení vychází i z průběžného pozorování projevů žáků, opírá se i o plnění zadaných samostatných úkolů.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací a k jejich systematizaci a využití v praktickém životě
- vedeme žáky ke zvládnutí obecně užívaných termínů, znaků a symbolů a vytvoření komplexnějšího pohledu na společenské jevy

Kompetence k řešení problémů

- směřujeme žáky k aktivnímu hledání východiska z problému
- posilujeme kritické myšlení žáků a obhajobu vlastních rozhodnutí
- posilujeme vědomí vlastní zodpovědnosti

Kompetence komunikativní

- učíme žáky formulovat své myšlenky a názory v logickém sledu v písemném i ústním projevu
- vedeme žáky k porozumění různým typům textů a záznamů a k přemýšlení o nich

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat ve skupině
- vedeme k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- směřujeme žáky k vytváření vztahů a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence občanské

- motivujeme k respektování přesvědčení druhých lidí
- směřujeme žáky k respektování zákonů a společenských norem

Kompetence pracovní

- učíme žáky využít získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje
- motivujeme žáky k plnění povinností a závazků

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA **9. ročník**

Ročníkové výstupy	**Učivo**	**Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy**
je vybaven základní úrovní mediální gramotnosti	fungování a společenská role současných médií historie žurnalistiky rozdělené masmédií	D
podílí se na tvorbě školního časopisu	volba odpovídajícího média seznámení se s žurnalistickými žánry žurnalistické titulky	ČJ
pracuje s různými informačními zdroji a kriticky je hodnotí	vyhledávání informací právo na informace etika	VO

Poznámky:

D Dějepis
ČJ Český jazyk
VO Výchova k občanství

5.10.9 PŘÍPRAVA POKRMŮ

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět *příprava pokrmů* je nabízen jako povinně volitelný předmět v 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Předmět svým pojetím a obsahem umožňuje žákům orientovat se v širokém spektru pracovních činností a technologií. Vychází z praktických dovedností a návyků při přípravě pokrmů, provozu a údržbě domácnosti.

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- dovednosti plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost svoji i v týmu
- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu vlastní práce i společného výsledku práce
- hledání cest k vlastní seberealizaci
- rozvíjení vlastního podnikatelského myšlení
- seznámení se s kulinářskými zvyky různých národů a národností
- vytváření a dodržování zásad bezpečnosti hygieny při práci

Žáci získávají dovednosti související nejen s péčí o domácnost, ale dozvídají se i o činnosti provozů společného stravování, např. školních jídelnách, restauracích, provozovnách rychlého občerstvení.

Výuka probíhá ve cvičné kuchyni, v kmenové třídě a v učebně výpočetní techniky.

Do předmětu se prolínají průřezová témata VDO (zásady slušnosti, tolerance, odpovědného chování), OSV (snaha orientovat se v sobě samém), EV (ekologické problémy, třídění odpadů), MV (schopnost využít podněty z médií).

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- prostřednictvím zadávaných úkolů vedeme žáky k samostatnému využívání znalostí a dovedností v oblasti provozu a údržbě domácnosti
- směřujeme žáky k celoživotnímu vyhledávání a užitečného používání informací

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k aktivnímu a tvořivému přístupu k zadané práci

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k účelné konverzaci během práce
- učíme žáky konzultovat svůj postup
- vedeme žáky ke schopnosti vyjádřit a prosazovat svůj názor, vyslechnout a respektovat názor odlišný, přiměřeně reagovat

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke kolegiální radě či pomoci, ohleduplnosti a taktu
- posilujeme sebedůvěru žáků, pomáháme vytvářet jejich přiměřené sebevědomí
- usilujeme o vytvoření příjemné atmosféry při práci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k úctě k výsledkům práce své i ostatních

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s technikou používanou v domácnosti
- učíme žáky odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
sestaví jídelníček, nakoupí potraviny, správně je uskladní dodržuje zásady zdravé výživy prokáže znalosti o výživě člověka, potravě má představu o základních činnostech přípravy pokrmů organizuje a plánuje pracovní činnost dodržuje zásady bezpečnosti při práci získává informace o ekonomice a provozu v rodině kulturně stoluje a chová se společensky přijatelně používá základní kuchyňský inventář, bezpečně obsluhuje základní kuchyňské spotřebiče udržuje pořádek a čistotu dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny, poskytne první pomoc při úrazu připraví jednoduché pokrmy tepelnou úpravou i za studena kulturně stoluje a chová se společensky dokáže uplatnit princip slavnostního stolování v rodině provede základní úklid kuchyně ovládá základní principy stolování a obsluhy u stolu volí správnou technologii dodržuje zásady pro utváření zdravého a příjemného prostředí v bytě	hygiena výživy - výběr, nákup, skladování potravin, jídelníček zásady správné výživy, výživová hodnota stravovací režim technologie přípravy pokrmů, význam brambor, obilovin a luštěnin v jídelníčku, význam mléka a mléčných výrobků, maso v našem jídelníčku, vejce plánování jídelníčku a navazujících činností základní vybavení kuchyně, pracovní řád ve cvičné kuchyni, hygiena, obsluha elektrických spotřebičů hospodaření, problematika nadváhy, poruchy příjmu potravy, nové trendy ve stravování a vybavení kuchyní, kuchařské knihy stolování, inventář, aranžování, pravidla chování u stolu, servírování příprava pokrmů za studena, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování, zeleninové pokrmy, vánoční speciality, pokrmy z brambor, luštěnin, pokrmy z mléka, z ryb, vaječné pokrmy, slavnostní pohoštění dle volby, úklid, obsluha techniky. Tepelná úprava, polévky, omáčky, saláty, pečivo, úprava masa, ryb a drůbeže	

Poznámky:

D Dějepis
VO Výchova k občanství
VV Výtvarná výchova

5.10.10 SEMINÁŘ ZE SPOLEČENSKOVĚDNÍCH PŘEDMĚTŮ

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Seminář ze společensko-vědních předmětů se realizuje jako povinně volitelný předmět v 9. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně. Součástí výuky jsou návštěvy výstav, muzeí apod. Předmět syntetizuje poznatky, vědomosti a dovednosti získané v ostatních předmětech a staví je do logické souvislosti.

Vzdělávání v předmětu směřuje k:

- estetickému vnímání a zobrazování reality
- sledování a hodnocení aktuálních společenských a kulturních událostí
- celkovému rozvoji žákovy osobnosti
- vytváření všeobecného přehledu
- dovednost formulovat a obhájit svůj názor
- seznámení se s kulturou různých národů a národností celého světa
- vytváření žebříčku hodnot a následné schopnosti hodnocení historických událostí, konkrétních osobností, uměleckého díla na pozadí společenských a historických reálií

Seminářem se prolínají všechna průřezová témata.

Výuka probíhá buď kolektivně v odborných pracovnách (učebny informatiky) s využitím audiovizuální techniky a dostupných vyučovacích pomůcek, nebo skupinově (práce na dlouhodobých, střednědobých a krátkodobých projektech). Je také uplatňována samostatná práce.

Způsoby a formy hodnocení vycházejí z principu předmětu a akcentu na vytváření všeobecného přehledu a schopnosti nahlížet na probíranou problematiku z různých úhlů. Důraz není kladen na míru zvládnutých teoretických poznatků, ale na schopnost orientace v problematice a hledání logických souvislostí. Vychází i z průběžného pozorování projevů žáků, opírá se i o výsledky kvizů a vědomostních her.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k aktivnímu získávání informací o životě kolem nás a k jejich zpracování a využití
- směrujeme žáky k celoživotnímu vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky pojmenovat problém
- motivujeme žáky k aktivnímu hledání východiska z problému

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k účasti v diskusi, ke schopnosti vyjádřit a prosazovat svůj názor, vyslechnout a respektovat názor odlišný, přiměřeně reagovat

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat na různých projektech, vzájemně si pomáhat
- učíme žáky respektovat odlišnost jedinců, skupin i kultur
- posilujeme sebedůvěru žáků, pomáháme vytvářet jejich přiměřené sebevědomí

- usilujeme o vytvoření příjemné tvůrčí atmosféry ve vyučování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k úctě k již vytvořeným materiálním i kulturním hodnotám
- vedeme žáky k uvědomělému respektování pokynů a daných pravidel ve společnosti

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k uvědomění si nutnosti svého pracovního úsilí jako prostředku jejich dalšího rozvoje
- učíme žáky odvádět svoji práci v přiměřené kvalitě

SEMINÁŘ ZE SPOLEČENSKOVĚDNÍCH PŘEDMĚTŮ 9. ročník

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
má zájem o minulost svého města, státu	vymezení regionu, jeho historie, osobnosti Milevsko, historie, osobnosti	D
chápe důležitost rozvoje sociálních dovedností	sociální dovednosti - spolupráce, porozumění, snášenlivost ke spolužákům, k jiným skupinám lidí, rasám, národům	
pracuje s bohatou škálou informačních zdrojů, kriticky je posuzuje, hledá zajímavé problémy a jevy, diskutuje o nich, nabízí různá řešení	úloha náboženství v životě člověka, vývoj náboženského myšlení ve světě, biblické příběhy vánoční a velikonoční zvyky a tradice u nás a ve světě	
uvědomuje si hodnotu vědění, dovednosti rozhodování, spolupráce a kvality mezilidských vztahů	svět viděný mýma očima co mě zajímá - současná domácí i světová problematika	
orientuje se v kulturním dědictví národa	umělecké slohy	VV
podílí se na oslavách významných výročí	významná výročí	VO

Poznámky:

D Dějepis
VO Výchova k občanství
VV Výtvarná výchova

5.10.11 SPORTOVNÍ HRY

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. Obsahové, časové a organizační vymezení

Sportovní hry plní cíle v návaznosti na povinnou tělesnou výchovu, ve které nemůžeme obsáhnout a plně realizovat všechny úkoly tělesné výchovy a výchovy ke zdraví. *Sportovní hry* slouží hlavně k uspokojení zájmů a potřeb pohybově nadaným žákům.

Předmět se realizuje jako povinně volitelný předmět v 6. – 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v tělocvičně nebo na školním hřišti.

Základ předmětu tvoří rozvoj pohybových dovedností, regenerace a kompenzace jednostranné zátěže působené pobytem ve škole, poznávání zdraví, rizika ovlivňující zdraví a jejich prevence. Vzdělávání ve sportovních a pohybových hrách směřuje k dalšímu rozvíjení pohybového nadání a tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody a zdraví.

Žáci se v průběhu školního roku zúčastňují sportovních soutěží a reprezentují školu ve zvolených sportovních aktivitách.

2. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- dbáme u žáků na poznávání smyslu, významu a cílů pohybových aktivit
- motivujeme a vedeme žáky k aktivnímu zapojování se do tělovýchovných činností

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky přiměřeně reagovat na problémy vzniklé v souvislosti s osvojováním pohybových aktivit a hledat vhodná řešení

Kompetence komunikativní

- dbáme na odpovídající vzájemnou komunikaci a slušné chování při hrách, soutěžích a dalších pohybových aktivitách
- vedeme žáky k vnímání, chápání a užívání prvků neverbální komunikace při sportovních činnostech

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům pohybové aktivity ve skupinách a zaujímání různých rolí ve sportovních družstvech
  učíme je spoluodpovědnosti za výsledky celého družstva
- rozvíjíme schopnost žáků vzájemně si pomáhat

Kompetence občanské

- v průběhu cvičení a her vedeme žáky k respektování pokynů a daných pravidel
- vedeme žáky k jednání v duchu fair play

Kompetence pracovní

- učíme žáky dodržovat zásady bezpečnosti při cvičebních

SPORTOVNÍ HRY **9. ročník**

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy a přesahy
seznámí se s bezpečnostními pravidly, dodržuje je	bezpečnost - úvodní poučení, dále průběžně podle druhu činnosti	
chápe význam posilování svalů, utužování kondice	kondiční a posilovací cviky - průběžně	
rozvíjí svoje znalosti a dovednosti v péči o své tělo	protahovací a regenerační cvičení - průběžně	
osvojí si základy herních systémů, upevňuje si pravidla jednotlivých her	herní systémy, kombinace	
chápe význam her pro upevňování kolektivu a mezilidských vztahů, spolupracuje ve skupině	sportovní hry - kopaná, basketbal, florbal, házená, volejbal	OSV
spolupracuje v družstvu, jedná čestně, dodržuje taktiku	házená - driblink, přihrávky, hra	
samostatně organizuje a řídí hry, turnaje a závody	volejbal - přihrávky, podání, hra	
spolurozhoduje hry a soutěže	florbal - střelba, přihrávky, hra	
chápe význam her jako aktivní činnost	basketbal - driblink, přihrávka, hra	
	netradiční hry podle zájmů a schopností	
	drobné pohybové hry	
aktivně užívá názvosloví, komunikuje vhodnou formou	komunikace - tělocvičné názvosloví činností	
připraví a uklidí potřebné náčiní	organizace prostoru	
dodržuje dohodnutá pravidla při činnosti	pravidla	
zajímá se o dosažené výkony, hodnotí sebe, porovnává s ostatními, snaží se o zlepšení	sebehodnocení	
podílí se na měření, evidenci a vyhodnocování výkonů	měření výkonů, evidence, vyhodnocování	

Poznámky:

OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice (zvládání různých situací, mezilid. vztahy, pomoc atd.)

6 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

6.1 Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Vzhledem ke změnám v pojetí a obsahu výuky, kdy je důraz kladen především na osvojování potřebných strategií učení, na jejichž základě jsou žáci motivováni k:

- celoživotnímu učení,
- tvořivému myšlení a přiměřenému řešení problému,
- účinné komunikaci a spolupráci,
- ochraně svého fyzického i duševního zdraví, vytvořených hodnot a životního prostředí,
- ke schopnosti být ohleduplný a tolerantní k jiným lidem a odlišným kulturním a duchovním hodnotám,
- poznávání a uplatňování svých schopností, vědomostí a dovedností v souladu se svými reálnými možnostmi,

přistupujeme také k hodnocení výsledků vzdělávání žáků z širšího pohledu. Hodnocení je nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu. Je to běžná činnost, kterou my - učitelé - ve škole vykonáváme průběžně ve výuce (i mimo ni) po celý školní rok. K hodnocení přistupujeme s vědomím jeho především motivační funkce. Nedílnou součástí hodnocení je také sebehodnotící činnost žáků.

6.1.1 Obecná ustanovení pro hodnocení žáků

- Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání vznikla ve spolupráci všech učitelů školy v souladu se školním vzdělávacím programem pro základní školy.
- Pravidla jsou součástí hodnocení a sebehodnocení školy, mají vazbu na školní řád.
- Pravidla se vztahují na všechny typy hodnocení (slovní, známkou, kombinované).
- Pravidla obsahují cíl hodnocení, předmět hodnocení, zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků a stupně hodnocení prospěchu.

6.1.2 Cíl hodnocení

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pomocí níž získá informace o tom,

- jak danou problematiku zvládá,
- jak dovede zacházet s tím, co se naučil,
- v čem se zlepšil,
- v čem chybuje,
- jakým způsobem může dosavadní nedostatky odstranit.

Tímto přístupem žákovi umožníme posoudit vlastní míru osvojených poznatků a dovedností v porovnání s očekávaným výstupem, umožníme mu srovnání jeho současného výkonu s minulými výkony, respektujeme přirozený rozvoj žákovy individuality, formujeme u něho odpovědný vztah k vlastnímu vzdělávání a posilujeme jeho vnitřní motivaci k učení. Zároveň tímto způsobem hodnocení zmírňujeme negativní dopad slabých výkonů na jeho psychiku a oslabujeme i tzv.vnější motivaci žáků (učení pro známky).

6.1.3 Předmět hodnocení

Předmětem hodnocení jsou výsledky žákova vzdělávání a výchovy posuzované především z hlediska dosahování očekávaných cílů a výstupů, jak jsou uvedeny ve školském zákoně, v rámcovém a školním vzdělávacím programu, a zároveň s tím postupného utváření požadovaných klíčových kompetencí pro další život žáka.

Sledujeme:

- chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou, tj. přijímání a uplatňování mravních a občanských hodnot společnosti,
- úroveň dosažených výsledků v porovnání s očekávanými výstupy v jednotlivých vyučovacích předmětech,
- průběh žákova vzdělávání v porovnání s jeho minulými výkony,
- aktivní a zodpovědný přístup žáka ke svému vzdělávání,
- uplatňování tvůrčího myšlení a efektivního řešení problému,
- vztah k sobě samému, míru samostatnosti a schopnosti spolupráce s ostatními,
- ovládání základů mezilidské komunikace, používání telekomunikační techniky,
- vztah k vlastní práci a svému zdraví – odpovědnost, spolehlivost, snaha, píle atd.

6.1.4 Způsoby hodnocení

- klasifikačním stupněm – průběžně po celou dobu školní docházky (záznamy v žákovské knížce), v pololetí (na vysvědčení nebo jeho výpisu v prvním pololetí)
- slovním hodnocením – průběžně během celého školního vzdělávání
- kombinací obou způsobů
- písemným slovním hodnocením u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – na žádost zákonného zástupce a doporučení speciálního pracoviště, po schválení ředitelem školy

6.1.5 Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáka

- Hodnocení žákova výkonu vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výkonů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu.
- Učitel přistupuje k hodnocení vzdělávací činnosti žáka s vědomím motivační funkce hodnocení.
- Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení. Za první pololetí je místo vysvědčení vydán výpis vysvědčení.
- Klasifikace je pouze jednou z forem hodnocení.
- Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení nebo jejich kombinaci (viz výše).
- Žák je klasifikován v jednotlivých vyučovacích předmětech pěti stupni:

  1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný.

- Klasifikace se řídí pravidly pro klasifikaci:
  - klasifikovat lze pouze učivo dostatečně procvičené a upevněné
  - žák musí být klasifikován minimálně 2x za pololetí
  - neklasifikovat žáka po nejméně týdenní nepřítomnosti ihned po příchodu do školy, ponechat mu na doplnění poznatků přiměřený čas v závislosti na délce jeho nepřítomnosti
  - vždy žákovi oznámit výsledek zkoušky – při ústní zkoušce oznámí učitel výsledek okamžitě, s návrhem cest k odstranění dosavadních nedostatků
  - kontrolní písemné práce rozvrhnout rovnoměrně na celý školní rok, aby se nehromadily jen v určitých obdobích
  - termíny písemných prací konzultovat s třídním učitelem – v jednom dni lze psát jen jednu nejméně 45minutovou práci
  - vést si soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka
  - archivovat písemné práce žáků – dobu archivace určí ředitel školy podle archivačního a skartačního řádu
  - v předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určit výsledný klasifikační stupeň po vzájemné dohodě vyučujících
  - pro určení stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Učitel přihlíží k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že v průběhu klasifikačního období mohl žák zakolísat ve svých vzdělávacích výkonech pro určitou výjimečnou indispozici. Klasifikace není pouhým

aritmetickým průměrem známek, zahrnuje také ohodnocení žákovy píle a jeho přístupu ke vzdělávání v širších souvislostech ovlivňujících žákův výkon.
- Při průběžném hodnocení a klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt, rozpracovává obecná kritéria na podrobnější pravidla pro hodnocení ústní, písemné a skupinové práce v daném předmětu a seznámí s nimi žáky.
- Při hodnocení výchovně vzdělávacích výsledků žáka učitel dbá na objektivní a komplexní posuzování žákových výkonů.
- Hodnocení je jednoznačné, cílené, srozumitelné, věcně a odborně správné, doložitelné a pedagogicky zdůvodnitelné.
- S hodnocením učitel seznamuje žáka a jeho zákonného zástupce průběžně během školní docházky, pravidelně (třídní schůzky, prostřednictvím žákovské knížky, vysvědčení), v mimořádném případě okamžitě (telefonicky, dopisem).
- Při hodnocení žáka učitel dbá také na rozvíjení dovednosti sebehodnocení žáka.
- Hodnocení je prováděno v souladu se stanovenými pravidly hodnocení. Kritéria hodnocení v jednotlivých předmětech neodporují obecným kritériím uvedeným v ŠPV.
- Chování neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.
- Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se na vysvědčení nehodnotí.
- Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku.
- Celkový prospěch žáka je na vysvědčení vyjádřen slovy: prospěl (a)s vyznamenáním; prospěl(a);neprospěl(a).

Pro potřeby klasifikace se vyučovací předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření
- předměty s převahou praktického zaměření
- předměty s převahou výchovného zaměření

6.1.5.1 Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace vyučovaných předmětů

Stupeň 1 – výborný

- s teoretickým zaměřením (oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a jeho svět). Žák přesně a uceleně ovládá a trvale si osvojuje požadované vědomosti a poznatky. Chápe a využívá vztahy mezi nimi. Pracuje samostatně a tvořivě. Jeho ústní i písemný projev je správný, přesný a výstižný. Žákovy výsledky jsou kvalitní, mohou vykazovat pouze malé nedostatky. Je schopen samostatně studovat přiměřené texty a vyhledávat informace. O výuku projevuje aktivní a trvalý zájem.
- s praktickým zaměřením (oblasti: Člověk a svět práce, Informační a komunikační technologie). Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci. Praktické činnosti vykonává pohotově a samostatně. Informace vyhledává samostatně a tvořivě je využívá v praktické části. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Aktivně překonává vyskytující se překážky v jeho práci.
- s výchovně-vzdělávacím zaměřením (oblasti: Umění a kultura, Člověk a zdraví). Žák je v činnostech velmi aktivní. Jeho zájem o daný předmět je trvalý. Osvojené poznatky a dovednosti tvořivě uplatňuje. Pracuje samostatně. Plně využívá své osobní předpoklady a aktivně je rozvíjí v individuálních i kolektivních projevech. Cílevědomě rozvíjí svoje estetické cítění a tělesnou zdatnost. Dodržuje zásady zdravého životního stylu.

Stupeň 2 – chvalitebný

- s teoretickým zaměřením (oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a jeho svět). Žák ovládá požadované vědomosti a dovednosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované činnosti. Pracuje samostatně nebo podle menších podnětů učitele. Ústní i písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti nebo úplnosti. Žákovy výsledky jsou bez podstatných nedostatků. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí učitele studovat přiměřené texty. O výuku má zájem. Nové poznatky si osvojuje cílevědomě.

- s praktickým zaměřením (oblasti: Člověk a svět práce, Informační a komunikační technologie). Žák projevuje kladný vztah k práci. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Pracuje samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají však drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.
- s výchovně-vzdělávacím zaměřením (oblasti: Umění a kultura, Člověk a zdraví). Žák je v činnostech aktivní, tvořivý a převážně samostatný. Aktivně využívá svoje osobní předpoklady a rozvíjí je v individuálním i kolektivním projevu. Výsledky jeho práce jsou estetické, bez větších nedostatků a nepřesností. Pracuje se zájmem. Při aplikaci osvojených vědomostí, dovedností a návyků potřebuje jen občasnou pomoc učitele. Cílevědomě si v požadované míře rozvíjí estetický vkus a svoji tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 – dobrý

- s teoretickým zaměřením (oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a jeho svět). Žák má v ucelenosti, úplnosti a přesnosti osvojených poznatků nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných činností projevuje nedostatky, které dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků se při řešení úkolů dopouští chyb. Jeho myšlení je málo tvořivé, ale dokáže pracovat pod vedením učitele. V jeho ústním i písemném projevu jsou častější nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Samostatně studovat dokáže jen pod soustavným dohledem učitele.
- s praktickým zaměřením (oblasti: Člověk a svět práce, Informační a komunikační technologie). Žák projevuje vztah k práci s menšími výkyvy. Získané teoretické poznatky uplatňuje za pomoci učitele. Při práci se dopouští chyb a k jejich nápravě potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky jeho práce vykazují nedostatky. Vlastní práci si organizuje méně účelně. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.
- s výchovně-vzdělávacím zaměřením (oblasti: Umění a kultura, Člověk a zdraví). Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním ani kolektivním projevu. Výsledky jeho práce jsou méně estetické, mají menší nedostatky. Zájem o činnost je kolísavý. Při aplikaci svých schopností potřebuje pomoc učitele. Svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost nerozvíjí v požadované míře.

Stupeň 4 – dostatečný

- s teoretickým zaměřením (oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a jeho svět). Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojovaných poznatků závažné mezery. V uplatňování osvojených poznatků se vyskytují závažné chyby. Žák je málo tvořivý a pohotový. Pracuje nesamostatně. Jeho ústní i písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Závažné nedostatky opraví jen s vydatnou pomocí učitele. Při samostatné práci má velké obtíže.
- s praktickým zaměřením (oblasti: Člověk a svět práce, Informační a komunikační technologie). Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci. Získané znalosti uplatňuje jen za soustavné pomoci učitele. Při práci se dopouští větších chyb. Potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Organizovat vlastní práci dokáže jen za vydatné pomoci učitele. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.
- s výchovně-vzdělávacím zaměřením (oblasti: Umění a kultura, Člověk a zdraví). Žák pracuje bez zájmu o daný předmět. Je převážně pasivní. Při aplikaci svých schopností potřebuje vydatnou pomoc a pobídku učitele. Výsledky jeho práce jsou málo estetické, vykazují závažné nedostatky a chyby. Svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost nerozvíjí v požadované míře.

Stupeň 5 – nedostatečný

- s teoretickým zaměřením (oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a jeho svět). Žák si požadované vědomosti a dovednosti neosvojil uceleně, přesně ani úplně. Má závažné a značné mezery. Při uplatňování osvojených poznatků se vyskytují velmi závažné chyby, které nedovede opravit ani s pomocí učitele. V ústním a v písemném projevu má značné a závažné nedostatky. Neprojevuje samostatnost v myšlení. Nedovede pracovat samostatně.

- s praktickým zaměřením (oblasti: Člověk a svět práce, Informační a komunikační technologie). Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V práci má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné a nepřesné.
- s výchovně-vzdělávacím zaměřením (oblasti: Umění a kultura, Člověk a zdraví). Žák je v činnostech pasivní. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí žádné úsilí. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Výsledky jeho práce vykazují závažné chyby a nedostatky, které nenapraví ani se značnou pomocí učitele. Nemá zájem rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

6.1.6 Zásady hodnocení a klasifikace chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou

- Chování je klasifikováno třemi stupni: 1 – velmi dobré, 2 – uspokojivé, 3 - neuspokojivé.
- Klasifikace chování se řídí pravidly pro klasifikaci chování žáků ve škole a na akcích pořádaných školou:
  - klasifikaci chování navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, případně s ostatními pedagogickými pracovníky, po projednání návrhu s ředitelem školy
  - kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování školního řádu během sledovaného období
  - přihlíží se k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka.
- Nedostatky v chování žáků se projednávají v pedagogické radě.
- Zákonní zástupci žáka jsou o chování žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů průběžně během školního roku, minimálně třikrát ročně.
- výchovných opatřeních tj. pochvalách a jiných oceněních a o opatřeních k posílení kázně je proveden zápis do osobní dokumentace žáka.
- Při závažném porušení školního řádu jsou zákonní zástupci informováni okamžitě prostřednictvím žákovské knížky nebo telefonicky.
- kázeňské opatření (napomenutí třídním učitelem, udělením důtky třídním učitelem nebo ředitelem školy)je proveden zápis v osobní dokumentaci žáka.

6.1.6.1 Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování

Stupeň 1 – velmi dobré

Žák se chová slušně ke spolužákům a všem dospělým osobám ve škole. Uvědoměle dodržuje školní řád. Nenarušuje vyučování nevhodnými poznámkami nebo nevhodným chováním. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy a přispívá k jeho upevňování. Aktivně se podílí na vytváření dobré pracovní atmosféry ve třídě. Méně závažných přestupků se dopouští pouze ojediněle.

Stupeň 2 – uspokojivé

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu. Dopustí se však závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků. Je však přístupný výchovnému působení.

Stupeň 3 – neuspokojivé

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopouští se vážného provinění, které může ohrozit zdraví nebo výchovu ostatních žáků. Narušuje závažným způsobem činnost kolektivu třídy nebo školy. Není přístupný výchovnému působení.

6.1.7 Podmínky, za nichž dochází ke komisionálnímu zkoušení

Řídí se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění novely č. 472/2011 Sb., § 52 odst. 4 a5 a vyhláškou č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky ve znění novely č. 454/2006 Sb. a č. 256/2012 Sb. § 19 – 22.

6.1.8 Kritéria pro udílení pochval a opatření k posílení kázně

Pochvala třídního učitele – ocenění plnění povinností, pomoci spolužákům, aktivity atd.

Pochvala ředitele školy – ocenění plnění povinností, pomoci spolužákům, aktivit spojených se školou, s většími celoškolními akcemi, soutěžemi a školní reprezentací.

Napomenutí třídního učitele – ojedinělé drobné a neúmyslné porušení školního řádu (ojedinělý pozdní příchod, zapomínání pomůcek, nepořádnost a lajdáctví atd.)

Důtka třídního učitele – opakované drobné porušení školního řádu, nevhodné chování ke spolužákům nebo dospělým osobám ve škole, drobné ničení školního majetku, vědomé neplnění povinností, neomluvená nepřítomnost ve škole – do 2 vyučovacích hodin.

Důtka ředitele školy – ojedinělé hrubé porušení školního řádu, ojedinělé agresivní chování k ostatním ¨žákům ve škole, ničení školního majetku a zapůjčených pomůcek, úmyslné poškození nebo ztráta žákovské knížky, časté a úmyslné pozdní příchody do školy, neomluvená nepřítomnost ve škole.

6.1.9 Hodnocení skupinové práce žáků

Práci hodnotí sám žák, následně jeho spolupracovníci, ostatní žáci a učitel.

Hodnotí se:

- dodržení se tématu
- podíl na práci ve skupině
- schopnost spolupráce
- schopnost komunikace
- přístup k práci
- prezentace výstupu
- přínos pro jedince, skupinu, třídu

Hodnocení je prováděno pomocí hodnotících výroků a pomocí upřesňujících příslovcí – vždy, téměř vždy, často, někdy, zřídka, nikdy.

6.1.10 Získávání podkladů pro hodnocení žáků

- soustavné diagnostické pozorování žáka
- soustavné sledování výkonů a připravenosti žáka
- různé druhy zkoušek: písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové
- rozbor výsledků činnosti žáka
- konzultace s ostatními vyučujícími
- konzultace s pracovníky PPP, zejména u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- rozhovory se žákem
- rozhovory s žákovými zákonnými zástupci

6.1.11 Sebehodnocení žáků – zásady a kritéria

Žák je v průběhu celého školního roku veden k tomu, aby dokázal sám objektivně zhodnotit svůj výkon.

Sebehodnocení žáka je vnímáno jako nástroj k posouzení žákova pokroku, k hledání cest, kam směřovat dál ve svém vzdělávání a životě.

- Prostor pro sebehodnocení žáka je vytvářen v každém vyučovaném předmětu, v adekvátním čase a vhodným způsobem ve vyučovacích hodinách.
- Žákovi je vytvářen dostatek možností, v nichž může svůj rozvoj vědomostí, dovedností a postojů hodnotit a porovnávat s minulým stavem.
- Nejméně 2krát během školního roku (1. a 3. čtvrtletí) žáci ve spolupráci s učitelem příslušného předmětu zhodnotí svoji práci a pokrok v daném předmětu.
- Na konci 1. a 2. pololetí žáci navrhují svoje vysvědčení ve spolupráci s třídním učitelem a učiteli vyučovaných předmětů a svůj návrh s nimi porovnávají a konzultují.
- Při posuzování žákova pokroku žáci i učitelé vždy vycházejí z dosažené úrovně rozvíjených klíčových kompetencí.
- Forma i metoda (např. součást čtvrtletní práce, autoevaluační list, ústní forma, dotazník, práce ve školním nebo domácím sešitě, elektronická podoba, běžná výuka ve třídě, v počítačové učebně, tematické vyučování atd.) vycházejí z věkových odlišností žáků a ze záměru učitele, jaké jevy bude s dětmi pozorovat a hodnotit.
- Při sebehodnocení žák používá výroky (např. ano, vždy, občas, ne, samostatně, většinou samostatně, s dopomocí, vyhledám pomoc, zatím se mi nedaří atd., pomáhám druhým, pracuji pečlivě, naslouchám druhým, zapojuji se do spolupráce atd. dle sledovaného jevu).
- Žáci jsou vedeni k umění pracovat s chybou, ke schopnosti najít informaci, pochopit, hledat cesty řešení, nápravě stavu atd.
- Žáci jsou vedeni k vyváženosti vlastního hodnocení (klady i zápory), k posílení vlastní sebedůvěry, ke korekci nadměrného sebevědomí a přeceňování se.
- Sebehodnocení žáka musí přispívat k rozvoji jeho samostatnosti, tvořivosti, zodpovědnosti a zdravé ctižádosti.
- Sebehodnocení i hodnocení žáka probíhají vždy v klidné a vstřícné atmosféře. Jsou vedeny v souladu se zásadami dobré mezilidské komunikace.

6.1.12 Zásady pro používání slovního hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

-tj. dítě se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním

- O slovní hodnocení musí zákonný zástupce žáka požádat ředitele školy.
- Žádost musí být písemná a obsahovat tyto náležitosti: jméno a příjmení žáka, datum narození, třída, kterou žák navštěvuje, vyučovací předmět a důvod, proč má být žák hodnocen slovně.
- K žádosti musí být přiloženo písemné doporučení školského poradenského zařízení.
- Ředitel školy rozhodne o vhodnosti slovního hodnocení daného žáka.
- Žák je slovně hodnocen v předmětech, ve kterých má obtíže vyvolané jeho poruchou.
- Učitel objektivně posoudí a slovně popíše jednotlivé složky školního výkonu žáka tak, aby nepřevládalo negativní hodnocení vyvolané poruchou.
- Hodnocení musí obsahovat také zdůvodnění a doporučení, jak případným dalším neúspěchům dítěte předcházet a překonávat je.
- Z hodnocení musí být zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl vzhledem k výstupům, k jeho možnostem a věku.
- Učitel uplatňuje slovní hodnocení po celou dobu školního roku, ne těsně před pololetní klasifikací.
- Učitel ostatním dětem taktně sdělí příčiny neúspěchů a slovního hodnocení dítěte s „poruchou“.
- Učitel spolupracuje s třídním učitelem, výchovným poradcem a pracovníky specializovaných pracovišť, kteří mají dítě v péči (např. PPP).
- Učitel úzce spolupracuje s rodinou, je-li taková spolupráce možná.
- Učitel ve výuce vytváří pro dítě s vývojovou poruchou odpovídající podmínky (např. dítě nesedí v poslední lavici, pomůcky atd.),
- Učitel klade důraz na ten druh práce, kde má žák menší obtíže, vychází z počtu jevů, které žák zvládl.
- Ředitelství školy zajistí dle možnosti snížený počet dětí ve třídě.

Na vysvědčení bude tento žák hodnocen - prospěl -, odpovídá-li slovní hodnocení klasifikačnímu stupni 2, 3, 4; neprospěl - odpovídá-li slovní hodnocení klasifikačnímu stupni 5.

7 PŘÍLOHY ŠVP

7.1 Školní vzdělávací program pro školní družinu a školní klub

Charakteristika, umístění, vybavení, podmínky práce

Školní družina je součástí základní školy. Má čtyři oddělení. Při školní družině je zřízen školní klub pro dojíždějící děti. Školní družina i školní klub jsou základem řízení výchovy mimo vyučování pro zapsané děti. Náplň práce ve školní družině ani ve školním klubu není volným pokračováním vyučování ani ho nijak nenahrazuje.

7.1.1 Školní družina

Hlavním úkolem a cílem se stává zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace dětí. Prostřednictvím různých nabízených činností jsou žáci vedeni k uvědomělé organizaci svého volného času.

Při školní družině pracují zájmové kroužky, které jsou zřizovány podle projeveného zájmu dětí a jejich rodičů.

Pro svoji činnost má školní družina vyhrazeny čtyři dostatečně prostorné místnosti v jednom ze školních pavilonů. Přímo v tomto pavilonu se nachází i šatna, kterou využívají pouze děti navštěvující družinu nebo školní klub. Šatna je společná pro všechny tyto děti. Její součástí jsou také skříňky, které využívají vychovatelky k uskladnění potřebného materiálu pro práci s dětmi. Pro relaxační činnosti vychovatelky využívají kromě jiného místnost s bazénem s míčky. V této místnosti mají děti možnost také pracovat na počítači.

Pro práci v zájmových kroužcích jsou využívány místnosti školní družiny, tělocvičny, školní hřiště a cvičná kuchyňka. Veškerý materiál a pomůcky potřebné pro práci s dětmi jsou zajišťovány v dostatečném množství a jsou průběžně dle potřeby doplňovány. Pitný režim dětí zajišťují vychovatelky.

Ve školní družině pracují čtyři vychovatelky. Všechny mají odpovídající pedagogické vzdělání s dlouhodobou praxí. Pravidelně se zúčastňují dalšího vzdělávání pro pedagogické pracovníky a předávají si zkušenosti. Všechny vychovatelky se podílejí na vedení již zmíněných zájmových kroužků.

Kapacita školní družiny je 130 dětí. Většina dětí bydlí v blízkém okolí školy.

Výchovně vzdělávací cíle školního vzdělávacího programu pro školní družinu a školní klub:

- získávání všeobecného přehledu v návaznosti na učivo 1. stupně školy formou her a zájmových činností
- rozvoj osobnosti dítěte po stránce pohybové, společenské, estetické a ekologické
- otvírání cest k různým způsobům relaxace a seberealizace jedince
- uvědomělé dodržování hygieny, ochrany zdraví a bezpečnosti

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované ve školní družině a školním klubu:

Smyslem uplatňování výchovně vzdělávacích strategií je vytvořit u dětí takové klíčové kompetence, které jsou nutné pro další rozvoj dětí a jejich dobré zapojení do společnosti. Při formulování výchovně vzdělávacích strategií pro školní družinu vycházíme z výchovně vzdělávacích strategií pro školní vzdělávání, ale s důrazem na odpočinkové a zájmové aktivity dětí.

Kompetence k učení

- během činností děti vedeme k samostatnosti
- předkládáme takové aktivity, které vyžadují hledat informace v různých zdrojích dostupných ve školní družině, přiměřené věku

Kompetence k řešení problému

- vedeme děti tak, aby na problém nahlížely z různých stran pohledu
- vysvětlujeme, že není řešením od problému utéct, případně se řešení problému vyhýbat
- pomáháme dětem rozlišit správná a chybná řešení problému

Kompetence komunikativní

- rozšiřujeme dětem slovní zásobu formou her, kvízů, hádanek, poslechem literárních děl atd.
- vedeme děti k vyjádření svého sdělení, myšlenky, otázky a odpovědi vhodně formulovanými větami
- posilujeme v dětech vědomí, že mohou komunikovat bez ostychu s vrstevníky i s dospělými

Kompetence sociální a personální

- vedeme děti k samostatnému rozhodování o svých činnostech a k uvědomění si vlastní zodpovědnosti za tuto činnost
- vytváříme prosto pro spolupráci ve skupinách
- vedeme děti k toleranci, k respektování druhých a k ochotě přistoupit na kompromis

Kompetence občanské a pracovní

- budujeme u dětí odpovědnost za svoje zdraví a spoluzodpovědnost za zdraví spolužáků při společné činnosti
- vedeme děti k vědomí odpovědnosti za plnění svých povinností a svěřených úkolů

Kompetence k trávení volného času

- motivujeme děti k smysluplnému trávení volného času, k výběru volnočasových aktivit podle svých zájmů a dispozic
- podněcujeme u dětí zájem o organizovanou činnost ve skupinách
- poukazujeme na význam trávení volného času individuální relaxací

PLÁN ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁNÍ A ČINNOSTÍ

Svou funkci mimo školní vyučování naplňuje školní družina činnostmi řazenými do následujících skupin, mezi nimiž nelze vést přesnou hranici. Vycházejí z výchovně vzdělávacích oblastí školy a vhodným způsobem se doplňují. Do naší činnosti jsme zařadili pouze některé části vzdělávacích oblastí tak, aby veškerá činnost dětí směřovala k upevňování jejich fyzického a psychického zdraví a k rozvoji osobních zájmů.

ODPOČINKOVÉ ČINNOSTI

Cílem odpočinkových činností je odstranit únavu dětí. Do denního režimu bývají zařazeny většinou ráno především pro děti, které brzy vstávají, a dále kdykoliv během dne - dle potřeby. Vždy jsou uplatněny po obědě. Tuto funkci splňují i klidové hry či jiné zájmové činnosti, poslech hudby, dětská videotéka apod. Mají psychohygienické poslání.

Sledované cíle	**Činnosti**	**Související vzdělávací oblast a průřezová témata**
vytváří si přehled o možnostech trávení volného času	rozhovory o trávení volného času	ČJS/1
orientuje se v místě bydliště	vycházky do okolí	
vystupuje slušně na veřejnosti i ve školní družině, chová se slušně ke všem dětem i k dospělým osobám, zvládá základní sebeobslužné činnosti a správné stolování	každodenní běžné situace společné besedy	ČJS/2
zvládá základní sebeobslužné činnosti a zásady správného stolování	individuální činnosti stolování ve školní jídelně	ČSP
uvolní se po dopoledním vyučování, komunikuje s ostatními, toleruje ostatní při společných tvořivých hrách	hry na koberci, hry s hračkami	OSV/1
dodržuje pravidla her, umí přijmout neúspěch ve hře	společenské hry	
aktivně se zapojuje do rozhovoru, nebojí se klást otázky, vyjadřuje své názory, sám vypráví své zážitky, ovládá svoje záporné city, učí se základům společenského chování	rozhovory o dětských problémech, zážitcích	OSV/2
doplňuje svoji slovní zásobu, upevňuje správnou výslovnost	četba dětských časopisů a knih	
rozlišuje skutečnost a pohádkový svět	pohádky a filmy	ČJ, VV
rozvíjí znalosti a dovednosti, soustředí se na hru	stolní hry	

Poznámky:

ČJS/1	Člověk a jeho svět - Místo, kde žijeme
ČJS/2	Člověk a jeho svět - Lidé kolem nás
ČSP	Člověk a svět práce
ČJ	Český jazyk
VV	Výtvarná výchova
OSV/1	Osobnostní rozvoj - psychohygiena
OSV/2	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj – komunikace

PŘÍPRAVA NA VYUČOVÁNÍ

Zahrnuje činnosti související s plněním školních povinností, nenahrazuje však výuku.

Sledované cíle	**Činnosti**	**Související vzdělávací oblasti a průřezová témata**
využívá poznatků z vyučování, soustředí se na konkrétní hru	didaktické hry	ČJ, M, ČJS
zdokonaluje se ve čtení, snaží se vyhledat hlavní myšlenky, odpovídá na otázky, pracuje s různými texty	práce s textem	
prohlubuje si získané vědomosti, se zájmem o nich hovoří, seznamuje s nimi spolužáky	práce s knihou, encyklopediemi, časopisy atd.	

Poznámky:

ČJ Český jazyk
M Matematika
ČJS Člověk a jeho svět

RELAXACE A SPORT

Činnosti relaxační a sportovní si kladou za cíl relaxaci po vyučování a regeneraci sil. Převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími prvky. Zařazeny mohou být hry řízené i spontánní. Většinou se jedná o sezónní hry, sáňkování, hry v přírodě, pohybové hry nebo o plnění úkolů dopravní výchovy, pohybových chvilek atd.

Sledované cíle	**Činnosti**	**Související vzdělávací předměty, průřezová témata**
je aktivní při hře, dodržuje předem dohodnutá pravidla, jednoduše ovládá míč, koulení, kopání, házení	kolektivní hry	
rozvíjí svoji fyzickou zdatnost, je schopen chápat význam pohybu pro své zdraví, je prospěšný svým výkonem, aktivně se zapojuje do soutěží, je ohleduplný ke svým soupeřům	závodivé hry a soutěže družstev	TV
vytváří vlastní pravidla hry, je schopen se o těchto pravidlech domluvit s dětmi, rozvíjí fantazii	volné hry	TV, OSV
orientuje se v okolí školy, chrání přírodu, určuje základní dopravní značky, správně přechází vozovku	vycházky	ČJS, EV
rozvíjí postřeh, myšlení a slovní zásobu, získává nové zkušenosti a poznatky	hry v místnosti	OSV
rozvíjí svoji fyzickou zdatnost, zapojuje se do sportovních aktivit dle svých zájmů	tělovýchovná činnost	

Poznámky:

TV	Tělesná výchova
OSV	Sociální rozvoj - vzájemná komunikace
ČJS	Člověk a jeho svět - orientace ve svém okolí
EV	Environmentální výchova - lidské aktivity a životní prostředí

ZÁJMOVÉ ČINNOSTI – VÝTVARNÉ, PRACOVNÍ, PŘÍRODOVĚDNÉ, HUDEBNÍ A DRAMATICKÉ

Navazují na výchovně vzdělávací program školy, jsou uplatňovány formou hry a odpočinku.

Sledované cíle	**Činnosti**	**Související vzdělávací oblasti a průřezová témata**
rozvíjí svoji tvořivost a představivost na základě fantazie, zobrazuje zážitky ze života dětí a dospělých, ilustruje pohádky a přírodu v různých ročních obdobích	tematická kresba	OSV
seznamuje se s různými technikami kreslení a malování (kresba kuličkou, prstovými barvami, kresba dřívkem apod.)	netradiční techniky	VV
podílí se na výzdobě, vnáší své návrhy, hodnotí celkový vzhled	výzdoba školy a oddělení školní družiny	
poznává vlastnosti materiálu a jeho použití, přemýšlí o využití netradičního materiálu, je schopen různý materiál kombinovat, snaží se o co nejlepší vzhled výrobku, stříháním si rozvíjí jemnou motoriku, dbá na přesnost	výrobky z přírodních materiálů, z papíru a textilu	ČSP
rozšiřuje si vědomosti získané v rámci vyučování, vnímá a prožívá krásu v přírodě a v lidských výtvorech, vyhledává další poznatky na dané téma, rozlišuje dobro a zlo ve vztahu k životnímu prostředí, k přírodě a k památkám, je schopen přiměřeně zasáhnout v případě poškozování životního prostředí	pozorování přírody a ochrana životního prostředí	EV

Poznámky:

OSV Osobnostní rozvoj - kreativita
VV Výtvarná výchova - techniky kresby a malby
ČSP Člověk a svět práce - materiály
EV Environmentální výchova - lidské aktivity a životní prostředí

ŠKOLNÍ KLUB

Při školní družině je zřízen školní klub, do kterého docházejí především dojíždějící žáci, ale mohou ho navštěvovat i ostatní žáci v době před vyučováním, mezi vyučováním a po ukončení vyučování. Kapacita školního klubu je 50 dětí. O docházce do školního klubu je veden záznam. Pro svoji činnost využívá klub místnosti školní družiny, stoly na stolní tenis a stolní fotbal na chodbě školy. Cílem zájmového vzdělávání ve školním klubu je rozvoj osobnosti žáka (tvořivost a kreativita, představivost, estetické cítění, vzájemná tolerance, trpělivost a pečlivost).

ČINNOSTI ODPOČINKOVÉ

Sledované cíle	Činnosti	Související vzdělávací oblast a průřezová témata
dodržuje pravidla her, přijímá neúspěch ve hře	společenské hry	
doplňuje slovní zásobu, používá spisovný jazyk, je schopen diskutovat o obsahu přečteného textu	četba z knih a dětských časopisů	ČJ
uvolní se o přestávce mezi vyučováním, komunikuje s ostatními, toleruje ostatní žáky při společných hrách	hry s hračkami	OSV
rozvíjí znalosti a dovednosti, soustředí se na hru, nepodvádí	stolní hry	

RELAXACE A SPORT

Sledované cíle	Činnosti	Související vzdělávací oblast a průřezová témata
vytváří vlastní pravidla hry, je schopen se o nich domluvit s ostatními žáky, rozvíjí fantazii	volné hry	TV
seznamuje se s pravidly hry, učí se ovládat pálku a míček, rozvíjí postřeh a myšlení, zúčastní se soutěží	stolní tenis	
orientuje se v herním poli, rozvíjí pozornost soutěživost a čestnost při hře	stolní fotbal	

Poznámky:

OSV Osobnostní rozvoj - psychohygiena - způsoby relaxace
ČJ Český jazyk
TV Tělesná výchova

7.2 Dodatky a změny

Číslo	Druh změny	Datum	Podpis